

การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทาง
การกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

นางอริสรา ชานีรณานนท์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF TRAINING MODULES FOR ACCOUNTANCY FACULTY
DEVELOPMENT BASED ON CORPORATE GOVERNANCE OF PROFESSIONAL
ACCOUNTANTS AND QUALIFICATION FRAMEWORK OF BACHELOR DEGREE
IN ACCOUNTANCY

Mrs. Arisara Thaneerananon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Higher Education

Department of Educational Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์
ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพ
บัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

โดย

นางอริสรา ธานีรณานนท์

สาขาวิชา

อุดมศึกษา

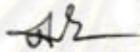
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ดันชนะเดชา

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต

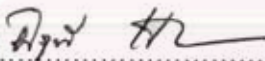

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

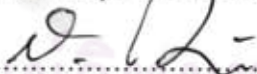
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ดันชนะเดชา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริฉันท์ สติรกุล เคชพาหพงษ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.นันทวัฒน์ วิเศษสรรพ)

อริสรา ธานีธนานนท์ : การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี. (DEVELOPMENT OF TRAINING MODULES FOR ACCOUNTANCY FACULTY DEVELOPMENT BASED ON CORPORATE GOVERNANCE OF PROFESSIONAL ACCOUNTANTS AND QUALIFICATION FRAMEWORK OF BACHELOR DEGREE IN ACCOUNTANCY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ คันธนะเสชา, 315 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้พัฒนาและประเมิน โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประชากร คือ 1) คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีทั่วประเทศในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของเอกชน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพ ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีใน 5 รายวิชาระดับปริญญาตรีทั่วประเทศที่สัมภาษณ์ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 คน มหาวิทยาลัยเอกชน 10 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพบัญชี 4 คน ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย 4 คน สาขาวิชาอุดมศึกษา 3 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 3) คณาจารย์บัญชีทั่วประเทศที่จะเข้าร่วมทดลองอบรมใน 5 รายวิชา 30 คน ระยะเวลา 5 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีแบบสัมภาษณ์คณาจารย์บัญชี แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์สภาวะ แบบทดสอบก่อนหลังการเข้าอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของระดับคะแนนโดยใช้สถิติ pair t-test แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพิจารณาาร่างรูปแบบชุดฝึกอบรมด้วยวิธีการประชุมโดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ และวิธีการวิเคราะห์สภาวะ

ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะหลักของนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ควรพัฒนามี 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ 2) ทักษะด้านความรู้ 3) ทักษะทางปัญญาและคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข 4) ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร 5) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) ทักษะภาวะผู้นำและการจัดการ และในส่วนขององค์ความรู้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง 2552 ที่ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2554 พบว่าส่งผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี ทำให้ต้องปรับปรุงเนื้อหาวิชาทั้ง 5 รายวิชา ได้แก่ เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้น วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 และ 2 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 และ 2 ผลการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมด้วยวิธีการประชุม โดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย เนื้อหาชุดฝึกอบรมที่จัดในรูปแบบโมดูล ประกอบด้วย โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบชุดฝึกอบรมกับคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีทั่วประเทศ พบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถระบุมาตรฐานผลการเรียนรู้รายวิชา และสามารถระบุถึงกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชาที่เปลี่ยนไป ผลการทดสอบรายวิชาทั้ง 5 โมดูล เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการอบรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชาฯ โยมาฯ การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ลายมือชื่อนิติศ... อริสรา ธานีธนานนท์
สาขาวิชาอุดมศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก...
ปีการศึกษา 2553. ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม...

5084492327 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEYWORDS : TRAINING MODULES / ACCOUNTANCY / DEVELOPMENT / PROFESSIONAL ACCOUNTANTS / QUALIFICATION FRAMEWORK

ARISARA THANEERANANON: DEVELOPMENT OF TRAINING MODULES FOR ACCOUNTANCY FACULTY DEVELOPMENT BASED ON CORPORATE GOVERNANCE OF PROFESSIONAL ACCOUNTANTS AND QUALIFICATION FRAMEWORK OF BACHELOR DEGREE IN ACCOUNTANCY. ADVISOR: ARUNEE HONGSIRIWAT,Ph.D., CO-ADVISOR: ASST. PROF. SUCHART TANTANADAECHA,Ph.D., 315 pp.

The objectives of this research were to analyze and synthesize the accountant competencies and learning achievement standard, and, to develop and evaluate a readiness training module for accounting course lecturers in accordance with the Good Governance of Professional Accountants and Qualification Framework of Bachelor Degree in Accountancy. The population comprised, firstly, accounting course lecturers at public and private universities nationwide; and, secondly, experts in professional qualification, in Thailand Bachelor's Degree Qualification Standard and in higher education. The sample groups were, firstly, lecturers of five undergraduate accounting courses (ten lecturers from public universities and ten lecturers from private universities, randomly selected and interviewed); secondly, four experts in accounting professional qualification, four experts in Thailand Bachelor's Degree Qualification Standard and three experts in higher education (specifically selected); and, thirdly, thirty accounting lecturers nationwide who participated in the experimental training of five courses over a period of five weeks for a total of forty hours. The tools used were interview with accounting lecturers and interview with experts where data was analyzed using the content analysis method and pre-training and post-training tests for average, standard deviation and difference in the levels of score using pair t-test; and, training participant behavior observation and self-evaluation for accounting courses lecturers where data was analyzed for average and standard deviation. The training module was reviewed by a connoisseurship model using the content analysis method.

The research has found that there are six key dimensions to the accountant competencies and learning achievement standard which should be developed: 1) moral and ethics; 2) knowledge skills; 3) intellectual and numerical analytic skills; 4) interaction and communication skills; 5) information technology usage skills; and, 6) leadership and management skills. As for the 2009 revision of the Financial Reporting Standard and published for use in 2011 with effects on the content of the accounting courses, it is found that there are five affected courses whose contents need to be revised: Introduction to Accounting, Intermediate Accounting 1 and 2, and, Advanced Accounting 1 and 2. The training module was developed using the connoisseurship method with content classified into modules: Module 1 – Basic Accounting, Module 2 – Intermediate Accounting 1, Module 3 – Intermediate Accounting 2, Module 4 – Advanced Accounting 1, and, Module 5 – Advanced Accounting 2. The training module was implemented on an experimental basis with lecturers across the country. It was found that training participants were able to identify learning achievement standard for the courses, as well as teaching strategies, methodology and evaluation to reflect the changed course content. The test of all five modules for the courses has produced a significant statistical difference pre-training and post-training of .05.

Department : Educational Policy, Management and Leadership
Field of Study : Higher Education
Academic Year : 2010

Student's Signature *Arisara T.*
Advisor's Signature *Arunee H.*
Co-advisor's Signature *Suchart T.*

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช และงานวิจัยนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณโดยลำดับต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ต้นชนะเดชา และอาจารย์ ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัย ซึ่งได้กรุณาตรวจแก้ไขงาน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ทุ่มเทเวลาในการให้คำปรึกษาด้วยความเมตตาโดยตลอด กระตุ้นให้ผู้วิจัยมีความกระตือรือร้นในการทำวิจัย ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยและอำนวยความสะดวกในทุกด้าน

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์เก็บข้อมูล และกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่มาร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ แนะนำแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบชุดฝึกอบรมและกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และสำหรับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริฉันท สติรกุล เตชพาหพงษ์ ที่เสียสละเวลาและให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะสู่ความสมบูรณ์ของการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.นิ่มนวล วิเศษสรรพ ผู้ที่กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิจัยของผู้วิจัยเป็นอย่างมากและให้กำลังใจ ส่งเสริม สนับสนุนในการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางในการแสวงหาความรู้จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และขอบคุณพี่ น้อง ชาวอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่สนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจ

ขอขอบพระคุณคุณพ่อชูชาติ คุณแม่พรพิไล ยิ่งยง คุณเปรมารัช วิลาลัย บิคา มารดา และพี่สาวที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับคุณคงฤทธิ์ ธานีรณานนท์ เด็กหญิงสุชัญญา ธานีรณานนท์ สามิและบุตรสาวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย รวมถึงคุณพ่อมานะ คุณแม่สิรินารถ ธานีรณานนท์ ซึ่งเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือด้วยความอดทน เป็นอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความในการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและชุดฝึกอบรม.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์.....	24
หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี.....	50
มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี.....	79
กลยุทธ์การสอนและเทคนิคการสอน.....	85
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	101
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	102
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	107

บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	111
ตอนที่ 1	ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี.....	112
ตอนที่ 2	ผลการศึกษาความคิดเห็น ความเข้าใจและทักษะทางบัญชีที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี.....	134
ตอนที่ 3	ผลการพัฒนาร่างโมดูลการฝึกอบรม.....	145
ตอนที่ 4	ผลการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรม.....	152
ตอนที่ 5	ผลการตรวจสอบโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี.....	155
ตอนที่ 6	ผลการทดลองใช้และการปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี.....	159
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	194
	สรุปผลการวิจัย.....	195
	อภิปรายผล.....	206
	ข้อเสนอแนะ.....	210
	รายการอ้างอิง.....	212
	ภาคผนวก.....	222
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ รายนามสถาบันการศึกษาคณาจารย์ที่สัมภาษณ์.....	223
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	227
	ภาคผนวก ค แบบประเมินต่าง ๆ.....	237
	ภาคผนวก ง ผลการประเมินต่าง ๆ.....	250
	ภาคผนวก จ ตัวอย่างชุดฝึกอบรม.....	259

ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์สมรรถนะและมาตรฐานผลการเรียนรู้.....	299
ภาคผนวก ช ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	307
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	315

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการสังเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี.....	113
2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554.....	117
3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554.....	120
4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554.....	123
5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554.....	126
6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554.....	129
7 สรุปผลจากการสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้.....	133
8 ผลการวิเคราะห์สถานภาพคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี.....	135
9 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี....	136
10 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การบัญชี.....	138
11 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อวิธีการสอนและสื่อการสอนที่ใช้	139
12 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ....	140
13 ผลการวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันผู้ทรงคุณวุฒิ.....	146
14 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี.....	147
15 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การ ประเมินผลการเรียนการสอน.....	150
16 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบชุดฝึกอบรม.....	156
17 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ.....	158
18 จำนวนผู้สมัครเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนา.....	159

ตารางที่	หน้า
19 ผลการวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมจากแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าสู่กระบวนการ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ.....	160
20 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม.....	162
21 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม.....	165
22 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 5 โมดูล.....	169
23 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรม การปฏิบัติการ กลุ่มย่อย ข้อ 1 ถึง 7.....	171
24 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรมการปฏิบัติการ กลุ่มย่อย ข้อ 8 ถึง 10	174
25 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการจัดการฝึกอบรม.....	175
26 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผล การเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum).....	181
27 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน การสอนวิชาการบัญชีขั้นต้น.....	186
28 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน การสอนวิชาการบัญชีขั้นกลาง 1	188
29 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน การสอนวิชาการบัญชีขั้นกลาง 2	189
30 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน การสอนวิชาการบัญชีขั้นสูง 1	191
31 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน การสอนวิชาการบัญชีขั้นสูง 2	192

สารบัญแนกมู

แผนภูมิที่	หน้า
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	6
2 กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี”.....	11
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	110
4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาารายวิชาการบัญชีขั้นต้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554.....	118
5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาารายวิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับ ปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554.....	121
6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาารายวิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับ ปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554.....	124
7 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาารายวิชาการบัญชีขั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554.....	127
8 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาารายวิชาการบัญชีขั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554.....	130
9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อน(Pre-test) หลัง(Post-test) ของผู้เข้า อบรม.....	161
10 โมดูลการฝึกอบรม “สำเนาทอง เตรียมความพร้อม คณาจารย์บัญชี”	202

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตจนถึงปัจจุบัน “กระแสโลกาภิวัตน์” มีผลต่อในทุกด้านของสังคม ทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการศึกษา และด้านการดำเนินธุรกิจ ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจหรือสภาพการแข่งขันของเศรษฐกิจโลกมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในการบริหารธุรกิจนั้นข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องและโปร่งใสจึงเป็นสิ่งสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลอย่างยิ่งต่อบทบาทของนักบัญชี หรือ นักวิชาชีพบัญชี เนื่องจากนักบัญชีต้องเป็นผู้จัดทำงบการเงินของธุรกิจกิจการ เพื่อแสดงผลการดำเนินงานของบริษัทให้มีมูลค่าที่แท้จริง สะท้อนผลการดำเนินงานจริงของธุรกิจกิจการ

ดังนั้น การผลิต “นักบัญชีที่ดี หรือ นักวิชาชีพบัญชีที่ดีมีคุณภาพ มีมาตรฐานสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล” ผู้สังคม จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่สถาบันการศึกษา องค์กรวิชาชีพบัญชีและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องคำนึงถึงอย่างมาก นักบัญชีที่ดี ต้องเป็นผลผลิตที่เกิดจากการผลิต “บัณฑิตที่มีคุณภาพ” มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่เทียบเคียงกันได้ของสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงส่งผลให้ด้านสายวิชาชีพบัญชีได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของผู้มีหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชี เพื่อให้สามารถดำเนินงานสอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน โดยในปีพ.ศ. 2547 ได้มีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ขึ้น และมีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์” แทน “สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย” และมีการให้ความหมายของวิชาชีพบัญชีอย่างชัดเจน โดยให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพบัญชี” หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยี การศึกษาและบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการด้านต่างๆ ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แก่ คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชี คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการวางระบบบัญชี คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการบัญชีภาษีอากร และคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี

วิชาชีพบัญชีได้มีการเพิ่มสายงานด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษาและจัดตั้งคณะกรรมการวิชาชีพด้านการศึกษาและเทคโนโลยีทางบัญชีขึ้น จึงแสดงให้เห็นว่าวิชาชีพบัญชีได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยด้วยเช่นกัน การศึกษาในวิชาชีพบัญชีปัจจุบัน ได้อาศัยแนวคิดของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาวิชาชีพบัญชี มีการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการต่างๆ เช่น คณะกรรมการมาตรฐานการสอบบัญชี คณะกรรมการมรรยาทของผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบัญชีบริหาร คณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ เป็นต้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยต่อไป สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Accounting Standard for Professional Accountant: IES) (International Accounting Standard Board, 2008) อันมีรากฐานขององค์ประกอบที่สำคัญ อาทิ หัวข้อการศึกษา วิธีการสอน และเทคนิคการสอน ซึ่งจำเป็นจะต้องมีไว้ในโปรแกรมการศึกษาและพัฒนา และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความเป็นไปได้ว่าจะได้มาซึ่งการยอมรับและการนำไปใช้จากนานาประเทศ แม้ว่ามาตรฐานการศึกษาเหล่านี้ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับและกฎหมายของท้องถิ่น แต่มาตรฐานการศึกษาเหล่านี้ก็ยังมีลักษณะเป็นข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติตาม ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญประกอบด้วย

- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 1 ข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (IES 1: Entry Requirements to a Program of Professional Accounting Education)
- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 2 เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี (IES 2: Content of Professional Accounting Education Programs)
- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพ (IES 3: Professional Skill)
- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 4 ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ (IES 4: Professional Values, Ethics, and Attitudes)
- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 5 ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง (IES 5: Practical Experience Requirements)
- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 6 การวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะ (IES 6: Assessment of Capabilities & Competence)

- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 7 การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (IES 7: Continuing Professional Development: A Program of Lifelong Learning and Continuing Development of Professional Competence)
- มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 8 ข้อกำหนดสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (IES 8: Competence Requirements for Audit Professionals)

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 และฉบับที่ 4 มาเป็นกรอบมาตรฐานในการจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี เป็นหลักสูตรบัญชีในระดับอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ อันเนื่องมาจากผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์แล้วว่ามาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 และฉบับที่ 4 เท่านั้นที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีพบัญชี พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนบัญชีในระดับปริญญาตรีสาขาการบัญชีของประเทศไทย ในชื่อ หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17/2552 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ซึ่งอยู่ในระหว่างช่วงการปรับปรุงหลักสูตรนี้เพื่อพิจารณารับรองรายวิชา 8 รายวิชาหลัก ได้แก่ การบัญชีขั้นต้นและขั้นกลาง 3 รายวิชา การบัญชีต้นทุน 1 รายวิชา การบัญชีขั้นสูง 2 รายวิชา การสอบบัญชี 1 รายวิชา และการภาษีอากร 1 รายวิชา

หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552) เป็นหลักสูตรตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี ของบัญชีบัณฑิตหรือบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาการบัญชีสำหรับสถาบันต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ปฏิบัติตามก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ในปัจจุบันคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีตามแต่ละสถาบันการศึกษา อาจมีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในวิชาชีพบัญชีที่เกิดขึ้น

ในขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทั้งหมดของประเทศตระหนักถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะเป็นผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา จึงส่งผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา เรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. ได้ดำเนินการ โครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) เพื่อ

เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม บัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาตินั้นมุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพนิสิตนักศึกษาที่ได้รับคุณวุฒิในแต่ละระดับคุณวุฒิ ได้แก่ ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ระดับปริญญาเอก และการสื่อสารให้สังคมและชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกันพร้อมทั้งเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้มั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการศึกษานั้นคือ คุณภาพของบัณฑิตที่ศึกษาจบจากแต่ละสถาบันการศึกษามีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย โดยระบบของชั้นตอนมาตรฐานในการจัดการการศึกษาของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) นั้นได้ระบุให้สถาบันการศึกษาจัดทำ

- มคอ.1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาแต่ละระดับ สาขา/สาขาวิชาแต่ละสาขา
- มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร
- มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา
- มคอ.4 รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม
- มคอ.5 รายละเอียดผลการดำเนินการของรายวิชา
- มคอ.6 รายละเอียดผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม
- มคอ.7 รายละเอียดผลการดำเนินการของหลักสูตร

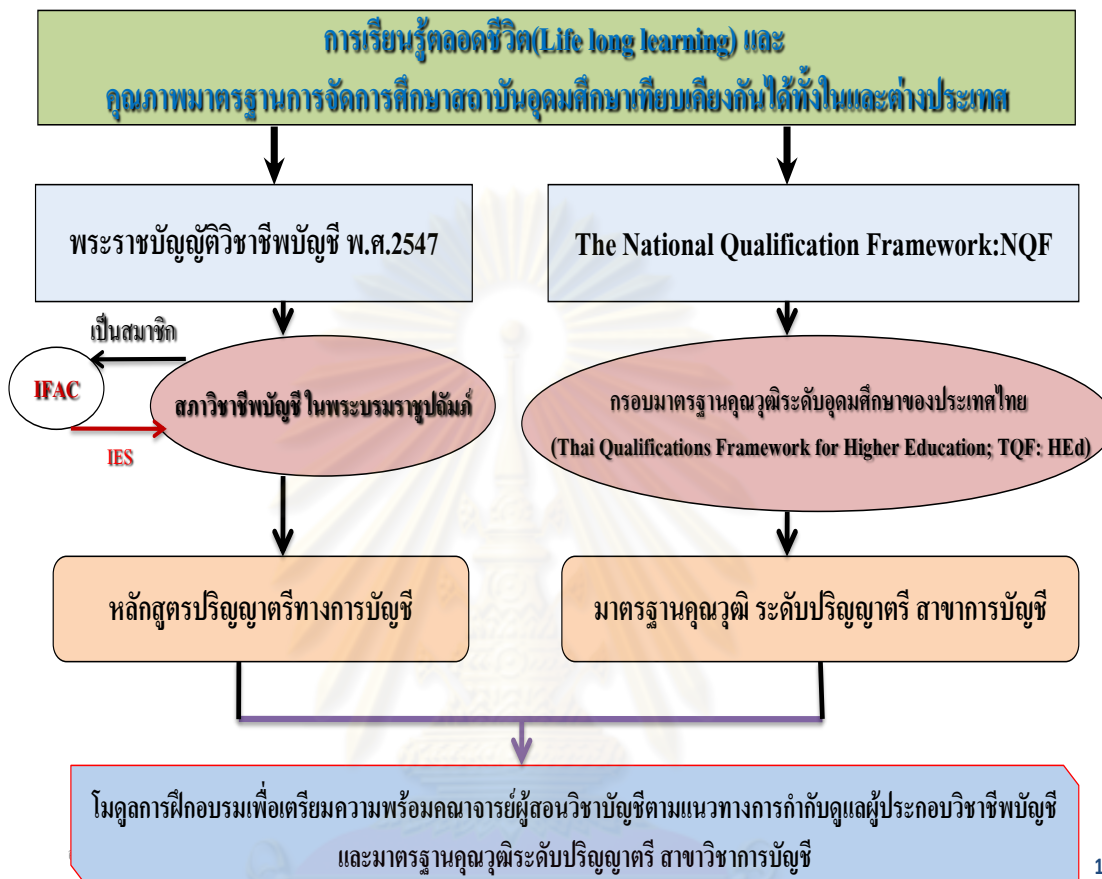
ในแต่ละวิชาชีพให้มีการจัดทำ มคอ.1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาแต่ละระดับ สาขา/สาขาวิชาแต่ละสาขาวิชาชีพของตนเอง โดยต้องมีรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อสาขา/สาขาวิชา ชื่อ

ปริญญาและสาขาวิชา ลักษณะของสาขา/สาขาวิชา คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง(ถ้ามี) โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระสำคัญของสาขา/สาขาวิชา กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ คณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ แนวทางการพัฒนา คณาจารย์ การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การนำมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับ แต่ละสาขาวิชาสู่การปฏิบัติ การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualification Register: TQR) รายชื่อและหน่วยงานของคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับการศึกษา แต่ละสาขาวิชา รวมทั้งได้ระบุถึงปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ว่าการเรียนรู้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านเกิดขึ้นได้หลายวิธี ดังนั้น การบรรลุผลสำเร็จในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านจะแตกต่างกัน “การสอน” จะต้องใช้กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับรูปแบบต่างๆ ของการเรียนรู้ รวมทั้งมีการประเมินประสิทธิผลของกลยุทธ์การสอนนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นสัดส่วนสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถาบันการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าปัจจัยสู่ความสำเร็จเหล่านี้เป็นที่เข้าใจของคณาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่ง “การสอน” จะเกิดขึ้นไม่ได้หากครูผู้สอน อาจารย์ผู้สอน ผู้ให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาไม่ได้มีการพัฒนาให้มีความพร้อมหรือการเตรียมความพร้อมแก่ครูผู้สอนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกของการศึกษานั้นคือ การนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) มาใช้เพื่อคุณภาพของบัณฑิตจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง และจะเห็นได้ว่ารายละเอียดของมาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับ แต่ละสาขาวิชา ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคณาจารย์ อันจะเกิดผลกระทบต่อคุณภาพของบัณฑิตด้วยเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันวิชาชีพบัญชีกำลังมีการพัฒนาจัดทำร่างมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชีขึ้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และได้มีการประกาศลงพระราชกฤษฎีกาแล้ว ในชื่อ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

จะเห็นได้ว่าทั้งในด้านการศึกษาของวิชาชีพบัญชีเองได้นำมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Accounting Standard Board, 2008) มาใช้ในประเทศไทย และในด้านโลกของการศึกษาเช่นเดียวกันได้มีการนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) นั้นคือ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนภูมิที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แต่ในหลายสถาบันการศึกษาอาจยังไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัย เรื่อง “การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี” เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการสอนแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพให้สามารถมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะทางการสอนเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องต่อการฝึกปฏิบัติการสอนแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ และสามารถเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาการฝึกอบรม ซึ่งเป็นกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นลักษณะของการอบรมนำความรู้ที่ได้สู่การปฏิบัติ มุ่งเน้นให้คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างใน 5 รายวิชา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี การพัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านการสอน และการสอนแบบประสมประสานภายใต้หลักสูตรตัวอย่าง 5 รายวิชา กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีได้พัฒนาตนเอง จนเกิดสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพแก่นิสิตนักศึกษาให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีสามารถสอนนิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งมีทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็น ค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะคิดทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ ตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีและมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีพัฒนาความสามารถในการพิจารณาเลือกใช้และผสมผสานวิธีการสอนและกลยุทธ์การสอนให้เหมาะกับรายวิชา และเกิดการพัฒนาการสอนที่มีคุณค่า การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดทำรายละเอียดรายวิชา การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม โดยรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้เป็นการทำความเข้าใจต่อการพัฒนาเนื้อหาวิชาในแต่ละโมดูลแต่ละรายวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พร้อมทั้งพัฒนาและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนหรือนิสิตนักศึกษาเกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีที่สอดคล้องตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้
2. พัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
3. ประเมิน โมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ได้พัฒนาเพื่อนำมาใช้กับคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีในระดับอุดมศึกษาและสอนในระดับปริญญาตรีเท่านั้น
2. การวิจัยนี้ศึกษาและพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในหมวดวิชาเฉพาะ รายวิชาทางการบัญชี 5 รายวิชาเท่านั้น ได้แก่ การบัญชีขั้นต้นและขั้นกลาง 3 รายวิชา การบัญชีขั้นสูง 2 รายวิชา ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2553 เห็นควรให้ลดจำนวนโมเดลจาก 8 โมเดล เหลือ 5 โมเดล ซึ่งเป็นจำนวน 5 รายวิชาหลักของวิชาชีพบัญชี เนื่องจาก 3 รายวิชาที่ให้ตัดทิ้ง ได้แก่ วิชาการบัญชีต้นทุน วิชาการสอบบัญชี วิชาการภาษีอากรนั้น ในปัจจุบันยังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และอยู่ในระหว่างกระบวนการพิจารณาเนื้อหา จึงอาจไม่เหมาะสมที่จะนำความรู้และเนื้อหาเดิมมาทำการจัดอบรมแก่ผู้เข้าอบรม
3. การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นการมุ่งเน้นพัฒนากลยุทธ์การสอน วิธีการสอน และวิธีการประเมินผลการเรียนการสอนเท่านั้น
4. การวิจัยนี้จะดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับคณาจารย์ผู้สอนบัญชีใน 5 รายวิชา ระยะเวลาดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ครั้งละ 8 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง

คำจำกัดความในการวิจัย

หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี หมายถึง หลักสูตรใหม่ในระดับปริญญาตรีที่จัดทำขึ้น โดยคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการรับรองปริญญาในสาขาวิชาการบัญชี เพื่อการรับสมัครเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

สภาวิชาชีพบัญชี หมายถึง สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และตามที่กฎหมายกำหนด พัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ การฝึกอบรม รวมถึงให้คำปรึกษา หรือ ออกแนวปฏิบัติให้มีความชัดเจน ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และสร้างบทบาทในการเป็นองค์กรชั้นนำในระดับภูมิภาค และนานาชาติ ผลักดันให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์รายงานทางการเงิน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสและส่งเสริมบรรษัทภิบาลที่ดีซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกิจการ บริหารงานอย่างมีจรรยาบรรณและจริยธรรมอันเป็นปัจจัยสำคัญ มีบทบาทในการบัญญัติกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี มีหน้าที่เสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ เพื่อผดุงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพบัญชี และมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีในสภาวิชาชีพบัญชี

โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ หมายถึง ชุดฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนในวิชาชีพบัญชีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี หมายถึง อาจารย์ผู้สอนในวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นอาจารย์สอนคณะบัญชีหรือสาขาวิชาบัญชีในระดับปริญญาตรี

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี หมายถึง บัญชีบัณฑิตหรือบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีผู้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีเพื่อประกอบการวิชาชีพบัญชี อันประกอบด้วย งานด้านผู้ทำบัญชี งานด้านผู้สอบบัญชีรับอนุญาต งานด้านอื่นๆ เช่น ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และการบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี หมายถึง เครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม บัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม

และจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. กรอบมาตรฐานหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ประกอบด้วย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ
  2. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
  3. แนวคิดในการพัฒนาอาจารย์และแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
- ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำอธิบายกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในอดีตการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีววิทยาระดับอุดมศึกษา ของแต่ละสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีการจัดทำหลักสูตรขึ้นเอง โดยมากหลักสูตรดังกล่าว กำหนดให้นิสิตนักศึกษาเรียนวิชาชีววิทยาด้านบัญชีในทุกด้านทุกรายวิชา ประกอบด้วย ด้านการทำบัญชี ด้านสอบบัญชี ด้านภาษีอากร เนื่องจากไม่มีการกำหนดหลักสูตรหลักจากสภาวิชาชีพทางบัญชีที่ทำหน้าที่ดูแลกำกับวิชาชีวบัญชีในประเทศไทยอย่างชัดเจน ส่งผลให้สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไม่สามารถรับรองวุฒิการศึกษาแก่บัณฑิตทางการบัญชีในบางสถาบันการศึกษา เพื่อรับสมัครเป็นสมาชิกสามัญได้ อันเนื่องมาจากหลักสูตรของบางสถาบันการศึกษามีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนไม่ครบถ้วนตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด ในข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี ต่อมาสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงได้เกิดแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี เพื่อให้หลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โครงสร้างหลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และหลักสูตรสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรสถาบันการศึกษาต่างประเทศ รวมถึงสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี จึงมีการจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีขึ้น โดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต้องการให้แต่ละสถาบันการศึกษาปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี บัญชีของแต่ละสถาบันให้เป็นไปตามหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อรับรองปริญญาตรีทางการบัญชีของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการบัญชีที่มีความประสงค์เป็นสมาชิกสามัญกับสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงมีความจำเป็นต้องวางแนวทางการพิจารณารับรองวุฒิการศึกษาให้กับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่ดำเนินการสอนสาขาวิชาการบัญชีในระดับปริญญาตรีและสามารถปฏิบัติกับทุกสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาคซึ่งหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17/2552 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552) เป็นหลักสูตรทางการบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภายใต้กรอบมาตรฐานหลักสูตร อันประกอบด้วย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2549 และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards: IES) ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ถึง ฉบับที่ 4 และเมื่อผู้วิจัย

วิเคราะห์หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นหลักสูตรที่คำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และเป็นหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร และการรับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) กำหนดให้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะมีจำนวนหน่วยกิตในระหว่าง 90 - 96 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรอยู่ในระหว่าง 120 - 150 หน่วยกิต

ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2549 (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2549) อันเป็นข้อกำหนดของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และตามที่กฎหมายกำหนด พัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ การฝึกอบรม รวมถึงให้คำปรึกษา หรือออกแนวปฏิบัติให้มีความชัดเจน ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และสร้างบทบาทในการเป็นองค์กรชั้นนำในระดับภูมิภาค และนานาชาติ ผลักดันให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์รายงานทางการเงิน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสและส่งเสริมบรรษัทภิบาลที่ดี มีบทบาทในการบัญญัติกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี มีหน้าที่เสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ เพื่อผดุงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพบัญชี และมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีในสภาวิชาชีพบัญชี โดยกำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษา ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาและสอบผ่านในรายวิชาจำนวน 8 รายวิชา ซึ่งแต่ละรายวิชามีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และเป็นการศึกษาและสอบผ่านในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรอง ประกอบด้วยรายวิชาดังนี้ การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้นและการบัญชีขั้นกลาง/ชั้นกลาง 3 รายวิชา การบัญชีขั้นสูง/ชั้นสูง 2 รายวิชา การบัญชีต้นทุน 1 รายวิชา การสอบบัญชี 1 รายวิชา การภาษีอากร 1 รายวิชา

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards: IES) ฉบับที่ 1 ถึง ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 8 (International Accounting Standard Board, 2008) โดยมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 1 (IES 1: Entry Requirements to a Program of Professional Accounting Education) ว่าด้วยเรื่องข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2 (IES 2: Content of Professional Accounting Education Programs) ว่าด้วยเรื่องเนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีความรู้ภายใต้โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพบัญชีที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาการบัญชีการเงิน

และวิชาที่เกี่ยวข้อง องค์กรธุรกิจ และระบบสารสนเทศ สำหรับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 (IES 3: Professional Skill) ว่าด้วยเรื่อง ทักษะที่จำเป็นของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องมี คือ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการ เชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 4 (IES 4: Professional Value, Ethics, and Attitudes) ว่าด้วยเรื่อง ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพที่ควรจัดไว้ในโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาจแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม ประเพณีปฏิบัติของแต่ละประเทศโดยคำนึงถึงจรรยาบรรณและธรรมาภิบาล ฉบับที่ 8 (IES 8 : Competence Requirements for Audit Professionals) ว่าด้วยข้อกำหนดสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพสอบบัญชี โดยหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีมีการจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้มีโครงสร้างหลักสูตรครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรสำหรับสถาบันการศึกษาต่างๆ และเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางบัญชี

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม บัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข

แนวคิดในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาคณาจารย์ เป็นประเด็นการศึกษาลำดับถัดมา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาคณาจารย์ของไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2543) จากเอกสารวิชาการ เรื่อง การพัฒนาคณาจารย์ โดยมีสาระสำคัญที่กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคตนั้น สามารถแยกออกเป็นเรื่องใหญ่ๆ คือ 1) การเปลี่ยนบทบาทมาเน้นที่การสร้างองค์ความรู้ 2) การพัฒนาการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์ (Innovative Styles) 3) การเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม 4) การดูแลศิลปวัฒนธรรมของชาติ 5) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ 6) การดูแลคุณภาพและมาตรฐาน โดยทั้ง 6 ประการนี้ถือได้ว่าเป็นความจำเป็นที่คณาจารย์จะได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง

ต่างๆ เหล่านี้เพียงพอ แต่ทั้ง 6 ประการนี้เมื่อพิจารณาในแนวปฏิบัติแล้วเราจะเห็นได้ว่าแต่ละความจำเป็นอาจรวมเข้าเป็นงานของอาจารย์งานเดียวได้ ซึ่งเมื่อรวมงานทั้ง 6 แล้วเราจะพบงานที่ต้องพัฒนา 4 ด้านใหญ่ด้วยกัน คือ 1) พัฒนางานวิจัยของอาจารย์ 2) พัฒนาการสอน 3) พัฒนางานบริการวิชาการ 4) พัฒนาการบริหาร โดยจะเน้นการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพอาจารย์ การพัฒนาการสอน ก่อนเป็นประเด็นแรก ซึ่งในการพัฒนาด้านการสอนของอาจารย์ ประกอบด้วย การเตรียมผู้สอนระดับอุดมศึกษา การช่วยเหลืออาจารย์ใหม่ในการสอน การฝึกอบรมทางการสอน การพัฒนาการสอนที่มีคุณค่า

พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสอนของแรมส์เดน (Ramsden, 1992 อ้างใน พันศักดิ์ พลสารัมย์และคณะ, 2543) จากรายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี พบว่าแนวคิดเกี่ยวกับการสอนของแรมส์เดน ประกอบด้วย 4 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่หนึ่งเป็นขั้นการวางแผนการสอน ชั้นที่สองเป็นขั้นดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เขียนไว้ ชั้นที่สามเป็นขั้นการประเมินผล ชั้นที่สี่เป็นขั้นการวิเคราะห์ หรือ การพิจารณาปรับปรุง

รวมทั้งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดหลักการจัดการเรียนการสอนทักษะภาคปฏิบัติ(นวลจิตต์ เชาวศิริตพงษ์, 2535) จากวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า แนวคิดหลักการจัดการเรียนการสอนทักษะภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) หลักการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ 2) หลักการจัดดำเนินการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ 3) หลักการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ

จากความสัมพันธ์ของบริบทข้างต้นนำไปสู่แนวคิดหลักของการวิจัยนี้ คือ การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมีโครงสร้างเนื้อหาการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาคทฤษฎี ประกอบด้วย การกำหนดหัวข้อ เนื้อหารายวิชา กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ (มาตรฐานความเป็นบัณฑิต) มุ่งเน้นไปที่ การเตรียมวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน 2) ด้านภาคทักษะการปฏิบัติ ประกอบด้วย ทักษะการจัดการเรียน การสอน ได้แก่ เทคนิคการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียน การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-Solving) การเรียนการสอนแบบโครงการ (Project based learning) การเรียนการสอนโดยเน้นการวิจัยเป็นฐาน (Research based learning) กลยุทธ์การสอน ได้แก่ กลยุทธ์การสอนระดับรายวิชา การวัดและประเมินผลการสอน ได้แก่ การวัดและการประเมินมาตรฐานผลการเรียนรู้ และทักษะทางวิชาชีพบัญชี การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) แบบวัดและประเมินผล หรือแบบทดสอบ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิตนักศึกษา

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี จะประกอบด้วยแนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา กระบวนการ และการประเมินคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1) **แนวคิดและหลักการ** โดยโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีเป็นเครื่องมือในการเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์ในสายวิชาชีพบัญชีจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2) **วัตถุประสงค์** เน้นการเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีให้เข้าใจมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื้อหาในรายวิชาบัญชี และสามารถกำหนดกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ และตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

3) **โครงสร้างเนื้อหา** ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

3.1) **ด้านภาคทฤษฎี** ประกอบด้วย การกำหนดหัวข้อ เนื้อหารายวิชา กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน มาตรฐานผลการเรียนรู้ (มาตรฐานความเป็นบัณฑิต) มุ่งเน้นไปที่การเตรียมวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน

3.2) **ด้านภาคทักษะการปฏิบัติ** ประกอบด้วย ทักษะการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เทคนิคการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเรียน การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-Solving) การเรียนการสอนแบบโครงงาน (Project based learning) การเรียนการสอนโดยเน้นการวิจัยเป็นฐาน (Research based learning) กลยุทธ์การสอน ได้แก่ กลยุทธ์การสอนระดับรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การวัดและการประเมินมาตรฐานผลการเรียนรู้ และทักษะทางวิชาชีพบัญชี

4) **กระบวนการ** การเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี เน้นกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความรู้และสามารถปฏิบัติได้จริง

5) **ประเมินคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี** ประเมินตามโครงสร้างเนื้อหาทั้งในด้านภาคทฤษฎีและภาคการปฏิบัติ ซึ่งรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะส่งผลให้ผู้เรียนหรือนิสิตนักศึกษาเกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ปริญญาตรีและทักษะที่จำเป็นทางวิชาชีพบัญชี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีมีความพร้อมและมีการพัฒนาทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
2. สามารถนำหลักการในการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีไปเตรียมความพร้อมและพัฒนาอาจารย์ในวิชาชีพอื่นที่มีความคล้ายคลึงกัน หรือในกลุ่มของสาขาวิชาสังคมศาสตร์เดียวกันได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชา บัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี” ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสารตำรา ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมถึง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้รวบรวมมาเป็นความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียม ความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีโดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและชุดฝึกอบรม

- 1.1. ความหมายของรูปแบบ
- 1.2. ความหมายของชุดฝึกอบรม

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคณาจารย์

ตอนที่ 3 หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

- 3.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548
- 3.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชี รับอนุญาต
- 3.3 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
- 3.4 ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
- 3.5 หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

ตอนที่ 4 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ตอนที่ 5 กลยุทธ์การสอนและเทคนิคการสอน

- 5.1 หลักในการสอนระดับอุดมศึกษา
- 5.2 กลยุทธ์การสอนเพื่อจุดประสงค์เฉพาะด้าน
- 5.3 เทคนิคและวิธีการสอน
- 5.4 ทักษะการสอน
- 5.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนของเรมส์เต็น
- 5.6 แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ
- 5.7 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency)

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาจารย์ในประเทศไทย

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาจารย์ในต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและชุดฝึกอบรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย ความหมายของรูปแบบและความหมายของชุดฝึกอบรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของรูปแบบ

ทิสนา แคมมณี (2550) ได้กล่าวว่า รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไคอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น และ รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย ปกติในการศึกษาวิจัยเรื่องใด ๆ ก็ตาม ผู้ศึกษาจะต้องตั้งคำถามที่ต้องการคำตอบ ซึ่งก็คือคำตอบที่คาดคะเนไว้ล่วงหน้า สมมติฐานเหล่านี้มักจะได้มาจากข้อความรู้หรือข้อค้นพบที่ผ่านมา หรืออาจจะเกิดจากประสบการณ์หรือการหยั่งรู้ (Intuition) ของผู้ศึกษาวิจัยหรืออาจจะเกิดจากทฤษฎีหลักการต่าง ๆ สมมติฐานเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ของเรื่อง สถานการณ์ปัญหานั้นๆ ซึ่งจะยังคงเป็นเพียงเครื่องมือในการแสวงหาคำตอบเท่านั้น จนกว่าจะได้รับการนำไปพิสูจน์ทดสอบ หากสมมติฐานเป็นจริง ข้อความนั้นก็จะสามารถนำไปใช้ในการทำนาย หรืออธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ รูปแบบเช่นเดียวกับสมมติฐานที่บุคคลอาจสร้างขึ้นจากความคิด ประสบการณ์การใช้อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎีและหลักการต่างๆ ได้

ทฤษฎี คีฟส์ (Keeves J., 1977 อ้างถึงใน ทิสนา แคมมณี, 2550: 2-3) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมา ซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ เรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural

relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative relationships)

รูปแบบ (Model) ที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปมี 5 แบบ หรือ 5 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไปรูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์
2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์
3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว
4. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น
5. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ของสภาพการณ์ ปัญหาใดๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์ มักจะเป็นแบบนี้ เป็นส่วนใหญ่

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า รูปแบบทางด้านศึกษาศาสตร์ มักจะเป็นรูปแบบเชิงสาเหตุ และการใช้คำว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีความหมายในลักษณะเดียวกันกับระบบการเรียนการสอน หากพิจารณาตามนัยของคุณสมบัติอันเป็นองค์ประกอบสำคัญ กล่าวคือ เป็นลักษณะของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามปรัชญา ทฤษฎี หลักการ หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีความครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญๆ ของระบบนั้น และได้รับการยอมรับหรือพิสูจน์ ทดสอบ ถึงประสิทธิภาพของระบบนั้นๆ มาแล้วแต่ตามความนิยมแล้ว นักการศึกษาโดยทั่วไป นิยมใช้คำว่า “ระบบ” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญๆ ของการศึกษาหรือการเรียนการสอนในภาพรวมและนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีการสอน” นั้นเอง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงสามารถให้คำนิยามได้ “รูปแบบการเรียนการสอน คือ สภาพ ลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ ประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ” (ทิสนา แฉมณี, 2550)

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวว่า รูปแบบอาจหมายถึง แบบแผนหรือตัวแบบ ใช้คำว่า ตัวแบบ (Models) หมายถึงลักษณะการจำลองสภาพความเป็นจริงว่าถ้าจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ไว้นั้น จะมีสิ่งใดบ้างที่น่าจะได้นำมาศึกษาและพิจารณา เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่ได้มาจากทางเลือกแต่ละที่มีระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์

วิชเนีย เชาว์ดำรงค์ (2542) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองแบบแผน หุ่นจำลอง หรือโครงสร้างที่สร้างขึ้นเพื่อแทนสภาพความเป็นจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบนั้นๆ

จอยซ์ และเวล (Joyce and Weil, 1996) ได้ให้คำจำกัดความของรูปแบบการสอนไว้ว่าเป็นรูปแบบหรือแผนการสอนที่สามารถนำไปใช้เพื่อปรับหลักสูตรหรือรายวิชาที่สอนและนำไปใช้เพื่อเลือกสรรเนื้อหาที่นำมาสอนได้ รวมทั้งเป็นแนวในการปฏิบัติของครูผู้สอน

ประเภทการสอน จอยซ์ และเวล (Joyce and Weil, 1986: 1-22) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบการสอน ออกเป็น 4 ประเภท

1. รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาตนเอง เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาตัวบุคคล พัฒนาเอกลักษณ์ และการด้านอารมณ์ เช่นการสอนที่ไม่ใช่การสอนโดยตรง การสอนที่ทำให้เกิดความตระหนักด้วยตนเอง
2. รูปแบบการสอนที่เน้นทางด้านสังคม เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมุติ
3. รูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการสอนเทศ เป็นกระบวนการสอนที่เน้นการพัฒนาในด้านการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การสอนให้คิดแบบอุปนัย การสอนให้ฝึกคิด การฝึกให้จำ
4. รูปแบบการสอนที่เน้นด้านพฤติกรรม เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เช่น การสอนให้เรียนรู้การควบคุมตนเอง การฝึกและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เป็นต้น

จอยซ์และเวล ได้นำเสนอองค์ประกอบในการสร้างรูปแบบการสอน 4 องค์ประกอบดังนี้

1. การกำหนดทิศทางของรูปแบบการสอน (Orientation to the Model) เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอน เช่น ทฤษฎี จุดมุ่งหมาย แนวคิดพื้นฐาน เป็นต้น
2. รูปแบบการสอน (The Model of Teaching) เป็นการอธิบายรายละเอียดของรูปแบบ เช่น ขั้นตอนการสอน การจัดลำดับกิจกรรม บทบาทของครู การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และการใช้สื่อการสอน
3. การประยุกต์ใช้รูปแบบการสอน (Application) เป็นการอธิบายถึงวิธีการใช้รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน การจัดเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียน
4. การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Instructional and Nurturant Effects) เป็นการ

ประเมินผลการเรียนรู้จากการสอนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เกิดจากวิธีการสอนและการให้การศึกษาตามรูปแบบการสอน

เซย์เลอร์และคณะ (Saylor and Others, 1981) ได้ให้ความหมายของ รูปแบบการสอน (Teaching Model) ตามคำจำกัดความว่าเป็น แบบหรือแผน (Pattern) ของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมนั้นจำนวนหนึ่งที่มีความแตกต่างกัน เพื่อจุดหมายหรือเป้าหมายเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประเภทของรูปแบบการสอน เซย์เลอร์ และคณะ (Saylor and Others, 1981) ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบการสอนที่เน้นเนื้อหา (Subject Matter Discipline) เช่น การบรรยาย การอภิปราย เป็นต้น
2. รูปแบบการสอนที่เน้นสมรรถภาพ (Specific competencies Technology) เช่น การทำแบบฝึกหัด บทเรียน โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นต้น
3. รูปแบบการสอนที่เน้นคุณลักษณะ (Human Traits Process) เช่น การศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม การเรียนแบบสืบสวนสอบสวน
4. รูปแบบการสอนที่เน้นหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Functions Activity) เช่น การศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มที่เน้นกิจกรรมกรติดต่อดสื่อสาร
5. รูปแบบการสอนที่เน้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (Interests and Needs Activities) เช่น การเรียนแบบเอกเทศ การเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น

ดังนั้น รูปแบบ ตามทัศนคติหรือแนวคิดของผู้วิจัย หมายถึง ตัวแบบ (Models) ซึ่งมีลักษณะการจำลองสภาพความเป็นจริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และต้องวิเคราะห์ว่า จะต้องนำสิ่งใดมาศึกษาและพิจารณา เนื่องจากรูปแบบเป็นสิ่งที่ได้จากทางเลือกในแต่ละระดับที่มีระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

1.2 ความหมายของชุดฝึกอบรม

ชนะ กสิภาร (2548) กล่าวว่า รูปแบบของโมดูลการฝึก (Modules of Training) ของประเทศออสเตรเลียและประเทศต่างๆที่จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมฐานสมรรถนะนั้น นอกจากมีการใช้รูปแบบฐานสมรรถนะ (CBT: Competency-based Training) แล้วยังได้ออกแบบหลักสูตรการฝึกเป็นแบบโมดูลสำหรับจัดการฝึกอบรมรูปแบบฐานสมรรถนะส่วนประเทศอื่นๆ ซึ่งจะเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามมาตรฐานอาชีพที่เน้นสมรรถนะในรูปผลงาน (Outcomes) เช่น อังกฤษและสก็อตแลนด์ เรียกมาตรฐานดังกล่าวว่า Occupational Standards ออสเตรเลียเรียกว่า Competency Standards ส่วนนิวซีแลนด์เรียกว่า Unit Standards และเรียกชุดการฝึกหรือชุดการเรียน

แตกต่างกันซึ่งประเทศออสเตรเลียเรียกโมดูลการฝึกนั้นว่า Training Packages ประกอบไปด้วย องค์ประกอบบังคับและไม่บังคับ ประเทศอื่นๆ เรียกชุดการฝึกหรือโมดูลการฝึก

1.2.1 ชุดฝึกอบรม (Training Packages) ของออสเตรเลีย ประกอบด้วย

1.2.1.1. องค์ประกอบบังคับ ได้แก่

1.2.1.1.1 มาตรฐานสมรรถนะหรือมาตรฐานอาชีพ (Competency Standard)

1.2.1.1.2 แนวทางการประเมินผล (Assessment Guidelines)

1.2.1.1.3 คุณวุฒิวิชาชีพ(Qualifications)

1.2.1.2. องค์ประกอบไม่บังคับ ได้แก่

1.2.1.2.1 ยุทธศาสตร์การเรียนรู้(Learning Strategy)

1.2.1.2.2 ทรัพยากรการประเมิน(Assessment Resources)

1.2.1.2.3 วัสดุสำหรับการพัฒนาอาชีพ(Professional Development

Materials)

โดยมาตรฐานสมรรถนะหรือมาตรฐานอาชีพ ประกอบไปด้วย

1. หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competency)
2. หน่วยสมรรถนะ ประกอบไปด้วย สมรรถนะย่อย (Elements of Competency)
3. สมรรถนะย่อย ประกอบไปด้วย
  - 3.1 เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)
  - 3.2 ขอบเขต (Range Statement)
4. ร่องรอยหลักฐาน (Evidence Guide) ประกอบด้วย
  - 4.1 ความรู้และทักษะจำเป็นที่จะต้องประเมิน
  - 4.2 ความเชื่อมโยงกับหน่วยสมรรถนะอื่น
  - 4.3 เกณฑ์การประเมิน
  - 4.4 องค์ประกอบของการประเมินและทรัพยากรในการประเมิน
  - 4.5 วิธีการประเมิน
  - 4.6 สมรรถนะหลัก (Key Competencies) ในหน่วยนี้

1.2.2 รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมของประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศในแถบเอเชียบางประเทศมีการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมในรูปแบบฐานสมรรถนะเช่นเดียวกับประเทศในแถบยุโรปหรือประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างออสเตรเลีย ประเทศฟิลิปปิน (Philippines) มีการใช้รูปแบบการฝึกฐานสมรรถนะในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม โดยการพัฒนาหลักสูตรการฝึกฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum Training Course) ในรูปแบบโมดูลการฝึกตามมาตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเรียกว่า Competency Standard มีองค์ประกอบดังนี้ คือ ชื่อหลักสูตร (Course Title) รายละเอียดโมดูล (Module Description) ระดับการออกไปรับรอง (Level of Certification) หัวข้อโมดูล (Module Title) ผลการเรียนรู้อย่างย่อ (Summary of Learning Outcomes) ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Assessment Criteria) เนื้อหา (Content) เงื่อนไขการอบรม (Condition) วิธีการประเมินผล (Assessment Method)

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ประเทศต่างๆ ที่มีการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมโดยใช้รูปแบบฐานสมรรถนะ (Competency-Based Training: CBT) นั้น ได้มีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอยู่บนฐานสมรรถนะ (CBC: Competency-Based Curriculum) ควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง และนำไปจัดการฝึกอบรมและการเรียนการสอนในรูปแบบโมดูลการฝึก (Modules of Training) ตามมาตรฐานสมรรถนะและมาตรฐานการปฏิบัติงานนั่นเอง ถือว่าเป็นรูปแบบการฝึกทักษะอาชีพที่มีประสิทธิภาพและแพร่หลายในประเทศต่างๆ แต่ไม่ได้หมายความว่า รูปแบบที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานและหน่วยงานการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพ แต่ควรพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสมรรถนะและมาตรฐานอาชีพยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณอาจารย์

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณอาจารย์ ประกอบด้วย การพัฒนาคุณอาจารย์ตามแนวทางของ ศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ การพัฒนาคุณอาจารย์ตามแนวทางของ ศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา การพัฒนาคุณอาจารย์ตามแนวคิดการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ในระดับปริญญาบัณฑิตของซิกเคอร์ริงและแกมสัน (Chickering and Gamson's The Seven Principles for good practice in Undergraduate Education, 1991 อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ และคณะ, 2543) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาคุณาจารย์ตามแนวทางของ ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ลินลารัตน์

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2543) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาที่จำเป็นสำหรับคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา สำหรับปัจจุบันและอนาคตนั้นสามารถจำแนกออกได้เป็นเรื่องใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การเปลี่ยนบทบาทมาเน้นที่การสร้างองค์ความรู้
2. การพัฒนาการสอนโดยเน้นกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์ (Innovation Styles)
3. การเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การดูแลศิลปวัฒนธรรมของชาติ
5. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
6. การดูแลคุณภาพและมาตรฐาน

ทั้ง 6 ประการนี้ถือได้ว่าเป็นความจำเป็นที่คณาจารย์จะได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เพียงพอ การพัฒนาคุณาจารย์จึงครอบคลุมประเด็นหลักๆดังกล่าวอย่างเพียงพอ และเป็นจุดเน้นที่คณาจารย์ควรได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษ แต่ทั้ง 6 ประการนี้เมื่อพิจารณาในแนวปฏิบัติแล้วเราจะเห็นได้ว่าแต่ละความจำเป็นอาจรวมเข้าเป็นงานของอาจารย์งานเดียวได้ ซึ่งเมื่อรวมงานทั้ง 6 แล้วเราจะพบงานที่ต้องพัฒนา 4 ด้านใหญ่ด้วยกัน คือ

1. พัฒนางานวิจัยของอาจารย์
2. พัฒนาการสอน
3. พัฒนางานบริการวิชาการ
4. พัฒนาการบริหาร

2.1.1. การเริ่มต้นที่การเตรียมเข้าสู่อาชีพ

การพัฒนาคุณาจารย์ตามความเข้าใจทั่วไป คือ การเตรียมอาจารย์ที่ได้เข้าทำงานในอาชีพอาจารย์หรือหมายถึง การเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาแล้วเป็นลักษณะของการฝึกอบรมประจำการ(In-service Training) แต่ในหลายสถาบันโดยเฉพาะของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาได้มีโครงการ โปรแกรมหรือกิจกรรมที่เป็นการเตรียมและหรือจัดให้กับผู้ที่มีความสนใจที่จะเข้าทำงานในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะนิสิตในระดับดุษฎีบัณฑิตในสาขาต่างๆ หรือผู้ที่ทำวิจัยอยู่ในสาขาต่างๆ ที่มีความสนใจได้มาลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกิจของสถาบันและการเข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มบุคคลในสาขานี้ก่อนที่จะเข้าทำงานไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการหรือการบริหารก็ตาม

นอกจากการเตรียมในลักษณะของรายวิชาเรียนเข้าสู่อาชีพหลัก การเตรียมโดยการเปิดสอนรายวิชาที่เป็นพื้นฐานสำหรับทักษะเหล่านั้นในระหว่างที่กำลังเรียนอยู่ในระดับสูงสุดก่อนเข้าสู่อาชีพ เช่น ฝึกการวิจัย ฝึกการสอน ในระดับดุษฎีบัณฑิตเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้ที่จะเข้าทำงานในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป ถึงแม้ว่าในอนาคตเขาจะไม่ได้เข้าทำงานในสถาบัน

อุดมศึกษาก็ตาม แต่ทักษะเหล่านั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่การทำงานในเชิงวิชาการที่ผู้เรียนจะใช้ประโยชน์ได้ต่อไปอย่างดี

การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยม เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกันกับการมีรายวิชาสอนและมีกิจกรรมในงานที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาโดยเฉพาะ ในส่วนของการวิจัยการบริการทางวิชาการและการดูแลในเชิงคุณภาพ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันวิชาการที่เปิดสอนระดับคุณวุฒิบัณฑิตซึ่งจะมีนิสิตจบไปเป็นอาจารย์อยู่ในระดับหนึ่งควรจะได้ปลูกฝังให้มีขึ้นไว้

ในการส่งเสริมและพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรที่จะมีอาชีพสอนต่อไปนั้น เราอาจพิจารณาแยกตามภารกิจของคณาจารย์ได้ดังนี้ คือ

2.1.1.1 การเตรียมนักวิจัย

โดยทั่วไปแล้ว เราเชื่อว่าผู้ที่เข้าทำงานในระดับอุดมศึกษาควรเป็นผู้มีความสามารถในการวิจัยแล้วเมื่อเข้าทำงานจึงสามารถดำเนินการวิจัยได้ทันที ความเชื่อนี้แม้จะไม่เป็นจริงเสมอไปแต่ก็จะสะท้อนให้เห็นถึงการเตรียมอาจารย์มหาวิทยาลัย ให้มีความพร้อมสำหรับการวิจัยก่อนเข้าทำงานในระดับอุดมศึกษาซึ่งอาจจะต้องพิจารณาประเด็นและแนวทางต่างๆ เหล่านี้บางประการ คือ

2.1.1.1.1 การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการวิจัย

การเริ่มต้นปลูกฝังการวิจัยของคณาจารย์ ควรเริ่มที่การศึกษาในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาเพราะนักวิจัยทุกคนจะต้องผ่านการศึกษาในระดับนี้กันทุกคน การปลูกฝังเริ่มต้นจึงควรให้ได้สัมผัสกับธรรมชาติและงานวิจัยเป็นพื้นฐานก่อนนั่นคือ ผู้สอนควรเน้นกระบวนการเรียนการสอนในลักษณะที่เรียกการสอนโดยเน้นการวิจัย (Research-Based Instruction) คือ นำการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนด้วยการยกตัวอย่างจากการวิจัยหรือเอาผลงานวิจัยมาวิเคราะห์วิจารณ์กันในห้องเรียน

2.1.1.1.2 การสอนวิชาวิจัยในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

วิธีการเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด คือ การให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาทุกคนได้ผ่านกระบวนการวิชาวิจัยก่อนทุกคน ทั้งในระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักและวิธีการหรือทุนของการวิจัยได้รู้แนวคิดหลักของการวิจัยรู้กระบวนการวิจัย และได้มีประสบการณ์การทำงานวิจัยประกอบวิชาเรียนด้วย แม้ว่าเมื่อจบไปแล้วจะไม่ได้ไปทำหน้าที่สอนหรือไปทำหน้าที่วิจัยแต่ก็จะมี ความเข้าใจเบื้องต้นที่จะใช้ประโยชน์จากการวิจัยต่อไปได้

2.1.1.1.3 การจัดโปรแกรมให้ผู้เรียนต้องทำวิจัยในห้องเรียน

นิสิตนักศึกษาในทุกระดับควรจะได้รับประสบการณ์ตรงในการทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นวิจัยโครงการเล็กหรือโครงการใหญ่ก็ตามและควรจะได้รับรู้ไว้ในโปรแกรมโดยตรง ในลักษณะของโครงการ Project หรือเป็นวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือทำวิจัยด้วย จะเป็นการเรียนรู้วิธีวิจัยโดยตรงและได้ผลอย่างจริงจัง

2.1.1.1.4 การจัดตำแหน่งผู้ช่วยวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

การเตรียมนักวิจัยที่ได้ผลมากอีกวิธีหนึ่ง คือ การมีผู้ช่วยวิจัย (Research Assistant) ขึ้นในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะในระดับปริญญาเอกที่จะจัดให้มีนิสิตทำหน้าที่ช่วยวิจัยกับอาจารย์ท่านใดท่านหนึ่งหรือหลายท่านโดยอาจารย์ท่านนั้นๆ กำลังดำเนินการวิจัยอยู่ นิสิตจะได้เรียนรู้การวิจัยจากประสบการณ์ตรงของอาจารย์ ตั้งแต่การวางโครงการ การเขียนโครงการ การดำเนินการ การรายงานผลและการเสนอผลงานทุกขั้นตอน ในกรณีเช่นนี้ควรต้องมีทุนวิจัยให้กับนิสิตผู้ช่วยวิจัยด้วย วิธีการเช่นนี้มีการปฏิบัติกันในมหาวิทยาลัยต่างๆ ประกอบโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในอเมริกา ยุโรปและญี่ปุ่น

2.1.1.1.5 การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอกที่เน้นการทำวิจัยอย่างเดียว

การส่งเสริมให้มีผู้วิจัยมากขึ้นนั้นอาจจะดำเนินการได้ผลอีกวิธีหนึ่ง คือ การจัดหลักสูตรในระดับปริญญาเอกที่เน้นการทำวิจัยอย่างเดียว (Research-Oriented Program) เพื่อการเตรียมนักวิจัยโดยเฉพาะเมื่อเขาจบไปแล้วก็พร้อมที่จะทำงานวิจัยได้ทันที การเตรียมในแนวนี้ไม่ใช่มีคุณค่าเพียงแค่การเตรียมอาจารย์สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมนักวิจัยของประเทศชาติโดยรวมซึ่งจะนำไปสู่กลุ่มบุคคลที่สร้างองค์ความรู้ขึ้นวิจัยในประเทศของเราด้วย

2.1.1.2 การเตรียมผู้สอนระดับอุดมศึกษา

ในอดีตและแม้ในบางกลุ่มในปัจจุบันเชื่อว่าการศึกษาปริญญาเอกหรือได้ปริญญาชั้นสูงในสาขาใดสาขาหนึ่งแล้วจะเป็นประกาศนียบัตรที่จะสอนในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยได้ทันที (Ph.D. is a license To teach) โดยเหตุนี้ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาจึงมักจะเลือกเอาได้ปริญญาสูงไว้ก่อน ความเชื่อนี้เป็นสิ่งที่เหมาะสมแต่ไม่สมบูรณ์เพียงพอในปัจจุบันด้วยเหตุผลบางประการ คือ

ประการแรก ที่จะผลิตคนให้ได้ปริญญาเอกไม่ใช่ของที่ทำได้ง่ายๆ เสมอไปและเป็นการลงทุนที่แพงโดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป แม้ในสหรัฐอเมริกาเองก็เคยพบปัญหานี้มาก่อนเช่นกัน

ประการที่สอง ปรินญาเอกหรือปรินญา Ph.D. นั้นไม่ใช่ปรินญาเพื่อการศึกษา แต่เป็นปรินญาเพื่อการวิจัยเป็นหลักใหญ่ ความชำนาญของผู้จบปรินญาเอกจึงเป็นความชำนาญในการวิจัย เป็นการหาบุกเบิกความรู้ใหม่ยิ่งกว่าการเผยแพร่หรือการสอน

ประการที่สาม ที่ปรากฏการณ์ชัดเจนว่า ผู้ที่จบปรินญาเอกนั้นยังไม่คุ้นเคยต่อการสอน ดำเนินการสอนไปตามที่เคยเรียนมา ในระดับบัณฑิตศึกษาต้องใช้เวลาานกว่าจะเรียนรู้กระบวนการ การสอนที่เหมาะสม

โดยเหตุนี้การเตรียมผู้สอนในระดับอุดมศึกษาจึงได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศ ที่ให้ความสนใจต่อการพัฒนาการสอนในระดับนี้ เช่น สหรัฐอเมริกาได้มีโครงการต่างๆ มากมายเพื่อเตรียมผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ โครงการที่มีการปฏิบัติกันมาก ซึ่งโครงการเหล่านี้แม้ว่าผู้จบการศึกษาไปแล้วจะไม่ได้ทำการสอนในสถาบันอุดมศึกษาแต่การศึกษาดังกล่าวก็จะช่วยให้ผู้จบการศึกษาระดับสูงสามารถเข้าใจการสื่อความหมายกับผู้อื่นได้ดีขึ้นและเข้าใจมนุษย์ได้มากขึ้น

2.1.1.2.1 การเป็นผู้ช่วยสอน

วิธีการหนึ่งในการเตรียมผู้สอนระดับอุดมศึกษาก็คือการให้เป็น ผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant) โดยจัดนิสิตบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะในระดับปรินญาเอกที่จะจบออกไปสอนในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็น ผู้ช่วย อาจารย์ประจำที่ดำเนินการสอนอยู่แล้ว โดย อาจารย์ประจำท่านนั้นจะให้นิสิตผู้ช่วยสอนและเตรียมการสอน ดำเนินการสอนบางส่วนและช่วยตรวจงานหรือให้คำปรึกษานิสิตด้วยพร้อมกัน วิธีการนี้ได้รับการปฏิบัติกันมากในปัจจุบัน แต่เป้าหมายของโครงการมักจะค่อนข้างไปทางช่วยเหลือทางทุนทรัพย์กับนิสิตมากกว่าฝึกการสอนอย่างแท้จริงและผู้รับทุนมักสนใจการเรียนของตนเองมากกว่าการสอน

2.1.1.2.2 เพิ่มวิชาการสอนระดับอุดมศึกษาในหลักสูตร

การเป็นผู้ช่วยสอนหรือให้มีการฝึกสอนประกอบดังกล่าวมาแต่ต้นนั้น บางครั้งมีปัญหาเพราะจัดให้ได้ดีกับคนจำนวนน้อยและใช้เวลามากเกินไป ทางออกที่เหมาะสมอีกทางหนึ่งคือ การจัดให้นิสิตปรินญาโท ปรินญาเอก ได้เรียนวิชาทางการศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 1-2 วิชาเป็นรายวิชาเลือก ส่วนใหญ่เป็นวิชาทางจิตวิทยาการสอน ในกรณีที่สถาบันนั้นมีภาควิชาอุดมศึกษาก็จะมีวิชาทำนอง “การสอนระดับอุดมศึกษา” “สัมมนาการสอนในระดับอุดมศึกษา” (Seminar in College Teaching) ให้ผู้ที่ต้องการจะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ลงทะเบียนเรียนเป็นรายวิชาเลือกสำหรับในประเทศไทยเอง ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมีภาควิชาอุดมศึกษาและมีวิชา Seminar in College Teaching และที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีวิชาลักษณะนี้เช่นกัน

2.1.1.2.3 ปริญญาเอกทางการสอน

แนวทางนี้ได้มีการคิดริเริ่มและดำเนินการกันในหลายมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา เป็นปริญญาที่อยู่ระหว่างปริญญาโทและปริญญาเอก มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างผู้สอนในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะไม่เน้นการวิจัย เมื่อจบแล้วจะได้ปริญญาเอกทางศิลปศาสตร์ The Doctor of Arts (D.A) จุดมุ่งหมายของปริญญาจะเน้นเป็นผู้สอนแต่ไม่เน้นเป็นนักวิจัย ส่วนใหญ่จะจัดไปสอนในระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าเป็นหลักใหญ่ ซึ่งนอกจากการเรียนรู้นี้อาจดีแล้วยังมีการฝึกงานการสอนแทนการทำวิทยานิพนธ์ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่จบในโปรแกรมนี้จะออกไปสอนในสถาบันที่สอนในระดับปริญญาตรีหรือระดับอนุปริญญาเป็นหลักสำคัญ

โปรแกรมในลักษณะนี้แม้จะน่าสนใจและตรงกับจุดมุ่งหมาย แต่ผู้เรียนมักจะให้ความสนใจกับโปรแกรมปกติที่ทำวิทยานิพนธ์มากกว่า แล้วหันไปลงทะเบียนเรียนวิชาทางการศึกษาเพิ่มเติมหรือฝึกงานเพิ่มเติม

ในประเทศไทยได้เคยมีโครงการที่จะเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงหลังปริญญาโท ทางด้านการเรียนการสอน ของภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ซึ่งเทียบเท่ากับวุฒิผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา Ed.S ของสหรัฐอเมริกาแต่ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง

2.1.1.2.4 การเปิดสอนสาขาวิชาอุดมศึกษา

ในปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมทั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดสอนสาขาวิชาอุดมศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยและฝึกสอนอบรมทางด้านการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เป็นโครงการด้านการศึกษาโดยเฉพาะเพื่อจัดเสริมให้กับผู้ที่มีพื้นฐานทางวิชาการสาขาต่างๆ อยู่แล้วให้มีความรู้ความเข้าใจทางการอุดมศึกษาดีขึ้น การเปิดสอนสาขาวิชาอุดมศึกษานี้จะช่วยให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านการเรียนการสอนและกิจการด้านอื่นๆ ของการศึกษาระดับอุดมศึกษากว้างขวางและเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานในระดับอุดมศึกษามากขึ้นและยังเป็นการเตรียมผู้สอนและผู้บริหารอุดมศึกษาในระดับหนึ่งด้วย

2.1.1.3 การเตรียมอาจารย์เพื่อทำหน้าที่บริการวิชาการและทำนุบำรุง

ศิลปวัฒนธรรม

การเตรียมบุคคลเหล่านี้ก่อนเข้าสู่อาชีพอาจารย์สามารถทำได้หลายแนวทางด้วยกัน คือ

2.1.1.3.1 ดูแลและปรับปรุงหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาให้มีเรื่องทาง

สังคมให้มาก

แนวทางนี้เป็นการวางพื้นฐานความเข้าใจ สังคมให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาแม้ว่าผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่ในมหาวิทยาลัยเองก็จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานทางสังคมที่ดี เข้าใจสังคมอย่างดี เพื่อจะออกไปปรับใช้สังคมได้อย่างเต็มที่ ถ้าได้เข้าสู่อาชีพอาจารย์อาจารย์มหาวิทยาลัยต่อไปก็จะมีพื้นฐานที่จะเข้าใจสังคมและปรับใช้สังคมได้ดีต่อไป

2.1.1.3.2 ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมให้แก่นักศึกษา

แนวทางนี้เป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้และเข้าใจสังคมและประชาชนทั่วไป ให้แก่นิสิตนักศึกษาเป็นการสร้างความคุ้นเคยและเรียนรู้ที่จะพูดคุย พบปะ ทำงานร่วมกับชุมชน สังคม เพื่อที่เขาจบมาแล้วและเพื่อมาทำงานในมหาวิทยาลัยจะได้มีทักษะในการทำงานร่วมกับสังคมได้ดีเข้าใจความต้องการของสังคมและสังคมกับสังคมได้ดี

2.1.1.3.3 ฝึกการวิเคราะห์ปัญหาสังคมและเสนอทางเลือกต่อปัญหาของ

สังคม

แนวทางนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจ ปัญหาสังคมอย่างลึกซึ้ง พอและมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างดีพอเพื่อจะเป็นพื้นฐานในการเข้าใจและมีทางออกให้กับสังคมต่อไป

2.1.1.3.4 การฝึกทักษะการแสดงออกการสื่อสารให้แก่นักศึกษาศึกษา

เนื่องจากการให้บริการทางวิชาการ จำเป็นจะต้องมีการสื่อสารสัมพันธ์กับคนนอกวงวิชาการโดยตรงอย่างมาก จึงจำเป็นที่บุคคลในบทบาทนี้จะได้ฝึกฝนสื่อสาร และทำความเข้าใจในการติดต่อกับคนทั่วไปให้เกิดขึ้นกับตัวเองอย่างดีเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมต่อไป โดยเฉพาะนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาที่จะมีโอกาสได้เข้าทำงานในสถาบันอุดมศึกษา มากกว่าระดับอื่นๆ

2.1.1.4 การเตรียมทักษะการบริหาร

ผู้ที่สอนหรือทำงานในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่แล้ว จะจบปริญญาโท หรือปริญญาเอกในสาขาใดสาขาหนึ่งเสมอ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมให้กับคนกลุ่มนี้จึงจำเป็นจะต้องมีการเตรียมการให้นิสิตบัณฑิตศึกษาได้มีการเรียนรู้ และฝึกทักษะทางการบริหารไว้ตั้งแต่สมัยการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นการฝึกงานหรือการเป็นผู้ช่วยงานของภาควิชาหรือของคณะก็ได้

นอกจากนั้นยังอาจเตรียมโดย การจัดเป็นรายวิชาให้ผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาได้เลือกเรียนเป็นรายวิชาเลือก โดยเฉพาะวิชาทางด้านการบริหารจัดการในระดับอุดมศึกษาหรือวิชาทางด้านหลักและทฤษฎีการบริหาร

ควบคู่ไปกับการฝึกงาน การจัดรายวิชาให้เลือกรเรียนแล้ว การฝึกทักษะต่างๆด้วยการจัดกิจกรรมสำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษาในด้านต่างๆ ก็เป็นการปูพื้นฐานทางการฝึกทักษะการบริหารสำหรับผู้ที่จะทำงานในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป โดยเฉพาะสำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษาซึ่งเมื่อจบแล้วจะมีโอกาสเข้าทำงานในระดับอุดมศึกษาหรือแม้เมื่อจบใหม่แล้วไม่ได้เข้าสู่วิชาชีพอุดมศึกษา ทักษะดังกล่าวก็เป็นประโยชน์แก่บัณฑิตเหล่านั้นเป็นอย่างดี

2.1.2. การดูแลเมื่อเริ่มเข้าสู่อาชีพใหม่

การเข้าเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาใหม่ๆ ผู้เรียนจะเรียนรู้ชีวิตอาจารย์อุดมศึกษาได้จากประสบการณ์ตรงของตนเองสมัยเมื่อเป็นนิสิต ไม่ว่าจะเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหรือระดับปริญญาตรีก็ตาม แต่ประสบการณ์ที่เห็นในฐานะเป็นนิสิตนักศึกษายังไม่ใช่ประสบการณ์ที่แท้จริงและไม่ใช่ประสบการณ์ที่ถูกต้อง การมีประสบการณ์ที่ถูกต้องควรจะได้มีการปฐมนิเทศ ชี้แนะและให้คำปรึกษากับอาจารย์ใหม่อยู่เสมอ โดยเฉพาะในช่วงปีแรกของการปฏิบัติงานเพื่อจะให้อาจารย์ใหม่ได้เรียนรู้ คุณเคยและปรับตัวกับชีวิตใหม่ในฐานะอาจารย์ได้อย่างดี

กระบวนการดูแลเพื่อเข้าสู่อาชีพใหม่ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษานั้นอาจจะประกอบไปด้วยการดูแลในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 การช่วยเหลือนักวิจัยใหม่

เมื่ออาจารย์เข้าทำงานใหม่ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอุดมศึกษาของไทย อาจารย์โดยมากจะพบกับวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง คือ การให้ความเชื่อถือแก่คนที่มิตำแหน่งเป็นอาจารย์เท่าๆกัน เพราะคิดว่าอยู่ในฐานะอาจารย์เหมือนกันซึ่งแนวความคิดเช่นนี้ ทำให้คนบางคนหรือหลายคนมองว่าคนทุกคนมีความสามารถสูงเท่ากันซึ่งในทางการสอนและการวิจัยแล้วไม่เป็นเช่นนั้น แนวความคิดและวิธีปฏิบัติเช่นนี้ทำให้อาจารย์จำนวนไม่น้อยหมดโอกาส ที่จะเรียนรู้และเติบโตเป็นนักวิจัยที่ดีต่อไปเพราะขาดโอกาสได้รับการฝึกฝนเรียนรู้และพัฒนาอย่างมีขั้นตอน

ด้วยเหตุนี้การพัฒนานักวิจัยใหม่จึงควรมีกิจกรรมให้กับนักวิจัยเหล่านี้ในการเตรียมตัวเป็นนักวิจัยที่มีความสามารถต่อไป กิจกรรมที่อาจารย์ดำเนินการได้คือ (วิจารณ์พานิช, 2540)

1. การจัดปฐมนิเทศทางการวิจัยให้กับอาจารย์ใหม่
2. การจัดหาพี่เลี้ยง (mentor) ให้ช่วยเหลือแนะนำ
3. การสนับสนุนให้ได้โดยฝึกทำวิจัยกับนักวิจัยที่มีความสามารถสูง

4. การสนับสนุนให้ได้ทำงานวิจัยเป็นขั้นตอน
  5. สร้างกลุ่มอาจารย์ใหม่หรือกลุ่มพี่เลี้ยงเพื่อให้มีการพบปะกันเสมอๆ
  6. จัดให้มีการเสนอผลการวิจัยโดยนักวิจัยอาวุโสแล้วให้อาจารย์ใหม่เข้าฟัง
  7. จัดให้มีกิจกรรมสร้างบรรยากาศด้านการวิจัยขึ้นภายในหน่วยงานในลักษณะการประชุมวิจารณ์ข้อเสนอโครงการวิจัย การประชุมอภิปรายกระบวนวิธีวิจัย เป็นต้น
  8. ส่งเสริมให้มีโอกาสร่วมประชุมวิชาการทางการวิจัยในประเทศหรือต่างประเทศโดยร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงหรือไปด้วยตนเอง
  9. สนับสนุนเงินค่าสมาชิกสมาคมทางการวิจัยหรือเป็นสมาชิกวารสารวิจัย
  10. การจัดให้มีการส่งเสริมงานวิจัยในสถาบันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
  11. จัดให้มีวารสารวิจัยในสาขาต่างๆอย่างมากระยะหนึ่ง
- ความสามารถในการวิจัยไม่ได้สร้างขึ้นได้โดยเร็วทันทีทันใด จะต้องใช้เวลาและการฝึกฝน อย่างมากพอสมควร การเตรียมการทางด้านนี้จึงควรมีโครงการสนับสนุนช่วยเหลือในลักษณะที่เลี้ยงและประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด

2.1.2.2 การช่วยเหลืออาจารย์ใหม่ในการสอน

การพัฒนาคณาจารย์เพื่อการสอนที่เหมาะสมและมีคุณค่านั้น ต้องตรงกับความต้องการของคณาจารย์และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถาบัน และสนองความจำเป็นในสังคมพร้อมกันไป โดยเหตุนี้เมื่อเริ่มต้นช่วยเหลืออาจารย์ใหม่จึงควรพิจารณาสภาพของสังคม จุดมุ่งหมายของสถาบันให้ชัดเจนก่อนว่าสถาบันมีความพร้อมและมีความต้องการมากมายเพียงใด เช่น ความต้องการเทคนิคการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ต้องการใช้ เป็นต้น

สิ่งสำคัญมาก คือ ความต้องการของอาจารย์ใหม่ว่ามีความต้องการเรื่องอะไรด้านไหน มากน้อยเพียงใดแล้วดำเนินการตามที่ต้องการในลักษณะที่เหมาะสม

ในการช่วยเหลืออาจารย์ใหม่ทางการสอนอาจพิจารณาได้จาก

1. จัดทำเป็นแบบสอบถาม ถามปัญหาในการเรียนการสอนและความต้องการด้านการเรียนการสอน
2. จัดประชุมสัมมนาให้อาจารย์แสดงความเห็นแล้วรวบรวมความเห็นและปัญหาต่างๆเข้าไว้ด้วยกัน
3. จัดปฐมนิเทศการสอนเป็นครั้งแรกที่เข้าทำงาน
4. พுகุศย สนทนาและสังเกตหรือบันทึกไว้เพื่อสรุปรวมแล้วทำการดำเนินงานตามความต้องการในภายหลัง

5. พิจารณาจากการแสดงออกของอาจารย์ในการเขียน การพูดในวงสนทนาว่ามีแนวโน้มหรือสนใจการสอนในลักษณะใด
6. จัดอาจารย์รุ่นพี่หรือผู้ใหญ่เป็นที่ปรึกษาในการสอน
7. คู่มือปฏิบัติของผู้เรียนต่อการสอนของอาจารย์หรือต่อสภาพการเรียนรู้การสอน โดยทั่วไป
8. จัดหาทุนให้ผู้สอนใหม่พัฒนาการสอนร่วมกับอาจารย์รุ่นพี่
9. ตั้งคณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของอาจารย์เพื่อพิจารณาถึงความต้องการของคณาจารย์เป็นส่วนรวม

เมื่อได้ความต้องการของคณาจารย์เพิ่มเติมแล้วจึงจะนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาคำเนินงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอนในเชิงลึกต่อไป

2.1.2.3 การช่วยเหลืออาจารย์ใหม่ในงานบริการวิชาการ

ในหน้าที่ทางการบริการวิชาการให้แก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษานั้น อาจารย์ควรมีหน้าที่หลัก คือ

1. การเผยแพร่วิชาตามความต้องการของสังคม
งานข้อนี้เน้นที่การให้ความรู้ทักษะและความสามารถของตัวคณาจารย์ตามที่สังคมต้องการและตรงกับความสามารถทางวิชาการของอาจารย์ผู้นั้น แต่อาจารย์ต้องปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการนั้นด้วย
2. การเผยแพร่ตามความต้องการทางวิชาการ
ข้อนี้ เน้นไปที่ตัวอาจารย์และหน่วยงานที่มีความรู้และหลักวิชาอยู่และพิจารณาเห็นว่าความรู้และวิชานั้นสมควรเผยแพร่ให้กับประชาชนรับทราบและเข้าใจ จึงเห็นสมควรเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้ลักษณะนี้จะเป็นการเผยแพร่ความรู้ ความคิด สาระที่อาจารย์และสถาบันมีให้แก่สังคมผ่านสื่อสารมวลชน การจัดประชุมโดยสถาบันและผ่านเอกสารตำราที่เขียนโดยคณาจารย์สำหรับประชาชนทั่วไปอ่าน
3. การให้ข้อมูลเพื่อชี้แนะสังคมให้สังคมเห็นปัญหาและเห็นทางเลือกต่างๆ

บทบาทข้อนี้เป็นบทบาทใหม่ในสังคมไทย ที่สถาบันการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในสาระวิชาการและเห็นปัญหาของสังคมไทย เห็นแนวทางเลือก ทางออกที่เหมาะสมแก่สังคมไทยก็ให้ข้อมูล ชี้แนะปัญหาเหล่านั้น โดยอาศัยพื้นฐานทางวิชาการแก่สังคมให้สังคมตระหนัก รับรู้และตัดสินใจได้อย่างดี ลักษณะอย่างนี้เป็นการให้สัมภาษณ์ เสนอข้อเขียน หรือจัดประชุมสัมมนาของสถาบันในลักษณะวิเคราะห์ปัญหาชี้ทางออก

เมื่อหน้าที่ทางบริการวิชาการแก่สังคมมีขอบเขตกว้างขวางอย่างที่กล่าวมา คณาจารย์ผู้ที่จะทำหน้าที่ทางด้านนี้ได้จึงต้องมีคุณสมบัติบางประการ คือ

1. มีความรู้แน่น และถนัดในสาขาของตน
2. สามารถประยุกต์เข้ากับสภาพความเป็นจริงของสังคมได้
3. เข้าใจสภาพปัญหาของสังคมได้เป็นอย่างดีและลึกซึ้งพอพร้อมทั้ง

ติดตามปัญหาต่างๆ อยู่เสมอ

4. มีความสามารถในการสื่อสารทำความเข้าใจและเรียนรู้จนเข้าถึง

ประชาชนได้ดี

5. มีจิตสำนึกในการรับใช้และบริการสังคม
6. มีความเป็นกลางและเป็นธรรม ซื่อสัตย์ต่อวิชาการและวิชาชีพของ

ตนเอง

7. รู้จักประเมิน วิเคราะห์ การประยุกต์ใช้วิชาการของตนเองอยู่เสมอ จากคุณสมบัติดังกล่าว อาจสรุปไปเป็นประเด็นหลักได้ คือ คุณสมบัติ

ทางวิชาการ คุณสมบัติในทางสังคมและคุณสมบัติในการประยุกต์ใช้เป็นสำคัญ

เพื่อให้อาจารย์ได้เตรียมการเพื่อสอดคล้องกับคุณสมบัติข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์เพื่อจะทำหน้าที่นี้ให้ดีและมีคุณภาพตลอดไป

1. คัดเลือกอาจารย์ที่มีพื้นฐานทางด้านนี้ประกอบกับความเข้มแข็งทาง

วิชาการในสาขาของตนเองในการคัดเลือกอาจารย์เข้าทำงานในสถาบันอุดมศึกษาควรได้ดูความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติ ด้านสังคมและความรู้ในทางสังคมควบคู่ไปกับการรู้ความสามารถทางวิชาการด้วย

2. เข้าร่วมเป็นกรรมการทางด้านกิจกรรมบริการของสถาบัน สถาบันควรมีคณะกรรมการที่ส่งเสริมงานวิชาการทางด้านนี้ขึ้น เช่น กรรมการฝึกอบรมของคณะ /สถาบัน กรรมการบริการวิชาการของสถาบัน/ กรรมการเผยแพร่ผลงานวิชาการของสถาบัน เป็นต้น แล้วให้คณาจารย์รุ่นใหม่ๆ ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวเพื่อให้คณาจารย์ได้เรียนรู้คุ้นเคยกับงานบริการทางวิชาการ

3. เริ่มต้นงานด้วยการบริการทางวิชาการภายในสถาบันก่อน การส่งเสริมให้คณาจารย์ได้เรียนรู้งานบริการทางวิชาการควรให้เริ่มต้นด้านการให้จัดกิจกรรมการบริการทางวิชาการให้กับคณาจารย์และบุคลากรภายในสถาบันก่อน เพื่อให้คุ้นเคยกับงานเรียนรู้ปัญหภายในแล้วจึงเริ่มงานภายนอกต่อไป

4. การส่งให้อาจารย์ใหม่เข้าร่วมงานบริการทางวิชาการของสถาบัน

ภายนอก การส่งเสริมให้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงของสถาบันอื่นจะมีประโยชน์ในการเรียนรู้ของตัวเราต่อไปจึงควรให้อาจารย์ใหม่ได้เข้าร่วมงานประชุมวิชาการ ฝึกอบรม หรือสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานภายนอกก่อนและมอบหมายให้ดูการดำเนินงานของหน่วยงานภายนอกเหล่านั้นไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานของสถาบันของตนเองต่อไป

2.1.2.4 การฝึกทักษะการบริหารสำหรับอาจารย์ใหม่

การบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษาในอนาคตจะมีลักษณะเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) มากขึ้น โดยอาจารย์จะมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน กำหนดทิศทาง การดำเนินงานร่วม วิธีการและการตัดสินใจมากขึ้น ดังนั้นการฝึกหัดอาจารย์ให้มีความสามารถและมีทักษะในการบริหารจึงมีความจำเป็นมากขึ้น

การเตรียมการเพื่อให้อาจารย์ใหม่ มีทักษะในการบริหารนั้นเริ่มจากการให้อาจารย์ได้มีโอกาสคุ้นเคยกับการบริหารด้วยการให้เข้าร่วมเป็นกรรมการในระดับต่างๆ ของสถาบันก่อนเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นกรรมการทางด้านวิชาการหรือเป็นกรรมการทางด้านบริหารก็ตามเพื่อให้อาจารย์ได้เรียนรู้งานหลักๆ ก่อน

ในขั้นตอนต่อไปที่อาจจะมีส่วนรับผิดชอบในองค์กรของสถาบันด้วยการเป็นผู้ช่วยผู้บริหารในระดับต่างๆ เพื่อให้ได้มีความคุ้นเคยกับงานบริหาร เข้าใจธรรมชาติของงานบริหารและทำความรู้จักกับลักษณะของงานและขั้นตอนของการทำงานในด้านต่างๆ

การมอบหมายให้ทำงานร่วมกับผู้บริหารก็เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ใหม่วิธีทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงและทำให้อาจารย์ใหม่สามารถเรียนรู้ได้ดีพอสมควร

2.1.3 การฝึกอบรม

โดยเหตุที่การพัฒนาคณาจารย์ส่วนใหญ่แล้วเป็นการพัฒนาเพื่อเสริมให้อาจารย์ที่เข้าทำงานในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง การเตรียมตัวก่อนเข้าทำงานโดยทั่วไปเป็นการเตรียมที่ดีดังกล่าวแล้วเพราะว่าเมื่อเข้าทำงานก็จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เลย แต่ในบางโปรแกรมหรือโครงการก็ไม่มีโปรแกรมลักษณะนี้ให้ ขั้นตอนต่อมาจึงมักจะดำเนินการด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์ใหม่ก่อน เมื่อเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ใหม่แล้ว สิ่งที่เป็นอยู่เสมอในการพัฒนาคณาจารย์คือการฝึกอบรม (In-Service) ที่สามารถจัดให้หลากหลายรูปแบบมองจุดมุ่งหมายหลายข้อและดำเนินการได้สอดคล้องกับความต้องการของคณาจารย์ที่หลากหลายความสนใจ

เพื่อให้สะดวกกับผู้อ่านและเข้าใจง่ายในการปฏิบัติจะได้แยกการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาคณาจารย์ออกตามภารกิจของอาจารย์ คือ การฝึกอบรมเพื่อการวิจัย การฝึกอบรมเพื่อการ

สอน การฝึกอบรมเพื่อบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการฝึกอบรมทางการบริหาร

2.1.3.1 การประชุมอบรมทางการวิจัย

ในการพัฒนานักวิจัยเราอาจจัดทำโครงการประชุมปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิจัยขึ้นได้ ซึ่งประกอบไปด้วย การปูพื้นฐานให้ความรู้ที่จำเป็นแก่คณาจารย์ และการให้คำปรึกษาแก่อาจารย์อย่างใกล้ชิด ซึ่งในการดำเนินการนั้นจะคำนึงถึงสิ่งสำคัญๆ ดังนี้

1. จัดการประชุมให้สนองความต้องการและธรรมชาติเฉพาะของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมที่แตกต่างกัน
2. เวลาและระยะเวลาในการประชุมจำเป็นต้องจัดให้เหมาะสม สะดวกแก่กลุ่มคณาจารย์ที่สนใจเข้าร่วมประชุมได้อย่างกว้างขวาง
3. จัดวิทยากรหรือที่ปรึกษาที่มีความเข้าใจลักษณะของกลุ่มผู้เข้าประชุม และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และคำปรึกษา รวมทั้งมีความเป็นกัลยาณมิตรเต็มใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานด้วยกัน
4. บริการจัดทำวัสดุ เอกสารประกอบการประชุมให้เป็นแนวทางในการทำวิจัยแก่คณาจารย์
5. จัดให้มีการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อช่วยในการพัฒนางานเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว
6. พยายามแสวงหาแหล่งทุนและจัดสรรทุนวิจัยให้แก่คณาจารย์
7. มีการจัดระบบอาจารย์ให้คำปรึกษาประจำโครงการโดยฝ่ายวิจัยได้จัดสรรเงินจำนวนหนึ่งไว้เป็นค่าสมนาคุณอาจารย์ให้คำปรึกษาตลอดโครงการ
8. มีการติดตามงานเพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์มีคุณภาพ

2.1.3.2 การประชุมอบรมทางการสอน

การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาโดยตรง หมายถึง กิจกรรมและการดำเนินงานที่ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคณาจารย์ได้จัดขึ้นเพื่อส่งผลโดยตรงต่อการเรียนการสอนหรือการทำงานของอาจารย์และอาจารย์มีส่วนร่วมโดยตรงเช่นกัน เทคนิคการฝึกอบรมเหล่านี้อาจประมวลเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้คือ

1. การประชุมปฏิบัติการ เป็นเทคนิคและกิจกรรมหลักของการพัฒนาการสอนการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) นี้มีลักษณะสำคัญ คือ มีผู้นำการประชุมและสมาชิกที่เข้าประชุมมีบทบาทในการลงมือปฏิบัติการหรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง การประชุมจะเป็นระยะสั้นระยะยาวในสถาบัน นอกสถาบัน แล้วแต่ความเหมาะสมของเรื่อง กลุ่มผู้เข้าประชุม คณะวิทยากรและข้อจำกัดอื่นๆ

2. การประชุมอภิปราย การอภิปรายเป็นกิจกรรมหลักของสถาบันอุดมศึกษาและเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนทุกคนสนใจและคุ้นเคย การอภิปรายมีความสำคัญในการพัฒนาการสอนเพราะมีความเชื่อว่า การที่ผู้สอนได้อภิปรายกันอย่างจริงจังและลึกซึ้ง (In-depth Discussion) นั้นจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและหรือมีความมั่นใจในการสอนของตนเองดีขึ้น การอภิปรายในที่นี้ถือว่าผู้เข้าประชุม คือ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีประสบการณ์อยู่แล้ว แต่ถ้าได้ผู้มีพื้นฐาน ความรู้ด้านนี้มานำการอภิปราย และเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้เตรียมตัวมาก่อนด้วยก็จะทำให้การอภิปรายได้ผลดีขึ้น รูปแบบของการอภิปรายนี้จะเรียกว่า Seminar, Conference, Group Discussion ฯลฯ

3. การให้คำปรึกษา (Consultation) หรือการให้ข้อติชม (Feedback) รวมทั้ง การให้การรักษารอคสอน (Clinic to the Improvement of Teaching) นี้ถือว่าอาจารย์ยังขาดความรู้ หรือรู้ไม่ชัดหรืออาจจะรู้ผิด ในเรื่องการสอน การพัฒนา จะต้องให้คำปรึกษา ให้ข้อติชม และช่วยแก้ไขในบางเรื่องให้ เทคนิคนี้จะต้องใช้อย่างแนบเนียนไม่ให้อาจารย์รู้สึกว่าคุณเองมีปัญหา แต่เป็นการช่วยให้ดีขึ้นไปกว่าที่เป็นอยู่ และควรเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมประเภทนี้มักจะมีแบบฝึกหัดให้อาจารย์ทดสอบ ฝึกการสอนโดยใช้ Video-tape หรือมีผู้สังเกตการสอนช่วย เป็นต้น

4. การเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมนี้ถือว่าความรู้นำไปสู่ความเข้าใจ ความเข้าใจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การให้ข่าวสารความรู้ในเรื่องของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษากับอาจารย์จึงจะช่วยให้อาจารย์เข้าใจในเรื่องของการเรียนการสอนดีขึ้น ซึ่งอาจจัดทำเป็นคู่มือ แผ่นปลิว เอกสาร ข่าว จุลสาร ฯลฯ ก็ได้

5. การจัดทำอุปกรณ์การสอน เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อการสอนและต่อตัวอาจารย์อุปกรณ์การสอนในที่นี้รวมทั้งอุปกรณ์ประเภท (Software และ Hardware) พร้อมกันไป แต่อุปกรณ์ที่จัดให้กับอาจารย์นั้นต้องใช้ง่าย สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป ถ้าซับซ้อนมากจะต้องมีคนคอยบริการให้

6. การให้คำติชมความชอบ การพัฒนาการสอนที่มีคุณค่าจะต้องติดตามด้วยระบบการให้คำติชมความชอบที่เหมาะสมด้วย อาจารย์ที่สอนดี สอนอย่างตั้งใจ เสียสละและให้เวลาเพื่อให้ผู้เรียนควรได้รับความดีความชอบพิเศษกว่าคนที่สอนธรรมดาพอพันๆ ไปวันหนึ่งเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติมักจะทำได้ยากเพราะการประเมินผลการสอนนั้นไม่ผู้ชัดเจนนัก แต่ในปัจจุบันก็มีหลายสถาบันเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังยิ่งขึ้นแล้ว

2.1.3.3 การประชุมฝึกรวมทางการบริการวิชาการ

การบริการทางวิชาการแก่สังคมจำเป็นจะต้องมีทักษะเฉพาะบางประการ คือ

1. ทักษะการวิเคราะห์ความจำเป็นของหน่วยงาน
2. ทักษะการพัฒนาหลักสูตรและสอนหรือการฝึกอบรม
3. ทักษะการสอนเพื่อการฝึกอบรม/ประชุมสัมมนา
4. ทักษะการสื่อสารและการเสนองาน
5. ทักษะการเขียนและการพูดกับชุมชน
6. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการพัฒนาทางเลือกให้แก่สังคม
7. ทักษะการติดต่อกับงานและการเสนองานกับองค์กรภายนอก

ทักษะดังกล่าวมา ทั้ง 7 ประการถือได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการบริการทางวิชาการแก่สังคม คณาจารย์ที่จะดำเนินการและจัดกิจกรรมทางด้านนี้ควรจะได้รับ การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะต่างๆ เหล่านี้อย่างมากเพียงพอ ซึ่งสถาบันการศึกษาอาจจัดอบรมใน เรื่องต่างๆ นี้ได้ โดยอาจดำเนินการในเรื่องๆ ต่างๆ นี้ได้ โดยอาจดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. สำรวจความสนใจของอาจารย์ที่จะพัฒนาตัวเองเพื่อเป็นนักฝึกอบรม หรือทำงานบริการทางวิชาการการสำรวจในเบื้องต้นมีความจำเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้ทราบได้ ว่าอาจารย์ท่านใดที่สนใจในการพัฒนาตัวเองให้เป็นผู้ที่บริหารทางวิชาการแก่สังคมบ้าง เพราะงาน ลักษณะนี้เป็นงานที่ต้องอาศัยใจรักและความสนใจเป็นพิเศษ อาจารย์ทุกคนไม่สามารถทำหน้าที่นี้ ได้ทั้งหมด

2. การจัดฝึกอบรมให้กับอาจารย์ในลักษณะของการปฏิบัติการ (Workshop) การจัดฝึกอบรมเพื่อให้อาจารย์ได้พัฒนาทักษะเพื่อการบริการทางวิชาการนี้ต้องเป็น การฝึกอบรมในลักษณะการศึกษาปฏิบัติการ (Workshop) หรือให้อาจารย์ได้ฝึกการทำงานทางด้าน นี้โดยตรง เมื่อฝึกอบรมเรื่องการสร้างหลักสูตรต้องให้มีการสร้างหลักสูตรขึ้นจริง ถ้าฝึกอบรมการ เขียนกับการพูดในเรื่องนั้นๆ อย่างจริงจัง เมื่อฝึกแล้วจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิคอยวิเคราะห์วิจารณ์ให้ ด้วย

3. ดำเนินการฝึกอบรมในลักษณะที่หลากหลายมีทางเลือกให้กับผู้อบรม ในการฝึกอบรมความสามารถทางด้านบริการทางวิชาการแก่สังคมนั้นจำเป็นจะต้องมีการฝึกใน ลักษณะที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความถนัดของแต่ละบุคคล เพราะการให้บริการทางวิชาการ แก่ชุมชนนั้นขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญอาศัยความสามารถเฉพาะตัวค่อนข้างมาก จึงจำเป็น จะต้องให้มีความหลากหลายตามความถนัดและความสนใจเฉพาะบุคคลให้มาก

4. การดำเนินการฝึกอบรมต้องอาศัยวิทยากรที่มีประสบการณ์และมีความสามารถการบริการทางวิชาการมีลักษณะเน้นผู้บริโภครวมสูงมาก อาจารย์ที่จะให้บริการทาง วิชาการจึงต้องมีคุณลักษณะและมีความสามารถสูง โดยเหตุนี้การฝึกอบรมทางด้านนี้จึงต้องอาศัย

วิทยากรที่มีความสามารถสูงด้วย เพื่อจะได้ชี้ให้เห็นสิ่งที่จะเป็นและสิ่งที่เหมาะสม ในการดำเนินกิจกรรมการให้บริการทางวิชาการพร้อมทั้งเป็นตัวอย่างให้กับผู้เข้ารับการอบรมได้ด้วย

5. การฝึกอบรมต้องเน้นโอกาสและการเจริญเติบโตในอนาคตการ

บริการทางวิชาการมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจารย์แต่ละท่านจึงควรตระหนักและดำเนินการในเรื่องนี้ โดยติดตามการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในขณะเดียวกันในโครงการฝึกอบรมต้องเน้นโอกาสในการพัฒนาตัวเองของอาจารย์ในอนาคตด้วยเพราะงานด้านนี้ต้องอาศัยประสบการณ์และการพัฒนาเติบโตขึ้นตลอดเวลา

2.1.3.4 การฝึกอบรมทางการบริหาร

ดังที่ได้กล่าวไว้แต่ต้นแล้วว่าในระบบอุดมศึกษานั้นเป็นระบบมีส่วนร่วม (Participation) ของบุคลากรทุกฝ่ายของสถาบันไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร คณาจารย์ หรือบุคลากรในฝ่ายบริการทางวิชาการต่างก็มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถาบันด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนั้นในหลายสถาบันก็ยังมี การสับเปลี่ยนและเคลื่อนย้ายการดำเนินงานทางด้านบริหารอีกด้วย โดยที่อาจารย์ซึ่งทำหน้าที่สอนในบางโอกาสก็จะมียุทธศาสตร์ทางด้านบริหารอีกด้วยและหลายครั้งเมื่อทำหน้าที่บริหารแล้วก็กลับมาเป็นอาจารย์สอนอีก ดังนั้นการมีทักษะทางการบริหารของอาจารย์จึงเป็นเรื่องสำคัญในระบบของมหาวิทยาลัย การฝึกอบรมทักษะทางการบริหารให้แก่คณาจารย์ของสถาบันจึงเป็นสิ่งสำคัญ การฝึกอบรมทางการบริหารสำหรับคณาจารย์นั้นควรจะต้องมีความจำเป็นหรือความต้องการของคณาจารย์เป็นหลักสำคัญโดยอาจจะทำการสำรวจความต้องการของอาจารย์เป็นเบื้องต้นก่อนแล้วหลังจากนั้นจึงกำหนดกิจกรรมตามความต้องการนั้น

โดยทั่วไปแล้วทักษะทางการบริหารที่อาจารย์ควรจะต้องมีคือ

1. ทักษะการประชุม
2. ทักษะการประสานงาน
3. ทักษะการสื่อสาร
4. ทักษะการวางแผน
5. ทักษะการบริหารเวลา
6. ทักษะการจัดการโครงการ

ทั้ง 6 ทักษะนี้เป็นทักษะการบริหารพื้นฐานที่อาจารย์ทุกคนจะต้องมีเริ่มแต่การประชุมที่อาจารย์ทุกท่านจะต้องมีส่วนร่วมในการประชุมทุกระดับ ในการประสานงานก็เช่นเดียวกัน อาจารย์จะต้องประสานงานกันในกลุ่มอาจารย์ ผู้บริหารและผู้เรียนด้วยพร้อมกันไป การสื่อสารก็เป็นเรื่องใหญ่โดยเฉพาะงานของอาจารย์ต้องการการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ทั้งสื่อสารกับตัวเอง กับผู้เรียนและกับผู้ร่วมงาน การวางแผนก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกันในการกำหนดเป้าหมายทิศทางของตัวเอง เช่นเดียวกับเรื่องเวลา เพราะอาจารย์จะต้องเกี่ยวข้องกับงานหลาย

ประเภท การแบ่งเวลาจึงเป็นเรื่องสำคัญและทักษะสุดท้าย คือ การจัดการโครงการเพราะอาจารย์จะต้องมีโครงการประชุมสัมมนาอยู่ตลอดเวลา ส่วนทักษะอื่นๆ นั้นอาจจะมีอาจารย์สนใจเฉพาะก็จัดเพิ่มเติมได้อีก

การจัดประชุมอาจารย์ในเรื่องการบริหารสำหรับอาจารย์นั้นควรมีพื้นฐานทางการวิจัยมาประกอบเพราะอาจารย์สนใจในทางวิชาการอยู่แล้ว การมีสาระทางวิชาการจะทำให้อาจารย์สนใจมากขึ้น ในการดำเนินการจัดประชุมมีข้อสังเกตที่ควรคำนึงถึงบางประการ คือ

1. เรื่องที่ประชุมควรอยู่ในความสนใจของอาจารย์เอง
2. การประชุมควรมีลักษณะของการบรรยายหรือสรุปประเด็นสั้นๆ แล้วให้อาจารย์อภิปราย
3. ควรมีกิจกรรมหรือการฝึกปฏิบัติเพื่อให้อาจารย์ได้รับข้อคิดเห็นที่ทันใจหรือรู้ผลด้วยตัวเอง
4. วิทยากรควรจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยด้วยจึงจะทำให้อาจารย์เชื่อถือได้มากขึ้น
5. การจัดประชุมทางการบริหารควรมีกรณีตัวอย่างหรือ Case จริงมาประกอบการประชุม
6. ระยะเวลาของการประชุมไม่ควรจะยาวเกินไป โดยทั่วไปควรมีช่วงเวลาอยู่ระหว่าง 1-3 วัน ซึ่งอาจจะจัดเป็นครั้งๆ ต่อเนื่องกันไปได้
7. ในการจัดประชุมควรมีบทสรุปในเรื่องคู่มือประกอบด้วยเป็นเนื้อหาในเชิงใช้ปฏิบัติได้เป็นหลักสำคัญ

ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่า คณาจารย์โดยส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง การดำเนินการจึงควรให้คณาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

2.2 การพัฒนาคณาจารย์ตามแนวทางของ ศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) ได้ให้ความสำคัญของการสอนในระดับอุดมศึกษาว่าเป็นการถ่ายทอดวิทยาการระดับสูงเป็นศาสตร์ที่สำคัญสำหรับคณาจารย์ที่รับผิดชอบต่อการให้การศึกษาในศาสตร์ต่างๆ ระดับอุดมศึกษา ตามปกติ การบรรจุอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าศาสตร์สาขาใดจะพิจารณาแต่เพียงวุฒิการศึกษาให้ตรงกับศาสตร์สาขานั้นเป็นหลักก่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาเอกลงมา การรับผู้ที่มีความรู้สูงในศาสตร์สาขาที่จะให้ผู้นั้นสอนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อจะถ่ายทอดวิชาใด ก็ย่อมต้องมีเนื้อหาสาระในวิชานั้นเสียก่อนเป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา แต่การรู้เนื้อหาสาระอย่างเดียว ย่อมไม่เพียงพอสำหรับการประกอบภารกิจของการเป็น “อาจารย์” ที่มีประสิทธิภาพ

เนื่องจาก อาจารย์ที่มีความรู้ดี มีสาระลึกซึ่งสมบูรณ์ แต่สอนไม่เป็น สอนไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ ก็ย่อมจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ใน “การสอน” ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ณาจารย์ระดับอุดมศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษา เรียนรู้ พัฒนา และสามารถนำความรู้เรื่อง “ศาสตร์การสอน” ไปใช้จริงในชั้นเรียน ปัญหาดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นในประเทศไทยเท่านั้น คอกซ์ (Cox, 1994: 10) วิจารณ์ว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้รับการฝึกฝนอบรม ทางด้านการสอนมาน้อยมากหรือไม่เลย

เมื่อเป็นเช่นนี้ อาจารย์ที่มีความสามารถในการอธิบาย หรือมีลักษณะโดยธรรมชาติที่พูดได้กระชับชัดเจน อาจจะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดและประสบการณ์ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ แต่บางคนที่มีปัญหาในการสื่อสาร ย่อมจะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนได้

2.2.1 การสอนในระดับอุดมศึกษา มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดศาสตร์สาขาใดในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดการวิจัยค้นคว้า สืบทอดความรู้ออกไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ผิดกับศาสตร์บางสาขาที่ไม่มีการเรียนการสอน ก็อาจทำให้ความรู้ที่นั้นลบลบเลือนไปจากสังคม จนอาจไม่มีผู้ใดทราบเรื่องนั้นต่อไป การให้มีการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาศาสตร์ให้มีความลึกซึ้งและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

2. การสร้างบัณฑิต การเรียนการสอนจะแยกออกจากกันไม่ได้ เพราะบทบาทของการสอนก็คือ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การสอนจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบัณฑิตในสองลักษณะ คือสร้างผู้ที่มีความรอบรู้ทางวิชาชีพและวิชาการ ทำให้เข้าใจศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากสร้างคนให้เป็นผู้รู้แล้ว การสอนก็ยังทำให้คนมีความคิด และพฤติกรรมที่ถูกต้องยอมรับได้ในสังคมอีกด้วย โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ย่อมเป็นที่พึงของครอบครัว ที่พึงของสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากได้รับความรู้และการอบรมมาเพียงพอที่บุคคลนั้นจะสามารถดำรงชีวิตที่มีคุณค่า มีอาชีพที่สุจริต และทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย

3. การพัฒนาวิชาชีพชั้นสูง การสอนระดับอุดมศึกษาทำให้วิชาชีพได้รับการพัฒนาไปสู่ระดับสากล เนื่องจากสอนในระดับนี้จำเป็นต้องได้ผู้ที่มีความรู้สูงมาช่วยกันถ่ายทอดศาสตร์แต่ละปีจึงมีการพัฒนาบุคคลเข้าสู่วงการวิชาชีพเพิ่มขึ้น ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีส่วนชำระเผยแพร่พิทักษ์วิชาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ

4. การสร้างสังคมที่ดี เชื่อกันว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งที่จะผลิตคนดี คนเก่งออกไปสู่สังคม ดังนั้นการสอนที่มุ่งให้ทั้งความรู้และคุณธรรมแก่ผู้เรียน ก็คือ การสร้างสังคมที่ดีเพิ่มขึ้น โดยที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไป จะช่วยเป็นผู้ชี้นำสังคม ทำตัวเป็นตัวอย่าง และทำให้สังคมได้พัฒนาไปสู่มาตรฐานชีวิตที่มีคุณภาพมากขึ้น

เมื่อการสอนในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อประเทศชาติทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและคุณภาพชีวิตส่วนบุคคล การสอนจึงต้องมีหลักในการจัดเพื่อให้เกิดคุณภาพ และประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการดำเนินการที่มีผลไปสู่การสร้างบัณฑิตโดยตรง ในที่นี้จะ ยกตัวอย่างของหลักที่ช่วยให้การเสริมสร้างบัณฑิตปริญญาตรีมีคุณภาพ

2.2.2 วงจรการเรียนการสอน

การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามีลักษณะประสมประสาน ระหว่างความร่วมมือของผู้เรียนและผู้สอน และที่สำคัญควรมีการใช้วิธีการสอนหลายๆ รูปแบบ ผู้สอนจึง จำเป็นต้องศึกษาวิธีการว่าควรมีการเตรียมอย่างไร เพื่อที่จะให้ได้สาระการสอนตรงตามหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ได้ความสนใจเอาใจใส่จากผู้เรียนอีกด้วย การเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนพึงให้ความสนใจและติดตามเพื่อที่จะพัฒนาการสอนให้ บรรลุสมดังความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยทุกประการ ผู้สอนจะต้องเริ่มด้วยการเข้าใจ วงจรการเรียนการสอนก่อน

วงจรการเรียนการสอน (OLE) เป็นปัจจัยที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงก่อนการสอนนั่นก็คือ ผู้สอนต้องมองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันระหว่างความมุ่งหมายของการสอน (Objective) กระบวนการเรียนการสอน (Learning –Teaching Process) และการประเมินผล (Evaluation)

ผู้สอนต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างชัดเจนว่า สอนใคร สอนทำไม และสอนอะไร จุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยคืออะไร จุดมุ่งหมายของคณะคืออะไร จุดมุ่งหมายของภาควิชาคืออะไร และจุดมุ่งหมายของวิชาที่สอนคืออะไรบ้าง ผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายตามลำดับดังกล่าวแล้ว การกำหนดจุดมุ่งหมายจะช่วยให้ผู้สอนสามารถวางแผนการสอนได้อย่างมั่นใจว่าจะสอนใคร จะสอนอะไร จะสอนทำไม และจะพานิสิตนักศึกษาไปสู่เป้าหมายใด

หลังจากที่กำหนดจุดมุ่งหมายหลัก จุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละชั่วโมงหรือหน่วยการสอนแล้ว ผู้สอนก็จะคิดวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร ผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร ผู้เรียนควรเรียนด้วยวิธีใดจึงจะได้ผลดีที่สุด ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไรกำหนดวิธีการอะไรเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสาระตามหลักสูตรได้ครบถ้วน

เมื่อคิดวิธีการสอนได้แล้ว ก็จะต้องมีเครื่องมือมาช่วยประเมิน เพื่อให้ผู้สอนได้ เข้าใจมากขึ้นว่า วิธีการสอนนั้นผู้เรียนเข้าใจได้ดีเพียงใด ผู้สอนควรสอนวิธีใด สาระเหมาะสมแล้วหรือไม่ ควรจะประเมินโดยวิธีการใดจึงจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และวิธีการสอนที่ได้วางแผนไว้แล้ว

ความสัมพันธ์กันระหว่างวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน และการประเมินผล ย่อมทำให้ผู้สอนได้ติดตามอยู่ตลอดเวลาว่า การสอนของอาจารย์ได้ผลหรือไม่ ผู้เรียนเรียนไปตาม วัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าวัตถุประสงค์ไม่ดี อาจทำให้การสอนไม่ดีตามไป ทั้งๆที่ผู้เรียนอาจจะมี วิธีการเรียนที่ดีการประเมินที่ไม่ดี ทำให้ผู้สอนหลงทิศทางการสอนไปก็ได้ ทั้งๆที่วัตถุประสงค์ดี การเรียนของนิสิตนักศึกษาที่ดี ดังนั้นทั้งสามปัจจัยนี้จึงเป็นหลักของการสอนระดับอุดมศึกษา

2.2.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอน

โดยที่การสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนั้นการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอน อันเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการที่จะส่งเสริมให้สอนดีหรือไม่ก็ได้ องค์ประกอบที่ผู้สอนจำเป็นต้องพิจารณาให้ เข้าใจ คือ

1. ผู้เรียน ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา เป็นผู้ที่อยู่ในระยะผู้ใหญ่วัยรุ่น จึงเป็นผู้ที่มี อารมณ์ผันแปรที่ต้องการคำแนะนำให้ปรับพฤติกรรมให้ถูกทาง ในด้านการเรียนมีความ กระตือรือร้น สนใจ บทเรียนที่แปลกใหม่ สนใจความคิดที่มีอุดมการณ์ สนใจเรื่องที่จะนำไป ประยุกต์ในชีวิตประจำวันและนำไปช่วยสังคมได้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามาจากทุกสารทิศมาจาก สิ่งแวดล้อม ทัศนคติ และวิถีชีวิตจากครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะพื้นฐานทางวิชาการที่ ได้รับมาจากโรงเรียนต่างๆ มีความแตกต่างกันมาก สถิติปัญหาส่วนใหญ่ก็อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะผู้ศึกษาในสายสังคมศาสตร์ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรยอมรับและเข้าใจสภาพของผู้เรียนที่ไม่ เหมือนผู้สอน ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเพื่อให้รู้ว่าผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร ชอบอะไร สนใจอะไร มีทัศนคติและพร้อมหรือไม่ แล้วพยายามทำให้ผู้เรียน เกิดความสนใจในวิชาที่อาจารย์สอนให้ได้ การที่ผู้เรียนสนใจวิชาหนึ่งวิชาใด เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนบังเกิดความมุมานะที่จะ ศึกษาเล่าเรียนในวิชานั้นให้สำเร็จ ถ้าผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนได้ ก็ย่อมจะทำให้ การสอนประสบผลสำเร็จไปด้วย รายละเอียดของลักษณะผู้เรียนจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

2. ผู้สอน ผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการถ่ายทอดความคิด วิทยาการและ กระบวนการให้แก่ผู้เรียนดังนั้น ผู้สอนย่อมจะเป็นผู้ที่ทำให้การเรียนการสอนเกิดผลดีได้ ส่วนที่ เกี่ยวข้องกับผู้สอน คือ

- 2.1 บุคลิกภาพของผู้สอน หมายถึง การพูด เสียงที่พูด ความ กระจ่างในการพูด ลำเนียงที่พูดหน้าตา กิริยาท่าทาง และการแสดงออกต่างๆ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ทัศนคติ ต่อวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม ความอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความ เสียสละและความขยันหมั่นเพียร

- 2.2 ความรู้ของผู้สอน ผู้เรียนย่อมคาดหวังไว้สูงกว่า ผู้สอนจะมีความ พร้อมทางด้านวิชาการ สามารถจะให้ข้อมูล สอน อธิบายหลักเกณฑ์ ทฤษฎี และข้อสงสัยต่างๆ

ให้ผู้เรียนได้กระจ่างชัด ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีความใฝ่รู้ ติดตามข่าวสารทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีความพร้อมที่จะสอน

2.3 วิธีการสอน การสอนที่ดีนั้น รวมถึงการที่ผู้สอนรู้จักวิธีการถ่ายทอด ความรู้ ความคิดให้ผู้เรียน โดยวิธีการแตกต่างกันออกไปอย่างเหมาะสม และน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ความคิดตามความมุ่งหมายของผู้สอน นอกจากนี้ก็ควรมีความเข้าใจใส่ต่อผู้เรียน ตลอดจนความรักศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์อีกด้วย

ถ้าผู้สอนสามารถจะเตรียมตนให้พร้อมด้วยความมั่นใจ ในมาดของอาจารย์ที่เต็มไปด้วย ความรู้และวิธีการสอนที่เหมาะสมน่าสนใจก็ย่อมทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างได้ผลดี

3. อุปกรณ์ ผู้สอนควรรู้จักเลือกอุปกรณ์ประกอบการสอนให้สอดคล้องกับ บทเรียนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอน ระดับอุดมศึกษาได้แก่ หนังสือ เอกสาร ประกอบการสอน สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ของจริง ภาพ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ซอล์ค กระดานดำ ภาพยนตร์ โทรทัศน์วงจรปิด วิดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การนำเสนอทาง คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

การใช้อุปกรณ์การสอนอาจจะเป็นสถานที่ทำงาน ห้องสมุดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าที่จะนั่งดูอาจารย์นำเสนอจากแผ่นใส หรือฟังอาจารย์ พูดอย่างเดียว นอกจากนี้เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศของการเรียนรู้ทำให้หนีตึกนักศึกษากระตือรือร้น อยากเรียนหรือสนใจเพิ่มขึ้น

4. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมอาจมีผลกระทบต่อการเรียนการสอน เช่น อาจารย์ กำลังสอนอยู่เวลาสามโมงเย็น ภารโรงเดินเข้ามาปิดหน้าต่างหรือกวาดพื้นอยู่หลังห้อง ทำให้หนีตึก นักศึกษาไม่มีสมาธิ ดังนั้นสภาพแวดล้อม เช่น เสียง แสง สภาพอันแออัดภายในห้องเรียน ความ ร้อน หรือการบริหารงานต่างๆ เช่น ระเบียบการสอบ ตลอดจนข้อสอบที่ออกมาไม่ตรงกับเรื่องที่ อาจารย์สอน หรือไม่ตรงกับข้อกำหนดในหลักสูตร ปัจจัยต่างๆเหล่านี้เป็นผลกระทบต่อการเรียน การสอนซึ่งอาจจะทำให้ผู้เรียนไม่อยากจะเรียน หรือผู้สอนเกิดความอึดอัดไม่สบายใจที่จะสอน หรือ อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสอนที่มีคุณภาพก็ได้

5. เงื่อนไขอื่นๆ เงื่อนไขอื่นๆ อาจมาจากหลักสูตร เช่น หลักสูตรกำหนด ขอบเขตสาระให้นักศึกษาเกินกว่าหน่วยกิต หรือเวลาที่กำหนดให้ ทำให้อาจารย์เร่งสอนจนทำให้ การสอนไม่ได้ผลดี หรือบางครั้งบางวิชาอาจจะจัดไม่ตามลำดับความยากง่าย บางรายวิชาที่ง่าย อาจจะกำหนดให้เรียนในปีที่ 4 แต่วิชานี้หากให้เรียนปี 2 ทำให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนได้ผล ดีกว่าก็ได้ หรือบางครั้งอาจเนื่องมาจากการจัดตารางสอน บางวิชาอาจจะต้องสอนเวลาบ่ายทุกครั้ง ทำให้ผู้เรียนง่วงนอนขาดสมาธิในการเรียน เป็นต้น

เมื่อผู้สอนได้ศึกษาและเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนแล้ว ผู้สอนก็จะเข้าใจว่าควรจะทำอย่างไร จะจัดลำดับการสอนอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยดังกล่าวได้ เช่น เมื่อทราบเงื่อนไขว่า การสอนจะต้องอยู่ตอนปลายทุกวัน อาจารย์ย่อมควรหลีกเลี่ยงการบรรยายทั้งชั่วโมง หรือการบรรยายทุกครั้ง เพราะนอกจากจะทำให้ผู้เรียนหลับแล้ว อาจารย์ก็จะเบื่อหน่ายและท้อถอยไม่อยากจะสอนไปอีกด้วย

2.2.4 ขนาดของกลุ่มที่จะสอน

ขนาดของกลุ่มผู้เรียนมีส่วนในการจัดวิธีการเรียน คือ ถ้ากลุ่มมีขนาดใหญ่ บทบาทของผู้สอนในชั้นเรียนก็ย่อมจะมีมากกว่าผู้เรียน ถ้าเป็นการเรียนรายบุคคล บทบาทและกิจกรรมของผู้เรียนก็มีมากกว่าผู้สอนดังแผนภูมิ ดังนี้

1. การสอนกลุ่มใหญ่

การสอนกลุ่มใหญ่ คือ การสอนที่มีนักศึกษาตั้งแต่ 50 กว่าคนขึ้นไปจนถึง 300 คน การสอนประเภทนี้โดยมาก จะเป็นวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับทราบความรู้ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานพร้อมๆ กัน ดังนั้น จึงมีหลายวิชาที่ฝ่ายบริหารได้จัดให้เป็นวิชาบรรยาย หรือวิชาที่จัดให้นิสิต นักศึกษาเรียนพร้อมๆ กัน เป็นจำนวนมาก รายวิชาเหล่านี้ อาจารย์จะมีบทบาทและมีกิจกรรมตั้งแต่ก่อนการสอน จนกระทั่งการสอน อาจารย์จะเป็นผู้วางแผนการสอน เตรียมเอกสารสอนให้ข้อมูล อธิบายตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอน นิสิตนักศึกษาเป็นผู้รับฟัง จดคำบรรยาย ซักถามเมื่อมีข้อข้องใจสงสัย กิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างชั่วโมงเรียน อาจารย์เป็นผู้ทำกิจกรรมในชั้นเรียนเกือบตลอดเวลา ผู้เรียนเรียนเชิงรับ คือ รับข้อความรู้จากอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ มากกว่าที่จะคิดศึกษาค้นคว้าหรือมีความอยากเรียนอยากรู้ในหัวข้อใดหรือหัวข้อหนึ่งในหลักสูตรด้วยตนเอง

ลักษณะของการสอนในกลุ่มใหญ่ ก็คือ การบรรยาย ปาฐกถา หรือการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ มาอภิปรายให้ความรู้และข้อคิดเห็น ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น รายละเอียดของการสอนในลักษณะนี้จะได้ขยายความในบทต่อไป

2. การสอนกลุ่มย่อย

การสอนกลุ่มย่อยโดยทั่วไป จะมีขนาดกลุ่มตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป จนถึง 50 คน วิธีการสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสัมมนา คือ แบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือ ส่วนที่อาจารย์จะวางแผนกำหนดรายการสอน เตรียมเนื้อหาสาระ และบรรยายให้ความรู้ พื้นฐานเพื่อประกอบความคิดเห็นเป็นหลักในการบรรยาย ส่วนที่สอง เป็นส่วนที่นิสิตนักศึกษาทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาจะต้องเป็นผู้วางแผน กำหนดหัวข้อของสาระเนื้อหาพร้อมกับอาจารย์ เมื่อวางแผนขั้นตอนสาระเนื้อหาแล้วจึงศึกษาค้นคว้า รวบรวม เรียบเรียงสาระในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย และนำสาระดังกล่าวอภิปรายถกเถียง

หาข้อตกลงกันในกลุ่มย่อยก่อนที่จะดำเนินการรายงานในกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าการสอนในกลุ่มขนาดดังกล่าว ผู้สอนและผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนะ ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปด้วยกัน ตามความเหมาะสมของผู้เรียน ระดับชั้นเรียนและตามที่กำหนดในหลักสูตร

3. การสอนเป็นรายบุคคล

การสอนเป็นรายบุคคล เป็นอีกแนวหนึ่งของการสอนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่หลักสูตรสากล โดยทั่วไปจะกำหนดรายวิชานี้อยู่ในระดับปีที่ 3 และปีที่ 4 ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “เอกตศึกษา” (Individual Study) “การเรียนโดยอิสระ” หรือ “การศึกษารายบุคคล” (Independent Study) โดยหลักการ การสอนแบบนี้มีเจตนาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้า ตามแนวทางเสนอแนะจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิชานี้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยอิสระ และอยากจะทำการศึกษา รายละเอียดลึกซึ้งลงไปในเรื่องที่ตนอยากรู้และสนใจอย่างแท้จริง

การสอนเป็นรายบุคคลนี้ นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่สนใจแล้ว บางกรณีอาจเป็นการช่วยผู้เรียนที่มีปัญหาในการลงทะเบียนเรียน เช่น วิชาที่อยากเรียน จัดเวลาซ้ำซ้อนกับวิชาบังคับ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนได้ การเปิด “วิชาการศึกษารายบุคคล” เป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวคือ สามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่ตนสนใจอยากจะทำเพราะวิชานี้เป็นวิชาที่เปิดกว้างไว้ เพื่อให้ทดแทนสิ่งที่ผู้เรียนอาจขาดไป เนื่องจากการบริหารทางตารางสอน การเรียนแบบนี้ยังสามารถทำให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการค้นคว้า เรียบเรียงรายงานสาระที่ได้จากการค้นคว้าและยังสร้างวินัยในการเรียนขึ้นได้อย่างดี เพราะผู้เรียนต้องกำหนดเวลาของตนเอง

นิสิตนักศึกษาจะพบอาจารย์ผู้สอนตามเวลาที่กำหนด เช่น สัปดาห์ละ 1 หรือ 2 ชั่วโมง ตามจำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนไว้และไม่จำเป็นต้องพบอาจารย์ทุกสัปดาห์ไป เพราะบางสัปดาห์จะกำหนดให้นิสิตนักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด และเวลาที่พบอาจารย์ตามตารางที่ทั้งสองฝ่ายจัดไว้ก็จะให้นิสิตนักศึกษารายงานเรื่องที่ค้นคว้า ศึกษา รวบรวมประมวลความรู้ ความคิดเห็น ในขณะเดียวกัน อาจารย์ก็จะเป็นผู้ซักถาม เสริมข้อความรู้หรือเสนอแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้ ในกรณีที่ผู้เรียนได้สาระยังไม่ครบถ้วนตามที่ได้ออกแบบร่วมกันได้

อนึ่ง วิชาการสอนเป็นรายบุคคลนั้น ควรมีผู้เรียนตั้งแต่ 1 คน แต่ไม่ควรเกิน 5 คน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนสามารถอธิบาย ควบคุม แนะนำ ดูแล ให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนอย่างเต็มความสามารถ โดยความเป็นจริงแล้ว นิสิตนักศึกษาจะมีโอกาสเรียนวิชาการศึกษารายบุคคลไม่เกิน 2 รายวิชา จากหลักสูตรปริญญาตรี 125-150 หน่วยกิต ทั้งนี้เพราะโดยลักษณะของหลักสูตรปริญญาตรี มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมเป็นอย่างมาก เพื่อให้รู้จักการอยู่ร่วมกันทำงาน คิด และรับฟังความคิดจากคนในกลุ่มให้มาก การสอนโดยอิสระจึงจัดในระดับ

ปริญญาตรีน้อย ส่วนระดับปริญญาโท เนื่องจากต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จึงมีการกำหนดให้ศึกษาวิชาประเภทนี้ค่อนข้างสูง คือ จัดให้ประมาณเกินกว่าร้อยละ 25 ของหน่วยกิตในหลักสูตร โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของการศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยิ่ง

สำหรับการสอนเป็นรายบุคคลนั้น นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ นับตั้งแต่การวางแผนงาน การร่วมกำหนดหัวข้อสำหรับการศึกษา การเข้าห้องสมุด เพื่อค้นคว้า การรายงานด้วยวาจา ตลอดจนการรายงานข้อเขียน อาจารย์มีบทบาทเป็นผู้แนะแนวเสนอแนะ เสนอแหล่งค้นคว้า ตำรา ข้อมูล เพิ่มเติม ในกรณีที่นิสิตศึกษาค้นคว้ามาไม่เพียงพอ

2.3 การพัฒนาอาจารย์ตามแนวคิดการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิตของชิกเคอร์ริงและแกมสัน

การพัฒนาอาจารย์ตามแนวคิดการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิตของชิกเคอร์ริงและแกมสัน (Chickering and Gamson's The Seven Principles for good Practice in Undergraduate Education, 1991 อ้างถึงใน พันธศักดิ์ พลสารัมย์และคณะ, 2543) สำหรับการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิต ได้มาจากการกลั่นกรองข้อค้นพบจากผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิตของประเทศสหรัฐอเมริกาและข้อสรุปจากการสัมมนาที่จัดขึ้นหลายครั้งโดยชิกเคอร์ริงและแกมสันได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการสรุปข้อค้นพบดังกล่าว จุดมุ่งหมายหลักของการดำเนินการมี 2 ประการ คือ

1. เพื่อระบุข้อปฏิบัติ นโยบาย และเงื่อนไขของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอำนาจต่อหลักสูตรและการจัดการการเรียนการสอนระดับปริญญาบัณฑิต
2. เพื่อนำหลักการที่มีผลการวิจัยสนับสนุน ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิรูปการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตต่อไป

ชิกเคอร์ริงและแกมสันเริ่มงานเมื่อปี ค.ศ.1986 โดยการเชิญคณะทำงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบจากประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ มาประชุมเพื่อกำหนดสิ่งที่เป็นสาเหตุหลักของความสำเร็จในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ตรงของคณะทำงานและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากการจัดสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายครั้ง จึงได้ตีพิมพ์หลักการสำหรับการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิตเผยแพร่ในปี ค.ศ. 1987

ซิกเคอร์ริงและเกมสันได้นำเสนอหลักการสำหรับการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิต ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนให้อาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (encourages student-faculty contact) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน เพราะการที่อาจารย์ให้ความสำคัญกับตนเอง สนใจและห่วงใยในตัวนักศึกษา ยินดีรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาและให้เวลานักศึกษาเข้าพบอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่เพิ่มพูนแรงกระตุ้นทางปัญญาแก่นักศึกษา ทำให้นักศึกษามีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายในเรื่องต่างๆ อย่างกว้างขวาง อันจะนำไปสู่ความคิดแตกฉานมากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความพึงพอใจในสถาบันมากขึ้น ส่งผลต่อการคงอยู่ในสถาบันการศึกษาหลังจากเข้าเรียนในปีที่ 1 และช่วยให้นักศึกษา พัฒนาการที่ดีทางด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ

2. สนับสนุนให้มีการร่วมมือกันในระหว่างนักศึกษา (encourages cooperation among students) การร่วมมือในระหว่างนักศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนมากกว่าการเรียนโดยลำพัง เพราะการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ได้รับมุมมองหลายแง่มุมในเนื้อหาเดียวกัน มีความคิดแตกฉานกว้างไกล เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในมโนทัศน์ต่างๆ เรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหา เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน และเป็นการฝึกทักษะการเป็นผู้นำการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันในระหว่างนักศึกษา เช่น การอภิปราย การเรียนจากกรณีศึกษา การเรียนเป็นกลุ่มเล็ก เป็นต้น

3. สนับสนุนการเรียนเชิงรุก (encourages active learning) การเรียนรู้เชิงรุกคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยความมุ่งมั่นจริงจัง และมีความสุขในการแสวงหา การจัดการศึกษาที่ดีคือ การส่งเสริมให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็น โดยการสร้างแรงจูงใจในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ไม่มากนักจากการนั่งเรียนฟังการบรรยายจากผู้สอนในชั้นเรียนและการท่องจำเนื้อหาวิชาเพื่อนำไปตอบข้อสอบ หากนักศึกษาจะต้องมีการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่ได้เรียนรู้ มีการเขียนเกี่ยวกับสาระที่ได้รับ มีการเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่างๆ เข้ากับประสบการณ์เดิมของนักศึกษาแต่ละคน และสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ นักศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้ค้นหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ กัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต รูปแบบการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น เอกัตศึกษา การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer-based instruction) การเรียนตามบทเรียนสำเร็จรูป (programmed instruction) การเรียนจากกรณีศึกษา (case study) ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดบรรยากาศของการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการ

เรียนรู้ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างสูงสุด การเรียนการสอนที่เกิดผลดี คือการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน และการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น

4. ให้ข้อมูลย้อนกลับในทันที (gives prompt feedback) การให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เริ่มแรกนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ในชั้นเรียน นักศึกษาต้องการโอกาสในการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอและการได้รับข้อมูลย้อนกลับทุกครั้ง เนื่องจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับในทันทีทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจ เป็นการสนับสนุนให้กำลังใจ ช่วยให้เกิดความเข้าใจ และส่งเสริมส่วนที่บกพร่อง นอกจากนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับยังเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ซึ่งตั้งอยู่บนเหตุผลที่น่าเชื่อถืออาจารย์สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาทันที โดยการให้นักศึกษาในหลายลักษณะ ได้แก่ การทำแบบทดสอบอย่างสม่ำเสมอตลอดภาคเรียน การประเมินผลการเรียนทูละยะ การให้นักศึกษาทำรายงาน การนำเสนอในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปราย และการทำเพิ่มสะสมข้อมูลรายบุคคล

5. เน้นเรื่องระยะเวลาที่ทำงานที่มอบหมาย (emphasizes time on task) เวลาผนวกกับพลังงานทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียนและกิจกรรมต่างๆ มีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ดังนั้นนักศึกษาควรจะได้รับคำแนะนำในเรื่องการบริหารเวลา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับการเรียนและกิจกรรมต่างๆ ทำให้การเรียนของนักศึกษาและการสอนของอาจารย์เกิดประสิทธิผล รูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในการใช้เวลานี้ได้แก่ การเรียนรู้แบบเชี่ยวชาญ (mastery learning) การเรียนรู้แบบการทำสัญญา (contract learning) และการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer assisted instruction) เพราะจะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การใช้เวลาในการเรียนรู้สาระวิชาที่กำหนดสามารถบริหารเวลาในการเรียนรู้คือ รู้ว่าควรใช้เวลาเท่าใดสำหรับงานแต่ละสิ่งที่จะต้องทำ

6. ตั้งความคาดหวังสูง (communicates high expectations) การคาดหวังสูงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกๆ คน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความฉลาด กระจือร้อ้นหรือผู้ที่มีความเฉื่อยชา ผู้สอนควรตั้งเกณฑ์ความคาดหวังให้สูงในระดับที่ผู้เรียนสามารถไปถึงได้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จดังที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ มหาวิทยาลัยบางแห่งกำหนดให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานทำงานพิเศษเพิ่มเติมเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ การตั้งความคาดหวังของผู้สอนและของผู้บริหารสถาบันการศึกษา ก่อให้เกิดบรรยากาศที่มีผลต่อความกระจือร้อ้นของนักศึกษา การตั้งเป้าหมายสูงเป็นการท้าทายความสามารถของนักศึกษา กระตุ้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบสูงขึ้น มีอัตราการเรียนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่าในการเรียงลำดับความสำคัญของรายวิชาต่างๆ นักศึกษาเรียงลำดับรายวิชาที่ต้องใช้ความพยายามสูงและทำงานมากไว้ในลำดับต้นๆ และนักศึกษาทุ่มเทเวลาให้กับการศึกษาวิชาเหล่านั้น

มากกว่ารายวิชาที่สามารถสอบผ่านได้โดยง่าย เคารพความแตกต่างในความสามารถและวิธีการเรียนรู้ (respects diverse talents and ways of learning) นักศึกษาที่เข้ามาในสถาบันอุดมศึกษามีความสามารถและวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีความเฉลียวฉลาดในชั้นเรียนวิชาการล้มเหลว อาจกลายเป็นนักศึกษาที่งุ่มง่ามในชั้นเรียนวิชาศิลปะ นักศึกษาที่เชี่ยวชาญในวิชาที่ต้องใช้ทักษะการฝึกปฏิบัติอาจจะเรียนวิชาด้านทฤษฎีไม่ดีเท่าที่ควร อาจารย์ต้องยอมรับความแตกต่างในด้านความสามารถและวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคน ในเวลาเดียวกันนักศึกษาต้องเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเพื่อใช้วิธีการใหม่ๆ ในการเรียนรู้ นักศึกษาควรได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้จากกันและกัน

ข้อค้นพบของซิกเคอร์ริงและแกมสัน ทำให้ผู้บริหารอุดมศึกษาสนใจที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปริญญาตรีในสหรัฐอเมริกามากขึ้น โดยเฉพาะคณาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนารูปแบบของการสอนให้สอดคล้องข้อค้นพบ และได้ยอมรับว่า การปฏิบัติดังกล่าวเป็นผลดีต่อการสร้างคุณภาพบัณฑิตอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่นานาประเทศต่างก็หันมาทุ่มเทความสนใจให้แก่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีการบอกให้รู้ ว่าทำถูกหรือทำผิดโดยทันที มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายและมีวิธีการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากหลักการสอนดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุของการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น ทำให้นักศึกษาหาวิธีการที่จะค้นคว้า การสอนแบบใดที่เรียกว่าเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ การสอนแบบใดที่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่แน่ชัด คือ การสอนที่ไม่พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนอย่างมีส่วนร่วม มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจะพัฒนาพฤติกรรมอื่นๆ เช่น การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การอดทนฟังความคิดของเพื่อน การตัดสินใจเลือกข้อมูล หรือการทำงานร่วมกัน เป็นต้น

ตอนที่ 3 หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี (สภาวิชาชีพ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552) เป็นหลักสูตรทางการบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ภายใต้กรอบมาตรฐานหลักสูตรอันประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับปริญญาตรีจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชีเรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2549 และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards: IES) ฉบับที่ 2 ถึง ฉบับที่ 4 และเมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

หลักสูตรปริญญาตรีบัญชีเดิมของแต่ละสถาบันการศึกษา พบว่าหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นหลักสูตรที่ค้ำประกันถึงมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและเป็นหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร และการรับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี โดยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่จำเป็น และค่านิยมจรรยาบรรณ ทักษะคิดทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

1. ทักษะทางปัญญา
2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน
3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร
5. ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ

3.1 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้ สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทุกรายวิชาที่เปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและเอกชนและให้บังคับใช้ตั้งแต่จัดขึ้นก็ดูจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้นๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

3.1.2 ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางนี้

ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

3.1.3 การคิดหน่วยกิต

1. รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2. รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3. การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

4. การทำโครงการงานหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3.1.4 จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

1. หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

2. หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียนไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

3. หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

4. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้นๆ โดยครบถ้วนและให้ระบุ

คำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร ทั้งนี้ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

3.1.5 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรมตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้

2.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

2.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

2.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต

2.4 หลักสูตรปริญญาตรี(ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่หรือวิชาเอกหรือวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวน

หน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาตรีเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.1.6 จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คน และจำนวนนั้นต้องเป็นผู้คุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย 2 คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

3.1.7 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. หลักสูตรปริญญาตรี (4ปี 5ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

2. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3ปี) หรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548

3.1.8 การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ดังนี้

1. หลักสูตรปริญญาตรี (4ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

2. หลักสูตรปริญญาตรี (5ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

3. หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

4. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิตหากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

3.1.9 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

3.1.10 ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด

3.1.11 การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

1. การบริหารหลักสูตร
2. ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน
3. การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา
4. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

3.1.12 การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

3.1.13 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

3.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ในปัจจุบันหลังจากที่มีการประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 และให้ใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แทนการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์” (Federation of Accounting Professions Under The Royal Patronage of His Majesty The King) ขึ้นมาแทนสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บช.) โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชีและมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 7 ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชีมาตรา 7 สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- (2) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
- (3) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
- (4) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (5) รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (6) รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
- (7) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี
- (8) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่างๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (9) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

(10) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพ
บัญชี

(11) ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(12) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(13) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพ

(14) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภา

วิชาชีพบัญชี

ต่อมาสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ประกาศใช้ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ข้อกำหนดนี้ เรียกว่า “ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549”

ข้อ 2 ข้อกำหนดนี้ มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับจำนวนวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ 3 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษา ดังนี้

(1) สำเร็จการศึกษาซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีรับรองว่า ไม่ต่ำกว่าปริญญาทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตร ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี และ

(2) ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษา และสอบผ่าน 8 รายวิชา ซึ่งแต่ละรายวิชามีหน่วยกิตอย่างน้อย 3 หน่วยกิต และเป็นการศึกษาและสอบผ่านในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรอง ดังนี้

การบัญชีขั้นต้น /ขั้นต้น และการบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง	3	รายวิชา
การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง	2	รายวิชา
การบัญชีต้นทุน	1	รายวิชา
การสอบบัญชี	1	รายวิชา
การภาษีอากร	1	รายวิชา
รวม	8	รายวิชา

(3) ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นคำขอทะเบียนฝึกหัดงานและมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ต้องศึกษาตามข้อ (2) สามารถเข้าศึกษาเพิ่มเติมกับสถาบันการศึกษาที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรองผู้สำเร็จการศึกษาว่ามีคุณสมบัติที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ หรือกับสภาวิชาชีพบัญชี

ได้ประกาศ ณ วันที่ 24 พฤษภาคม 2549 โดยจะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 1 ปีนับจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา นั้นแสดงถึง ข้อกำหนดดังกล่าวปัจจุบันมีผลบังคับใช้แล้ว

3.3 มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย 8 ฉบับ ดังนี้

IES 1 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 1):
ข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต เพื่อให้มั่นใจได้ว่านักศึกษาที่ประสงค์จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีภูมิหลังทางการศึกษาที่ทำให้มีความเป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะสำเร็จการศึกษาโดยสอบผ่านตามคุณสมบัติและมีประสบการณ์การทำงานจริงได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

2. ข้อกำหนดที่เข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี

2.1 ต้องมีระดับการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.2 ต้องมีความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยม จรรยาบรรณ และ

ทัศนคติทางวิชาชีพอย่างเหมาะสม

2.3 โปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาของมหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจากภาครัฐ หรือองค์กรที่มีใช้ภาครัฐ หรือจากตลาดแรงงาน

IES 2 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2):
เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพ

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์กรสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ มีความรู้ทางวิชาชีพบัญชีในขั้นสูงที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี

2.1 การศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควรเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาก่อนมีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งนักศึกษาควรได้รับคุณวุฒิทางการบัญชีหรือคุณสมบัติทางวิชาชีพ

2.2 การศึกษาควรใช้เวลายาวนานและเข้มข้นเพียงพอที่จะทำให้ผู้สมัครได้ความรู้ทางวิชาชีพที่จำเป็นต่อการมีสมรรถนะทางวิชาชีพ ซึ่งควรเป็นการศึกษาเต็มเวลาทำการอย่างน้อยสองปี

3. เนื้อหาของการศึกษาทางวิชาชีพบัญชีควรประกอบด้วย

3.1 ความรู้ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องของควรครอบคลุมทุกหัวข้อการเรียนรู้ ดังนี้

3.1.1 การบัญชีการเงิน และการรายงานการเงิน

3.1.2 การบัญชีบริหารและการควบคุมทางการบริหาร

3.1.3 ภาษีอากร

3.1.4 กฎหมายธุรกิจ และกฎหมายพาณิชย์

3.1.5 การตรวจสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นทางวิชาชีพบัญชี

3.1.6 ค่านิยมทางวิชาชีพ และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

3.2 ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจควรครอบคลุมทุกหัวข้อการเรียนรู้

3.2.1 ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์

3.2.2 ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

3.2.3 ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล

3.2.4 ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ

3.2.5 ความรู้ด้านตลาดทางการเงิน

3.2.6 ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณ

3.2.7 ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร

3.2.8 ความรู้ด้านการจัดการ และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

3.2.9 ความรู้ด้านการตลาด

3.2.10 ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศ และโลกาภิวัตน์

3.3 ความรู้และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศครอบคลุมหัวข้อการเรียนรู้ และสมรรถนะด้านต่างๆดังนี้

3.3.1 ความรู้ทั่วไปทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.2 ความรู้ทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.3 สมรรถนะทางการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.4 สมรรถนะของผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.5 ส่วนหนึ่งของสมรรถนะของผู้จัดการ ผู้ประเมิน และผู้ออกแบบระบบสารสนเทศ

IES 3 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3):
ทักษะทางวิชาชีพ

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกขององค์กรสมาชิกสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศต้องมีส่วนผสมของ ทักษะอย่างเหมาะสมในการทำหน้าที่ฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทำงานได้ในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนและมีข้อเรียกร้องจากตนเองเพิ่มขึ้น

2. ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

บุคคลที่ต้องการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประกอบไปด้วยทุกทักษะดังนี้

2.1 ทักษะทางปัญญา จัดเป็น 6 ระดับ ดังนี้

2.1.1 ความรู้

2.1.2 ความเข้าใจ

2.1.3 การนำไปใช้

2.1.4 การวิเคราะห์

2.1.5 การสังเคราะห์

2.1.6 การประเมิน

2.2 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน มีดังนี้

2.2.1 ความชำนาญทางตัวเลข

2.2.2 การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง

2.2.3 การวัด

2.2.4 การรายงาน

2.2.5 การทำตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

2.3 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีดังนี้

2.3.1 การจัดการตนเอง

2.3.2 ความคิดริเริ่ม อธิปไตย และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3.3 ความสามารถที่จะเลือก และเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

2.3.4 ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

2.3.5 พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ

2.3.6 ความระมัดระวังสงสัยเชิงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

2.4 ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและการสื่อสาร ดังนี้

2.4.1 การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง

2.4.2 การทำงานเป็นทีม

2.4.3 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน

2.4.4 การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ

2.4.5 การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.6 การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการป้องกันมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.4.7 ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง

2.5 ทักษะทางองค์กรและการจัดการธุรกิจ ดังนี้

2.5.1 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการ โครงการ การจัดการ บุคลากร และทรัพยากรและการตัดสินใจ

2.5.2 ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะภูมิใจและพัฒนาบุคลากร

2.5.3 การมีภาวะผู้นำ

2.5.4 การพิจารณาและการตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ

**IES 4 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 4):
ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ**

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกขององค์กรสมาชิก สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติได้มีค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่เหมาะสมกับการเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

2. ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ

2.1 สนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเห็นถึงแม่บทของค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ

2.2 สนับสนุนการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ และปฏิบัติตนอย่างมีจรรยาบรรณทาง วิชาชีพ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและวิชาชีพ

2.3 สนับสนุนให้ปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของแต่ละประเทศซึ่งสอดคล้องกับ ประมวลจรรยาบรรณของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ

3. เนื้อหาครอบคลุมข้อผูกพันดังต่อไปนี้

3.1 ประโยชน์สาธารณะและความอ่อนไหวที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2 การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.3 ความเชื่อถือได้ ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลาความมีมารยาท และความ เคารพนับถือ

3.4 กฎหมาย และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

4. โปรแกรมที่จะเรียนรู้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ควรประกอบไป ด้วยเรื่องต่อไปนี้

4.1 ลักษณะของจรรยาบรรณ

4.2 ความแตกต่างของจรรยาบรรณตามแนวทางที่เน้นกฎเกณฑ์รายละเอียด และ แนวทางที่เน้นแม่บท

4.3 การปฏิบัติตามหลักพื้นฐานของจรรยาบรรณในเรื่องความซื่อสัตย์ การเน้น เหตุผล ความมุ่งมั่น ที่มีต่อขีดความสามารถทางวิชาชีพ และความใส่ใจและการรักษาความลับ

- 4.4 ความประพฤติเชิงผู้ประกอบวิชาชีพ และการทำตามมาตรฐานวิชาการเชิงปฏิบัติ
- 4.5 หลังความอิสระ ความระมัดระวังสงสัยเชิงผู้ประกอบวิชาชีพ การทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความคาดหวังจากสังคม
- 4.6 จรรยาบรรณและวิชาชีพ เช่น รับผิดชอบต่อสังคม
- 4.7 จรรยาบรรณและกฎหมาย ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และประโยชน์สาธารณะ
- 4.8 ผลลัพธ์จากพฤติกรรมที่ไม่มีจรรยาบรรณที่มีต่อบุคคล วิชาชีพ สังคม
- 4.9 จรรยาบรรณที่สัมพันธ์กับธุรกิจและบรรษัทภิบาล
- 4.10 จรรยาบรรณและผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละบุคคล เช่น การนำข้อมูลของบริษัทอื่น ไปเปิดเผย ความขัดแย้งทางผลประโยชน์
5. การสอนค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ
- 5.1 แสดงหัวข้อของเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติเป็นหัวข้อแยกออกมาต่างหาก
- 5.2 สนับสนุนในการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่เกี่ยวกับจริยธรรม และการประเมินความสัมพันธ์ของหลักจรรยาบรรณ
- 5.3 นำเสนอค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้นักศึกษาการบัญชีผ่านแนวทางการมีส่วนร่วม
- 5.4 เรียนรู้เรื่องจรรยาบรรณจากประสบการณ์
6. การเรียนรู้จากงาน และค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ
- 6.1 อบรมและฝึกประสบการณ์ทำงานจริงอย่างเหมาะสมในการสังเกตการณ์การนำค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน
- 6.2 ส่งเสริมผู้ฝึกหัดในการนำจรรยาบรรณไปใช้ และระบุเรื่องความขัดแย้งเข้าไปในการปฏิบัติงาน
- IES 5 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5):**
ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง
1. วัตถุประสงค์และขอบเขต เพื่อให้ความมั่นใจได้ว่าผู้สมัครมีคุณสมบัติเป็นผู้ประกอบ

วิชาชีพบัญชีต้องได้รับประสบการณ์การทำงานจริงที่เหมาะสมในเวลาที่ได้รับการรับรองคุณสมบัติที่จะปฏิบัติงานในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มี สมรรถนะ

2. ข้อกำหนดประสบการณ์การทำงานจริง ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานจริงในการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ควรมีระยะเวลายาวนาน และเข้มข้นเพียงพอที่จะทำให้ได้รับ

2.1 ความรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ทักษะทางวิชาชีพ

2.3 ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ

2.4 ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานจริงควรเป็นเวลา อย่างน้อย 3ปี

2.5 ระยะเวลาของการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สูงกว่าระดับปริญญาตรี เช่นปริญญาโท) การศึกษาทางวิชาชีพที่มีส่วนประกอบสำคัญของการประยุกต์การบัญชีไปใช้งานอาจนับเป็นประสบการณ์การทำงานจริงได้ไม่เกินกว่า 12 เดือน

3. การติดตามและการควบคุม

3.1 องค์กรสมาชิก หรือผู้มีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับเป็นผู้กำหนดให้ผู้สมัครมีประสบการณ์การทำงานจริงเป็นไปตามทิศทางของผู้ควบคุมการฝึกหัดงานที่มีประสบการณ์ และเป็นสมาชิกขององค์กร

3.2 โปรแกรมประสบการณ์การทำงานจริงควรเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้รับการฝึกหัด และผู้ว่าจ้าง รวมถึงบันทึกประสบการณ์การทำงานจริงควรได้รับการตรวจเป็นระยะ โดยผู้ควบคุมการฝึกหัดงาน

IES 6 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพ ฉบับที่ 6): การวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะ

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต เพื่อให้มั่นใจได้ว่าบุคคลที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีความเหมาะสมตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในการวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะโดยอ้างอิงข้อกำหนดตาม IES 2, 3, 4 และ 5

2. ขีดความสามารถและสมรรถนะ

2.1 มีความรู้ทางวิชาการเชิงปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง

- 2.2 สามารถปรับใช้ความรู้ทางวิชาการเชิงปฏิบัติ
- 2.3 สามารถดึงเอาความรู้ไปใช้แก้ปัญหาที่มีหลายด้านและซับซ้อนกัน
- 2.4 สามารถปัญหาที่เจาะจงได้
- 2.5 สามารถระบุปัญหาและเรียงลำดับความจำเป็นที่ต้องแก้ไขได้
- 2.6 รับรู้ได้ว่าปัญหามีหลายแนวทางแก้ไข และเข้าใจการใช้ดุลยพินิจ
- 2.7 สามารถบูรณาการความรู้และลักษณะที่หลากหลายไว้เพื่อใช้งานได้
- 2.8 สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.9 สามารถระบุข้อปฏิบัติที่อาจมีปัญหาด้านจรรยาบรรณได้
3. การวัดผลขั้นสุดท้าย
  - 3.1 ต้องมีสัดส่วนที่สำคัญของผลตอบสนองรวมไว้ในผลการวัดผล
  - 3.2 มีความเชื่อถือได้และสมเหตุสมผล
  - 3.3 ครอบคลุมเรื่องความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และค่านิยมทางวิชาชีพจรรยาบรรณและทัศนคติ
  - 3.4 มีการวัดผลเท่าที่จะเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ในช่วงท้ายของ โปรแกรมเพื่อจะมีคุณสมบัติก่อนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางบัญชี
4. ปัจจัยที่มีผลต่อวิธีวัดผล
  - 4.1 สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์
  - 4.2 ทรัพยากรทางการศึกษาและทรัพยากรอื่นที่มีอยู่
  - 4.3 จำนวนและพื้นฐานของบุคคลที่จะเข้ารับการวัดผล
  - 4.4 โอกาสในการฝึกงาน

IES 7 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 7):
เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง(CPD)

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต
  - 1.1 ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 1.2 อำนวยความสะดวกใน CPD
  - 1.3 ตั้งเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาและรักษาสมรรถนะทางวิชาชีพ
  - 1.4 ติดตามผลและบังคับใช้ CPD

2. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมเรื่องความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องและความมุ่งมั่นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. สิทธิในการเข้าถึงการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง อำนาจความสะดวกเพื่อให้ได้รับสิทธิ์ที่จะเข้าถึง และใช้ทรัพยากรของการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบรรลุความรับผิดชอบในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. วิธีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
  - 4.1 วิธีวัดผลตามกิจกรรมที่ต้องเรียนรู้ (Input-based approaches) คือ กำหนดปริมาณกิจกรรมการเรียนรู้
  - 4.2 วิธีวัดผลตามผลลัพธ์ (Output-based approaches) คือ กำหนดให้แสดงผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนรู้
  - 4.3 วิธีวัดผลแบบผสม (Combination approaches) คือ รวมวิธีการวัดผลตามกิจกรรมที่ต้องเรียนรู้และวิธีวัดผลตามผลลัพธ์

IES 8 (มาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ฉบับที่ 8):
เรื่อง ข้อกำหนดด้านสมรรถนะของผู้สอบบัญชี

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต ข้อกำหนดด้านสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพ สอบบัญชี โดยรวมถึงผู้ที่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมหรือสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีและรักษาขีดความสามารถที่ จำเป็นเพื่อที่จะปฏิบัติงานเชิงผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีที่มีความสมรรถนะ
2. การพัฒนาและรักษาขีดความสามารถและสมรรถนะ
  - 2.1 การศึกษาด้านวิชาชีพขั้นสูง
  - 2.2 ประสบการณ์และการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงาน
  - 2.3 การฝึกอบรมนอกเวลาทำงาน
  - 2.4 หลักสูตรและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ
3. องค์กรความรู้
  - 3.1 ด้านการสอบบัญชีข้อมูลทางการเงินในอดีต
  - 3.2 ด้านการบัญชีและรายงานทางการเงิน
  - 3.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. ทักษะทางวิชาชีพ
  - 4.1 การใช้ทักษะ
  - 4.2 การพัฒนาทักษะ
5. ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ
  - 5.1 ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ
  - 5.2 ประมวลจรรยาบรรณผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี-สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ
6. ประสบการณ์ทำงานจริง
  - 6.1 ผ่านการฝึกงานเพื่อมีประสบการณ์ทำงานจริง (IES 5)
  - 6.2 ภายใต้อาการดูแลของหุ้นส่วนผู้รับผิดชอบงานสอบบัญชี
7. การวัดผล
  - 7.1 ชีตความสามารถและสมรรถนะทางวิชาชีพ
  - 7.2 ครอบคลุมที่จะสามารถแสดงความรู้ ทักษะ ค่านิยมจรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ
8. สรรณะสำหรับหุ้นส่วนผู้รับผิดชอบงานสอบบัญชี
  - 8.1 ความรับผิดชอบในฐานะผู้นำด้านคุณภาพของงาน
  - 8.2 การวางรูปแบบบทสรุปรงานอย่างอิสระ
  - 8.3 การเป็นที่ยอมรับและมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับลูกค้าและงานสอบบัญชี
  - 8.4 การมอบหมายงาน
  - 8.5 การกำหนดทิศทาง การให้คำแนะนำ และปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานตามกรอบวิชาชีพ
  - 8.6 การให้คำปรึกษา การสอบทานและหารื่องาน
  - 8.7 การพัฒนารายงานการตรวจสอบที่เหมาะสม

3.4 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ตามที่ได้รับประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 และให้ใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แทนนั้น จึงเริ่มได้ให้คำจำกัดความคำว่าวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติวิชาชีพ พ.ศ. 2547

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“วิชาชีพบัญชี” หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และการบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์” (Federation of Accounting Professions Under The Royal Patronage of His Majesty The King) ขึ้นมาแทนสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บช.) โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชีและมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 7 ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี มาตรา 7 สภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- (2) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
- (3) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
- (4) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (5) รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (6) รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
- (7) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี
- (8) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่างๆของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (9) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี
- (10) ช่วยเหลือ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- (11) ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (12) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(13) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพ
บัญชี

มาตรา 9 ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 5 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบ
บัญชีและหมวด 6 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี ในกรณีที่การประกอบวิชาชีพ
บัญชีด้านใดมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ที่จะให้มีการ
คุ้มครองประชาชนและพัฒนาหรือจัดระเบียบการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านใด จะตราพระราช
กฤษฎีกากำหนดให้การประกอบวิชาชีพบัญชีด้านนั้นต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องขึ้นทะเบียนไว้
กับสภาวิชาชีพบัญชีได้

มาตรา 10 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 9 ใช้บังคับสำหรับวิชาชีพบัญชีด้านใด ห้ามมิ
ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีด้านนั้น เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี

การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต การออกใบอนุญาต และการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ
วิชาชีพบัญชี ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ในการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ผู้ขึ้นทะเบียนซึ่ง
มิได้เป็นสมาชิกต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายปีก็ได้ แต่จะกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้สูงกว่า
ค่าบำรุงสมาชิกและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เรียกเก็บจากสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีเป็นรายปีไม่ได้

มาตรา 11 นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชี
หรือให้บริการวิชาชีพบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๙ ต้องจดทะเบียน
ต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่
สาม ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(2) ในกรณีประกอบกิจการให้บริการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพัน
นิติบุคคลในการให้บริการการสอบบัญชีต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

การกำหนดหลักประกันตามวรรคหนึ่ง (1) ให้คำนึงถึงขนาดและรายได้ของนิติบุคคลนั้น
และให้นำความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสภาวิชาชีพบัญชีมาพิจารณาประกอบด้วย

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้นิติบุคคลซึ่งผู้สอบบัญชะนั้นสังกัด
อยู่ร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และในกรณีที่ยังไม่สามารถชำระค่าเสียหายได้ครบจำนวน ให้
หุ้นส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หรือผู้แทนนิติบุคคลใดซึ่งต้องรับผิดชอบ
ในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องร่วมรับผิดชอบจนครบจำนวน เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วน
รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำผิดที่ต้องรับผิดชอบ

มาตรา 12 สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีมีสี่ประเภท ดังนี้

- (1) สมาชิกสามัญ
- (2) สมาชิกวิสามัญ
- (3) สมาชิกสมทบ
- (4) สมาชิกกิตติมศักดิ์

มาตรา 13 สมาชิกต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) มีสัญชาติไทย
- (3) สำเร็จการศึกษาวิชาการบัญชีไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือได้รับ

ประกาศนียบัตรหรือวุฒิอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรอง หรือสำเร็จการศึกษาด้านอื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(4) ไม่เป็นผู้ประพฤติดิจรณียบรรณอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(5) ไม่เคยต้องจำคุกโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติดิจรณียบรรณอันจะซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(6) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 14 สมาชิกวิสามัญและสมาชิกสมทบต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยแต่สัญชาติของประเทศ ซึ่งยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ และประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญแต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (1) (3) (4) (5) และ (6)

มาตรา 15 สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิกตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 16 สมาชิกสามัญมีสิทธิและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่
- (2) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่

- (3) เลือกตั้ง รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้ง เป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) ชำระค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (5) ผิดเงื่อนไขซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตนตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้
- (6) สิทธิหน้าที่อื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด สมาชิกวิสามัญ สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่ตาม (1) (4) (5) และ (6)

มาตรา 17 สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ หรือคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีมติเพิกถอนสำหรับกรณีสมาชิกกิตติมศักดิ์
- (4) ไม่ชำระค่าบำรุงสมาชิก โดยไม่มีเหตุอันสมควรตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

หมวด 5 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี

มาตรา 37 ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชี หรือให้เอกสารใดต้องมีผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรองหรือแสดงความเห็น ห้ามมิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีรับรองเอกสารหรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ

มาตรา 38 ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วและใบอนุญาตนั้นมิได้ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขอใบอนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพากรในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 39 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญตามมาตรา 14 วรรคสอง แต่ในกรณี

เป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าวต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวด้วย จึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(2) ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากการกระทำความผิดตามมาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือ กฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้องหรือทำรายงานเท็จหรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 40 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตอาจขอรับใบอนุญาตอีกได้เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต แต่เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีได้พิจารณาคำขอรับใบอนุญาต และปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้นั้นจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้อีกเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สองแล้ว ผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป

มาตรา 41 ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีอายุ แต่ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่สภาวิชาชีพกำหนดใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสิ้นผลเมื่อผู้รับใบอนุญาต

(1) ตาย

(2) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕

- (4) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณ
- (5) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและไม่ได้รับการผ่อนผันตามที่

คณะกรรมการสภาวิชาชีพกำหนด

- (6) ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภาวิชาชีพบัญญัติกำหนดให้ครบถ้วนตาม
มาตรา 43 และสภาวิชาชีพบัญญัติไม่ได้มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา 42 เมื่อสภาวิชาชีพบัญญัติได้รับคำขอได้รับใบอนุญาตแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมิ
คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 ให้สภาวิชาชีพพิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้
ยื่นคำขอโดยเร็วซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีที่สภาวิชาชีพบัญญัติไม่ต้องออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ สภาวิชาชีพบัญญัติต้อง
แสดงเหตุผลของการไม่ออกใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ผู้ยื่นคำขอมีสិทธิอุทธรณ์การไม่
ออกใบอนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญญัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญญัติกำหนด

มาตรา 43 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วม
ประชุมสัมมนาตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีผู้สอบบัญชีรับ
อนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง สภาวิชาชีพบัญชีมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตของผู้นั้น
หมวด 6 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี

มาตรา 44 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี
หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนตามวรรค
หนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 45 ผู้ทำบัญชีที่จะขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ
ต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- (2) มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้
- (3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามฐาน

ความผิดหรือกฎหมายที่กำหนดในมาตรา 39 (3) เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อย
กว่าสามปี

- (4) มีคุณวุฒิการศึกษาตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (5) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

หมวด 7 จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรา 46 ผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีหรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บุคคลตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือมาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าผู้นั้นพละการจรรยาบรรณ

มาตรา 47 ให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- (3) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
- (4) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

มาตรา 48 ข้อความใดในสัญญาจ้างสอบบัญชีที่กำหนดให้มามีผลเป็นการจำกัดหรือปฏิเสธความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตข้อความนั้นเป็นโมฆะ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะรายงานผลการสอบบัญชีโดยระบุข้อความใดอันแสดงว่าตนไม่รับผิดชอบในผลการตรวจสอบ หรือแสดงความไม่ชัดเจนในผลการตรวจสอบเพราะเหตุที่ตนมิได้ปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วนที่พึงคาดหวังจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือ โดยครบถ้วนตามมาตรฐานการสอบบัญชีมิได้

การกระทำตามวรรคสองถือว่าเป็นการประพละการจรรยาบรรณ

มาตรา 49 โทษการประพละการจรรยาบรรณ มีดังต่อไปนี้

- (1) ตักเตือนเป็นหนังสือ
- (2) ภาคทัณฑ์
- (3) พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านที่ประพละการจรรยาบรรณ โดยไม่มีกำหนดเวลา แต่ไม่เกินสามปี
- (4) เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็น
- (5) สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

3.5 หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17 / 2552 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ด้วยคณะกรรมการการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี มีหน้าที่พิจารณาให้การรับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชีของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชีที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสามัญกับสภาฯ จึงมีความจำเป็นต้องวางแนวทางการพิจารณารับรองวุฒิการศึกษาให้กับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่เปิดดำเนินการสอนสาขาวิชาการบัญชีในระดับปริญญาตรีและสามารถปฏิบัติกับทุกสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค แนวทางดังกล่าวเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สภาวิชาชีพบัญชี โดยคณะกรรมการการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี จึงได้พัฒนาหลักสูตรตัวอย่างที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชีโดยการรับรองหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีให้กับสถาบันต่างๆ สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ปฏิบัติมาก่อนที่จะมี พ.ร.บ. วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้หลักสูตรตัวอย่าง มีโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.2 เพื่อให้หลักสูตรตัวอย่าง มีโครงสร้างหลักสูตรครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.3 เพื่อให้สถาบันการศึกษาต่างๆ ใช้แนวทางการปรับปรุงหลักสูตร

1.4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณารับรองคุณวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี

2. คำอธิบายโครงสร้างหลักสูตรตัวอย่าง

2.1 การกำหนดชื่อปริญญา จะต้องสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2549 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา พ.ศ. 2549 ข้อ 5 ชื่อปริญญาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอักษรย่อปริญญาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ข้อ 3 ปริญญาสำหรับวิชาชีพ ข้อ 3.2 สาขาวิชาการบัญชี

2.2 โครงสร้างหลักสูตร แบ่งหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี

2.3 หมวดวิชาเฉพาะ มีหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น

กลุ่มวิชาแกน ไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาเอกบังคับ ไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาเอกเลือกหรือกลุ่มวิชาเลือกเฉพาะทาง ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

สำหรับรายวิชาในกลุ่มวิชาแกน และกลุ่มวิชาเอกบังคับ ควรมีส่วนประกอบ รายวิชาตามที่สภาวิชาชีพบัญญัติกำหนด (ดูรายละเอียดในหลักสูตรตัวอย่าง) ส่วนรายวิชาในกลุ่ม วิชาเอกเลือกหรือกลุ่มวิชาเลือกเฉพาะทาง แต่ละสถาบันสามารถกำหนดส่วนประกอบรายวิชาได้ ตามอัตลักษณ์ (Identification) ของแต่ละแห่ง โดยจะต้องมีวิชาสัมมนาทางการบัญชีอย่างน้อย 3 หน่วยกิต ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการ

2.4 คำอธิบายรายวิชาที่ให้ไว้ในหลักสูตรตัวอย่าง จะระบุถึงเนื้อหาวิชาที่ อย่างน้อยจะต้องครอบคลุมสาระสำคัญขององค์ความรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่าง ประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสมกับปริมาณของเนื้อหา รายวิชาเท่ากับ 3 หน่วยกิต

หากหลักสูตรของสถาบันการศึกษาใด มีชื่อวิชา เนื้อหารายวิชาและจำนวน หน่วยกิตแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตัวอย่างให้สถาบันการศึกษานั้นชี้แจง รายละเอียด โดยเปรียบเทียบชื่อวิชา เนื้อหารายวิชา และจำนวนหน่วยกิต ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษากับ หลักสูตรตัวอย่าง

2.5 การกำหนดเงื่อนไข วิชาบังคับก่อน หมายถึง นักศึกษาจะต้องสอบผ่านเท่านั้น หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีระบบทวิภาคีให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	90	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	126	หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	90	หน่วยกิต
2.1 วิชาแกน	42	หน่วยกิต

(ก) ประกอบด้วย 4 รายวิชา 12 หน่วยกิต ดังต่อไปนี้

(1) การบัญชีอากร 1	3	หน่วยกิต
(2) การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น	3	หน่วยกิต

(3) หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ 3 หน่วยกิต

(4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3 หน่วยกิต

(ข) กลุ่มภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ 6 หน่วยกิต

(ค) รายวิชาที่เป็นความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจโดยเนื้อหาต้องครอบคลุมทุกหัวข้อการเรียน อย่างน้อย 24 หน่วยกิต ดังนี้

ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความรู้ด้านบรรษัทภิบาล ความรู้ด้านจรรยาบรรณการประกอบธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและกฎหมายพาณิชย์ ความรู้ด้านตลาดการเงินและตลาดทุน ความรู้ด้านวิธีการเชิงปริมาณ ความรู้ด้านพฤติกรรมองค์กร ความรู้ด้านการจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ความรู้ด้านการตลาด และ ความรู้ด้านธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์

2.2 วิชาเอก ประกอบด้วย 11 รายวิชา 33 หน่วยกิต

2.2.1 การบัญชีชั้นกลาง 1/ชั้นกลาง 1 3 หน่วยกิต

2.2.2 การบัญชีชั้นกลาง 2/ชั้นกลาง 2 3 หน่วยกิต

2.2.3 การบัญชีชั้นสูง 1 / ชั้นสูง 1 3 หน่วยกิต

2.2.4 การบัญชีชั้นสูง 2 / ชั้นสูง 2 3 หน่วยกิต

2.2.5 การบัญชีต้นทุน 1 3 หน่วยกิต

2.2.6 การบัญชีต้นทุน 2 3 หน่วยกิต

2.2.7 การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน 3 หน่วยกิต

2.2.8 การสอบบัญชี 3 หน่วยกิต

2.2.9 ระบบสารสนเทศทางการบัญชี 3 หน่วยกิต

2.2.10 รายงานการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน 3 หน่วยกิต

2.2.11 การภาษีอากร 2 3 หน่วยกิต

2.3 วิชาเลือกเฉพาะ

ประกอบด้วยวิชาสัมมนาไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิตและรายวิชาในกลุ่ม

ต่างๆ ต่อไปนี้

2.3.1 กลุ่มวิชาการบัญชีการเงิน เช่น

(1) สัมมนาการบัญชีการเงิน

(2) การบัญชีหน่วยงานภาครัฐ

(3) การบัญชีเฉพาะกิจการ เช่น

- ธนาคาร	- สหกรณ์	
- โรงพยาบาล	- มรดกและทรัพย์สิน	
- โรงแรม	- ประกันภัย	
- สถาบันการเงิน	- ธุรกิจการท่องเที่ยว	
- การเกษตรกร	- ธุรกิจขนาดย่อม	ฯลฯ

หมายเหตุ ไม่ว่าจะเลือกสอนจำนวน 1 ประเภทธุรกิจหรือมากกว่า จะนับได้ตามความจริงแต่ไม่เกิน 3 หน่วยกิต

2.3.2 กลุ่มวิชาการบัญชีบริหาร เช่น

- (1) สัมมนาการบัญชีบริหาร
- (2) การวางแผนกำไรและการควบคุม
- (3) การบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.3.3 กลุ่มวิชาการตรวจสอบ

- (1) สัมมนาการสอบบัญชี
- (2) สัมมนาการตรวจสอบภายใน
- (3) การตรวจสอบและควบคุมระบบสารสนเทศ
- (4) การบัญชีนิติเวช (Forensic Accounting)

2.3.4 กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี เช่น

- (1) สัมมนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศทางการบัญชี
- (2) การจัดการฐานข้อมูล
- (3) การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศทางการบัญชี
- (4) การรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศและการ

ควบคุม

2.3.5 กลุ่มวิชาภาษีอากร เช่น

- (1) สัมมนาการภาษีอากรการวางแผนภาษี

2.3.6 กลุ่มอื่นๆ เช่น

- (1) วิจัยทางการบัญชี
- (2) สถิติเพื่อการวิจัย

3. หมวดวิชาเลือกเสรี

6 หน่วยกิต

ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่จำเป็น และค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี อันประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิง ปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางองค์การ และการจัดการธุรกิจ โดยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อประกอบวิชาชีพบัญชี อันได้แก่ งานด้านผู้ทำบัญชี งานด้านผู้สอบบัญชี รับอนุญาต งานด้านอื่นๆ เช่น ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี เป็นต้น

ตอนที่ 4 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วยรายละเอียดของ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ

4.1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

นันทนวิเศษ (2552) คณบดีคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิตและคณะผู้วิจัย และ พัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรีสาขาการบัญชี ได้อธิบายว่า “มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี หมายถึง กรอบที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี ซึ่งจะกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขาการบัญชี และองค์ ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสำคัญเท่าที่จำเป็นจะต้องมีในหลักสูตร เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้ที่สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในสาขาการบัญชี ระดับปริญญาตรีจะมีผลการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่าที่กำหนด ซึ่งจะทำให้สถาบันต่างๆ สามารถพัฒนาบัณฑิตให้มีผลการเรียนรู้ที่เทียบเคียง กันได้ อย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังคงเปิดกว้างและส่งเสริมให้สถาบัน ต่างๆ มีโอกาสบรรลุเนื้อหาสาระที่สำคัญเป็นรายวิชาต่างๆ ในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้ อย่างอิสระ เพื่อให้ตรงกับปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งนำไปสู่การสร้าง เอกลักษณ์และความโดดเด่นของแต่ละสถาบัน

จากการศึกษามาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยคณะ ผู้วิจัยและพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่า ภายใต้ กรอบดังกล่าวจะมีประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรอยู่หลายประการด้วย กัน ได้แก่ มาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน กลยุทธ์การสอนทั้งในระดับหลักสูตรและระดับรายวิชา การวัดและประเมินผล การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรฝ่าย สนับสนุน ตัวบ่งชี้คุณภาพซึ่งเป็นมาตรการการประกันคุณภาพหลักสูตร ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ มี

ความสัมพันธ์กัน ซึ่งครอบคลุมทั้งหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การติดตามและการประเมินผลการบริหารจัดการ และอาจกล่าวได้ว่าจะเป็นเงื่อนไขในการบริการจัดการการเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาต้องนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้หลักประกันว่า หลักสูตรที่เปิดดำเนินการสอน สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ บัญชีได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

มอก.1 เป็นแบบมาตรฐานคุณวุฒิที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้คณะผู้เชี่ยวชาญใช้ในการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประกาศ ณ วันที่ 2 กรกฎาคม คม 2552 เมื่อคณะกรรมการการอุดมศึกษามีมติเห็นชอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาใดตามที่คณะผู้เชี่ยวชาญเสนอแล้ว จะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการลงนามประกาศใช้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้มาตรฐานคุณวุฒิดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือสำหรับหลักสูตรฉบับปรับปรุง ตามแบบ มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร

เมื่อเป็นเช่นนี้ เนื้อหาสาระต่างๆ ที่ปรากฏใน มอก.1 ของสาขาการบัญชี จะเป็นมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี ที่แต่ละสถาบันต้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และควรจะต้องทำให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด คือ ปี 2555 โดยเริ่มใช้กับหลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่เป็นหลักสูตรใหม่ในปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป เรื่องนี้คงไม่เพียงพอแต่ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ที่จะต้องรับทราบและทำความเข้าใจ แต่อาจารย์ผู้สอนทุกท่าน รวมทั้งนักศึกษา ต้องมีความเข้าใจในเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน โดยรวมแล้ว มคอ.1 ประกอบด้วยประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา สาขาการบัญชี ระดับปริญญาตรี ซึ่งจะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- 1.1 ชื่อสาขา/สาขาวิชา
- 1.2 ชื่อปริญญาและสาขาวิชา
- 1.3 ลักษณะของสาขา/สาขาวิชา
- 1.4 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
- 1.5 โครงสร้างหลักสูตร
- 1.6 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาการเทียบโอนการเรียนรู้
- 1.7 คณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน
- 1.8 ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ

2. มาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ จะครอบคลุมถึงกลยุทธ์การสอนในระดับหลักสูตร หมายถึง การจัดลำดับวิชาเรียนนโยบายการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระทางวิชาการและทางวิชาชีพของกลุ่มวิชาต่างๆ ที่บรรจุลงในหลักสูตรเพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ และกลยุทธ์การสอนระดับรายวิชาซึ่งจะลงรายละเอียดที่วิธีการสอน กิจกรรม งานที่มอบหมายให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดของรายวิชานั้นๆ

4. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่คณะจะต้องพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันผลกระทบที่จะมีต่อระบบการจักการศึกษา การทวนสอบในที่นี้หมายถึง การทดสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ว่ามีครบทั้ง 5 ด้านหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นการยืนยันประสิทธิภาพและประสิทธิผลในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

5. แนวทางการพัฒนาอาจารย์ ทั้งที่เป็นอาจารย์ใหม่และอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีแผนงานและการติดตามประเมินผล ระบุไว้อย่างชัดเจน ที่สำคัญต้องจัดระเบียบในการรายงานไว้

6. การประกันคุณภาพและการจัดการเรียนการสอน ประเด็นนี้คงเป็นสิ่งที่ยังสงสัยกันว่า แต่ละสถาบันมีระบบการประกันคุณภาพแล้ว ในมคอ.1 จำเป็นที่จะต้องมีความหรืออย่างไร อันที่จริงจุดมุ่งหมายคงอยู่บนพื้นฐานเดียวกันคือ คุณภาพการศึกษา แต่ในมคอ.1 ต่างกับการรายงานการประกันคุณภาพหรือที่รู้จักกันดีในชื่อว่า SAR เพราะใน มคอ.1 การประกันคุณภาพการศึกษาจะเน้นให้สถาบันกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการติดตามการดำเนินการเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนให้ได้ตามมาตรฐานคุณวุฒิกำหนด ซึ่งจะต้องระบุเวลาที่คาดว่าจะบรรลุ ผลตามตัวบ่งชี้ที่จะเกิดขึ้น

7. การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชีสู่การปฏิบัติ เป็นการชี้แจงถึงการรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับ การบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรซึ่งหมายถึง ข้อกำหนดต่างๆ ที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เช่น คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำรายละเอียดรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ขั้นตอนการนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติรายละเอียดหลักสูตร และการเสนอผลการการอนุมัติไปยังสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา การมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกลยุทธ์ที่วางไว้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะพิจารณาวิธีการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนดทั้ง 5 ด้าน และเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนต้องดำเนินการทวนสอบ เมื่อครบรอบหลักสูตรคณะต้องดำเนินการให้มีรายงานผลการดำเนินการหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ทำการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการบริหาร

จัดการหลักสูตรในภาพรวม ทั้งหลายทั้งปวงมีกรอบเวลากำหนดไว้แน่นอน รวมทั้งแบบรายงาน ซึ่งมีตั้งแต่ มคอ.2 ถึง มคอ.7

8. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิซึ่งจะได้รับการบันทึกไว้ในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ ฐานข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์กับสาธารณชนและหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา และหลักสูตรที่เปิดดำเนินการสอนที่ได้คุณภาพ ใช้เป็นกลไกในการกำกับดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาของกรรมการการอุดมศึกษา การรับรองคุณวุฒิเพื่อกำหนดอัตราเงินเดือนในการเข้ารับราชการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การรับรองคุณวุฒิเพื่อการศึกษาต่อหรือทำงานในต่างประเทศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นส่วนหนึ่งในระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสัมพันธ์กับแผนการพัฒนาอุดมศึกษาของชาติ โดยมุ่งเน้นที่การบริหารจัดการศึกษา และใช้กลไกการขับเคลื่อนปัจจัยด้านนำเข้าและปัจจัยด้านกระบวนการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาผลักดันให้ทุกสถาบันตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะช่วยกันพัฒนาพลเมืองของชาติให้มีความรู้ความสามารถตามความจำเป็นของการพัฒนาประเทศต่อไป

เมื่อมีการประกาศลงพระราชกฤษฎีกาใน วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2553 แล้วนั้น แต่ละสถาบันจะต้องปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้แบบฟอร์ม มคอ.2 เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาขออนุมัติเปิดดำเนินการสอนหลักสูตร ฉบับปรับปรุง ร่วมกับ มคอ.3 มคอ.4 (ถ้ามี) ภายหลังจากพิจารณาอนุมัติโดยสภามหาวิทยาลัย จะต้องนำส่ง สกอ. ภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนการประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ในแต่ละภาคการศึกษา เป็นความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องรายงานการดำเนินการสอนของรายวิชานั้น รวมทั้งการประเมินผลและการทวนสอบพร้อมปัญหาและอุปสรรค แนวทางแก้ไข อย่างน้อยตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อประมวลและวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการสรุปในภาพรวมรายปีเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา ตามแบบ มคอ.7

4.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไป

ตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 6/2552 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2552 จึงออกประกาศไว้ดังนี้

ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552”

ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาและให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีวัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ ได้แก่

- ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)
- ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
- ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
- ระดับที่ 4 ปริญญาโท
- ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
- ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยโดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและลักษณะของหลักสูตรอย่าง

น้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไปพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสภา/สาขาวิชาต่าง ๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันทั้งในระดับชาติและระดับสากล

ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของแต่ละสาขา/สาขาวิชา โดยจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการวัดและการประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าบัณฑิตมาตรฐานผลการเรียนรู้

ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์การประเมินตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขานั้น ๆ

ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรที่ดำเนินการได้มาตรฐานตามประกาศนี้ต่อสาธารณะตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่จะรับนักศึกษาใหม่ครั้งแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นไปตามประกาศนี้ สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับประกาศนี้ ภายในปีการศึกษา 2555

ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศนี้

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ตอนที่ 5 กลยุทธ์การสอนและเทคนิคการสอน

การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ การสอนที่พบว่าหลังจากนิสิตนักศึกษาได้รับความรู้ หรือมีพัฒนาการในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นตามวัตถุประสงค์ การใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งที่เคยประสบความสำเร็จแล้วกับนิสิตนักศึกษากลุ่มหนึ่ง อาจไม่สามารถใช้วิธีการเดียวกันนี้สำหรับสอนนิสิตนักศึกษาทุกกลุ่ม เพราะว่านิสิตนักศึกษามีพื้นฐานต่างกัน ความรู้ความสามารถของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนก็ไม่เท่ากัน ดังนั้นคณาจารย์ผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อสนองต่อกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีความหลากหลาย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การสอนและเทคนิคการสอน ดังนี้

5.1 หลักในการสอนระดับอุดมศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) กล่าวว่า การสอนในระดับอุดมศึกษาควรยึดหลักดังนี้

1. รู้จักวางแผนการสอน คือ การจัดทำประมวลรายวิชา แผนการสอนเพื่อเตรียมการสอน วิธีการ และสาระอย่างถูกต้องบริบูรณ์
2. รู้วิธีการสอนที่หลากหลายและรู้จักในการเลือกใช้วิธีการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสาระของเนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. รู้จักผู้เรียน ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนเพื่อทราบภูมิหลังพื้นฐาน ความสนใจและเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
4. รู้จักในการเลือกใช้อุปกรณ์ เพื่อเป็นเครื่องช่วยทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น
5. รู้จักทรัพยากรมนุษย์ รู้จักแหล่งที่จะเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีความรู้มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาของตนเพิ่มเติม
6. รู้จักแหล่งค้นคว้า ให้ได้ข้อมูลสำหรับนิสิตนักศึกษาเพื่อการค้นคว้าหรือแหล่งที่นิสิตนักศึกษาจะสามารถฝึกฝนอาชีพได้
7. รู้จักวิธีประเมินผล ในการสอนที่ดีควรมีการประเมินผลตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจการสอนของตนเองดีขึ้น

5.2 กลยุทธ์การสอนเพื่อจุดประสงค์เฉพาะด้าน

เนื่องจากการสอนมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ดังนั้นเพื่อให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรทราบถึงหลักการสอนเพื่อจุดประสงค์เฉพาะด้าน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ดังนี้

5.2.1 การสอนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ (ด้านพุทธิพิสัย)

เป็นการสอนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาทางด้านสติปัญญาหรือพุทธิพิสัย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระเนื้อหา หลักการความคิดรวบยอด และเกิดความคิดในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า รวมทั้งเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ขั้นตอนของการสอนให้เกิดความรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. แจกจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนทราบ
2. ตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนก่อนสอน เช่น การซักถาม การสัมภาษณ์ การทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาสาระ จุดประสงค์ เวลา และสถานที่
4. ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับบทเรียน
5. จัดการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน
6. จัดกิจกรรมเสริมความจำของผู้เรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนไป

5.2.2 การสอนเพื่อให้เกิดเจตคติ (ด้านจิตพิสัย)

เจตคติ (Attitude) เป็นเรื่องของความรู้สึกที่พอใจคือเจตคติด้านบวก และความรู้สึกไม่พอใจ คือ เจตคติด้านลบที่บุคคลมีต่อสิ่งรอบๆ ตัว ซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป

วิธีการส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดี มี 7 วิธี ดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เช่น การอภิปราย การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาไตร่ตรอง
2. ชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เช่น การให้คำแนะนำ บอกเล่า ให้ความรู้เพิ่มเติม
3. จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการยอมรับ เช่น การดูละคร ดูภาพยนตร์
4. ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ได้พบ สัมผัสด้วยตนเองยอมเปลี่ยนเจตคติใหม่ได้
5. สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียน
6. ส่งเสริมให้อ่านหนังสือ
7. จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ใหม่ๆ

5.2.3 การสอนเพื่อให้เกิดทักษะ(ด้านทักษะพิสัย)

ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว ชำนาญ และมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการเกิดทักษะ ผู้เรียนที่จะเกิดทักษะขึ้นได้นั้นต้องมีการปฏิบัติใน 3 ขั้นตอน และ 3 ขั้นตอนนี้ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. **ขั้นเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติไปกับผู้สอน โดยผู้สอนอธิบายประกอบ
2. **ขั้นปฏิบัติเอง** เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเอง เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ต้องพยายามไม่ให้เกิดความผิดพลาด
3. **ขั้นหาความชำนาญ** เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกลงมือปฏิบัติบ่อยๆ ในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญ เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ

5.3 เทคนิคและวิธีการสอน

เทคนิคและวิธีการสอน ตามแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550) สามารถสรุปได้ดังนี้

5.3.1 การสอนแบบบรรยาย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนโดยการบอกเล่า อธิบายเนื้อหาเรื่องราวที่ผู้สอนได้เตรียมการค้นคว้ามาเป็นอย่างดี อาจมีการจดบันทึกสาระสำคัญในขณะที่ฟังบรรยาย มีโอกาสซักถามแสดงความคิดเห็นได้บ้างเมื่อผู้สอนเปิดโอกาสวิธีนี้เหมาะสำหรับผู้ฟังที่มีจำนวนมาก และผู้บรรยายเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ต้องการนำเสนอเนื้อหาสาระจำนวนมากในลักษณะคม ชัด ลึก โดยใช้เวลาไม่มากนัก เป็นการเรียนรู้ที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

5.3.2 การสอนแบบอภิปราย คือ กระบวนการที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือระดมความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นปัญหาหรือหัวข้อที่สนใจร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคำตอบแนวทางหรือการแก้ปัญหาร่วมกันวิธีนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและชื่นชมผลงานร่วมกัน

5.3.3 การสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 4-8 คน ให้ผู้เรียนในกลุ่มมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น ประสพการณ์ในประเด็นหรือปัญหาที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายมาเป็นข้อสรุปกลุ่ม

5.3.4 การสอนแบบสาธิต คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการแสดงหรือกระทำให้ดูเป็นตัวอย่าง พร้อมๆ กับการบอก อธิบายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการขั้นตอนการสาธิต แล้วผู้เรียนจะซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต วิธีนี้เหมาะกับการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนของการปฏิบัติจริง

5.3.5 การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่อง ปัญหาหรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทหรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็น ภายหลังการแสดงบทบาทสมมติต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

5.3.6 การสอนโดยใช้การแสดงละคร คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เรียนแสดงละครเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้เรียนจะต้องแสดงบทบาทสมมติว่าตนเองเป็น หรือสร้างเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง โดยต้องแสดงบทบาทการใช้ภาษา สีหน้า การเคลื่อนไหว ประกอบการสนทนา ผู้แสดงไม่นำเอาบุคลิกภาพและความนึกคิดของตนเองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการเข้าใจในความรู้สึก เหตุผล และพฤติกรรมของผู้อื่น และจะสามารถจดจำเรื่องราวนั้นได้นาน

5.3.7 การสอนแบบสถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์โดยมีการกำหนดบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสถานการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่ ผู้เรียนต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ ประกอบกับวิจารณญาณของตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด

5.3.8 วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ดีและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

5.4 ทักษะการสอน

อากรณ ใจเที่ยง (2550) ได้ให้ความหมายของ ผู้ที่มีทักษะการสอน หมายถึง ผู้ที่มีความชำนาญในการสอน สามารถดำเนินการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว ราบรื่น และเรียบร้อย ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในบทเรียนได้โดยใช้เวลาไม่มากนัก

5.4.1 คุณลักษณะของครูอาจารย์ที่มีทักษะการสอน (อากรณ ใจเที่ยง, 2550)

1. กระตือรือร้น หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดีจะต้องมีความกระตือรือร้นในการสอน และมีเทคนิควิธีกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบชั่วโมงสอน

2. กระฉับกระเฉง หมายถึง ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีการแสดงออกที่

กระชับกระเฉง แคล่วคล่อง ไม่เคอะเขิน ไม่อึดอาด ชักช้า แสดงพฤติกรรมออกมาด้วยความมั่นใจ ในตนเองทั้งอากัปภิกขัย และทั้งวิธีการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระชับกระเฉงในการเรียน ด้วย

3. กระจ่าง หมายถึง ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีความสามารถในการจัด ประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้รับอย่างกระจ่างแจ้ง สามารถสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ ใช้ภาษาได้ อย่างกระจ่างและตนเองมีความรู้้อย่างกระจ่างแจ้งเป็นความรู้ที่ถูกต้องแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดความ เข้าใจถูกต้องสมบูรณ์

4. กระบวนการ ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีความสามารถในการดำเนินการสอน อย่างมีขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน เป็นไปตามลำดับ ไม่สับสน และไม่ขัดแย้งกัน สามารถดำเนินการสอน จนเสร็จสิ้นกระบวนการ บรรลุจุดมุ่งหมายการสอนตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอน อย่างเป็นกระบวนการลำดับขั้นตอนทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดีตลอดเวลาเรียน

5.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนของแรมส์เด็น

การสอนเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อกระบวนการผลิตบัณฑิต แรมส์เด็น (Ramsden, 2006) ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการสอน ดังนี้

5.5.1 องค์ประกอบขั้นตอนการสอน

1. ขั้นการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องเตรียมการสอนและรู้ว่ามีจุดประสงค์การ สอน เนื้อหาการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล แล้วเขียนเป็น แผนการสอนไว้ล่วงหน้า

2. ขั้นดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เขียนไว้ นับตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้น การสอน และขั้นสรุป ในขั้นเป็นหัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ทักษะและ เทคนิคการสอนของผู้สอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อดำเนินการสอนแล้วต้องม การวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

3. ขั้นการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมมาก น้อยเพียงใดหลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการสอนแล้ว โดยนำผลการวัดมาประเมิน ถ้าผู้เรียน บรรลุผลตามจุดประสงค์ก็แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

4. ขั้นการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่า ในการสอนนั้นมีข้อบกพร่อง ะไรบ้าง มีปัญหาประการใด โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนไม่บรรลุผลตาม จุดประสงค์ก็จำเป็นต้องพิจารณาสาเหตุว่ามีข้อบกพร่องในจุดใด แล้วปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้การ สอนที่มีประสิทธิภาพ

5. องค์ประกอบการสอนทั้ง 4 ชั้นนี้ จะเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยตลอด การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจะมีผลต่อองค์ประกอบอื่น และข้อบกพร่องขององค์ประกอบหนึ่งก็จะส่งผลให้องค์ประกอบอื่นบกพร่องด้วย ดังนั้นการสอนจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับทุกองค์ประกอบ

5.5.2 หลักการสอน

การสอนที่ดีต้องมีหลักการอย่างถูกต้องตั้งแต่การมีความรู้สึกลึกซึ้งในศาสตร์ที่จะถ่ายทอดการมีความรู้หลักและวิธีการในการถ่ายทอด ตลอดจนความเข้าใจผู้เรียน อันเป็นหลักการใหญ่แล้วยังมีรายละเอียดที่มีผลต่อคุณภาพของการสอนดังที่แรมสเด้น (Ramsden and Paul, 2000) ได้ให้หลักการสอนที่มีคุณภาพ 6 ประการของแรมสเด้นไว้ดังนี้

หลักที่ 1 ความสนใจและการอธิบาย

คุณภาพของการอธิบายของผู้สอนและการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจได้จะทำให้ผู้เรียนยอมทำงานหนักเพื่อการเรียนในวิชานั้น ดังนั้นในช่วงเวลาแรกอาจารย์ควรอธิบายภาพกว้างๆ และผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเมื่อเรียนสำเร็จในวิชาที่อาจารย์สอน นอกจากนี้แต่ละขั้นตอนของการสอน ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นเพิ่มขึ้น

หลักที่ 2 การรับรู้การให้เกียรติผู้เรียนและวิธีการเรียนของผู้เรียน

ผู้สอนจะต้องตระหนักและให้เกียรติผู้เรียน เนื่องจากการวิจัยพบว่า การตระหนักและยอมรับผู้เรียน จึงจะทำให้การสอนระดับอุดมศึกษามีประสิทธิภาพ การสอนที่ดีไม่ควรทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนยากเย็น หรือเข่าขวัญลูกศิษย์ ด้วยคำขู่ หรือด้วยการอธิบายที่ไม่รู้เรื่อง อาจารย์จะต้องสนใจที่จะช่วยให้ผู้อื่นเรียนรู้ให้เวลากับลูกศิษย์ มีความสุขที่จะสอน และทำให้ลูกศิษย์มีความสุขที่จะเรียนไปด้วย

หลักที่ 3 การประเมินที่เหมาะสมและการตรวจงาน

การให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์หลังจากตรวจงานของลูกศิษย์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้เรียนจะทราบข้อบกพร่องของตนเอง ในการเรียนจะต้องมีการประเมินที่เหมาะสม ในระดับอุดมศึกษาไม่ควรวัดผลแต่สิ่งที่อาจารย์สอน แล้วให้ผู้เรียนท่องจำมาตอบ การสอนปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ดังนั้นการประเมินจึงต้องปรับเปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวิธีการสอน ผู้สอนควรใช้วิจารณญาณในการเลือกวิธีประเมินให้ถูกต้องและเป็นธรรมมากที่สุด

หลักที่ 4 จุดมุ่งหมายของการสอนชัดเจนและท้าทายสติปัญญาผู้เรียน

การสอนควรมีการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มชัดก่อนว่า ผู้เรียนจะเรียนอะไร และจะเรียนอย่างไร เพื่อที่จะได้เข้าใจความคิดหลักของวิชานั้น เมื่อผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายชัดเจนแล้ว ผู้สอนก็ต้องพยายามที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า วิชาที่เรียนนั้นท้าทายสติปัญญา ชวนให้คิด น่าติดตาม และมีความสุขที่จะค้นคว้าหาคำตอบต่อไปให้กระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น

หลักที่ 5 ควบคุมอย่างอิสระและให้มีส่วนในกิจกรรม

ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในสาระที่จะเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนรู้สึกว่ามีอิสระในการเลือกหัวข้อที่จะศึกษาลึกกลงไปมากขึ้น ผู้เรียนอิสระอยู่ในขอบเขตของหลักสูตรที่ตรงกับระดับความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบแข่งขันหรือการเรียนด้วยตนเองโดยอิสระมีโอกาสได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน ค้นคว้าในสาระที่เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้มีความรู้ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น อาจารย์มีส่วนควบคุมอย่างอิสระ ให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้อย่างเต็มที่จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

หลักที่ 6 เรียนรู้จากนักศึกษา

การเรียนต้องเปิดโอกาสไปสู่การเปลี่ยนแปลง อาจารย์ต้องวิเคราะห์ให้นักศึกษา เรียนรู้จากนักศึกษาว่า ไม่เข้าใจสาระตอนใดแล้วรีบปรับปรุงแก้ไข การเรียนรู้จากผู้เรียนทำได้โดยการพูดคุยการตรวจงานหรือการสอบ ซึ่งจะทำให้อาจารย์ทราบว่า ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาตอนใดบ้าง เพื่ออาจารย์จะได้สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แก้ไขปัญหาความเข้าใจผิดได้อย่างรวดเร็วทันการ

5.5.3 ลักษณะการสอนที่ดี

นอกจากหลักหกประการในการสอนแล้ว แรมสเด็นยังได้ให้ข้อเสนอในการ พิจารณาลักษณะการสอนที่ดีไว้ดังนี้ (Ramsden and Paul, 2000)

1. ผู้สอนปรารถนาที่จะร่วมแบ่งปันความรักในวิชาที่สอนกับผู้เรียน
2. มีความสามารถที่จะทำให้วัสดุอุปกรณ์ที่สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจได้
3. ดึงให้ผู้เรียนมาสู่ความเข้าใจได้ในระดับที่สมควร
4. อธิบายเรื่องที่สอนอย่างง่าย
5. รับผิดชอบที่จะทำให้บทเรียนกระจ่างเข้าใจง่ายตามระดับชั้นและเหตุผล
6. แสดงความห่วงใยและให้เกียรติผู้เรียน
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียน โดยอิสระ
8. สามารถนำการเรียนและปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้
9. ใช้วิธีการสอนและให้งานที่ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีกิจกรรม รับผิดชอบ และทำงานร่วมกัน
10. ใช้วิธีการวัดผลที่มีความเที่ยงธรรม
11. เน้นจุดที่เป็นประเด็นหลัก และพยายามจับจุดที่ผู้เรียนเข้าใจผิด มากกว่าที่จะสอนครอบคลุมเรื่องพื้นๆ
12. ให้คำติ-ชม ที่มีคุณภาพที่ดีที่สุด ต่องานที่ผู้เรียนส่ง

13. มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้จากผู้เรียนและแหล่งอื่นๆ เกี่ยวกับผลของการสอน และการที่จะพัฒนาการสอนของตนเองให้ดีขึ้น

จากลักษณะการสอนที่ดีที่แรมสเติร์นกล่าวไว้ ไม่แตกต่างจากความคิดของชาวตะวันออกที่เน้นว่าการสอนที่ดี ผู้สอนจะต้องรับผิดชอบ มีกระบวนการสอนที่น่าสนใจ หลากหลาย สามารถสื่อสารได้กระจ่างชัดเจนถูกต้อง เรียงลำดับเรื่องที่จะสอนได้ดี ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างน่าสนใจ มีความยุติธรรมในการประเมิน ส่วนที่อาจจะกล่าวถึงน้อยก็คือ เรื่องของการให้เกียรติผู้เรียน ให้งานที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำ รับผิดชอบงาน และทำงานร่วมกัน ตลอดจนเรื่องของการป้อนข้อมูลย้อนกลับอย่างรวดเร็ว (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544)

5.6 แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ

แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของนวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์ (2535) ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

5.6.1 หลักการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ

จุดประสงค์การสอนทักษะปฏิบัติ เป็นจุดประสงค์ที่เน้นในด้านการทำงาน ประสานกันของกลุ่ม เนื้อ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นพฤติกรรมระดับต่าง ๆ ได้ 7 ระดับ ตามที่ซิมป์ซัม (Simpson, 1974 อ้างถึงใน นวลจิตต์ เชาวศิริพิงศ์, 2535) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมการรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการของความรู้สึก คุณภาพ และความเกี่ยวพันโดยผ่านอวัยวะการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ทางหู ตา ผิวหนัง จมูก ลิ้น และความรู้สึกทางการเคลื่อนไหว ซึ่งรับรู้ทางกล้ามเนื้อ ข้อต่อ และเอ็น

2. ความพร้อม (Readiness) คือ การปรับตัวให้พร้อมเพื่อจะแสดงพฤติกรรมออกมา มีทั้งความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ความพร้อมทางด้านร่างกาย คือ การปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวทักษะต่าง ๆ ความพร้อมทางจิตใจ คือ จิตใจพร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหว รู้ลำดับขั้นตอนของการเคลื่อนไหว ความพร้อมทางด้านอารมณ์ คือ การมีเจตคติที่ดีต่อการเคลื่อนไหวนั้น ๆ เช่น มีความยินดีที่จะแสดงทักษะนั้น ๆ

3. การสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นระยะสำคัญที่ทำให้เกิดทักษะขึ้น เพราะเป็นการเน้นความสามารถที่เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดทักษะ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประการ คือ

3.1 การเลียนแบบ (Imitation) การเลียนแบบนี้เป็นการสนองตอบที่อยู่ภายใต้การควบคุมโดยการเลียนแบบจากบุคคลอื่น ๆ

3.2 การลองผิดลองถูก (Trial and Error) เป็นการสนองตอบที่ผู้กระทำทดลองทำดู โดยลองกระทำครั้งแล้วครั้งเล่า ผิดบ้างถูกบ้างจนกว่าจะสามารถตอบได้อย่างถูกต้อง

4. ความสามารถในการกระทำตัวเอง (Mechanism) เป็นการกระทำที่ เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย ในระยะนี้ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองให้การ กระทำสิ่งนั้น ๆ

5. การสนองตอบขั้นสูงมีความชำนาญ (Complex overt Response) ในระดับนี้ เป็นระดับที่ผู้เรียนมีทักษะดี สามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างนิ่มนวล กระทำทักษะต่าง ๆ ด้วย ความเชื่อมั่นลบสิ่งความไม่แน่ใจต่าง ๆ ได้ และทำได้ดีจนเป็นอัตโนมัติ

6. การปรับตัว คือ ความสามารถที่จะปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้น และปรับปรุงทักษะ หรือการเคลื่อนไหวให้เข้ากับสถานการณ์ใด ๆ ก็ได้

7. ความคิดริเริ่มหรือการคิดค้นสิ่งใหม่ขึ้น ในขั้นนี้ผู้เรียนจะนำความรู้ ความสามารถที่เกิดจากทักษะที่ตนได้เรียนมานั้น คิดเป็นทักษะใหม่ขึ้น (วาร์สค็อกซ์ เพียร์ชอป, 2527 อ้างถึงใน นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์, 2535)

การเรียนรู้จะเกิดได้ดีเมื่อมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ เสริมหรือสอดคล้องกับความรู้ เดิม ดังนั้น ครูจะต้องเรียงลำดับความรู้ใหม่ที่จะสอนมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับความรู้เดิมที่ ผู้เรียนมีอยู่ และครูควรตรวจสอบระดับความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อนทำการสอน (บุญศักดิ์ ใจ จงกิจ, 2519 อ้างถึงใน นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์, 2535)

การฝึกปฏิบัติอย่างหนักเกินไปจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและมีผลยับยั้ง ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่การฝึกปฏิบัติต้องใช้เวลาเพื่อการฝึกฝน และปรับปรุง แก้ไข ดังนั้นครูจะต้องวางแผนการจัดแบ่งเวลาของการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยให้ช่วงของ การปฏิบัติยาวนานพอที่จะมีการปรับปรุงแก้ไข และมีช่วงให้พักเพื่อที่จะไม่ให้เกิดความเมื่อยล้า แต่ ต้องไม่นานมากจนเกิดการล้า (Singer, 1977 Posner, 1982 อ้างถึงใน นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์, 2535)

การกำหนดลักษณะที่จะสอนให้กับผู้เรียน จะต้องพิจารณาให้มีความสัมพันธ์กับ ความสามารถของผู้เรียนในขณะนั้น ดังนั้นครูจะต้องสอนผู้เรียน โดยแยกงานออกเป็นลักษณะ ย่อยๆ แล้วพิจารณาก่อนว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะแสดงทักษะย่อยที่เป็นพื้นฐานของงานนั้น อย่างเพียงพอแล้วจึงเพิ่มความยากขึ้นได้ รวมถึงการฝึกในสภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็น จริงจะส่งผลให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นครูจะต้องวางแผนจัดสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสภาพการณ์ในการฝึกปฏิบัติให้ตรงกับการทำงานในความเป็นจริงได้มากที่สุด (Posner, 1982 อ้างถึงใน นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์, 2535)

5.6.2 หลักการจัดดำเนินการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ

นวลจิตต์ เขวาทิรติพงษ์ (2535) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การได้รู้ถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของสิ่งที่จะเรียนก่อน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้กับการทำงานต่อไป ดังนั้นครูจึงควรชี้แจงให้ผู้เรียน รู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนก่อนที่จะลงมือสอน

2. การเรียนรู้ทักษะเกิดขึ้นได้ดี เมื่อผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างและได้รับการเสริมแรงภายหลังที่มีผู้เรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบแบบอย่างนั้น และได้กระทำซ้ำๆ หลายครั้งๆ ซึ่งเป็นทฤษฎีกลุ่มจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม ดังนั้น ครูจะสามารถสอนงานทักษะปฏิบัติได้โดยการแสดงแบบอย่างให้ผู้เรียนดู และปฏิบัติตาม และปล่อยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนการทำงานด้วยตนเองซ้ำๆ หลายครั้ง

3. การฝึกฝนโดยได้รับข้อมูลป้อนกลับเป็นระยะๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในการทำงาน ดังนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนงานที่ได้รับการสอน โดยครูต้องจัดการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกตและให้ผลย้อนกลับด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทฤษฎีกลุ่มนักจิตวิทยาไซเบอร์เนติก

4. ความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนฝึกฝนทักษะนั้นอย่างเพียงพอและจะมีพัฒนาการถึงขั้นแสดงทักษะปฏิบัตินั้นได้โดยอัตโนมัติ

5. การฝึกปฏิบัติจะต้องได้รับการพัฒนาและฝึกฝนไปที่ละน้อย โดยอาศัยเวลาทักษะที่ติดนั้นไม่อาจฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้ด้วยเวลาอันสั้น

6. ในการสอนทักษะปฏิบัติ ครูต้องดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมตามลำดับดังนี้

6.1 ระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

6.2 อธิบายเหตุผลพื้นฐาน

6.3 สาธิตวิธีทำ

6.4 ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ

6.5 มีการถ่ายโอนการฝึกปฏิบัติ หรือ

6.6 สาธิตทักษะทั้งหมดให้ผู้เรียน

6.7 แยกขั้นตอนของทักษะให้ย่อยลง และสาธิตแต่ละขั้นตอน

6.8 บอกวิธีการที่จะทำให้เกิดความชำนาญ

6.9 ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์

7. สิ่งที่ครูควรทำในขณะดำเนินการสอน คือ

7.1 กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

7.2 รักษาความตั้งใจในระหว่างบทเรียน

7.3 นำผู้เรียนเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนด้วยความตั้งใจ

5.6.3 หลักการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ

นวลจิตต์ ชาวศิริพิงศ์ (2535) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การประเมินผลการปฏิบัติเป็นรายบุคคลทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงทักษะได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองอย่างอิสระ
2. การสอนทักษะปฏิบัติจะให้ความสำคัญกับการกระทำรายบุคคลมากกว่าการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้น ครูจึงควรพิจารณาผลการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจะต้องทดสอบจนแน่ใจก่อนว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการทำงานได้ มิใช่พิจารณาจากผลงานของกลุ่มแต่เพียงประการเดียว
3. การประเมินผลการปฏิบัติทักษะย่อยของผู้เรียน ทักษะย่อยใดที่ผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จ ให้ผู้เรียนกลับไปฝึกใหม่จนประสบความสำเร็จก่อน
4. การประเมินผลการเรียนรู้ทางเจตคติและลักษณะนิสัยของผู้เรียน ครูสามารถสังเกตได้จากระดับความกระตือรือร้นของผู้เรียนในการเรียนทักษะต่อไป
5. การประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ สามารถทำได้โดยการทดสอบความสามารถทางกล้ามเนื้อของผู้เรียนที่แสดงออกมาในเรื่องความเร็ว ความถูกต้อง ความแข็งแรง ความคงทนและการประสานสัมพันธ์ โดยความเร็ว (Speed) สามารถวัดได้ในรูปของปริมาณงานที่ผู้เรียนสามารถทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ความถูกต้อง (Accuracy) สามารถวัดได้จากการนับจำนวนที่ผิด หรือระยะทางที่ห่างออกไปจากเป้าหมาย ความแข็งแรง (Strength) สามารถวัดได้จากสิ่งที่มีน้ำหนักขนาดต่างๆ หรือแรงกดที่ปรากฏในมาตรวัดมักใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน

5.6 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2549) กล่าวว่า Competency หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic or Attributes) ที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น ซึ่งในปัจจุบันองค์กรในต่างประเทศได้นำ Competency มาใช้ในการบริหารงานอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น การสรรหา การพัฒนา และการรักษาบุคลากรในองค์กร Competency ช่วยให้เห็นผลงานของบุคลากรตรงตามความต้องการขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร

เดวิด ซี แมคเคลแลน (David C. McClelland, 1998) ได้แสดงความคิดเห็นเรื่อง Competency ไว้ในบทความชื่อ Testing for Competency Rather than Intelligence ว่า “IQ (ประกอบด้วยความ

ถนัดหรือความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ความรู้ และความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ) ไม่ใช่ตัวชี้วัดที่ดีของผลงานและความสำเร็จโดยรวม แต่ Competency กลับเป็นสิ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จในงานได้ดีกว่า” ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการหรือองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในงานที่ตนทำ ซึ่งบุคคลดังกล่าวเรียกว่าเป็นผู้มี Competency ดังนั้น Competency จึงหมายถึงบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ โดย Competency มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการด้วยกัน ประกอบด้วย

1. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ เช่น ทักษะของหมอฟันในการอุดฟันโดยไม่ทำให้คนไข้รู้สึกเสียวเส้นประสาทหรือเจ็บ
2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านการบริหารต้นทุน เป็นต้น
3. ทักษะทัศนคติ ค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-concept) หมายถึง สิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น Self-confidence คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะเชื่อว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ เป็นต้น
4. บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล (Trait) หมายถึง สิ่งที่อยู่ติดกับบุคคลผู้นั้น เช่น เขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือเขามีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง แรงจูงใจหรือแรงขับภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมายของเขา เช่น บุคคลที่มุ่งผลสำเร็จ (Achievement Orientation) มักชอบตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย และพยายามทำงานให้สำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้ ตลอดจนพยายามปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองตลอดเวลา

เมื่อนำมาแบ่งตามความยาก-ง่ายของการพัฒนา ส่วนที่สามารถมองเห็นได้ชัด ได้แก่ ความรู้และทักษะ เรียกว่า “Hard Skills” ถือว่าเป็นส่วนที่คนแต่ละคนสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก โดยการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญและทักษะการปฏิบัติ สำหรับอีกส่วนหนึ่ง คือ ส่วนที่ซ่อนอยู่ในแต่ละบุคคล ได้แก่ ทักษะทัศนคติ ค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล และ แรงจูงใจ เรียกว่า “Soft Skills” ถือเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ของศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์(2543) ในด้านการเตรียมผู้สอนระดับอุดมศึกษา ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับการสอนของแรมส์เดน (Ramsden, 2000) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผนการสอน ขั้นดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เขียนไว้ ขั้นการประเมินผล ขั้นการวิเคราะห์หรือการพิจารณา

ปรับปรุง แนวคิดหลักการการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของนวลจิตต์ เขาวงกตพิงส์ (2535) ประกอบด้วย หลักการวางแผนการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ หลักการจัดดำเนินการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ หลักการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของสุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2549) และเดวิด ซี แมคเคลแลน (David C. McClelland, 1998)

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคณาจารย์ในประเทศไทย

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และคณะ (2548) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand) พบว่า กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หมายถึง ระบบที่แสดงความเชื่อมโยงกันทางการอุดมศึกษาไทย โดยแสดงถึงโครงสร้างทางการอุดมศึกษา ความต่อเนื่องของแต่ละระดับ การเข้าสู่แต่ละระดับ รวมทั้งคุณวุฒิหรือคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม และการสัมมนาพร้อมกันหัวข้อประกันคุณภาพ ข้อค้นพบได้คุณลักษณะบัณฑิตและกระบวนการผลิตบัณฑิตเป็นคุณสมบัติด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม และเป็น 4 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ก้าวหน้า เชิงรุกและความเป็นเลิศ หลังจากนั้นได้พัฒนากรอบคุณวุฒิ 7 ระดับ คือ ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ระดับปริญญาเอก และระดับหลังปริญญาเอก

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ ปทีป เมธาคณวุฒิ และ สุกฤษณ์ ศรีบุรี (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสร้างและพัฒนาครูเพื่อรองรับกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาปัญญาบนพื้นฐานแนวคิดไทย โดยการวิเคราะห์เอกสารและสังเคราะห์กับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยสามารถเสนอรูปแบบการผลิตและพัฒนาครูบนพื้นฐานของแนวคิดไทยที่บูรณาการ 4 มิติ ดังนี้ มิติที่ 1 พุทธศาสนา สร้างปัญญา และการครองตน ที่ใช้เป็นหลักในการคิด การการทำและพัฒนาคุณภาพชีวิต มิติที่ 2 สังคมเกษตรกรรม รวมทั้งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมไทย ในการดำรงชีวิตของไทย มิติที่ 3 บริบทของชีวิต

เศรษฐกิจพอเพียงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการดำรงเลี้ยงตนเอง สร้างรายได้ มิติที่ 4 การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศเน้นความสมดุลในการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาไทยในการดำรงชีวิต และนำไปสู่การเรียนการสอน ในรูปแบบได้เสนอคุณลักษณะของครูตามมิติการสร้างครูและสภาพการเรียนรู้ที่ครูและสภาพการเรียนรู้ที่ครู พ่อ แม่ นักเรียน ร่วมกันสร้างสรรค์การเรียนรู้ โดยมีการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่ นักเรียนและครู และครูผู้เรียนและพ่อแม่ รวมทั้งความรู้จากโลกแห่งความเป็นจริง ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม รูปแบบนี้จะต้องให้เหมาะกับบริบททางสังคมซึ่งมี 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและชีวิตของกรุงเทพมหานคร ที่สอดคล้องกับชีวิตสังคมและชีวิตเมืองต่างจังหวัด และที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและชีวิตของชนบทต่างจังหวัด สุดท้ายงานวิจัยเสนอแนะชุดการสอนและรายวิชาต่างๆ เพื่อนำไปใช้และยุทธศาสตร์

สุชาดา แสงดวงดี (2550) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาอาจารย์สาขานิเทศศาสตร์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาที่อาจารย์สาขานิเทศศาสตร์จำเป็นต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาด้านคุณภาพของผลงานวิชาการและมาตรฐานการเรียนการสอนของอาจารย์ การพัฒนาด้านจริยธรรมวิชาชีพอาจารย์ และ การพัฒนาด้านคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
2. อุปสรรคในการพัฒนาที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดแคลนเครือข่ายการสื่อสารของคณาจารย์ที่สนใจและเชี่ยวชาญสาขาเดียวกัน ปัญหาขาดแคลนการบริหารจัดการด้านการพัฒนาอาจารย์อย่างจริงจัง และปัญหาส่วนบุคคลของอาจารย์ที่ขาดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและบทบาททางวิชาการ
3. การเปลี่ยนแปลงของศาสตร์สาขานิเทศศาสตร์อย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ต้องพัฒนาอาจารย์อย่างเร่งด่วน
4. แนวทางการพัฒนาอาจารย์สาขานิเทศศาสตร์ควรเน้นสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้ชัดเจน พัฒนาระบบการสื่อสารองค์การเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างอาจารย์ในสาขาศึกษาการและองค์กรวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการและความสามารถในการปฏิบัติการของอาจารย์

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครุภัณฑ์ในต่างประเทศ

แพทริก (Patrick and Rachel, 2007) ศึกษาวิจัยเรื่อง อาจารย์ใหม่, ความรู้ด้านวิชาชีพ และการปฏิรูปการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ (New Teachers, Professional Knowledge and Educational Reform in New Zealand) พบว่า การวิเคราะห์นี้เสนอมุมมองใหม่กับฐานข้อมูลใน

การศึกษาของครูเกี่ยวกับการเตรียมครู และความรู้จำเป็นของครูในปัจจุบัน แง่มุมของความรู้ระดับมืออาชีพ และความเป็นตัวตนกับกรณีศึกษาของครูใหม่ วิธีการพูดคุย การเจรจาต่อรอง พบว่า การปฏิรูปนี้สร้างการทำลายแก่ครูใหม่ และมีคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือในการประเมิน และความยุติธรรมในการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จอย่างมากสำหรับการศึกษานี้ การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่ความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษา และประเมินตามมาตรฐาน และการจัดสรรเพื่อทำความเข้าใจกับวิธีการความรู้วิชาชีพของครู ทั้งในบริบทของการปฏิรูปนโยบายการศึกษาเฉพาะ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความความสัมพันธ์

มัวร์และเซอร์เลย์ (Moor and Poly Shirley, 1995 อ้างถึงใน ศิลปชัย กงตาล, 2549: 219-220) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเตรียมตัวเพื่อสู่มืออาชีพครูและการติดตามช่วยเหลือตามลำดับ ได้แก่ การเตรียมการสอน การปฏิบัติการสอน การควบคุมและการจัดการชั้นเรียน การใช้เทคนิคการสอน การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาในอาชีพ การมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการอื่นนอกเหนือจากวิชาชีพ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่จะฝึกอบรมและติดตามช่วยเหลือครูผู้สอนเหล่านั้น

สกอร์ดอมบิส (Skourdombis, A, 2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบิดเบือนประสิทธิภาพของครูและในชั้นเรียน: บทวิจารณ์การวิจัยและสืบสอบประสิทธิผลของครูทางด้านบวกอย่างแท้จริง (The Class/Teacher' Effects Distortion: A Critique of Purely Positivist Teacher Effectiveness Research and Inquiry) พบว่า ปัจจุบันการศึกษาริบทเกี่ยวกับการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ศูนย์กลางความรับผิดชอบอย่างชัดเจน งาน และบทบาทของครูผู้ฝึกปฏิบัติ ครูในห้องเรียน สำหรับผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของนักเรียน และสังคมจะดีขึ้นหากสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพของครู การออกคำสั่ง การสอนในห้องเรียนของครูที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย พบว่า ในงานวิจัยแต่ละเรื่องนั้นพบแนวทางการพัฒนาคุณาจารย์ผู้สอนในศาสตร์ของผู้วิจัยแต่ละคนที่ทำการวิจัย ได้แก่ งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย ของสุชาดา แสงดวงดี (2550) พบข้อค้นพบในการพัฒนาคุณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยภายใต้สภาพปัญหาและอุปสรรคในขณะนั้น รวมถึงงานวิจัยเรื่อง อาจารย์ใหม่ ความรู้ด้านวิชาชีพและการปฏิรูปการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ (New teachers, professional knowledge and educational reform in New Zealand) ของแพทริก (Patrick, Rachel, 2007) พบข้อค้นพบว่าจะต้องเตรียมครูและความรู้จำเป็นของครูในปัจจุบันในแง่ของความรู้ระดับมืออาชีพและความเป็นตัวตนของครู เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ 2) พัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และ 3) ประเมินโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

1. เอกสารหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี (หลักสูตรใหม่) ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. เอกสารมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี (International Education Accounting Standard for Professional Accountant :IES)
3. เอกสารมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
4. เอกสารกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552
5. เอกสารพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545)
6. เอกสารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
7. เอกสารข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2549
8. มาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554
9. มาตรฐานรายงานทางการเงินปี 2552

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับปริญญาตรีทั่วประเทศไทยในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของเอกชนรวม 169 สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ

2. ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพบัญชี

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาการอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันการศึกษาเพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างของสภาวิชาชีพบัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และทักษะวิชาชีพบัญชีโดยการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 ของขั้นตอนการวิจัย เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multi-stage Random Sampling) โดยขั้นแรก ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน และวิทยาลัย ชั้นที่สองใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากมหาวิทยาลัยของรัฐ 10 สถาบันฯ ละ 1 คน มหาวิทยาลัยเอกชนและวิทยาลัย 10 สถาบันฯ ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยยึดหลักว่าทุกหน่วยตัวอย่างต้องมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน

2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำเนินการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

2.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพบัญชี จำนวน 8 คน

2.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาขาวิชาการอุดมศึกษา จำนวน 2 คน

2.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพบัญชี จำนวน 4 คน

2.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
จำนวน 4 คน

2.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

3. กลุ่มตัวอย่างคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโททางการบัญชีขึ้นไป โดยใช้วิธีส่งจดหมายเชิญไปยังสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีทั่วประเทศ ให้ส่งอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีเข้าร่วมการอบรมสัมมนาในโครงการ การฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีซึ่งมีทั้งสิ้น 5 โครงการ (5 โมดูล) โดยให้ส่งอาจารย์เข้าร่วมสถาบันละ 1 คน ในแต่ละ โครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 6 ในขั้นตอนการวิจัย โดยกำหนดให้มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีในแต่ละโครงการ (โมดูล) เท่ากับ 30 คน ดังนั้นจึงมีจำนวนทั้งสิ้น 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์คณาจารย์ด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะวิชาชีพบัญชีที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

3. แบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เพื่อทราบถึงพัฒนาการของผู้เข้าร่วมการอบรมภายหลังได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ

4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์ในระหว่างการปฏิบัติ เพื่อประเมินผลระหว่างการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

5. แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี เพื่อทราบถึงผลกระทบหลังจากจบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านทักษะความเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติการสอน และทัศนคติคุณลักษณะต่อความเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ

6. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมเพื่อทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดงานฝึกอบรมต่อต้านเนื้อหากการฝึกอบรมและความคิดเห็นต่อการจัดการฝึกอบรม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำแบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินตนเอง แบบสอบถามความคิดเห็น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และนำแบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินตนเอง แบบสอบถามความคิดเห็น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

1.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบก่อนเข้าอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้นเฉลี่ย 0.93 โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 เฉลี่ย 0.95 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 เฉลี่ย 0.97 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 เฉลี่ย 0.94 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 เฉลี่ย 0.95

1.2 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบหลังจากเข้าอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้นเฉลี่ย 0.85 โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 เฉลี่ย 0.92 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 เฉลี่ย 0.91 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 เฉลี่ย 0.91 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 เฉลี่ย 0.92

1.3 แบบสังเกตพฤติกรรมได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 0.91

1.4 แบบประเมินตนเองได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 0.91

1.5 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าอบรมต่อต้านเนื้อหากการฝึกอบรมได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 0.99

1.6 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าอบรมต่อการจัดการฝึกอบรมได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 0.98 ซึ่งหมายถึง ข้อคำถามทั้งหมดสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ดังแสดงตามภาคผนวก ข

2. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าความเที่ยง 0.820 ดังแสดงตามภาคผนวก ข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของเอกสารหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) ตามแนวคิดของสูกางค์ จันทวานิช (2544 อ้างถึงใน อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, 2549) ดังนี้

- 1.1 การตั้งเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์
- 1.2 การวางแผนโครงสร้างของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories)
- 1.3 การคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์
- 1.4 การวิเคราะห์สาระจะกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest content) ในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent content) ต่อจากนั้นจึงใช้ตารางเปรียบเทียบ และสังเคราะห์ให้เป็นความพร้อมที่ต้องเตรียมอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์วิชาชีพบัญชีเพื่อทราบข้อมูลเพิ่มเติมด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะวิชาชีพบัญชีที่จำเป็น เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยวิธีการสัมภาษณ์
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยวิธีการสัมภาษณ์
4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองโมดูลการฝึกอบรม ด้วยวิธีการประเมิน โดยวิธีของผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบร่างโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการใช้แบบทดสอบ แบบสังเกต พฤติกรรม และแบบประเมินตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์คณาจารย์ด้านความเข้าใจ หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis)

สำหรับการเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีและผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้มีการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำการถามคำถามตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ บันทึกเทป และนำมาวิเคราะห์สาระ(Content Analysis) แล้วนำมาประกอบกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์บางส่วนที่มีการจัดอันดับความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีและ

ผู้ทรงคุณวุฒิไว้ 5 อันดับ โดยคิดจากค่ามัธยฐาน (Median) เป็นค่าของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางพอดี ภายหลังจากที่ได้มีการเรียงข้อมูลจากมากไปหาน้อยแล้ว (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ประกอบด้วย

1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทราบถึงความเข้าใจในหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และสะท้อนถึงกระบวนการฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของระดับคะแนน โดยใช้สถิติ pair t-test

3. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์ในระหว่างการปฏิบัติ เพื่อประเมินผลระหว่างกระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม ผู้วิจัยได้มีการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมซึ่งได้มีการจัดอันดับของระดับการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนไว้ 5 อันดับ(ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ประกอบด้วย

1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาว่าผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจหรือสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ นั้นพิจารณาได้จากการร่วมทำกิจกรรมกลุ่มตามใบงานและตามกิจกรรมที่กำหนดในแต่ละหัวข้อ ตามประเด็นการสังเกต ตัวอย่างเช่น หัวข้อเรื่อง การเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหารายวิชาบัญชี พิจารณาได้จาก การที่ผู้เข้าอบรมสามารถตอบคำถามในกิจกรรมที่ 4 หัวข้อการอภิปราย เนื้อหาในรายวิชาที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับปรับปรุง 2552 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2554 ได้เป็นต้น

4. แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี เพื่อทราบถึงผลกระทบหลังจากจบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน การวัดและประเมินผลการสอน และทัศนคติคุณลักษณะต่อความเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีซึ่งเข้าร่วมการฝึกอบรม มีการใช้แบบประเมินตนเองซึ่งได้มีการจัดอันดับของระดับการปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอนไว้ 5 อันดับ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ประกอบด้วย

1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

ในการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรมและการปฏิบัติการกลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้มีการจัดอันดับของระดับความคิดเห็นไว้ 5 อันดับ(ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แสดงความคิดเห็น
3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย
1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการจัดการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้มีการจัดอันดับของระดับความคิดเห็นไว้ 5 อันดับ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) ประกอบด้วย

1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

5. การพิจารณาร่างโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ด้วยวิธีการประเมินโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) และประเมินคุณภาพของโมเดลการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) และคำถามปลายเปิด

1.00 – 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
1.00 – 1.49	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เอกสารหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ เอกสาร กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ด้วยวิธีการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในด้านความคิดเห็น ความเข้าใจ และทักษะทางบัญชีที่จำเป็น เกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ส่วนที่ 2 พัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาร่าง โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

1. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และคณะกรรมการมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 10 คน

2. การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้องค์ประกอบของโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

3. พัฒนาคู่มือและโครงสร้างสำหรับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ได้โครงร่างโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบร่าง โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

นำร่างโมดูลการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน โครงร่าง โมดูลการฝึกอบรมและโครงสร้างการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองโมดูลการฝึกอบรม ด้วยวิธีการประเมินโดยวิธีอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ส่วนที่ 3 ประเมินโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 5 และขั้นตอนที่ 6 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

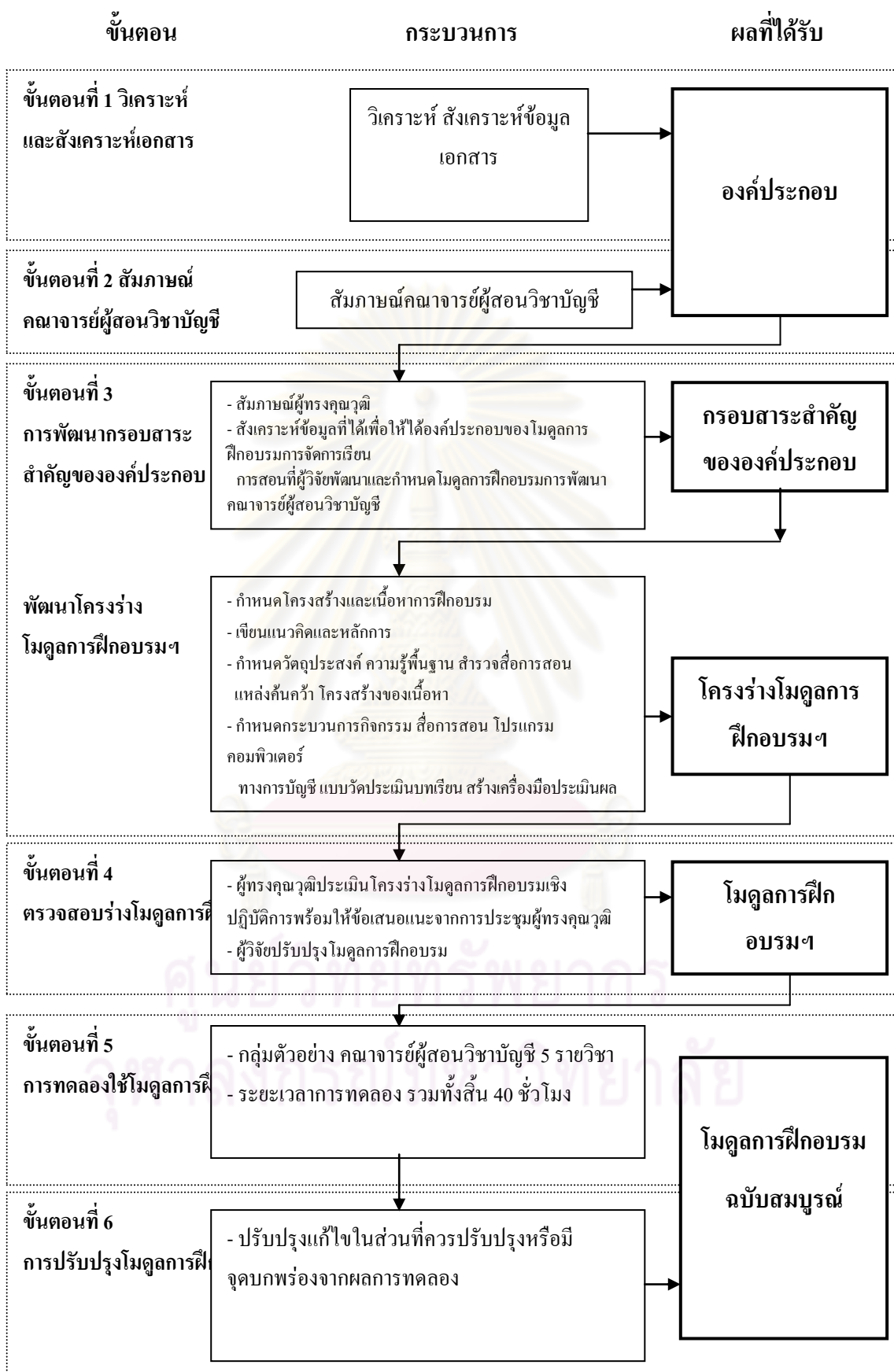
การวิจัยนี้จะดำเนินการทดลองกับคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี จำนวน 5 รายวิชา ระยะเวลาดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ครั้งละ 8 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง ในระหว่างวันศุกร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ.2554 ถึง วันศุกร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554 ณ โรงแรมเอเชียแอร์พอร์ต (ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า) โดยการวิเคราะห์จากแบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการก่อนและหลังการทดลอง โดยสถิติการทดสอบ pair t-test เป็นการอธิบายถึงความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมได้

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ผู้วิจัยประเมินประสิทธิภาพของโมดูลการฝึกอบรมฯ ปรับปรุงแก้ไข โมดูลการฝึกอบรมในส่วนที่ควรปรับปรุงหรือมีจุดบกพร่องตามผลการทดลองที่ได้ทดลองใช้โมดูลการฝึกอบรมฯ เพื่อให้ได้โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีฉบับสมบูรณ์

จากรายละเอียดใน 6 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภูมิขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชา บัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการ บัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ผู้ทรงคุณวุฒิ พัฒนาและประเมิน โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การบัญชี โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวน 3 ข้อ โดยแบ่งเป็นรายละเอียดเป็นตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 6 ดังนี้

การนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการ เรียนรู้ นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี กรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการ บัญชี

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็น ความเข้าใจและทักษะทางบัญชีที่จำเป็นเกี่ยวกับ หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐาน คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ครอบคลุมมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ในตอนต้นที่ 1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของเอกสารแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) ตามแนวคิดของสูกางค์ จันทวานิช (2544 อ้างถึงใน อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, 2549) ดังนี้

- 1) การตั้งเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์
- 2) การวางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories)
- 3) การคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์
- 4) การวิเคราะห์สาระจะกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest content) ในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent content) ต่อจากนั้นจึงใช้ตารางเปรียบเทียบ และสังเคราะห์ให้เป็นความพร้อมที่ต้องเตรียมอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี

ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ครอบคลุมมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาตรฐานการบัญชีไทย มาตรฐานรายงานทางการเงิน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย สถานภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี ผลการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในรายวิชาบัญชีตามขอบเขตของการวิจัย สมรรถนะของนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 สถานภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี

การศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี ดำเนินการโดยการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี ตามเกณฑ์หลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตามเกณฑ์หลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ(หลักสูตรเดิม) และตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี

เนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	หลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษา	หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพ ในพระบรมราชูปถัมภ์	หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
1.โครงสร้างหลักสูตร				
1.1หมวดวิชา	✓	✓	✓	
-หมวดวิชาศึกษาทั่วไป				มิได้มีการ
-หมวดวิชาเฉพาะ	✓	✓	✓	กำหนด
-หมวดวิชาเลือกเสรี	✓	✓	✓	รายละเอียดไว้
1.2จำนวนหน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 120-	132-142 หน่วยกิต	126 หน่วยกิต	
-จำนวนหน่วยกิตรวม	150 นก.			มิได้มีการ
-จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 นก.	30-38 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต	กำหนด
- จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 84-96 นก.	87-105 หน่วยกิต	90 หน่วยกิต	รายละเอียดไว้
- จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 นก.	6-18 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต	
2.รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ		✓	✓	
-กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ				
-รายวิชาที่เป็นความรู้ด้านองค์การและธุรกิจ	มิได้มีการกำหนด	✓	✓	
-หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ	รายละเอียดไว้	✓	✓	
-การจัดการเชิงกลยุทธ์	ขึ้นอยู่กับแต่ละ	○	✓	
-การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น	สาขาวิชาชีพและ	✓	✓	✓
-การบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง 1	ในแต่ละ	✓	✓	✓
-การบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง 2	สถาบันการศึกษา	✓	✓	✓
-การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง 1		✓	✓	✓
-การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง 2		✓	✓	✓
-การบัญชีต้นทุน 1		✓	✓	✓

ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี (ต่อ)

เนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	หลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษา	หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์	หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
2.รายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ (ต่อ)	มิได้มีการกำหนด			
-การบัญชีต้นทุน 2	รายละเอียดไว้	✓	✓	
-การสอบบัญชี	ขึ้นอยู่กับแต่ละ	✓	✓	✓
-การภาษีอากร 1	สาขาวิชาชีพและ	✓	✓	✓
-การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน	ในแต่ละ	✓	✓	
-ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	สถาบันการศึกษา	✓	✓	
-รายงานทางการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน		✓	✓	
-วิชาเลือกเฉพาะ 15 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาสัมมนาไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต		✓	✓	
-วิจัยทางบัญชี		○	✓	
-สถิติเพื่อการวิจัย		○	✓	

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มี
○ หมายถึง ไม่มี

จากตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชี พบว่า

1.1.1 การวิเคราะห์ด้านโครงสร้างหลักสูตร

1. ส่วนของหมวดวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี มีการกำหนดหมวดต่าง ๆ เหล่านี้เป็น 3 หมวดเช่นเดียวกัน ยกเว้นเนื้อหาตามเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ มิได้มีการกำหนดรายวิชาออกเป็น 3 หมวดวิชา

2. ส่วนของจำนวนหน่วยกิต ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120-150 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 84-96 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ในส่วนของจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ (หลักสูตรเดิม) มีการกำหนดหน่วยกิตรวมอยู่ระหว่าง 132-142 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ระหว่าง 30-38 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะอยู่ระหว่าง 87-

105 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเลือกเสรีอยู่ระหว่าง 6-18 หน่วยกิต สำหรับจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ กำหนดจำนวนหน่วยกิตรวม 126 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ 90 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต อีกทั้งหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ มิได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิตเอาไว้

1.1.2 การวิเคราะห์ด้านรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ

ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มิได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะไว้ ขึ้นอยู่กับแต่ละสาขาวิชาชีพและในแต่ละสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้กำหนด ในส่วนของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ (หลักสูตรเดิม) ได้กำหนดให้มีรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ ประกอบด้วย กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจสำหรับธุรกิจ รายวิชาที่เป็นความรู้ด้านองค์การและธุรกิจ หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 / ชั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 / ชั้นสูง 1-2 การบัญชีต้นทุน 1-2 การสอบบัญชี การภาษีอากร 1 การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน ระบบสารสนเทศทางการบัญชี รายงานทางการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน วิชาเลือกเฉพาะ 15 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาสัมมนาไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ซึ่งจะไม่มีวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ วิจัยทางบัญชี สถิติเพื่อการวิจัย ในส่วนของหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กำหนดให้มีรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะทุกวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษสำหรับธุรกิจ รายวิชาที่เป็นความรู้ด้านองค์การและธุรกิจ หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 / ชั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 / ชั้นสูง 1-2 การบัญชีต้นทุน 1-2 การสอบบัญชี การภาษีอากร 1 การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน ระบบสารสนเทศทางการบัญชี รายงานทางการเงินและการวิเคราะห์งบการเงิน วิชาเลือกเฉพาะ 15 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาสัมมนาไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต วิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ วิจัยทางบัญชี สถิติเพื่อการวิจัย สำหรับหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กำหนดให้มีรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะจำนวน 8 รายวิชาด้วยกัน ประกอบด้วย การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 / ชั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 / ชั้นสูง 1-2 การบัญชีต้นทุน 1 การสอบบัญชี การภาษีอากร 1 สำหรับวิชาอื่น ๆ ให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการบัญชีของแต่ละสถาบันการศึกษาเป็นผู้พิจารณาร่วมกับสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

การวิเคราะห์ด้านรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรีให้เป็นไปตามการกำหนดของแต่ละสถาบันการศึกษาและในแต่ละสาขาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า หลักสูตรทั้งหมดมีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านโครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต และรายวิชาทั้งในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี

1.2 ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในรายวิชาบัญชีตามขอบเขตของการวิจัย

จากการศึกษาเนื้อหาวิชาบัญชีตามขอบเขตของการวิจัย ประกอบด้วย จำนวนรายวิชาทั้งสิ้น 5 รายวิชา ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอเป็นส่วน ๆ ซึ่งจำนวน 5 รายวิชา เท่ากับ 5 ส่วนด้วยกัน อันได้แก่ ส่วนที่ 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น ส่วนที่ 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1/ขั้นกลาง 1 ส่วนที่ 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2/ขั้นกลาง 2 ส่วนที่ 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1/ขั้นสูง 1 ส่วนที่ 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2/ขั้นสูง 2

โดยส่วนที่ 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอในรูปของตารางที่ 2 และแผนภูมิที่ 4 ส่วนที่ 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1/ขั้นกลาง 1 ขอแนะนำเสนอในรูปของตารางที่ 3 และแผนภูมิที่ 5 ส่วนที่ 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2/ขั้นกลาง 2 ขอแนะนำเสนอในรูปของตารางที่ 4 และแผนภูมิที่ 6 ส่วนที่ 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1/ขั้นสูง 1 ขอแนะนำเสนอในรูปของตารางที่ 5 และแผนภูมิที่ 7 ส่วนที่ 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2/ขั้นสูง 2 ขอแนะนำเสนอในรูปของตารางที่ 6 และแผนภูมิที่ 8 ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

ในการนำเสนอส่วนที่ 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น เป็นการนำเสนอด้วยตารางที่ 2 และแผนภูมิที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาวิชาการบัญชีขั้นต้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552

ประกาศใช้ในปี 2554

ลำดับ	หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา*	ผลการเปลี่ยนแปลง		มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา รายวิชาเปลี่ยนแปลง
		ของมาตรฐานการ บัญชีต่อเนื้อหาวิชา	กระทบ ไม่ กระทบ	
1	วัตถุประสงค์ของการบัญชี	✓		แม่บทการบัญชี
2	ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี	✓		
3	แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบัญชีตาม หลักการบัญชีคู่	✓		
4	การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี	✓		แม่บทการบัญชี มาตรฐานการบัญชี แต่ละฉบับ และ กำหนดรายการย่อที่ ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552ของกรม พัฒนาธุรกิจการค้า
5	การจัดทำงบทดลอง กระจายทำการ		✗	
6	งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า	✓		ม.1 การนำเสนองบ
7	งบการเงินสำหรับกิจการให้บริการ	✓		การเงิน
8	ระบบใบสำคัญ		✗	
9	ระบบเงินสดย่อย		✗	

*ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

แผนภูมิที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีขั้นต้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

เนื้อหารายวิชา: แม่บทการบัญชี กระบวนการทางการบัญชี รายงานทางการเงินของกิจการบริการ กิจการพาณิชย์กรรม และกิจการอุตสาหกรรม

หมายเหตุ: ม. หมายถึง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่

จากการนำเสนอในส่วนที่ 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น ประกอบด้วย ตารางที่ 2 และแผนภูมิที่ 4 ตารางและแผนภูมิอธิบายผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาบัญชีขั้นต้นที่มีการเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 พบว่า วิชาการบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น มีหัวข้อเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกอบด้วย ความหมาย วัตถุประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี ระบบใบสำคัญ ระบบเงินสดย่อย การจัดทำงบทดลอง กระจายทำการไปจนถึงการจัดทำและนำเสนองบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า หรือธุรกิจซื้อมาขายไปหรือธุรกิจพาณิชย์กรรม และกิจการให้บริการหรือธุรกิจบริการ

โดยมีมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554 ที่มีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อเนื้อหารายวิชาการบัญชีขั้นต้น ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ในเรื่องของการกำหนดงบการเงินฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันสิ้นงวด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด งบกระแสเงินสดสำหรับงวด หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดล่าสุดเมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลังหรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ แม่บทการบัญชี(ปรับปรุง 2552) ในเรื่องของวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย การช่วยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีในอนาคต ปรับข้อกำหนดมาตรฐานและการปฏิบัติทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนองบการเงินให้มีความสอดคล้องกัน ช่วยผู้จัดทำงบการเงินในการนำมาตรฐานการบัญชีมาปฏิบัติ ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจความหมายและทราบข้อมูลที่แสดงในงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชี เป็นแนวทางให้องค์กรที่จัดทำมาตรฐานการบัญชีแต่ละประเทศสามารถพัฒนามาตรฐานการบัญชีได้เอง และกำหนดว่าแม่บทการบัญชีไม่ใช่มาตรฐานการบัญชีมิได้มีไว้เพื่อกำหนดการวัดมูลค่าหรือการเปิดเผยข้อมูลบัญชีเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ จึงไม่สามารถใช้หักกลบเฉพาะเรื่องได้ เป็นต้น รวมถึงมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องในแต่ละฉบับ และกำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ.2552 ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า สามารถคิดเป็นสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในรูปของร้อยละ เท่ากับ ร้อยละ 66.66

ส่วนที่ 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1

ในการนำเสนอส่วนที่ 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 เป็นการนำเสนอด้วยตารางที่ 3 แสดงเนื้อหาวิชาบัญชีชั้นกลาง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554 ประกอบด้วย แผนภูมิที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

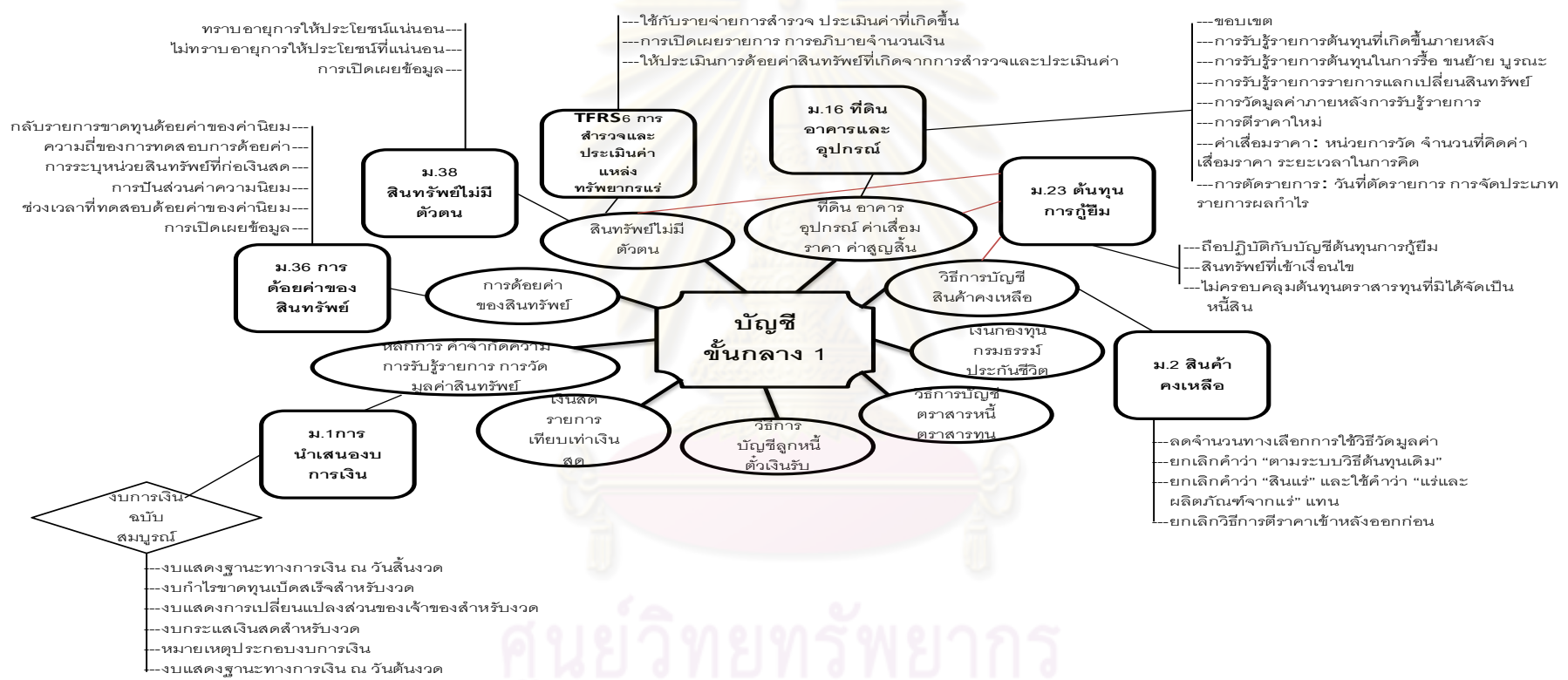
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554

ลำดับ	หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา *	ผลการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชา		มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลง
		กระทบ	ไม่กระทบ	
1	หลักการ คำจำกัดความและสินทรัพย์ การรับรู้รายการ	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน
2	วิธีการบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์			
	2.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด		✗	
	2.2 ลูกหนี้และตัวเงินรับ		✗	
	2.3 สินค้าคงเหลือ	✓		ม.2 สินค้าคงเหลือ
	2.4 ตราสารหนี้และตราสารทุน		✗	
	2.5 เงินกองทุนและมูลค่าเวนคืนของกรมธรรม์ประกันชีวิต		✗	
	2.6 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาและค่าสูญสิ้น	✓		ม.16 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
	2.7 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	✓		ม.38 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน *เปลี่ยนเลขฉบับ*
				TFRS 6 การสำรวจและประเมินค่าแหล่งทรัพยากรแร่
	2.8 การด้อยค่าของสินทรัพย์	✓		ม.36 การด้อยค่าของสินทรัพย์

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

แผนภูมิที่ 5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

เนื้อหารายวิชา: การวัดมูลค่าสินทรัพย์ การรับรู้รายการ ลักษณะของสินทรัพย์ รายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ต่างๆ

หมายเหตุ: ม. หมายถึง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่

จากการนำเสนอในส่วนที่ 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ประกอบด้วย ตารางที่ 3 และ แผนภูมิที่ 5 ตารางและแผนภูมิอธิบายผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ตาม มาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 พบว่า มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 คือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สิ้นค้าคงเหลือ ในเรื่องของการยกเลิกวิธีการตีราคา “เข้าหลังออกก่อน” ยกเลิกคำว่า “สินแร่” และ ให้ใช้คำว่า “แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่” แทน เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ในเรื่องของการรับรู้รายการต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง การรับรู้รายการต้นทุนในการซื้อ การขนย้าย และการบูรณะสภาพของสินทรัพย์ การรับรู้รายการการ แลกเปลี่ยนสินทรัพย์ เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 23 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม ในเรื่องของการกำหนดให้ถือปฏิบัติกับการบัญชีสำหรับต้นทุนการกู้ยืม กำหนดว่าไม่ครอบคลุม ต้นทุนตราสารทุนที่มีได้จัดประเภทเป็นหนี้สิน เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ ในเรื่องของการกำหนดช่วงเวลาที่ทำทดสอบการด้อยค่า ของค่าความนิยม การเปิดเผยข้อมูล เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 6 เรื่อง การสำรวจและประเมินค่าแหล่ง ทรัพยากรแร่ ในเรื่องของการกำหนดให้ใช้กับรายจ่ายในการสำรวจและการประเมินค่าที่เกิดขึ้น ให้มีการประเมินการด้อยค่าจากสินทรัพย์ที่เกิดจากการสำรวจและการประเมินค่า การเปิดเผย รายการและอธิบายจำนวนเงิน เป็นต้น ซึ่งมีผลกระทบและความเกี่ยวข้องกับหัวข้อเนื้อหาตาม คำอธิบายรายวิชาซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชี ใน พระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับเรื่อง หลักการ การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ในส่วน ของคำจำกัดความของสินทรัพย์ การรับรู้และการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ สินทรัพย์ในส่วนของสินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาและค่าสูญสิ้น รวมถึง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สามารถคิดเป็นสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในรูปของร้อยละ เท่ากับ ร้อยละ 55.56

ส่วนที่ 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

ในการนำเสนอส่วนที่ 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 เป็นการนำเสนอด้วยตารางที่ 4 แสดงเนื้อหาวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554 ประกอบด้วย แผนภูมิที่ 6 แผนภูมิแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

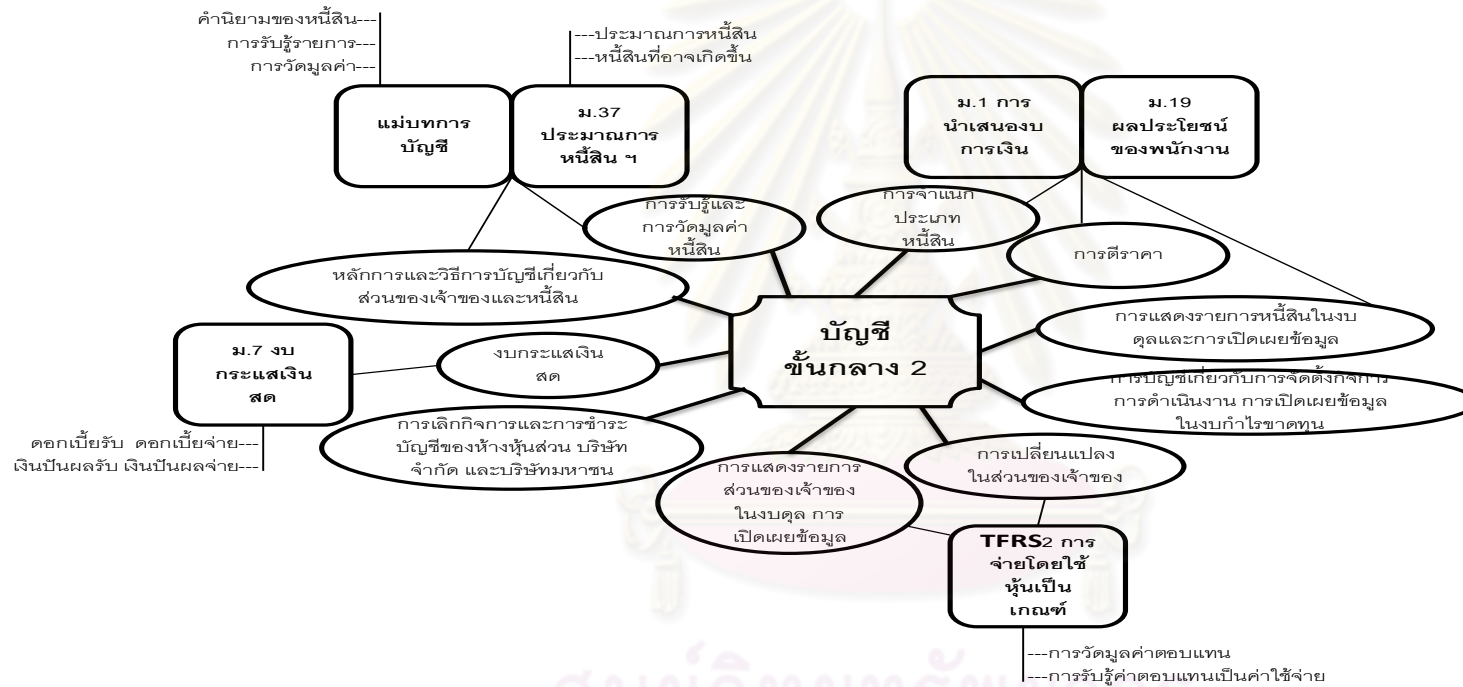
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554

ลำดับ	หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา *	ผลการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชา		มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลง
		กระทบ	ไม่กระทบ	
1	หลักการและวิธีการบัญชีเกี่ยวกับส่วนของเจ้าของและหนี้สิน	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน
2	การจำแนกประเภทหนี้สิน	✓		
3	การรับรู้และการวัดมูลค่าหนี้สิน	✓		ม.37 ประมาณการหนี้สิน
4	การตีราคา	✓		หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น
5	การแสดงรายการหนี้สินในงบดุล การเปิดเผยข้อมูล	✓		
6	การบัญชีเกี่ยวกับการจัดตั้งกิจการ การดำเนินงาน การแบ่งผลกำไรขาดทุน		✗	ม.19 ผลประโยชน์ของพนักงาน
7	การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ	✓		
8	การเลิกกิจการและการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด	✓		TFRS2 การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
9	การแสดงรายการส่วนของเจ้าของในงบดุล การเปิดเผยข้อมูล	✓		
10	งบกระแสเงินสด	✓		ม.7 งบกระแสเงินสด

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

แผนภูมิที่ 6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

เนื้อหารายวิชา: การวัดมูลค่าหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น การรับรู้รายการ ลักษณะของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น รายงานทางการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หมายเหตุ: ม. หมายถึง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่

จากการนำเสนอในส่วนที่ 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ประกอบด้วย ตารางที่ 4 แผนภูมิที่ 6 ตารางและแผนภูมิอธิบายผลการวิเคราะห์ที่เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 พบว่า มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 คือ แม่บทการบัญชี(ปรับปรุง 2552) ในเรื่องของคำนิยามของหนี้สิน เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ในเรื่องของการกำหนดงบการเงินฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันสิ้นงวด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด งบกระแสเงินสดสำหรับงวด หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดล่าสุดเมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลังหรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่ เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบกระแสเงินสด มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น ในเรื่องของประมาณการหนี้สิน และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 2 เรื่อง การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ ในเรื่องของการวัดมูลค่าตอบแทน การรับรู้ค่าตอบแทนเป็นค่าใช้จ่าย เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อหัวข้อเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับเรื่อง หลักการและวิธีการบัญชีเกี่ยวกับส่วนของผู้ถือหุ้นและหนี้สิน การรับรู้และการวัดมูลค่าหนี้สิน การตีราคา การแสดงรายการหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นในงบแสดงฐานะทางการเงิน(งบดุล) การเปิดเผยข้อมูล สามารถคิดเป็นสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในรูปของร้อยละ เท่ากับ ร้อยละ 80

ส่วนที่ 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

ในการนำเสนอส่วนที่ 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 เป็นการนำเสนอด้วยตารางที่ 5 แสดงเนื้อหาวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554 ประกอบด้วย แผนภูมิที่ 7 แผนภูมิแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554

ลำดับ	หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา *	ผลการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชา		มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลง
		กระทบ	ไม่กระทบ	
1	นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน ม.8 นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด
2	งบการเงินระหว่างกาล		✗	
3	การบัญชีสำหรับรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศและการแปลงค่าบการเงิน	✓		ม.21 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
4	การบัญชีสำนักงานใหญ่และสาขาทั้งในและต่างประเทศ		✗	
5	สัญญาก่อสร้าง	✓		ม.49 สัญญาก่อสร้าง
6	การฝากขาย	✓		ม.18 รายได้
7	การขายผ่อนชำระ	✓		
8	การให้เช่า	✓		ม.17 สัญญาเช่า
9	อสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	✓		ม.40 อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
10	การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้		✗	

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

แผนภูมิที่ 7 ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

เนื้อหารายวิชา: การวัดมูลค่า การรับรู้รายการ รายงานทางการเงินของธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การฝากขาย การขายผ่อนชำระ สัญญาก่อสร้าง

หมายเหตุ: ม. หมายถึง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่

จากการนำเสนอส่วนที่ 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ประกอบด้วย ตารางที่ 5 และแผนภูมิที่ 7 ตารางและแผนภูมิอธิบายผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 พบว่า มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 คือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด ในเรื่องของการเลือกนโยบายการบัญชี ข้อผิดพลาดที่สำคัญ การเปิดเผยข้อมูล การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีโดยสมัครใจในงวดก่อน เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาเช่า ในเรื่องของความหมายของสัญญาเช่า อายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ มีการเพิ่มคำนิยาม “ต้นทุนทางตรงเมื่อเริ่มแรก” ให้ชัดเจนขึ้น กำหนดให้ไม่ต้องนำค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นมารวมคำนวณจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 18 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง รายได้ ในเรื่องของการกำหนดว่าเมื่อใดที่กิจการต้องรับรู้รายการเป็นรายได้ มีการระบุสถานการณ์ที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายได้และให้แนวทางในการปฏิบัติสำหรับแต่ละสถานการณ์ เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 21 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในเรื่องของแนวคิดของสกุลเงินที่ใช้รายงานในงบการเงิน ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงเมื่อต้องระบุสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน การกำหนดให้มีวิธีการแปลงสกุลเงินวิธีเดียวสำหรับหน่วยงานในต่างประเทศ กำหนดให้ต้องเปิดเผยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและเปิดเผยของสาเหตุการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นต้น และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 49 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาก่อสร้าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อหัวข้อเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับเรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีและข้อผิดพลาด งบการเงินระหว่างกาล การบัญชีสำหรับรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศและการแปลงค่างบการเงิน การบัญชีสำนักงานใหญ่และสาขาทั้งในและต่างประเทศ สัญญาก่อสร้าง ธุรกิจฝากขาย การขายผ่อนชำระ ธุรกิจให้เช่า ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และการบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ สามารถคิดเป็นสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในรูปของร้อยละ เท่ากับ ร้อยละ 70

ส่วนที่ 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

ในการนำเสนอส่วนที่ 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 เป็นการนำเสนอด้วยตารางที่ 6 แสดงเนื้อหาวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554 ประกอบด้วย แผนภูมิที่ 8 แผนภูมิแสดงผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554

ลำดับ	หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา *	ผลการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชา		มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลง
		กระทบ	ไม่กระทบ	
1	การบัญชีสำหรับการรวมกิจการ	✓		TFRS 3 การรวมธุรกิจ
2	การลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม	✓		ม.28 เงินลงทุนในบริษัทร่วม
3	การบัญชีสำหรับกิจการร่วมค้า	✓		ม. 31 ส่วนได้เสียในการร่วมค้า
4	การจัดทำงบการเงินรวม กระแสเงินสดรวม	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน ม.27 งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ
5	การจัดทำงบการเงินจากรายการที่บันทึกไว้ไม่สมบูรณ์ (บัญชีเดี่ยว)	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน
6	กองทุนและกิจการไม่หวังผลกำไร		✗	

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

แผนภูมิที่ 8 ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

เนื้อหารายวิชา: การจัดทำงบการเงินรวมระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อย เน้นรายงานทางการเงินของกิจการในตลาดหลักทรัพย์

หมายเหตุ: ม. หมายถึง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่

จากการนำเสนอในส่วนที่ 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ประกอบด้วย ตารางที่ 6 และแผนภูมิที่ 8 ตารางและแผนภูมิอธิบายผลการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 พบว่า มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 คือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบกระแสเงินสด มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ในเรื่องของการบันทึกเงินลงทุนในบริษัทร่วมด้วยวิธีส่วนได้เสีย วิธีราคาทุน การเปลี่ยนจากวิธีราคาทุนเป็นวิธีส่วนได้เสีย เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วม ในเรื่องของการนำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติ การใช้การประเมินกิจการที่มีอำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและดำเนินงานของกิจการที่ถูกลงทุน เป็นต้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ส่วนได้เสียในการร่วมค้า มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง กำไรต่อหุ้น มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 เรื่อง การรวมธุรกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหัวข้อเนื้อหาตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับเรื่อง การบันทึกบัญชี การจัดทำและนำเสนองบการเงินทั้งในการบัญชีสำหรับการรวมธุรกิจ การลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม การบัญชีสำหรับกิจการร่วมค้า การจัดทำงบการเงินรวม งบกระแสเงินสดรวม การจัดทำงบการเงินจากรายการที่บันทึกไว้ไม่สมบูรณ์ กองทุนและกิจการไม่หวังผลกำไร สามารถคิดเป็นสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในรูปของร้อยละ เท่ากับ ร้อยละ 83.33

สรุปภาพรวมส่วนที่ 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น ส่วนที่ 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 ส่วนที่ 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 ส่วนที่ 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 ส่วนที่ 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งใน 5 วิชานั้นส่งผลให้อาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีการปรับปรุงความรู้ของตนเอง มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีความรู้เพียงพอและทันสมัยที่จะสามารถนำไปสอนนิสิตนักศึกษาได้ตามมาตรฐานการบัญชีไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และตามเศรษฐกิจทั่วโลกตลอดเวลา

1.3 สมรรถนะของนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พบว่า สมรรถนะนักบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีที่ควรมีประกอบด้วย ทักษะด้านความรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางปัญญา ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ภาวะผู้นำ

ในส่วนของทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการสื่อสาร มีในสมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี แต่ไม่ปรากฏในคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ดังแสดงไว้ในภาคผนวก จ

โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ได้ว่าสมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ทักษะด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และทักษะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 7 ตารางแสดงผลการสรุปจากการสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 สรุปผลจากการสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้

องค์ประกอบที่จะนำมา พัฒนาและเตรียมความ พร้อมที่ควรเตรียมแก่ คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ	รายละเอียด
1.คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ	<p>-มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีวินัยในการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของสังคม</p> <p>-พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ</p>
2.ทักษะด้านความรู้	<p>-มีความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่ จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ</p> <p>-มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีของการบัญชี และความรู้พื้นฐานทั่วไปของสาขา อื่นในด้านสังคมศาสตร์ โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม</p> <p>-สามารถประยุกต์ความรู้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษา ค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ</p>
3.ทักษะทางปัญญา	<p>-สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์</p> <p>-สามารถระบุและแก้ปัญหาทางวิชาการ/วิชาชีพ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อ ต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน</p> <p>-แสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยยอมรับข้อจำกัดของ ธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน</p>
4.ทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล	<p>-สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>-การทำงานเป็นทีม</p> <p>-การเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุป เพื่อข้อตกลงที่ยอมรับในสถานการณ์ทางวิชาชีพ</p> <p>-การทำงานและปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกัน หรือความคิดเห็นต่างกัน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p>
5.ทักษะการคิด วิเคราะห์เชิงตัวเลข	<p>-มีความชำนาญทางตัวเลข</p> <p>-สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่าง สร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะทางการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้ง</p>
6.ทักษะการสื่อสาร	<p>-มีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ</p> <p>-ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่ แตกต่างกัน</p> <p>-รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน</p>

ตารางที่ 7 สรุปผลจากการสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ (ต่อ)

องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ	รายละเอียด
7.ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	-สามารถเข้าใจสารสนเทศจากคน จากสิ่งพิมพ์ และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ -สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ -สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และแปลความหมายและสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด
8.ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และภาวะผู้นำ	-การจัดการตนเอง -การคิดริเริ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง -ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา -ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัยและเป็นสากล -มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของคนอยู่เสมอ -สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ
9.ภาวะผู้นำ	-มีภาวะผู้นำ -สามารถพิจารณาและตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ -สามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร -สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัด โครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร การตัดสินใจ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็น ความเข้าใจและทักษะทางบัญชีที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ

ในตอนี่ 2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมในด้านความคิดเห็น ความเข้าใจ และทักษะทางบัญชีที่จำเป็น เกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) โดยเขียนชื่อของหน่วยประชากร (Element) ทุกหน่วยลงในสลากแต่ละใบ จากนั้นนำใส่ในภาชนะ เขย่าให้ปะปนกัน แล้วหยิบขึ้นมาทีละใบ เมื่อหยิบสลากใบใดได้แล้วจะนำสลากใบนั้นใส่กลับลงไปใหม่และถ้ายังคงหยิบใบเดิมขึ้นมาได้อีก ก็ใส่กลับเข้าไปใหม่ ทำเช่นนี้ จนได้จำนวนครบที่ต้องการ คือ กลุ่มตัวอย่างจากมาตรฐานของรัฐจำนวน 10 คน และ มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเอกชน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยยึดหลักที่ว่าทุกหน่วยต้องมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์อันประกอบด้วย สถานภาพคณาจารย์ ผู้สอนวิชาบัญชี ความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีที่มีต่อหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี ทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ต่อวิธีการสอนที่ใช้และสื่อการสอน ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทาง วิชาชีพและจรรยาบรรณ

2.1 สถานภาพคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

การศึกษาสถานภาพคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีเก็บข้อมูลจากคณาจารย์จำนวน 20 คน โดยการวิเคราะห์ในรูปของความถี่และร้อยละ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์สถานภาพคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

รายการ	จำนวน 20 คน	
	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	10
หญิง	18	90
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ระดับปริญญาตรี	-	-
ระดับปริญญาโท	17	85
ระดับปริญญาเอก	3	15
3. ประสบการณ์ในการสอน		
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 1 ปี	-	-
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 3 ปี	5	25
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 5 ปี	8	40
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 10 ปี	7	35

จากตารางที่ 8 พบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ที่สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง 18 คน (ร้อยละ 90) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท 17 คน (ร้อยละ 85) มีประสบการณ์ในการสอนในกลุ่มอายุงานด้านการสอนในภาพรวมมากกว่า/เท่ากับ 5 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40)

2.2 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

ความคิดเห็นของคณาจารย์เกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คณาจารย์จำนวน 20 คน โดยการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังตารางที่ 9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

รายการ	จำนวน 20 คน	
	ความถี่	ร้อยละ
1. โครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี		
1.1 การแบ่งโครงสร้างหลักสูตรระบบทวิภาคให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ 90 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต		
มีคณาจารย์ที่เห็นด้วย	14	70
มีคณาจารย์ที่ไม่เห็นด้วย	4	20
มีคณาจารย์ที่ไม่ได้รับผิดชอบในส่วนงานหลักสูตรของคณะ	2	10
1.2 การประกาศใช้หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีสำหรับทุกสถาบันการศึกษาที่มีการสอนวิชาชีพบัญชี		
มีคณาจารย์ที่เห็นด้วย	15	75
มีคณาจารย์ที่ไม่เห็นด้วย	5	25
1.3 ทางหน่วยงานของท่าน ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์		
มีการปรับปรุง	20	100
2. เนื้อหา คำอธิบายรายวิชา		
2.1 ความครอบคลุมทางวิชาชีพบัญชีของเนื้อหา คำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา		
มีคณาจารย์เห็นด้วยว่าครอบคลุมแล้ว	19	95
มีคณาจารย์เห็นด้วยว่าครอบคลุมแล้ว แต่ค่อนข้างโบราณ	1	5

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

(ต่อ)

รายการ	จำนวน 20 คน	
	ความถี่	ร้อยละ
2.เนื้อหา คำอธิบายรายวิชา (ต่อ)		
2.2ควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา คำอธิบายรายวิชาในบางรายวิชา		
ควรปรับเปลี่ยน	18	90
ไม่แสดงความคิดเห็น	2	10
2.3เนื้อหา คำอธิบายรายวิชามีความทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์กับ สถานการณ์ทางธุรกิจไทยและธุรกิจโลกในปัจจุบัน		
ทันสมัย	13	65
เก่า ล้าสมัย	6	35

จากตารางที่ 9 พบว่า คณาจารย์มีความคิดเห็นในด้านโครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีที่เห็นด้วยต่อการแบ่งโครงสร้างหลักสูตรระบบทวิภาค ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต อันประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ 90 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต จำนวน 14 คน (ร้อยละ 70) ไม่เห็นด้วยจำนวน 4 คน (ร้อยละ 20) ไม่ได้รับผิดชอบในส่วนงานหลักสูตรของคณะจำนวน 2 คน (ร้อยละ 10) ความคิดเห็นต่อการประกาศใช้หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีสำหรับทุกสถาบันการศึกษาที่มีการสอนวิชาชีพบัญชี มีคณาจารย์เห็นด้วยจำนวน 15 คน (ร้อยละ 75) ไม่เห็นด้วยจำนวน 5 คน (ร้อยละ 25) และทางหน่วยงานของคณาจารย์ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นที่ไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ในด้านเนื้อหา คำอธิบายรายวิชา คณาจารย์มีความคิดเห็นต่อความครอบคลุมทางวิชาชีพของเนื้อหา คำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชาว่าครอบคลุมแล้วจำนวน 19 คน (ร้อยละ 95) มีคณาจารย์เห็นด้วยว่าครอบคลุมแล้วแต่ค่อนข้างโบราณจำนวน 1 คน (ร้อยละ 5) ความคิดเห็นต่อการปรับเปลี่ยนเนื้อหา คำอธิบายรายวิชาในบางรายวิชา มีคณาจารย์เห็นควรว่าควรปรับเปลี่ยนจำนวน 18 คน (ร้อยละ 90) มีคณาจารย์ไม่แสดงความคิดเห็นจำนวน 2 คน (ร้อยละ 10) ความคิดเห็นต่อ

เนื้อหา คำอธิบายรายวิชามีความทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์กับสถานการณ์ทางธุรกิจไทยและธุรกิจโลกในปัจจุบัน คณาจารย์มีความคิดเห็นว่าทันสมัยจำนวน 13 คน (ร้อยละ 65) มีความคิดเห็นว่าเก่าล้าสมัยแล้ว จำนวน 6 คน(ร้อยละ 35)

2.3 ความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ความคิดเห็นของคณาจารย์เกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ตามที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีจำนวน 20 คน โดยการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) นำเสนอในตารางที่ 10 ต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

สาขาวิชาการบัญชี

รายการ	จำนวน 20 คน	
	ความถี่	ร้อยละ
ความเข้าใจต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี		
มีความเข้าใจในระดับมาก	4	20
มีความเข้าใจในระดับปานกลาง	5	25
มีความเข้าใจในระดับน้อย	9	45
ไม่มีความเข้าใจเพราะไม่เคยรับผิดชอบในสำนักงานนี้	2	10

จากตารางที่ 10 พบว่า คณาจารย์มีความเข้าใจมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีในระดับมากจำนวน 4 คน (ร้อยละ 20) มีความเข้าใจในระดับปานกลางจำนวน 5 คน (ร้อยละ 25) มีความเข้าใจระดับน้อยจำนวน 9 คน(ร้อยละ 45) มีคณาจารย์ที่ไม่มีความเข้าใจเนื่องจากไม่เคยต้องรับผิดชอบในสำนักงานนี้ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 10)

2.4 ความเห็นของคณาจารย์ต่อวิธีการสอนและสื่อการสอนที่ใช้

ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อวิธีการสอนและสื่อการสอนที่ใช้สำหรับวิชาการบัญชีชั้นต้น วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ตามที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คณาจารย์จำนวน 20 คน และนำมาวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) นำเสนอดังตารางที่ 11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อวิธีการสอนและสื่อการสอนที่ใช้

วิชา	วิธีการสอน	สื่อการสอน
การบัญชีขั้นต้น	-บรรยายตามหนังสือ	-หนังสือ ตำราเรียน
	-ฝึกทำโจทย์แบบฝึกหัดในชั้นเรียน	-สื่อ PowerPoint
การบัญชีขั้นกลาง 1	-บรรยาย	-สื่อ PowerPoing
	-ทำกรณีศึกษา (Case Study)	-E-learning, E-mail, Yahoo Group, Face book
การบัญชีขั้นกลาง 2	-บรรยาย	-หนังสือ ตำราเรียน
	-วิเคราะห์โจทย์จากแบบฝึกหัด การบ้าน	-สื่อ PowerPoint
	-การค้นคว้าเพิ่มเติม	
	-การทดสอบ	
การบัญชีขั้นสูง 1	-บรรยาย	-หนังสือ ตำราเรียน
	-แบบฝึกหัดในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน	-สื่อ PowerPoint
การบัญชีขั้นสูง 2	-บรรยาย	-หนังสือ ตำราเรียน
	-ทำกรณีศึกษา (Case Study)	-สื่อ PowerPoint
	-ฝึกปฏิบัติด้วยโจทย์แบบฝึกหัด -มอบหมายงานกลุ่มและงานเดี่ยว	-E-learning

จากตารางที่ 11 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่าวิชาการบัญชีขั้นต้นควรใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายและฝึกทำโจทย์ในห้องเรียน สำหรับสื่อการสอนให้ใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อ PowerPoint วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 ควรใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายและทำกรณีศึกษา (Case Study) สำหรับสื่อการสอนให้ใช้สื่อ PowerPoint, E-learning, Yahoo Group, Face book วิชาการ

บัญชีชั้นกลาง 2 ควรใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย การวิเคราะห์โจทย์แบบฝึกหัดในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การค้นคว้าเพิ่มเติม การทดสอบ สำหรับสื่อการสอนให้ใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อ PowerPoint วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ควรใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย การฝึกทำโจทย์ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สำหรับสื่อการสอนให้ใช้หนังสือตำราเรียนและสื่อ PowerPoint วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ควรใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย การทำกรณีศึกษา (Case Study) การฝึกทำโจทย์แบบฝึกหัดในห้องเรียน การมอบหมายงาน สำหรับสื่อการสอนให้ใช้หนังสือตำราเรียน สื่อ PowerPoint, E-learning

2.5 ความเห็นของคณาจารย์ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และมาตรฐานผลการเรียนรู้

ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตามที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คณาจารย์จำนวน 20 คน โดยนำเสนอในรูปแบบความถี่และร้อยละ ดังตารางที่ 12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ

รายการ	จำนวน 20 คน							
	เข้าใจ		ไม่เข้าใจ		เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ								
- มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีวินัยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	20	100	-	-	20	100	-	-
- พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ	18	90	2	10	20	100	-	-
2. ทักษะด้านความรู้								
- มีความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ	20	100	-	-	20	100	-	-
- มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีของการบัญชี และนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	20	100	-	-	20	100	-	-
- สามารถประยุกต์ความรู้ความเข้าใจอันต้องแท้ในทฤษฎีบัญชีเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ	20	100	-	-	20	100	-	-

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ

(ต่อ)

รายการ	จำนวน 20 คน							
	เข้าใจ		ไม่เข้าใจ		เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
3. ทักษะทางปัญญา								
- สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์	20	100	-	-	20	100	-	-
- สามารถระบุ และแก้ปัญหาทางวิชาการ/วิชาชีพ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน	20	100	-	-	20	100	-	-
- แสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน	20	100	-	-	19	95	1	5
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล								
- สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	20	100	-	-	20	100	-	-
- การทำงานเป็นทีม	20	100	-	-	20	100	-	-
- การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุป เพื่อข้อตกลงที่ยอมรับในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	20	100	-	-	20	100	-	-
- การทำงานและปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกันหรือความคิดเห็นต่างกันได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ	20	100	-	-	20	100	-	-
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข								
- มีความชำนาญทางตัวเลข	18	90	2	10	20	100	-	-
- สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้ง	18	90	2	10	18	90	2	10
6. ทักษะทางการสื่อสาร								
- มีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	20	100	-	-	20	100	-	-
- ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน	20	100	-	-	20	100	-	-
- รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน	20	100	-	-	20	100	-	-

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของคณาจารย์ต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ

(ต่อ)

รายการ	จำนวน 20 คน							
	เข้าใจ		ไม่เข้าใจ		เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
7. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ								
- สามารถเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์	18	90	2	10	18	90	2	10
- สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	18	90	2	10	18	90	2	10
- สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด	20	100	-	-	20	100	-	-
8. ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล								
- การจัดการตนเอง	20	100	-	-	20	100	-	-
- การคิดริเริ่มอิทธิพลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง	20	100	-	-	20	100	-	-
- ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา	20	100	-	-	20	100	-	-
- ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัยและเป็นสากล	20	100	-	-	20	100	-	-
- มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้ และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ	20	100	-	-	20	100	-	-
- สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ	20	100	-	-	20	100	-	-
9. ภาวะผู้นำ								
- มีภาวะผู้นำ	20	100	-	-	20	100	-	-
- สามารถพิจารณาและตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ	20	100	-	-	20	100	-	-
- สามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จริงจังและพัฒนาบุคลากร	20	100	-	-	20	100	-	-
- สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดโครงการ การจัดการบุคลากร และทรัพยากร การตัดสินใจ	20	100	-	-	20	100	-	-

จากตารางที่ 12 พบว่า คณาจารย์มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และมาตรฐานผลการเรียนรู้เป็นอันดับหนึ่ง คือ มีความเข้าใจและเห็นด้วย ทั้ง 20 คน (ร้อยละ 100) ว่านิสิตนักศึกษาควรมีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีวินัยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มี

ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีของการบัญชี และนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถประยุกต์ความรู้ความเข้าใจอันต้องแท้ในทฤษฎีบัญชีเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์ สามารถระบุ และแก้ปัญหาทางวิชาการ/วิชาชีพ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุป เพื่อข้อตกลงที่ยอมรับในสถานการณ์ทางวิชาชีพ การทำงานและปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกันหรือความคิดเห็นต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด การจัดการตนเอง การคิดริเริ่มอิทธิพลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัยและเป็นสากล มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้ และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ มีภาวะผู้นำ สามารถพิจารณาและตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร การตัดสินใจ สามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร

อันดับสองรองลงมา คณาจารย์มีความเข้าใจจำนวน 18 คน (ร้อยละ 90) และเห็นด้วยทั้ง 20 คน (ร้อยละ 100) ว่านิสิตนักศึกษาควรมีความสามารถพิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ มีความชำนาญทางตัวเลข

อันดับสามรองลงมา คณาจารย์มีความเข้าใจจำนวน 20 คน (ร้อยละ 100) และเห็นด้วยจำนวน 19 คน (ร้อยละ 95) ไม่เห็นด้วยจำนวน 1 คน (ร้อยละ 5) ว่านิสิตนักศึกษาควรมี

ความสามารถในการแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน

อันดับสุดท้าย คือ คณาจารย์มีความเข้าใจจำนวน 18 คน (ร้อยละ 90) และเห็นด้วยจำนวน 18 คน (ร้อยละ 90) ไม่เห็นด้วยจำนวน 2 คน (ร้อยละ 10) ว่านิสิตนักศึกษาควรสามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะทางการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้ง สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิจัยซึ่งมี 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็น ความเข้าใจและทักษะทางบัญชีที่จำเป็นเกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 พบว่า สมรรถนะนักบัญชี และมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ทักษะด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะทางการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ภาวะผู้นำ โดยคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างระดับปริญญาตรีทางการบัญชี เห็นด้วยกับความครอบคลุมและความทันสมัย ทันเหตุการณ์ของเนื้อหา คำอธิบายรายวิชา มีความเข้าใจมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีในระดับน้อย และเห็นด้วยกับผลการสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชี ทักษะวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้วิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เพื่อพัฒนาโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพฯ ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพฯ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาร่างโมเดลการฝึกอบรม

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาโมเดลการฝึกอบรม

ผลการวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาร่างโมเดลการฝึกอบรม

ในตอนต้นที่ 3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและทำการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) จากข้อมูลที่สัมภาษณ์ ตามแนวคิดของสูกางค์ จันทวานิช (2544 อ้างถึงใน อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์, 2549) ดังนี้

1. การตั้งเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์
2. การวางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories)
3. การคำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์
4. การวิเคราะห์สาระจะกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest content) ในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent content) ต่อจากนั้นจึงใช้ตารางเปรียบเทียบ และสังเคราะห์ให้เป็นความพร้อมที่ต้องเตรียมอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพฯ

เพื่อให้ได้ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อทักษะทางบัญชีที่จำเป็น กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน เกี่ยวกับหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ต่อมาผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ทั้ง 2 ตอน มาสังเคราะห์ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพัฒนารูปแบบชุดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพฯ ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการ

วิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 14 ตารางที่ 15 และตารางที่ 16

3.1 สถานภาพผู้ทรงคุณวุฒิที่สัมภาษณ์

การศึกษาสถานภาพผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน โดยการวิเคราะห์ในรูปของความถี่และร้อยละ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการ	จำนวน 10 คน	
	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	3	30
หญิง	7	70
2.วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ระดับปริญญาตรี	-	-
ระดับปริญญาโท	4	40
ระดับปริญญาเอก	6	60
3.ประสบการณ์ในการสอน/การทำงานด้านการสอนในภาพรวม		
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 1 ปี	-	-
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 3 ปี	-	-
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 5 ปี	2	20
ประสบการณ์สอนมากกว่า/เท่ากับ 10 ปี	8	80

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ที่สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง 7 คน(ร้อยละ 70) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก 6 คน (ร้อยละ 60) มีประสบการณ์ในการสอนหรือการทำงานด้านการสอนในภาพรวมมากกว่า/เท่ากับ 10 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 80)

3.2 ความคิดเห็นต่อสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาวิชาชีพบัญชีและบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงมี (ควรมี)

ความคิดเห็นต่อสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาวิชาชีพบัญชีและบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงมี (ควรมี) ตามที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน โดยการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

รายการ	ความคิดเห็น(ร้อยละ)		ความเป็นไปได้	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ				
- มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีวินัยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	100	-	4.4	มาก
- พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ	100	-	4.3	มาก
2. ทักษะความรู้				
- มีความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ	100	-	4.6	มากที่สุด
- มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีของการบัญชี และนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	100	-	4.3	มาก
- สามารถประยุกต์ความรู้ความเข้าใจอันต้องแท้ในทฤษฎีบัญชีเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ	100	-	4.1	มาก

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น(ร้อยละ)		ความเป็นไปได้	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
3. ทักษะทางปัญญา				
- สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์	100	-	4.1	มาก
- สามารถระบุ และแก้ปัญหาทางวิชาการ/วิชาชีพ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน	100	-	4.3	มาก
- แสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน	100	-	4.1	มาก
4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล				
- สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	100	-	4.4	มาก
- การทำงานเป็นทีม	100	-	4.3	มาก
- การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุป เพื่อข้อตกลงที่ยอมรับในสถานการณ์ทางวิชาชีพ	100	-	4.1	มาก
- การทำงานและปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกันหรือความคิดเห็นต่างกันได้เป็นอย่างดี	100	-	3.9	มาก
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข				
- มีความชำนาญทางตัวเลข	100	-	4.4	มาก
- สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะทางการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้ง	100	-	3.6	มาก
6. ทักษะทางการสื่อสาร				
- มีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	100	-	3.9	มาก
- ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน	100	-	3.9	มาก
- รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน	100	-	4.3	มาก

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น(ร้อยละ)		ความเป็นไปได้	
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
7. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
- สามารถเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์	100	-	4.5	มาก
- สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	100	-	4.5	มาก
- สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด	100	-	4.6	มากที่สุด
8. ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล				
- การจัดการตนเอง	100	-	4.1	มาก
- การคิดริเริ่มอิทธิพลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง	100	-	4.1	มาก
- ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา	100	-	4	มาก
- ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัยและเป็นสากล	100	-	4.1	มาก
- สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ	100	-	4.1	มาก
9. ภาวะผู้นำ				
- มีภาวะผู้นำ	100	-	4.2	มาก
- สามารถพิจารณาและตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ	100	-	4.1	มาก
- สามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร	100	-	4.8	มาก
- สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดโครงการ การจัดการบุคลากร และทรัพยากร การตัดสินใจ	100	-	4.2	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาวิชาชีพบัญชีและบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงมี(ควรมี) ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทักษะดังกล่าวตามรายละเอียดในตารางที่ 14 และโดยมากมีความคิดเห็นว่าสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และมาตรฐานผลการเรียนรู้ต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นได้กับนิสิต

นักศึกษาและบัณฑิตทางการบัญชี สำหรับในส่วนที่มีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้น้อยได้มีการให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ทักษะในบางด้านจะต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพของนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบัน ด้วย เนื่องจากคุณภาพของนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบันมีความแตกต่างกัน
2. ในด้านการติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพนั้น นิสิตนักศึกษาจะทำได้น้อย เนื่องจากเนื้อหาในรายวิชามีจำนวนมาก ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่มีเวลาในการติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ
3. ในด้านทักษะคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณนั้น ควรมีการอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้นิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
4. ในด้านการพิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจนั้น นิสิตนักศึกษาและบัณฑิตอาจจะยังไม่มีคุณสมบัติในขั้นนี้ เนื่องจากยังมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ค่อนข้างน้อย
5. ในทักษะทุกด้าน ตัวผู้สอนเองต้องมีส่วนผลักดันทักษะเหล่านี้ให้เกิดแก่นิสิตนักศึกษา บัณฑิตวิชาชีพบัญชีให้ได้ โดยตัวผู้สอนต้องศึกษาต่อไปว่าจะทำการสอนอย่างไรเพื่อให้นิสิตนักศึกษาของเราเกิดทักษะเหล่านี้ให้ได้

3.3 ความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ตามที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน โดยทำการสังเคราะห์สาระ (Content Analysis) นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน

การประเมินผลการเรียนการสอน

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1. กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน		
1.1 ผู้สอนไม่บรรยายเพียงอย่างเดียว	8	80
1.2 ผู้สอนแบ่งงาน มอบหมายงานในลักษณะงานเดี่ยว	9	90
1.3 ผู้สอนแบ่งงาน มอบหมายงานในลักษณะงานกลุ่ม	9	90

ตารางที่ 15 แสดงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความถี่	ร้อยละ
1.กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน (ต่อ)		
1.4ฝึกให้นิสิตนักศึกษาแนะนำเสนองานในห้องเรียน/ในที่สาธารณะ/ประชุมวิชาการ	6	60
1.5สั่งงานให้ผ่านระบบ E-learning เพื่อฝึกนิสิตนักศึกษาในด้านเทคโนโลยีด้วย และนำเสนอรายงานผ่านเทคโนโลยี	10	100
1.6สอนโดยใช้กรณีศึกษา แต่ต้องเป็นกรณีศึกษาใหม่ๆ และเป็นแบบคำตอบที่ไม่ตายตัวเพื่อฝึกกระบวนการคิดแก่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการสอนโดยการบูรณาการ	10	100
1.7ใช้การจำลองสถานการณ์เป็นสถานการณ์สมมติให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกแก้ปัญหา โดยกำหนดให้สัมพันธ์กับทักษะมาตรฐานผลการเรียนทุกด้าน	10	100
1.8ให้นิสิตนักศึกษาฝึกอ่านบทความเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีให้มาก	6	60
1.9เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ตอบกับอาจารย์ในห้องเรียน	6	60
1.10สอนโดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกชั่วโมงการสอน เช่น การนำคำสอนด้านพุทธศาสนามาเป็นประเด็นการอภิปรายในชั้นเรียน	6	60
1.11ให้มีการเยี่ยมชมศึกษาดูงานจริงและมาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน	6	60
1.12ให้มีการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินและมาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน	6	60
1.13ใช้กระบวนการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการบรรยายสอน	6	60
1.14อาจารย์ผู้สอนต้องดำเนินการสอน โดยมุ่งสู่วัตถุประสงค์และมาตรฐานผลการเรียนรู้	6	60
1.15สถาบันการศึกษาต้องจัดกิจกรรมของสถาบัน ไม่ให้กระทบต่อชั่วโมงการเรียนการสอน	6	60
1.16อาจารย์ผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่าพื้นฐานความรู้ของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน ต้องใส่ใจกับนิสิตนักศึกษาทุกคน	6	60
2.การประเมินผลการเรียนการสอน		
2.1ใช้ข้อสอบ แต่ต้องให้น้ำหนักไปกับงานที่มอบหมายให้ทำ มากยิ่งขึ้น	10	100
2.2ใช้วิธีการสังเกตในห้องเรียน/ในการทำงาน	5	50

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน จัดอันดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ควรสั่งงานผ่านสั่งงานผ่านระบบ E-learning เพื่อฝึกนิสิตนักศึกษาในด้านเทคโนโลยีด้วย และนำเสนอรายงานผ่านเทคโนโลยีสอนโดยใช้กรณีศึกษา แต่ต้องเป็นกรณีศึกษา

ใหม่ๆ และเป็นแบบคำตอบที่ไม่ตายตัวเพื่อฝึกกระบวนการคิดแก่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการสอนโดยการบูรณาการ ใช้การจำลองสถานการณ์เป็นสถานการณ์สมมติให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกแก้ปัญหา โดยกำหนดให้สัมพันธ์กับทักษะมาตรฐานผลการเรียนทุกด้าน

อันดับที่ 2 ควรให้ผู้สอนแบ่งงาน มอบหมายงานในลักษณะงานเดี่ยว และมอบหมายงานในลักษณะงานกลุ่ม

อันดับที่ 3 ผู้สอนไม่ควรบรรยายเพียงอย่างเดียว

อันดับที่ 4 ฝึกให้นิสิตศึกษานำเสนองานในห้องเรียน/ในที่สาธารณะ/ประชุมวิชาการ ให้นิสิตนักศึกษาฝึกอ่านบทความเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีให้มาก เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้ตอบกับอาจารย์ในห้องเรียน สอนโดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกชั่วโมงการสอน เช่น การนำคำสอนด้านพุทธศาสนามาเป็นประเด็นการอภิปรายในชั้นเรียน ให้มีการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินและมาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน ให้มีการเยี่ยมชมศึกษาดูงานจริงและมาอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนต้องดำเนินการสอนแบบจริงจัง สถาบันการศึกษาต้องจัดกิจกรรมของสถาบัน ไม่ให้กระทบต่อชั่วโมงการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนต้องระลึกอยู่เสมอว่าพื้นฐานความรู้ของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน ต้องใส่ใจกับนิสิตนักศึกษาทุกคน

ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน จัดอันดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ควรใช้ข้อสอบ แต่ต้องให้น้ำหนักไปกับงานที่มอบหมายให้ทำมากยิ่งขึ้น

อันดับที่ 2 ควรใช้วิธีการสังเกตในห้องเรียน/ในการทำงาน

ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรม

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ได้พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร ผลการศึกษาความคิดเห็นจากคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม

คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ออกมาเป็นเอกสารชุดฝึกอบรม

สำหรับโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ที่จัดทำขึ้นเพื่อจัดกระบวนการฝึกอบรมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี อันประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร วิธีดำเนินการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม คุณสมบัติผู้เข้าอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม การนำรูปแบบไปใช้ โดยมีร่างโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ดังแสดงไว้ในภาคผนวก

การพัฒนาโมดูลชุดฝึกอบรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี นั้น ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากการจัดทำโมดูลของชนะ กลสิทธิ์ (2548) ซึ่งเป็นการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมและโมดูลการฝึกอบรมจากต่างประเทศ เช่น ประเทศฟิลิปปิน ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

หลักการสำคัญของโมดูลชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนา เป็นลักษณะของการอบรมทฤษฎีและนำสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยกำหนดให้ 1 รายวิชา คือ 1 โมดูล ซึ่งมีทั้งหมด 5 รายวิชา เท่ากับ 5 โมดูล โดยในแต่ละโมดูลประกอบด้วย

โมดูลบทนำ เป็นโมดูลที่อธิบายถึงรายละเอียดของหลักสูตรและชุดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ชื่อหลักสูตร(Course Title) รายละเอียดโมดูล(Module detail) ความเป็นมาของหลักสูตร ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนประกอบของหลักสูตร กิจกรรม สื่อและโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ ประโยชน์ที่ได้รับ การประเมินผลการเข้าร่วมฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม

โมดูลหลักของแต่ละวิชา โดยเรียงตามลำดับดังนี้ โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 ซึ่งประกอบด้วย ใบความรู้เป็นเนื้อหาความรู้ของแต่ละวิชา ได้แก่ คำอธิบาย

รายวิชาของแต่ละวิชาตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี เนื้อหารายวิชาแต่ละวิชาที่ต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในรายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี(ประกาศลงพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2553) ตัวอย่างแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum) ตัวอย่างกลยุทธ์การสอน การประเมินผลเพื่อให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตัวอย่างการประยุกต์เนื้อหารายวิชากับกลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และใบงานซึ่งเป็นใบกิจกรรมสำหรับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่ให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันปฏิบัติในช่วงเวลาของการทำกิจกรรม

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ซึ่งมีด้วยกัน 2 ตอน คือ ตอน ที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบ ตอนที่ 4 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรม พบว่า รูปแบบชุดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ได้พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับผลการศึกษาความคิดเห็นจากคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร วิธีดำเนินการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม คุณสมบัติผู้เข้าอบรม การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม การนำรูปแบบไปใช้ โดยเอกสารประกอบที่ใช้ในโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นเอกสารโมดูลชุดฝึกอบรม อันได้แก่ โมดูลบทนำ โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 และมีเอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการฝึกอบรม คือ ภาคผนวก เรื่อง กลยุทธ์การสอน วิธีการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้อีกด้วย

การนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 เพื่อประเมินโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้และการปรับปรุง โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ผลการวิจัย

ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ในการพิจารณาตรวจสอบ โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบ โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ด้วยวิธีการประเมินโดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวนทั้งสิ้น 11 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis)

ผลการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า เป็นโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีที่ดี มีประโยชน์ มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ได้จริง โดยได้มีการประเมินคุณภาพของโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตาม

แนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ตารางที่ 16 ผลการตรวจสอบคุณภาพโมดูลการฝึกอบรม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
1. โมดูลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวม		
1.1 การกำหนดขั้นตอนการฝึกอบรมมีความครอบคลุมตามหลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.18	มาก
1.2 โมดูลการฝึกอบรมมีความเหมาะสมปฏิบัติได้	4.36	มาก
1.3 การเรียบเรียงลำดับของรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เข้าใจง่าย ชัดเจนและมีความสัมพันธ์กัน	4.36	มาก
2. องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ		
2.1 หลักการและเหตุผล		
1) หลักการและเหตุผลที่กำหนดมีความชัดเจน	4.27	มาก
2) การใช้ภาษา และการเรียบเรียง เข้าใจง่าย	4.18	มาก
2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร		
1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล	4.27	มาก
2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ แสดงสิ่งที่ต้องการกระทำ	3.54	มาก
3) การใช้ภาษา และการเรียบเรียง เข้าใจง่าย	4.36	มาก
2.3 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร		
1) การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายที่กำหนด	4.09	มาก
2) เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนด	4.09	มาก
2.4 วิธีดำเนินการฝึกอบรม		
1) สอดคล้องตามหลักการและเหตุผล	4.36	มาก
2) สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.27	มาก
3) สอดคล้องตามโครงสร้างของหลักสูตร	4.18	มาก
4) สอดคล้องตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.18	มาก
5) ลักษณะวิธีการ เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติได้	3.81	มาก
2.5 ระยะเวลาในการฝึกอบรม		
1) มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับเนื้อหาการอบรม	3.54	มาก
2) ลักษณะวิธีการ เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติได้	3.9	มาก
2.6 คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม		
1) มีคุณสมบัติถูกต้องและเหมาะสม	4.09	มาก

ตารางที่ 16 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบชุดฝึกอบรม (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
2.7 การวัดและประเมินผล โครงการฝึกอบรม		
1) มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.18	มาก
2) สามารถวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้จริง	3.81	มาก
2.8 การนำรูปแบบไปใช้		
1) มีความเป็นไปได้ และสามารถปฏิบัติได้	3.81	มาก
2) มีความยืดหยุ่นในการนำข้อมูลป้อนกลับมาปรับปรุงรูปแบบ	4.18	มาก

จากตารางที่ 16 ผลการประเมิน โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอน วิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พบว่า ในทุกหัวข้อมีผลคะแนนการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากทั้งสิ้น อันได้แก่ รูปแบบการจัดอบรมในภาพรวม ประกอบด้วย การกำหนดขั้นตอนการฝึกอบรมมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา สำหรับหลักสูตรมีอันดับคุณภาพเหมาะสมมาก โมดุลการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในเชิงปฏิบัติ และการเรียงลำดับของ โมดุลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเข้าใจง่าย ชัดเจน มีความสัมพันธ์กัน องค์ประกอบของ โมดุลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย หลักการ เหตุผล และจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดมีความชัดเจน การใช้ภาษาและการเรียบเรียงเข้าใจง่าย การกำหนด โครงสร้างของเนื้อหา และรายละเอียดของเนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนด วิธีดำเนินการฝึกอบรมสอดคล้องตามหลักการ เหตุผล ตามจุดมุ่งหมาย ตามโครงสร้างหลักสูตร มีลักษณะวิธีการที่เข้าใจง่าย ปฏิบัติได้ การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าอบรมมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ที่จะนำรูปแบบไปใช้ได้จริง ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การประเมินผลโครงการ ฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการ ฝึกอบรมเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไป

ตารางที่ 17 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นรายการ	ความถี่(คน)
1. เห็นควรให้ปรับระยะเวลาการฝึกอบรมจากจำนวน 4 ชั่วโมงเป็น 8 ชั่วโมงในแต่ละโมดูล	11
2. ให้มีการจัดทำ Mapping Curriculum เพื่อแสดงให้เห็นว่าในแต่ละโมดูลรายวิชาจะสร้างให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ในด้านใดบ้าง	10
3. จัดรูปแบบเอกสารให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น การวางโครงสร้างของเอกสารแต่ละโมดูล	10
4. ควรมีการสรุปแนวคิดคร่าว ๆ เกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีไทย และมาตรฐานรายงานทางการเงินของทั้ง 5 โมดูล	9
5. เห็นควรให้ลดจำนวนโมดูลจาก 8 โมดูล เหลือ 5 โมดูล ซึ่งเป็น 5 รายวิชาหลักของวิชาชีพบัญชี	8

จากตารางที่ 17 พบว่า ประเด็นตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิสามารถจัดอันดับได้ดังนี้ อันดับแรก คือ เห็นควรให้ปรับระยะเวลาการฝึกอบรมจาก 4 ชั่วโมง เป็น 8 ชั่วโมง อันดับสอง คือ ให้มีการจัดทำ Mapping Curriculum เพื่อแสดงให้เห็นว่าในแต่ละโมดูลแต่ละรายวิชาจะสามารถทำให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านจาก 5 ด้านนั้น จะเกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านใดบ้าง และควรจัดรูปแบบการวางโครงสร้างของเอกสารในแต่ละโมดูลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้ง 5 โมดูล อันดับสาม คือ ควรมีการสรุปแนวคิดคร่าว ๆ เกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีไทย ฉบับปรับปรุงปี 2552 และมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงปี 2552 ของทั้ง 5 โมดูล อันดับสี่ คือ เห็นควรให้ลดจำนวนโมดูลจาก 8 โมดูล เหลือ 5 โมดูล ซึ่งเป็นจำนวน 5 รายวิชาหลักของวิชาชีพบัญชี เนื่องจาก 3 รายวิชาที่ให้ตัดทิ้ง ได้แก่ วิชาการบัญชีต้นทุน วิชาการสอบบัญชี วิชาการภาษีอากรนั้น ในปัจจุบันยังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และอยู่ในระหว่างกระบวนการพิจารณาเนื้อหา จึงอาจไม่เหมาะที่จะนำความรู้เดิมๆ เนื้อหาเดิมๆ มาทำการจัดอบรมแก่ผู้เข้าอบรม

ผู้วิจัยนำผลการประเมินโดยการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดใน โมดูล การฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยได้มีการกำหนด

ระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็น 8 ชั่วโมง ในแต่ละโมดูลและกำหนดให้มีโมดูลจำนวน 5 โมดูล
อันประกอบด้วย

โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1

โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2

โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1

โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2

**ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้และการปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม
คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี**

ผู้วิจัยทดลองใช้โดยการจัดสัมมนาฝึกอบรม ตามโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม
คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีตามที่ได้พัฒนาขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับคณาจารย์
ผู้สอนวิชาบัญชีในระดับปริญญาตรีทั่วประเทศ โดยกำหนดรับสมัครผู้เข้าอบรมโมดูลละ 30 คน
จำนวน 5 โมดูล(5 รายวิชา) ด้วยกัน ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 จำนวนผู้สมัครเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนา

โมดูล	จำนวนผู้สมัคร (คน)	จำนวนมาจริง (คน)	ร้อยละของ จำนวนคนมาจริง
โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น	44	35	79.54
โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1	33	22	66.66
โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2	35	14	40.00
โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1	36	25	69.44
โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2	33	28	84.84

จากตารางที่ 18 พบว่า จำนวนผู้สมัครเข้าร่วมสัมมนาฝึกอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชี
ขั้นต้นมีจำนวนผู้สมัคร 44 คน มาเข้าร่วมจริง 35 คน โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 มีจำนวน
ผู้สมัคร 33 คน มาเข้าร่วมจริง 22 คน โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 มีจำนวนผู้สมัคร 35
คน มาเข้าร่วมจริง 14 คน โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 มีจำนวนผู้สมัคร 36 คน มาเข้าร่วม
จริง 25 คน โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 มีจำนวนผู้สมัคร 33 คน มาเข้าร่วมจริง 28 คน

6.1 ผลการวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมจากแบบทดสอบ แบบประเมินตนเอง และแบบสังเกต พฤติกรรม

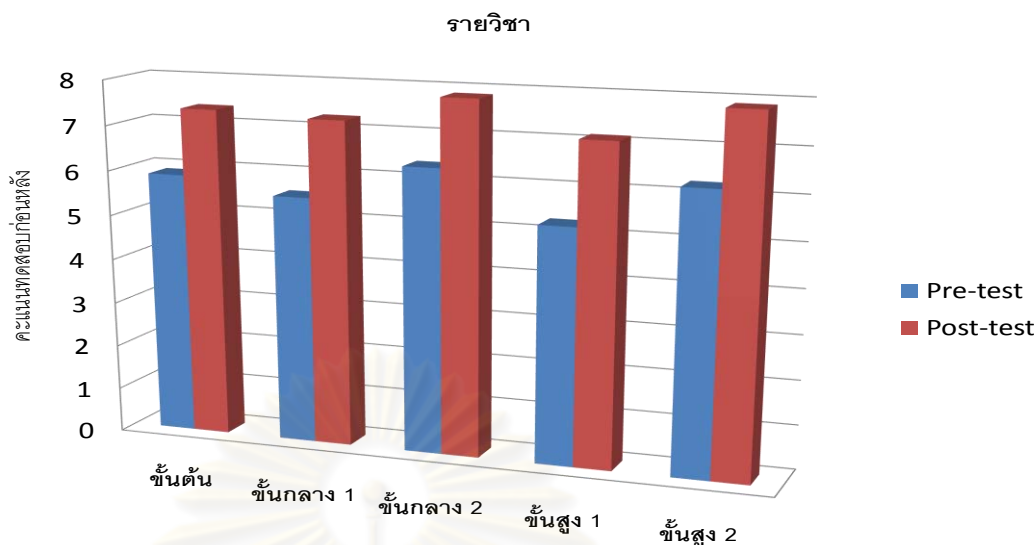
ในงานสัมมนาฝึกอบรม ก่อนเริ่มงานฝึกอบรมได้มีการใช้แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม
เพื่อวัดความเข้าใจของผู้เข้าอบรม และในช่วงระหว่างการฝึกอบรมมีการใช้แบบสังเกตพฤติกรรม
เพื่อสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมระหว่างการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งในช่วงเสร็จสิ้นการ
สัมมนาฝึกอบรมได้มีการใช้แบบทดสอบหลังการฝึกอบรมเพื่อวัดความเข้าใจของผู้เข้าอบรม
ภายหลังที่ได้รับการอบรมแล้วพร้อมทั้งใช้แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี
โดยแสดงรายละเอียดผลการวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมตามตารางที่ 19 ตารางที่ 20 ตารางที่ 21 และ
แผนภูมิที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ผู้เข้าอบรมจากแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าสู่กระบวนการ

ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม		หลังการฝึกอบรม		pair t-test	p-value
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น	5.89	1.388	7.37	1.457	-11.253	.000*
โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1	5.55	1.262	7.27	0.985	-7.231	.000*
โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2	6.36	1.737	7.86	1.748	-8.629	.000*
โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1	5.28	1.720	7.12	1.536	-12.331	.000*
โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2	6.25	1.506	7.89	1.397	-11.892	.000*

* $p < .05$

แผนภูมิที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อน (Pre-test) หลัง (Post-test)

ของผู้เข้าอบรม

จากตารางที่ 19 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ของผู้เข้าอบรมจากแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และแผนภูมิที่ 9 แผนภูมิแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อน (Pre-test) หลัง (Post-test) ของ ผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น มีผลคะแนนหลังการฝึกอบรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.89 เพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.37 ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในโมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 มีผลคะแนนหลังการฝึกอบรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.55 เพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.27 ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในโมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 มีผลคะแนนหลังการฝึกอบรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.36 เพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.86 ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในโมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 มีผลคะแนนหลังการฝึกอบรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.28 เพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.12 รวมถึงผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในโมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 มีผลคะแนนหลังการฝึกอบรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.25 เพิ่มขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.89 เช่นกัน และจากการวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติ pair t-test ในการวิเคราะห์ และกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95 ($\alpha = 0.05$) เมื่อใช้สถิติทดสอบ pair t-test ในการวิเคราะห์ พบว่า ค่า p-value ของทั้ง 5

โมดูล น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า คะแนนจากการทดสอบก่อนการอบรมแตกต่างจากคะแนน การทดสอบหลังการอบรมทั้ง 5 โมดูล แสดงว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวส่งผลให้ ผู้อบรมมีพัฒนาการสูงขึ้น

ตารางที่ 20 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น			
1. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของ มาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.04	.455	มาก
2. ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่าง เหมาะสม	4.08	.640	มาก
3. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ได้	4.32	.557	มาก
4. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความ เข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา	4.12	.526	มาก
5. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความ เข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.20	.577	มาก
6. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความ เข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่ เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.24	.523	มาก
โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1			
1. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของ มาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.14	.359	มาก
2. ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่าง เหมาะสม	4.29	.561	มาก
3. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ได้	4.00	.548	มาก
4. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความ เข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา	4.14	.573	มาก

ตารางที่ 20 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 (ต่อ)			
5. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.19	.602	มาก
6. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.19	.512	มาก
โมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2			
1. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.33	.492	มาก
2. ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	4.50	.522	มาก
3. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ได้	4.42	.515	มาก
4. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา	4.42	.515	มาก
5. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.50	.522	มาก
6. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.50	.522	มาก
โมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1			
1. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.26	.653	มาก
2. ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	4.32	.671	มาก
3. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ได้	4.00	.745	มาก

ตารางที่ 20 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 (ต่อ)			
4. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา	4.05	.705	มาก
5. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.21	.787	มาก
6. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.21	.713	มาก
โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2			
1. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.08	.504	มาก
2. ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	4.38	.647	มาก
3. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ได้	4.37	.711	มาก
4. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา	4.12	.680	มาก
5. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.33	.565	มาก
6. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง	4.37	.576	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้เข้าอบรมทั้ง 5 โมดูล มีการประเมินตนเองอยู่ในระดับเดียวกัน คือ ระดับมากในทุกข้อ ได้แก่ ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชีในระดับมาก ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้ในระดับมาก ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนแบบต่างๆ ได้มาก การอภิปราย

กลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหารายวิชามาก การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงได้มาก การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงได้มาก และไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทั้ง 5 โมดูล

ตารางที่ 21 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น			
1. แสดงให้เห็นว่าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหารายวิชาบัญชี	4.16	.554	มาก
2. แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้	4.16	.746	มาก
3. แสดงให้เห็นว่าเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ	4.48	.586	มาก
4. แสดงให้เห็นว่าสามารถประยุกต์ใช้วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้	4.24	.523	มาก
5. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อย	4.40	.577	มาก
6. ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ขอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่ม	4.36	.569	มาก
โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1			
1. แสดงให้เห็นว่าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.24	.436	มาก
2. แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้	4.38	.590	มาก
3. แสดงให้เห็นว่าเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ	4.48	.602	มาก

ตารางที่ 21 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 (ต่อ)			
4. แสดงให้เห็นว่าสามารถ <u>ประยุกต์ใช้</u> วิธีการสอน กลยุทธ์ การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้า กับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้	4.52	.602	มากที่สุด
5. <u>มีส่วนร่วม</u> แสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่ม ย่อย	4.62	.590	มากที่สุด
6. ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน <u>ยอมรับความคิดเห็น</u> ของ ผู้ เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปรวมของกลุ่ม	4.57	.507	มากที่สุด
โมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2			
1. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการ บัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.42	.515	มาก
2. แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับ <u>ประยุกต์ความรู้</u> ที่ได้รับ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหา วิชาบัญชีได้	4.67	.492	มากที่สุด
3. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและ ประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ	4.58	.669	มากที่สุด
4. แสดงให้เห็นว่าสามารถ <u>ประยุกต์ใช้</u> วิธีการสอน กลยุทธ์ การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้า กับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้	4.58	.515	มากที่สุด
5. <u>มีส่วนร่วม</u> แสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่ม ย่อย	4.50	.522	มาก
6. ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน <u>ยอมรับความคิดเห็น</u> ของ ผู้ เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปรวมของกลุ่ม	4.50	.522	มาก
โมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1			
1. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐาน การบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.26	.653	มาก
2. แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับ <u>ประยุกต์ความรู้</u> ที่ได้รับ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหา วิชาบัญชีได้	4.32	.671	มาก
3. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและ ประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ	4.05	.848	มาก

ตารางที่ 21 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 (ต่อ)			
4. แสดงให้เห็นว่าสามารถ <u>ประยุกต์ใช้</u> วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้	4.11	.737	มาก
5. <u>มีส่วนร่วม</u> แสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อย	4.32	.671	มาก
6. ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน <u>ยอมรับความคิดเห็น</u> ของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่ม	4.21	.713	มาก
โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2			
1. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี	4.08	.504	มาก
2. แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับ <u>ประยุกต์ความรู้</u> ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้	4.38	.647	มาก
3. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ	4.42	.717	มาก
4. แสดงให้เห็นว่าสามารถ <u>ประยุกต์ใช้</u> วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้	4.29	.624	มาก
5. <u>มีส่วนร่วม</u> แสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อย	4.46	.509	มาก
6. ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน <u>ยอมรับความคิดเห็น</u> ของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่ม	4.54	.509	มากที่สุด

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้เข้าอบรมในโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น แสดงให้เห็นว่าเข้าใจ ในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชีมาก สามารถปรับ ประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้มาก เข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มาก สามารถ ประยุกต์ใช้ วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้มาก มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อยใน

ระดับมาก และผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่มในระดับมาก

โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ผู้เข้าอบรมแสดงให้เห็นว่าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี สามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้ เข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ในระดับมาก สามารถประยุกต์ใช้วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อย ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่มในระดับมากที่สุด

โมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ผู้เข้าอบรมแสดงให้เห็นว่าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชีมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อยผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่มในระดับมาก สามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้ แสดงให้เห็นว่าเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ สามารถประยุกต์ใช้ วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้ในระดับมากที่สุด

โมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ผู้เข้าอบรมแสดงให้เห็นว่าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี สามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้ เข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ สามารถประยุกต์ใช้ วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อย ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่มในระดับมาก

โมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ผู้เข้าอบรมแสดงให้เห็นว่าเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี สามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับ

เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้ **เข้าใจ**ในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ สามารถ**ประยุกต์**ใช้วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้ **มีส่วนร่วม**แสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อยในระดับมาก ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน **ยอมรับความคิดเห็น**ของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่มในระดับมากที่สุด

รวมทั้งมีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าอบรม ดังนี้

1) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้กลุ่มบัญชีได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งกันและกัน และการรับฟังข้อเสนอแนะจากวิทยากร

2) วิทยากรบรรยายเนื้อหามาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนไปได้ชัดเจน

6.2 ผลการศึกษาความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อการจัดงานฝึกอบรม

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการจัดงานฝึกอบรม ประกอบด้วย การศึกษาสถานภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 5 โมดูล ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรม การปฏิบัติการกลุ่มย่อย และด้านการจัดการฝึกอบรม พร้อมข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมจากผู้เข้าอบรมในแต่ละโมดูล ดังแสดงในตารางที่ 22 ตารางที่ 23 ตารางที่ 24 และตารางที่ 25 ต่อไปนี้

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 5 โมดูล

รายการ	ร้อยละ				
	โมดูล1	โมดูล2	โมดูล3	โมดูล4	โมดูล5
1.เพศ					
ชาย	10	10	15	5	4
หญิง	90	90	85	95	96
2.สถานศึกษาที่ทำงาน					
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ(มหาวิทยาลัยนอก ระบบ)	-	5	8	-	4
มหาวิทยาลัยของรัฐ(มหาวิทยาลัยในระบบ)	48	42	31	42	48
มหาวิทยาลัยเอกชน	45	48	53	42	24
วิทยาลัยเอกชน	7	5	8	16	24

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมทั้ง 5 โมดุล (ต่อ)

รายการ	ร้อยละ				
	โมดุล1	โมดุล2	โมดุล3	โมดุล4	โมดุล5
3.ประสบการณ์ด้านการสอนรวม					
2 ปี	17	5	8	11	16
3 ปี	-	5	8	11	8
4 ปี	7	-	-	-	12
5 ปี	7	-	-	5	8
6 ปี	4	-	-	16	4
7 ปี	-	14	8	-	4
3.ประสบการณ์ด้านการสอนรวม					
8 ปี	10	-	-	5	-
9 ปี	7	-	-	-	-
10 ปี	7	10	23	5	8
11 ปีขึ้นไป	41	66	53	47	40

จากตารางที่ 22 ผู้วิจัยวิเคราะห์สถานภาพผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมโมดุล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 90 ทำงานในมหาวิทยาลัยของรัฐ(มหาวิทยาลัยในระบบ) ร้อยละ 48 มีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 2 ปี ร้อยละ 17 มีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 8 ปี ร้อยละ 10

โมดุล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 มีผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมโดยส่วนใหญ่เพศหญิงร้อยละ 90 ทำงานในมหาวิทยาลัยเอกชนร้อยละ 48 มีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 7 ปี ร้อยละ 14 และมีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 10 ปี ร้อยละ 10

โมดุล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 มีผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 85 ทำงานในมหาวิทยาลัยเอกชนร้อยละ 53 มีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 53 และมีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 10 ปี ร้อยละ 23 ตามลำดับ

โมดุล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 มีผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 95 ทำงานในมหาวิทยาลัยของรัฐ(มหาวิทยาลัยในระบบ) ร้อยละ 42 มหาวิทยาลัยเอกชนร้อยละ 42

มีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 47 และมีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 6 ปี ร้อยละ 16 ตามลำดับ

โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 96 ทำงานในมหาวิทยาลัยของรัฐ(มหาวิทยาลัยในระบบ) ร้อยละ 48 มีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46 และมีประสบการณ์ด้านการสอนรวม 2 ปี ร้อยละ 16 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรม การปฏิบัติการ

กลุ่มย่อย ข้อ 1 ถึง 7

รายการ	โมดูล 1			โมดูล 2			โมดูล 3			โมดูล 4			โมดูล 5		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ท่านได้รับความรู้จากการบรรยายตามหัวข้อต่าง ๆ เพียงใด															
1.1 เนื้อหาในรายวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการบัญชี	4.41	.568	เห็นด้วย	4.14	.478	เห็นด้วย	4.31	.630	เห็นด้วย	4.50	.618	เห็นด้วย	4.44	.583	เห็นด้วย
1.2 วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน สำหรับวิชาชีพบัญชี	4.28	.591	เห็นด้วย	3.86	.655	เห็นด้วย	3.92	.641	เห็นด้วย	4.06	.725	เห็นด้วย	4.24	.723	เห็นด้วย
1.3 การประเมินผล การเรียนรู้สำหรับวิชาชีพบัญชี	4.14	.693	เห็นด้วย	3.95	.590	เห็นด้วย	3.85	.689	เห็นด้วย	4.11	.676	เห็นด้วย	4.16	.688	เห็นด้วย
2. ท่านคิดว่าจะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนี้ ไปใช้ในการสอนของท่าน	4.48	.509	เห็นด้วย	4.33	.658	เห็นด้วย	4.46	.519	เห็นด้วย	4.50	.618	เห็นด้วย	4.40	.645	เห็นด้วย
3. ท่านคิดว่าความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนี้ มีประโยชน์ต่อการสอนของท่าน	4.62	.494	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.43	.598	เห็นด้วย	4.46	.519	เห็นด้วย	4.56	.616	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.60	.577	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรม การปฏิบัติการ

กลุ่มย่อย ข้อ 1 ถึง 7 (ต่อ)

รายการ	โมดูล 1			โมดูล 2			โมดูล 3			โมดูล 4			โมดูล 5		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
4. ท่านได้รับประโยชน์จากเพื่อนผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย	4.31	.660	เห็นด้วย	4.33	.577	เห็นด้วย	4.23	.599	เห็นด้วย	4.28	.752	เห็นด้วย	4.24	.663	เห็นด้วย
5. เนื้อหาสาระที่บรรยายมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ปฏิบัติ	4.38	.561	เห็นด้วย	4.29	.561	เห็นด้วย	4.54	.519	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.50	.618	เห็นด้วย	4.28	.614	เห็นด้วย
6. กิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.24	.511	เห็นด้วย	4.24	.539	เห็นด้วย	4.38	.506	เห็นด้วย	4.33	.594	เห็นด้วย	4.08	.702	เห็นด้วย
7. ท่านคิดว่าการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	4.24	.511	เห็นด้วย	4.14	.478	เห็นด้วย	4.31	.480	เห็นด้วย	4.39	.608	เห็นด้วย	4.28	.678	เห็นด้วย

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้เข้าอบรมในโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น เห็นด้วยว่าได้รับความรู้จากการบรรยายเนื้อหาในรายวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการบัญชี วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน สำหรับวิชาชีพบัญชี การประเมินผลการเรียนรู้สำหรับวิชาชีพบัญชี และเห็นด้วยว่าจะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนี้ ไปใช้ในการสอน ได้รับประโยชน์จากเพื่อนผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย เนื้อหาสาระที่บรรยายมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ปฏิบัติ กิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติมีความเหมาะสม การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนี้ มีประโยชน์ต่อการสอน

โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 ผู้เข้าอบรมเห็นด้วยว่าได้รับความรู้จากการบรรยายเนื้อหาในรายวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการบัญชี วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน สำหรับ

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรมการปฏิบัติการ

กลุ่มย่อย ข้อ 8 ถึง 10

รายการ	ร้อยละ				
	โมดูล 1	โมดูล 2	โมดูล 3	โมดูล 4	โมดูล 5
8.เนื้อหาสาระหลักสูตร ในส่วนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจัดได้เหมาะสม					
เหมาะสมดีแล้ว	83	67	100	90	88
ทฤษฎีมากเกินไป	-	28	-	5	4
ปฏิบัติมากเกินไป	10	-	-	-	-
อื่น ๆ เช่น เวลายน้อยเกินไป ทฤษฎีน้อยเกินไป ต้องการให้มีตัวอย่างและแบบฝึกหัด ต้องการให้บรรยายละเอียดกว่านี้	7	5	-	5	8
9.การจัดลำดับหัวข้อเนื้อหาในหลักสูตรจัดได้แบบ					
เหมาะสมมาก	14	19	8	47	12
เหมาะสม	83	81	92	53	84
เหมาะสมน้อย	3	-	-	-	4
ยังไม่เหมาะสม	-	-	-	-	-
10.หัวข้อเนื้อหาที่ควรตัดออกจากหลักสูตรเนื่องจากไม่สอดคล้องกับการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี					
มี เช่น หัวข้อเรื่อง สำนักงานใหญ่สาขา ควรอยู่ในวิชาการบัญชีขั้นสูง 2	-	-	-	5	-
ไม่มี	100	100	100	95	100

จากตารางที่ 24 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อด้านเนื้อหาการฝึกอบรมและการปฏิบัติการกลุ่มย่อยข้อที่ 8 ถึง ข้อที่ 10 ในรูปของร้อยละ พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ทั้ง 5 โมดูล มีความคิดเห็นตรงกันว่าเนื้อหาสาระหลักสูตรในส่วนของภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจัดได้เหมาะสมดีแล้ว การจัดลำดับหัวข้อเนื้อหาในหลักสูตรจัดได้แบบเหมาะสม ไม่มีหัวข้อเนื้อหาที่ควรตัดออกจากหลักสูตรอันเนื่องมาจากไม่สอดคล้องกับการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อด้านการจัดการฝึกอบรม

รายการ	โมดูล 1			โมดูล 2			โมดูล 3			โมดูล 4			โมดูล 5		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. โปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนดมีความเหมาะสม	4.2	.57	มาก	4.1	.35	มาก	4.3	.50	มาก	4.3	.59	มาก	4.2	.59	มาก
	4	7	ก	4	9	ก	8	6	ก	3	4	ก	4	7	ก
2. บรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.3	.67	มาก	4.2	.46	มาก	4.2	.43	มาก	4.3	.68	มาก	4.3	.55	มาก
	4	0	ก	9	3	ก	3	9	ก	3	6	ก	2	7	ก
3. ระยะเวลาของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.2	.59	มาก	4.1	.65	มาก	4.2	.43	มาก	4.1	.75	มาก	4.1	.80	มาก
	8	1	ก	4	5	ก	3	9	ก	1	8	ก	6	0	ก
4. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	4.4	.62	มาก	4.2	.56	มาก	4.3	.50	มาก	4.6	.60	มากที่สุด	4.4	.65	มาก
	1	8	ก	9	1	ก	8	6	ก	1	8	ด	8	3	ก
5. อาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	4.4	.68	มาก	4.3	.49	มาก	4.4	.51	มาก	4.5	.61	มาก	4.4	.65	มาก
	5	6	ก	8	8	ก	6	9	ก	0	8	ก	8	3	ก
6. เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.5	.50	มากที่สุด	4.2	.46	มาก	4.3	.65	มาก	4.4	.61	มาก	4.5	.58	มากที่สุด
	5	6	ด	9	3	ก	8	0	ก	4	6	ก	6	3	ด
7. ท่านได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรม	4.5	.50	มากที่สุด	4.3	.48	มาก	4.5	.51	มากที่สุด	4.5	.61	มาก	4.5	.58	มากที่สุด
	2	9	ด	3	3	ก	4	9	ด	0	8	ก	6	3	ด
8. แบบประเมินตนเองมีความเหมาะสม	4.3	.60	มาก	4.2	.43	มาก	4.3	.50	มาก	4.2	.57	มาก	4.3	.56	มาก
	1	4	ก	4	6	ก	8	6	ก	8	5	ก	6	9	ก
9. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสม	4.3	.60	มาก	4.2	.43	มาก	4.2	.43	มาก	4.2	.54	มาก	4.3	.56	มาก
	1	4	ก	4	6	ก	3	9	ก	2	8	ก	6	9	ก

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้เข้าอบรมในโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น มีความเห็นว่า โปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนด บรรยากาศในการฝึกอบรม ระยะเวลาของการฝึกอบรม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อาหารและเครื่องดื่ม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสมมาก เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมากที่สุด และผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมมากที่สุด

โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่าโปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนด บรรยากาศในการฝึกอบรม ระยะเวลาของการฝึกอบรม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อาหารและเครื่องดื่ม เอกสารประกอบการฝึกอบรม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสมมาก ผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมอย่างมาก

โมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่าโปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนด บรรยากาศในการฝึกอบรม ระยะเวลาของการฝึกอบรม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อาหารและเครื่องดื่ม เอกสารประกอบการฝึกอบรม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสมมาก และผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด

โมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่าโปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนด บรรยากาศในการฝึกอบรม ระยะเวลาของการฝึกอบรม อาหารและเครื่องดื่ม เอกสารประกอบการฝึกอบรม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสมมาก ผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมในระดับมาก และสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมมากที่สุด

โมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่าโปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนด บรรยากาศในการฝึกอบรม ระยะเวลาของการฝึกอบรม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อาหารและเครื่องดื่ม แบบประเมินตนเอง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสมมาก เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมากที่สุด และผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมมากที่สุด

พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมจากผู้เข้าอบรมในแต่ละโมดูล ดังนี้

โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

1. วันเวลา ควรจัดในวันเสาร์อาทิตย์ เนื่องจากในวันปกติติดภาระงานสอน ถ้าต้องมาในทุกวันศุกร์จึงทำไม่ได้ เนื้อหาน่าสนใจและเป็นประโยชน์จนอยากมาทุกหัวข้อ
2. ควรเพิ่มเทคนิคการสอนและตัวอย่างของมาตรฐานการบัญชีให้มากกว่านี้

3. วิทยากรเก่งทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจอย่างมาก เป็นการจัดอบรมที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ทำให้เข้าใจมาตรฐานคุณวุฒิมากยิ่งขึ้น ส่วนการต้อนรับดีมาก อาหารและสถานที่มีความเหมาะสม
4. ควรมีจำนวนวิชาในการอบรมให้มากกว่านี้ และควรรับจำนวนผู้เข้าอบรมให้ได้มากกว่านี้

โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1

1. ขอเพิ่มโจทย์แบบฝึกหัดแบบทำมาตรฐานการบัญชีให้ด้วยเพื่อจะได้มองภาพมาตรฐานการบัญชีได้ดียิ่งขึ้น
2. หัวข้อ “มาตรฐานการบัญชี” มีจำนวนน้อยเกินไป
3. ควรปรับการจัดที่นั่งแบบโต๊ะกลมให้เป็นแบบเรียงแถว เพราะไม่สะดวกในการดูจอ LCD และไม่สะดวกในการจดบันทึก

โมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

1. อยากให้วิทยากรบรรยายให้มากกว่านี้จะได้ไม่ต้องเร่งเกินไป พร้อมยกตัวอย่างประกอบให้เยอะ ๆ จะได้นำไปสอนนิสิตนักศึกษาได้ทุกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับรายวิชานั้น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับเก่าหรือฉบับใหม่ก็ตาม ซึ่งจะมีความเข้าใจตรงกัน

โมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

1. ควรให้วิทยากรบรรยายเต็มวัน และให้มีกิจกรรมกลุ่มเพียง 1.30 ชั่วโมง
2. ควรเจาะลึกมาตรฐานการบัญชีพร้อมยกตัวอย่างให้เยอะขึ้น มีตัวอย่างการบันทึกบัญชีเพื่อใช้เวลาในการอธิบายมากกว่า โดยอาจใช้เวลา 0.5 วัน

โมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

1. ควรเน้นทฤษฎีให้มากกว่านี้ ลงลึกในรายละเอียดเนื้อหาวิชาให้มากกว่านี้พร้อมยกตัวอย่างที่ชัดเจน
2. ในขณะที่ Present กลุ่ม น่าจะมีเครื่องฉายแผ่นทึบ (Visualize)
3. ขอขอบคุณที่ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นกับคณาจารย์บัญชี
4. ตัวหนังสือใน PowerPoint เล็กไป และไม่มีตัวอย่างใน PowerPoint ที่แจก

6.3 ผลการศึกษาความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน วิธีประเมินผลการเรียนการสอนภายใต้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (ลงพระราชกฤษฎีกา 13 ธันวาคม 2553) ประกอบด้วย

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม

1.3 สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม

1.4 มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอย่างมีคุณธรรม

2 ความรู้

2.1 มีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี

2.2 มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

2.3 มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์

2.4 สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3 ทักษะทางปัญญา

3.1 สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง

3.2 สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ

3.3 สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี

4.3 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน

4.4 มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง

5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง

5.2 สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน

5.3 สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ

เมื่อกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum) โดยมีการกำหนดความรับผิดชอบหลักและความรับผิดชอบรองซึ่งความรับผิดชอบหลัก หมายถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ต้องให้เกิดขึ้นในรายวิชาที่กำหนดว่าต้องมีความรับผิดชอบหลักตามมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้น ๆ ส่วนความรับผิดชอบรอง หมายถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ควรเกิดขึ้นในแต่ละรายวิชา ซึ่งมีได้มุ่งเน้นมากเท่ากับความรับผิดชอบหลัก

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมต่อการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum) ซึ่งเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ควรเกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษา กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ในรายวิชาการบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1 การบัญชีขั้นกลาง 2 การบัญชีขั้นสูง 1 การบัญชีขั้นสูง 2 ดังแสดงในตารางที่ 26 ตารางที่ 27 ตารางที่ 28 ตารางที่ 29 ตารางที่ 30 และตารางที่ 31 ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum)

มาตรฐานผลการเรียนรู้	1. คุณธรรม จริยธรรม				2. ความรู้				3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ				5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	4.4	5.1	5.2	5.3
รายวิชา																		
โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น	●	●	○	○	●	●	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	○	○
โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1	●	●	●	●	●	●	○	○	●	○	●	●	●	○	●	○	●	○
โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2	●	●	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●	●	●	●	○	●	●
โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1	●	●	○	●	●	●	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	●	●
โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2	●	●	○	○	●	●	●	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○

หมายเหตุ:

● หมายถึง

ความรับผิดชอบหลัก

○ หมายถึง

ความรับผิดชอบรอง

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการกระจายความ
 รับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum) พบว่า โมดูล 1
 วิชาการบัญชีขั้นต้น ผู้เข้าอบรมให้ความสำคัญในการมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ
 จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถ
 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม มีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ
 และวิธีการทางการบัญชี มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้
 ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ความสามารถสืบค้น
 ข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความ
 ซับซ้อนได้ด้วยตนเอง การปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มี
 มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรม
 ขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของ
 ตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการ
 แปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง เป็นความรับผิดชอบ
 หลัก และให้ความสำคัญกับสามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม มี
 จิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม มี
 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์
 สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
 อย่างต่อเนื่อง สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้
 ทักษะทางวิชาชีพและคุณยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์
 ต่างๆอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ สามารถติดตาม
 ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถให้
 ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของ
 ผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน
 รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถ
 เลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปล
 ความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ เป็นความรับผิดชอบรอง

โมเดล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 ผู้เข้าอบรมให้ความสำคัญในการมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม มีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สามารถปฏิบัติ และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน เป็นความรับผิดชอบหลัก การมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ เป็นความรับผิดชอบรอง

โมเดล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 ผู้เข้าอบรมให้ความสำคัญในการมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม สามารถบริหารเวลาและ

ปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม มีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ เป็นความรับผิดชอบหลัก มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง เป็นความรับผิดชอบรอง

โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 ผู้เข้าอบรมให้ความสำคัญในการมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม มีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่าง

เหมาะสม สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ เป็นความรับผิดชอบหลัก สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน เป็นความรับผิดชอบรอง

โมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 ผู้เข้าอบรมให้ความสำคัญในการมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม มีความรู้และความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้ง

เสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง เป็นความรับผิดชอบหลัก สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สามารถติดตามประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ เป็นความรับผิดชอบรอง

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอนวิชาการบัญชีขั้นต้น

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
วัตถุประสงค์ของการบัญชี	-บรรยายและยกตัวอย่างประกอบ	-ทดสอบย่อย
ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี	-มอบหมายงาน	-สอบโดยข้อเขียน กลางภาค และปลายภาค
ระบบใบสำคัญ		-ถามตอบและอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน บันทึกการถามตอบในชั้นเรียน
ระบบเงินสดย่อย		-แบบฝึกหัดและทดสอบย่อย

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอนวิชาการบัญชีขั้นต้น (ต่อ)

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบัญชีตามหลักการบัญชีคู่	-บรรยายและยกตัวอย่างประกอบ -ฝึกปฏิบัติโดยใช้โจทย์ในชั้นเรียน	-การใช้แฟ้มสะสมงาน -แบบฝึกหัด
การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี	เรียน และทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน	-จัดทำรายงาน -สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน
การจัดทำบททดลอง กระจายทำการ	-สาธิต	-ทดสอบย่อย
งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า	-มอบหมายงาน -ใช้กรณีตัวอย่าง	-สอบกลางภาค และปลายภาค
งบการเงินสำหรับกิจการให้บริการ		

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับวิชาการบัญชีขั้นต้น พบว่า หัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบบรรยายและยกตัวอย่างประกอบ การมอบหมายงาน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน โดยการทดสอบย่อย สอบโดยข้อเขียน กลางภาค และปลายภาค การถามตอบและอภิปรายร่วมกัน ในชั้นเรียน บันทึกการถามตอบในชั้นเรียน แบบฝึกหัด สำหรับหัวข้อเรื่องระบบเงินสดย่อย การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี การจัดทำบททดลอง กระจายทำการ งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า งบการเงินสำหรับกิจการให้บริการ ระบบใบสำคัญ แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบบรรยายและยกตัวอย่างประกอบ ฝึกปฏิบัติโดยใช้โจทย์ในชั้นเรียน และทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน การสาธิต การมอบหมายงาน การใช้กรณีตัวอย่าง วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยการใช้แฟ้มสะสมงาน แบบฝึกหัด การให้จัดทำรายงาน การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การทดสอบย่อย การสอบกลางภาคและปลายภาค

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอน วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
หลักการ คำจำกัดความและ สินทรัพย์ การรับรู้รายการ	-บรรยาย -สาธิต	-ตอบข้อซักถาม -สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ เงินสดและ รายการเทียบเท่าเงินสด		-แบบฝึกหัด -ทดสอบย่อย
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ ลูกหนี้และ ตั๋วเงินรับ		-สอบกลางภาค ปลายภาค
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ สินค้า คงเหลือ		
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ ตราสารหนี้ และตราสารทุน	-บรรยาย -สาธิต	-แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในชั้นเรียน -ตรวจงานจากชิ้นงาน
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ เงินกองทุน และมูลค่าเวนคืนของกรมธรรม์ ประกันชีวิต	-กรณีศึกษา กรณีตัวอย่าง	-ทำแบบฝึกหัด -แบบทดสอบย่อย
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาและค่า สูญสิ้น		
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ สินทรัพย์ไม่ มีตัวตน	-บรรยาย -สาธิต	-ทำแบบฝึกหัด -แบบทดสอบ
วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ การด้อยค่า ของสินทรัพย์		-นำเสนอรายงานและผลงาน

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับวิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 พบว่า หัวข้อเรื่องหลักการ คำจำกัดความและสินทรัพย์ การรับรู้รายการ วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ ลูกหนี้และตั๋วเงินรับ วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ สินค้าคงเหลือ เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบบรรยายและยกตัวอย่างประกอบ มอบหมายงาน

วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยการทดสอบย่อย การสอบโดยข้อเขียน กลางภาค และปลายภาค การถามตอบและอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน บันทึกการถามตอบในชั้นเรียน แบบฝึกหัด หัวข้อเรื่องหลักการ คำจำกัดความและสินทรัพย์ การรับรู้รายการ วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ ลูกหนี้และตัวเงินรับ วิธีการบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบบรรยาย การสาธิต กรณีศึกษา กรณีตัวอย่าง วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในชั้นเรียน ตรวจงานจากชั้นงาน การทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบย่อย หัวข้อเรื่องวิธีการบัญชีเกี่ยวกับ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน วิธีการบัญชีเกี่ยวกับ การด้อยค่าของสินทรัพย์ เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบบรรยาย การสาธิต วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยการทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ การนำเสนอรายงานและผลงาน

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอน วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
หลักการและวิธีการบัญชีเกี่ยวกับ ส่วนของเจ้าของและหนี้สิน	-บรรยาย -สาธิต	-แบบฝึกหัด -ทดสอบย่อย
การจำแนกประเภทหนี้สิน		-สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน -สอบกลางภาค ปลายภาค
การรับรู้และการวัดมูลค่าหนี้สิน		
การตีราคา	-บรรยาย	
การแสดงรายการหนี้สินในงบดุล	-บรรยาย	
การเปิดเผยข้อมูล	-อภิปรายกลุ่ม	
การบัญชีเกี่ยวกับการจัดตั้งกิจการ การดำเนินงาน การแบ่งผลกำไรขาดทุน	-บรรยาย	
การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ		

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอน วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 (ต่อ)

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
การเลิกกิจการและการชำระบัญชี ของห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด	-บรรยาย	-แบบฝึกหัด -ทดสอบย่อย -สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน
การแสดงรายการส่วนของ เจ้าของในงบดุล การเปิดเผย ข้อมูล		-สอบกลางภาค ปลายภาค
งบกระแสเงินสด		

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับวิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 พบว่า หัวข้อเรื่องหลักการและวิธีการบัญชีเกี่ยวกับส่วนของเจ้าของและหนี้สิน การจำแนกประเภทหนี้สิน การรับรู้และการวัดมูลค่าหนี้สิน เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบการบรรยายและการสาธิต หัวข้อเรื่องการตีราคาหนี้สินและส่วนของเจ้าของ เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบการบรรยาย หัวข้อเรื่องการแสดงรายการหนี้สินในงบดุล การเปิดเผยข้อมูลเหมาะสมกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบการบรรยายและอภิปรายกลุ่ม หัวข้อเรื่องการบัญชีเกี่ยวกับการจัดตั้งกิจการ การดำเนินงาน การแบ่งผลกำไรขาดทุน การเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ การเลิกกิจการและการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด งบกระแสเงินสด การแสดงรายการส่วนของเจ้าของในงบดุล การเปิดเผยข้อมูล เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบการบรรยาย วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้ แบบฝึกหัด การทดสอบย่อย การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การสอบกลางภาค ปลายภาค

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอน วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี	-บรรยาย -ใช้กรณีศึกษา กรณีตัวอย่าง	-ตรวจแบบฝึกหัด -รายงานและนำเสนอ
งบการเงินระหว่างกาล	-แบ่งกลุ่มทำรายงานพร้อม ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน	หน้าชั้นเรียน -ประเมินจากผลงาน
การบัญชีสำหรับรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศและการแปลงค่างบการเงิน	-ให้ร่วมกันอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน	ชั้นงาน
การบัญชีสำนักงานใหญ่และสาขาทั้งในและต่างประเทศ	-มอบหมายงานให้ทำเป็น รายงานที่เกี่ยวข้อง	ชั้นเรียน -ทดสอบย่อย
สัญญาก่อสร้าง	-ศึกษาดูงานนอกสถานที่	-สอบกลางภาค ปลาย
การฝากขาย	-ฝึกงานในโครงการสหกิจศึกษา	ภาค
การขายผ่อนชำระ		
การให้เช่า		
อสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน		
การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้		

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับวิชาการบัญชีชั้นสูง 1 พบว่า หัวข้อเรื่องนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี งบการเงินระหว่างกาล การบัญชีสำหรับรายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศและการแปลงค่างบการเงิน การบัญชีสำนักงานใหญ่และสาขาทั้งในและต่างประเทศ สัญญาก่อสร้าง การฝากขาย การขายผ่อนชำระ การให้เช่า การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ อสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบบรรยาย การใช้กรณีศึกษา กรณีตัวอย่าง การแบ่งกลุ่มทำรายงานพร้อมออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน การให้ร่วมกันอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน การมอบหมายงานให้ทำเป็น

รายงานที่เกี่ยวข้อง การศึกษาคุณานอกสถานที่ การฝึกงานในโครงการสหกิจศึกษา วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยการตรวจแบบฝึกหัด รายงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียน การประเมินจากผลงาน ชิ้นงาน การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ทดสอบย่อย การสอบกลางภาค ปลายภาค

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เข้าอบรมต่อวิธีการสอน การประเมินผลการเรียน

การสอน วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

เนื้อหารายวิชา*	กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล การเรียนการสอน
การบัญชีสำหรับการรวมกิจการ	-บรรยาย อภิปรายและยกตัวอย่าง การแก้ไขปัญหาการปฏิบัติ	-ตรวจประเมินใบงาน -สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน
การลงทุนในบริษัทย่อยและ บริษัทร่วม	ทางการบัญชี -ฝึกปฏิบัติแบบฝึกหัด	-ทดสอบย่อย -สอบกลางภาค ปลายภาค
การบัญชีสำหรับกิจการร่วมค้า	-มอบหมายงาน แบ่งกลุ่มทำ รายงานและนำเสนอรายงาน	
การจัดทำงบการเงินรวม กระแส เงินสดรวม	-ใช้กรณีตัวอย่าง -ใช้บทบาทสมมติโดยกำหนด	
การจัดทำงบการเงินจากรายการที่ บันทึกไว้ไม่สมบูรณ์(บัญชีเดี่ยว)	โจทย์ตัวอย่างจริงให้แสดง บทบาทสมมติและแก้ปัญหา	
กองทุนและกิจการไม่หวังผล กำไร		

* ที่มา: หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชาเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับวิชาการบัญชีชั้นสูง 2 พบว่า หัวข้อ เรื่องการบัญชีสำหรับการรวมกิจการ การลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม การบัญชีสำหรับกิจการร่วมค้า การจัดทำงบการเงินรวม กระแสเงินสดรวม กองทุนและกิจการไม่หวังผลกำไร การจัดทำงบการเงินจากรายการที่บันทึกไว้ไม่สมบูรณ์(บัญชีเดี่ยว) เหมาะกับกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนแบบการบรรยาย อภิปรายและยกตัวอย่างการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติทางการบัญชี การฝึกปฏิบัติแบบฝึกหัด มอบหมายงาน แบ่งกลุ่มทำรายงานและนำเสนอรายงาน การใช้กรณีตัวอย่าง

การใช้บทบาทสมมติโดยกำหนดโจทย์ตัวอย่างจริงให้แสดงบทบาทสมมติและแก้ปัญหา วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนโดยการตรวจประเมินใบงาน การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ทดสอบย่อย สอบกลางภาค ปลายภาค

ในการปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ภายหลังจากที่มีการทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยได้มีการนำผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมในแต่ละด้านมาทำการปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรม เช่น นำผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นผู้เข้าอบรมที่มีต่อการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum) ความคิดเห็นที่มีต่อกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทั้งในด้านระยะเวลาการฝึกอบรมที่แนะนำให้จัดเป็นระยะเวลาที่นานขึ้นกว่านี้เป็น 1.5 วัน เป็นต้น

สรุปโดยภาพรวม ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ซึ่งมีด้วยกัน 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 5 ผลการตรวจสอบโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้และการปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พบว่า ผลการตรวจสอบโมดูลโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้มีข้อเสนอแนะให้ลดจำนวนโมดูลลงเหลือ 5 โมดูล ประกอบด้วย โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 และผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแล้วพบว่าในทุกโมดูลมีจำนวนคนที่มาจริงน้อยกว่าจำนวนคนที่สมัครเข้าสัมมนาอบรม ผลการประเมินต่าง ๆ อยู่ในระดับดีทั้งในด้านคะแนนการทดสอบก่อนหลังการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้ง 5 โมดูล รวมถึงมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับระยะเวลาการฝึกอบรมให้มากขึ้นกว่านี้สำหรับในทุกโมดูล เพื่อจะได้ทำความเข้าใจมาตรฐานการบัญชีให้ได้มากขึ้นอีก ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาปรับปรุงโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ให้มีระยะเวลาในการอบรมที่นานขึ้นจาก 8 ชั่วโมงเป็น 12 ชั่วโมงในแต่ละโมดูล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้
2. เพื่อพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
3. เพื่อประเมิน โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพบัญชีและด้านการศึกษา พัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ทั้งหมด 5 โมดูล และการประเมินคุณภาพของโมดูลการฝึกอบรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิและนำโมดูลการฝึกอบรมมาใช้ในการทดลองโดยมีระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองโมดูลละ 8 ชั่วโมง ผู้เข้าร่วมอบรมในแต่ละโมดูลประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี จากสถาบันการศึกษาที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉลี่ยโมดูลละ 30 คน สำหรับการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนา โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลสรุปของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ผลการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรม และผลการประเมินคุณภาพโมดูลการฝึกอบรมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้

ผลสรุปการวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ผลการเปรียบเทียบทักษะวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และ 2) ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทักษะทางวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้วิจัยร่วมกับความคิดเห็นของคณาจารย์บัญชีและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการสัมภาษณ์จากขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะวิชาชีพและมาตรฐานผลการเรียนรู้

ผลการเปรียบเทียบทักษะวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Accounting Standard for Professional Accountant: IES) ฉบับที่ 3 ของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation for Accountants: IFAC) และมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ดังตารางแสดงไว้ในภาคผนวก ก มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความรู้มีรายละเอียดตรงกันกับทักษะทางปัญญาของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญามีรายละเอียดตรงกันกับทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่อง การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง การวัด การรายงาน การ

ทำตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีรายละเอียดตรงกันกับทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีความเห็นหรือความคิดเห็นต่าง การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสารและเทคโนโลยีมีรายละเอียดตรงกับทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่อง การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ การนำเสนอ การพูดคุย การรายงานและการป้องกันมุมมองของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการเขียนและการพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่อง ความชำนาญทางตัวเลข ยกเว้นทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจของทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ไม่ตรงกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในด้านใดเลย รวมทั้งยกเว้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมนั้น มาตรฐานผลการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 3 มิได้กล่าวไว้ในทักษะทางวิชาชีพ แต่ได้กล่าวไว้ในมาตรฐานผลการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับที่ 4 ว่าด้วยเรื่อง ค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ

1.2 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้และความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพและผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทักษะทางวิชาชีพตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Accounting Standard for Professional Accountant: IES) และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้วิจัยร่วมกับความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการสัมภาษณ์จากขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ดังตารางแสดงไว้ในภาคผนวก ก พบว่า ทักษะในด้านต่าง ๆ มีความใกล้เคียงกับผลการ

เปรียบเทียบทักษะวิชาชีพกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในข้อ 1.1 ดังกล่าวข้างต้น แต่มีรายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จึงสามารถจัดกลุ่มทักษะเป็นด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ 2) ทักษะด้านความรู้ 3) ทักษะด้านปัญญา 4) ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข 6) ทักษะการสื่อสาร 7) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 8) ทักษะด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล 9) ทักษะภาวะผู้นำ

โดยคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับร้อยละ 100 ว่านิสิตนักศึกษาควรมีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถพิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพให้เข้ากับการตัดสินใจ มีความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการบัญชี และนำมาประยุกต์ได้อย่างเหมาะสม สามารถประยุกต์ความรู้ทางบัญชีและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่างๆ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์ สามารถระบุ และแก้ปัญหาทางวิชาการ/วิชาชีพ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุป เพื่อข้อตกลงที่ยอมรับในสถานการณ์ทางวิชาชีพ การทำงานและปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกันหรือความคิดเห็นต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความชำนาญทางตัวเลข มีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน รู้จักเลือกและใช้โมเดลการฝึกอบรมการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด การจัดการตนเอง การคิดริเริ่มอิทธิพลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัยและเป็นสากล มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้ และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่ง

วิชาชีพ มีภาวะผู้นำ สามารถพิจารณาและตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร การตัดสินใจ สามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร อันดับสองเห็นด้วยในระดับร้อยละ 95 ว่านิสิตนักศึกษาควรสามารถแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน อันดับสามเห็นด้วยในระดับร้อยละ 90 ว่านิสิตนักศึกษาควรสามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้ง สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นต่อสมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่า สมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ต่างๆ สามารถเกิดขึ้นได้กับนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตทางการบัญชีในระดับมากถึงมากที่สุด ในส่วนที่มีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้ในระดับน้อยนั้นได้มีการให้ข้อเสนอแนะดังแสดงไว้ในบทที่ 4

เมื่อผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมาดำเนินการสังเคราะห์อีกครั้งหนึ่งโดยนำทักษะในด้านต่างๆ ที่วิเคราะห์ สังเคราะห์มาได้ในเรื่องต้นนั้นสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 6 ทักษะ ประกอบด้วย

1. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ
  2. ทักษะด้านความรู้
  3. ทักษะทางปัญญาและคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข
  4. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร
  5. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
  6. ทักษะภาวะผู้นำและการจัดการ
2. ผลการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตาม

แนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ผลการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วย การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรม

2.1 การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรม

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมในที่นี้เป็นการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีที่มีจุดมุ่งหมายการชี้้นำผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 ต่อการสอนในรายวิชาบัญชี 5 รายวิชา มีองค์ประกอบดังนี้ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) วิธีดำเนินการฝึกอบรม 5) ระยะเวลาในการจัดอบรม 6) คุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม 7) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 หลักการและเหตุผล เป็นหลักการและเหตุผลของความเป็นมาเป็นไปในการจัดดำเนินการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่คาดหวังว่าเมื่อได้ดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วจะสามารถพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีได้ โดยได้กำหนดให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล

2.1.3 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร แบ่งเป็น 2 หมวด ได้แก่

หมวดที่ 1 เป็นเนื้อหาในรายวิชาทางการบัญชีหมวดวิชาเฉพาะจำนวน 5 รายวิชา โดยได้กำหนดโมดูลการฝึกอบรมเป็นลักษณะของโมดูล และผลจากการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงิน

หมวดที่ 2 เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมุ่งเน้นกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน

2.1.4 วิธีดำเนินการฝึกอบรม ประกอบด้วย

2.1.4.1 การทดสอบก่อนการอบรม (Pre-test) เพื่อเป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนเข้ารับการอบรม

2.1.4.2 การจัดการอบรมตามแต่ละโมดูล ทั้ง 5 โมดูล คือ 5 รายวิชา

2.1.4.3 การทดสอบหลังการอบรม (Post-test) เพื่อวัดระดับว่าหลังการอบรมแล้ว มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหรือไม่

2.1.5 ระยะเวลาในการจัดอบรม เป็นการอธิบายถึงช่วงระยะเวลาที่จะจัดอบรมในแต่ละรายวิชาและจำนวนชั่วโมงที่จัดอบรม คือ 8 ชั่วโมงต่อโมดูล

2.1.6 คุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม ได้กำหนดคุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม ดังนี้

2.1.6.1 ต้องเป็นคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีในสถาบันอุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี สำหรับวิชาการบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2

2.1.6.2 ต้องมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำ คือ บัณฑิตมหาบัณฑิตหรือบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

2.1.6.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนรายวิชาที่จะสมัครเข้าอบรมมาไม่น้อยกว่า 2 ปี

2.1.6.4 มีความประสงค์จะเข้ารับการฝึกอบรม

2.1.7 การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม มีการประเมินผลใน 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนการฝึกอบรม ช่วงระหว่างการฝึกอบรม และช่วงเสร็จสิ้นการอบรม

2.1.7.1 ช่วงก่อนการฝึกอบรม มีการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้สมัครก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

2.1.7.2 ช่วงระหว่างการฝึกอบรม มีการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์ในระหว่างการปฏิบัติ

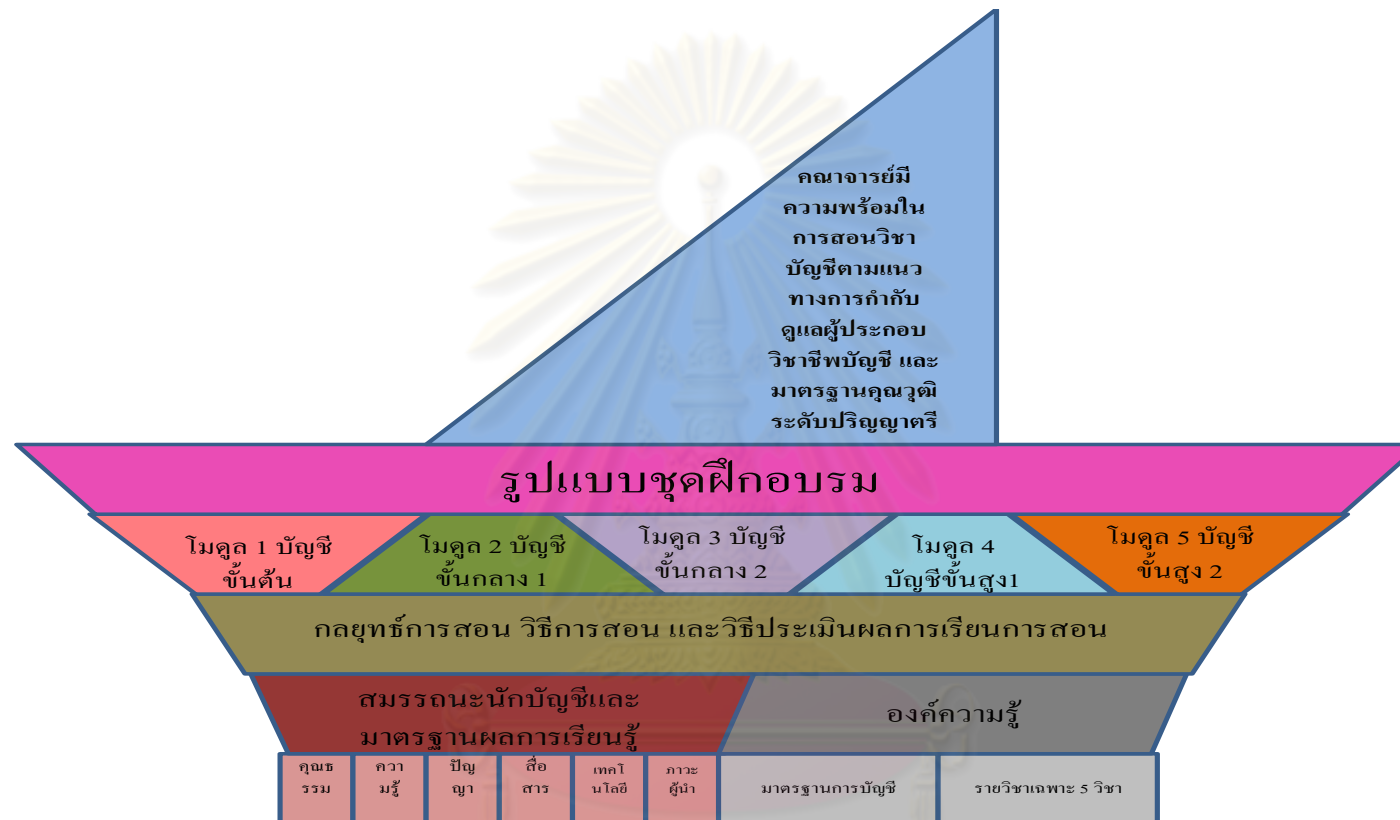
2.1.7.3 ช่วงเสร็จสิ้นการฝึกอบรม มีการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบหลังการฝึกอบรมและแบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

หลักการสำคัญของการพัฒนาโมดูลที่ผู้วิจัยทำการพัฒนาขึ้น เป็นลักษณะของการอบรม ทฤษฎีและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยแยกกิจกรรมเป็น 2 ช่วง ดังนี้

2.1.8 ช่วงเช้า เป็นการบรรยายถึงเนื้อหารายวิชาแต่ละรายวิชา มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงินที่มีผลกระทบกับเนื้อหาในรายวิชานั้นๆ รวมถึงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน

2.1.9 ช่วงบ่าย เป็นการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ระดมความคิด (Brain Strom) เพื่อจัดทำกิจกรรมตามใบงานตามที่กำหนดในแต่ละโมดูลแต่ละรายวิชา อันได้แก่ การกระจายความรับผิดชอบจากมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Mapping Curriculum) การอภิปรายจุดมุ่งหมายของแต่ละโมดูลแต่ละรายวิชา การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา การอภิปรายเนื้อหาในรายวิชาที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2554 การอภิปรายถึงกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาในรายวิชา

เนื้อหาการฝึกอบรมสามารถนำเสนอ โดยกำหนดให้ 1 โมดูล คือ 1 รายวิชา ซึ่งในแต่ละโมดูลจะมีเอกสาร 2 ส่วน คือ โมดูลบทนำ และโมดูลหลักของแต่ละรายวิชา โมดูลหลักของแต่ละรายวิชา ดังแสดงไว้ในแผนภูมิที่ 10 ประกอบด้วย โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 โมดูล 3 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2

แผนภูมิที่ 10 โมดูลการฝึกอบรมชุดฝึกอบรม “สำเนาทอง เตรียมความพร้อม คณาจารย์บัญชี”

3. ประสิทธิภาพโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

สำหรับโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นชุดฝึกอบรมที่มุ่งเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยให้มีความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีของไทยที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อเนื้อหา รายวิชาบัญชีเฉพาะ 5 รายวิชา ได้แก่ วิชาการบัญชีขั้นต้น วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1-2 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1-2 ซึ่งถือได้ว่าเป็นด้านขององค์ความรู้ทางด้านบัญชี และเพื่อให้มีความเข้าใจมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมุ่งเน้นกลยุทธ์การสอน วิธีการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งควรมุ่งเน้นไปถึงทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนิสิต นักศึกษา บัณฑิตวิชาชีพบัญชี โดยผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจและสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของรายวิชา กำหนดวัตถุประสงค์และปรับปรุงในรายวิชา กำหนดความรับผิดชอบหลัก ความรับผิดชอบรอง ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Mapping Curriculum) ที่ควรจะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่ระบุไว้ในความรับผิดชอบหลักในแต่ละรายวิชาที่คณาจารย์เข้าร่วมอบรมแต่ละรายวิชา ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ว่าในรายวิชาการบัญชีขั้นต้น วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 ควรมุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่เหมือนกันทั้ง 5 รายวิชา ในเรื่อง การมีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การมีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม การมีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี การมีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงผลโดยละเอียดไว้ในบทที่ 4 ตารางที่ 25

โดยสามารถสรุปได้ว่า โมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี เป็นเครื่องมือช่วยในการเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีได้จริง และเป็นแนวทางในการพัฒนาคณาจารย์ที่มีความเหมาะสม สามารถวัดประสิทธิภาพของโมเดลการ

ฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีได้โดยพิจารณาจากหลักฐานจากการเข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

ประการแรก ในระหว่างการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมสามารถระบุได้ว่ามีเนื้อหาในมาตรฐานการบัญชีเรื่องใดบ้างที่มีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อหัวข้อเนื้อหาในรายวิชาบัญชีทั้ง 5 วิชา ซึ่งเป็นองค์ความรู้ ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อช่วยให้คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีมีความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาวิชาบัญชีอันเกิดจากมาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงรวมถึงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ประการที่สอง ในระหว่างการฝึกอบรมผู้เข้าอบรมสามารถระบุถึงจุดมุ่งหมายของรายวิชาได้ว่าควรมุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับในแต่ละรายวิชา ดังแสดงไว้ในบทที่ 4 ตารางที่ 26

ประการที่สาม ผู้เข้าอบรมสามารถระบุการสอนได้ใน 5 รายวิชาได้ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อช่วยให้คณาจารย์สามารถพัฒนาการสอนได้อย่างต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพการสอนและแนวทางการสอนตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยส่วนใหญ่สามารถกำหนดกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน โดยใช้การสาธิต การใช้กรณีตัวอย่าง กรณีศึกษา การอภิปรายกลุ่ม การมอบหมายงานให้ทำเป็นรายงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในรายวิชา การใช้บทบาทสมมติโดยกำหนดโจทย์ตัวอย่างจริง ใช้การแสดงบทบาทสมมติและแก้ปัญหา มีการกำหนดวิธีการประเมินผลเรียน การเรียนการสอนโดยใช้วิธีการตรวจประเมินใบงาน ประเมินชิ้นงาน สังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การใช้แฟ้มสะสมงาน การประเมินตามสภาพจริง สำหรับการทดสอบย่อย การสอบกลางภาค และการสอบปลายภาคยังเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในประเทศไทย และมีการระบุถึงการให้ใช้วิธีการสอนเพื่อเกิดเจตคติ (ด้านจิตพิสัย) ที่ดี ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ โดยการให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เช่น การอภิปราย การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาไตร่ตรอง ชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เช่น การให้คำแนะนำ บอกเล่า ให้ความรู้เพิ่มเติม จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดการยอมรับ เช่น การดูละคร ดูภาพยนตร์ ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ได้พบ สัมผัสด้วยตนเองยอมเปลี่ยนแปลงเจตคติใหม่ได้ สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้อ่านหนังสือ จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ใหม่ๆ และการใช้วิธีการสอนเพื่อเกิดทักษะ (ด้านทักษะพิสัย) ส่งเสริมทักษะทางปัญญาและคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น โดยการให้ผู้สอนอธิบายประกอบในชั้นเรียนซึ่งเป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติพร้อมไปกับผู้สอน ขั้นต่อมาคือขั้นปฏิบัติเอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเองเพื่อให้เกิดความแม่นยำ ต้องพยายามไม่ให้เกิดความผิดพลาด ขั้นสุดท้ายคือ ขั้นหาความชำนาญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกลงมือปฏิบัติบ่อยๆ ในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญ เป็นการ

เพิ่มพูนประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการชี้ให้เห็นชัดเจนว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีมีความเข้าใจในวิธีการสอนแล้วว่าใจปัจจุบันจะใช้วิธีการสอน โดยการบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่ได้แล้ว

ประการที่ดี หลักฐานเชิงประจักษ์ที่สามารถแสดงได้ คือ ผลการประเมินผู้เข้าอบรมโดยใช้แบบทดสอบก่อนหลังการเข้าอบรม ผลการประเมินผู้เข้าอบรมโดยแบบทดสอบก่อนหลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอบรมเหมือนกันทั้ง 5 โมดูล และเมื่อนำมาทดสอบคะแนนโดยใช้สถิติ Pair T-test พบว่า ทั้ง 5 โมดูลมีค่า P-Value เหมือนกัน คือ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติคือ 0.05 ($\alpha = 0.05$) ซึ่งแสดงว่า ผู้เข้าอบรมมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหลังจากที่เข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมแล้ว ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีขณะเข้าร่วมการฝึกอบรมสำหรับทั้ง 5 โมดูล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก(ช่วง 3.51-4.50) ในทุกเรื่องเช่นเดียวกัน ได้แก่ ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม สามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ได้ การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรมขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงินที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชีในระดับมากทั้ง 5 โมดูล ผู้เข้าอบรมมีการแสดงให้เห็นว่าสามารถปรับประยุกต์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้ ในโมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.67) โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 อยู่ในระดับมาก ผู้เข้าอบรมมีการแสดงให้เห็นว่าเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ในโมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.58) โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 โมดูล 4 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 โมดูล 5 วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 อยู่ในระดับมาก ผู้เข้าอบรมมีการแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่มในโมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 (ค่าเฉลี่ย = 4.52) และโมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 (ค่าเฉลี่ย = 4.58) อยู่ในระดับมาก โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดูล 4

วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 โมดุล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 อยู่ในระดับมาก ผู้เข้าอบรมมีการแสดงให้ เห็นว่ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อยในโมดุล 2 วิชาการบัญชีชั้น กลาง 1 (ค่าเฉลี่ย = 4.62) อยู่ในระดับมากที่สุด โมดุล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดุล 3 วิชาการ บัญชีชั้นกลาง 2 โมดุล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 โมดุล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 อยู่ในระดับมาก ผู้เข้าอบรมมีการแสดงให้ เห็นว่าสามารถประยุกต์ใช้ วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการ ประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้ในโมดุล 2 วิชาการบัญชีชั้น กลาง 1 (ค่าเฉลี่ย = 4.57) และโมดุล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 (ค่าเฉลี่ย 4.54) อยู่ในระดับมาก โมดุล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น โมดุล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 โมดุล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 อยู่ ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชา บัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีประเด็นการอภิปราย 4 ประเด็น คือ

1. สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้
2. ผลจากการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในรายวิชาบัญชี
3. การพัฒนาโมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี
4. การนำโมดุลการฝึกอบรมไปทดลองใช้

1. สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้

สมรรถนะ (Competency) เป็นความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic or Attributes) ที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงานในความรับผิดชอบของตน ได้ดีกว่าผู้อื่น (สุกัญญา รัศมีโชติ, 2549)

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีตามแนวทางการกำกับดูแลและ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คุณลักษณะบัณฑิตที่พึง ประสงค์ในระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานผลการ เรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พบว่า มีสมรรถนะ และทักษะที่ ประกอบไปด้วย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ทักษะด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะ ทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะทางการสื่อสาร ทักษะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ภาวะผู้นำ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิด ขึ้นกับนิสิตนักศึกษาได้ทุกสมรรถนะและทักษะ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

(Competency base) ของแมคเคลแลน (McClelland D. C., 1998) คือ เมื่อนำมาแบ่งตามความยากง่ายของการพัฒนา พบว่า ส่วนที่สามารถมองเห็นได้ชัด ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสาร เรียกว่า “Hard Skills” ถือว่าเป็นส่วนที่คนแต่ละคนสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก โดยการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญและทักษะการปฏิบัติ สำหรับอีกส่วนหนึ่งคือ ส่วนที่ซ่อนอยู่ในแต่ละบุคคล ได้แก่ ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมทัศนคติทางวิชาชีพ ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และภาวะผู้นำ เรียกว่า “Soft Skills” ถือเป็น ส่วนที่พัฒนาได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล และสอดคล้องกับ IES 3 (มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3): ทักษะทางวิชาชีพ (International Accounting Standard Board, 2008) ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพควรมีทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกทักษะประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะ ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร และการสื่อสาร ทักษะทางองค์กรและการจัดการธุรกิจ

2. ผลจากการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในรายวิชาบัญชี

เนื้อหารายวิชาบัญชีตามขอบเขตของการวิจัยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 เนื้อหาในรายวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 คิดเป็นร้อยละ 70 วิชาการบัญชีขั้นต้น คิดเป็นร้อยละ 66.66 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 คิดเป็นร้อยละ 55.56 ตามลำดับ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงไปจากนี้ได้อีก หากมีมาตรฐานการบัญชีในเรื่องใด ๆ ที่มีการปรับปรุงใหม่ ประกาศใช้ออกมาจากสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ และกระทบเกี่ยวข้องในหัวข้อเนื้อหารายวิชาการบัญชี ซึ่งในอนาคตมีความเป็นไปได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีในประเทศไทยยังมีการประกาศใช้ฉบับใหม่ๆ ออกมาตลอดเวลาเป็นระยะๆ

จากผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าจะส่งผลให้คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีต้องมี ภาระหนัก ในมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งหมายถึงมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานรายงานทางการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาในรายวิชาบัญชีแทบทุกวิชา สามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้ด้านบัญชีใหม่ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง และสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา แสงดวงดี (2550) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาอาจารย์สาขาเทคนิคศาสตร์ในประเทศไทย พบว่า แนวทางการพัฒนาอาจารย์สาขาเทคนิคศาสตร์ควรเน้นสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้ชัดเจน พัฒนาระบบการสื่อสารองค์กรเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างอาจารย์ในสาขา องค์กรวิชาการและองค์กรวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาระบบ

การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการและความสามารถในการปฏิบัติการของอาจารย์ เช่นเดียวกัน

ปัจจุบันและอนาคตมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างเครือข่ายระหว่างอาจารย์ในประเทศและต่างประเทศ ระหว่างอาจารย์กับองค์กรวิชาชีพทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีควรมีการพัฒนาตนเองในด้านของภาษาต่างๆ ทั้งในภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาไต้หวัน ภาษามาลาเซีย เป็นต้น เพื่อรองรับการค้าเสรีอาเซียนซึ่งจะมีการเปิดการค้าเสรีในปีพ.ศ. 2556 อันใกล้นี้ นอกจากคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนแล้ว ยังจำเป็นต้องเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างๆ เป็นการรองรับลูกค้าผู้เป็นนิสิตนักศึกษาชาวต่างชาติที่อาจไหลทะลักเข้ามาสู่ประเทศไทย รวมทั้งคณาจารย์ต้องมีการปรับตัวโดยศึกษามาตรฐานการบัญชีของแต่ละประเทศว่าในแต่ละประเทศเหล่านั้นใช้มาตรฐานการบัญชีใดในการจัดทำบัญชี เช่น มาตรฐานการบัญชีของไทย มาตรฐานการบัญชีของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ มาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น เพื่อคณาจารย์ได้เตรียมพร้อมในการสอนแก่นิสิตนักศึกษาให้มีความสามารถทางวิชาชีพบัญชีแก่องค์กรธุรกิจจากทุกประเทศที่เข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมครู ผู้สอน เหล่าคณาจารย์ให้พร้อมรับกับการเปิดการค้าเสรีอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้อีกด้วย

3. การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ที่พัฒนาขึ้นนี้ ไม่เหมือนกับโมดูลการฝึกอบรมการอบรมอื่นๆ แต่โมดูลการฝึกอบรมนี้มีคุณลักษณะเฉพาะและกระบวนการอบรมมุ่งเน้นการเตรียมให้คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีได้รับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาการบัญชีทั้ง 5 วิชา อันได้แก่ วิชาการบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 ที่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วในปัจจุบันเนื่องจากได้รับผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 มากมายหลากหลายฉบับ รวมถึงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมุ่งเน้นกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน และการฝึกเชิงปฏิบัติการตามแต่ละรายวิชาเป็น โมดูลการฝึกอบรมการฝึกอบรมที่เน้นการ บูรณาการเนื้อหาวิชาสอนในวิชาชีพบัญชี 5 วิชา มาตรฐานการบัญชีไทย มาตรฐานรายงานทางการเงินเข้ากับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมุ่งเน้นที่กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน โดยจัดทำเป็นโมดูลชุดฝึกอบรม มีแบบประเมินทั้งในช่วงก่อนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกอบรม และช่วงเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ซึ่งทำให้โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทาง

การกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีที่พัฒนาขึ้นนี้มีความแตกต่างจากโมเดลการฝึกอบรมการอบรมทั่วไป ดังนี้

3.1 ด้านการดำเนินการฝึกอบรม

โดยเนื้อหาในการฝึกอบรมนี้เป็นหัวข้อเนื้อหาตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ซึ่งมีเนื้อหาใหม่เพราะคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีทุกคนผ่านคุณสมบัติการเข้าอบรม คือ ต้องมีประสบการณ์การสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีขึ้นไป ดังนั้นคณาจารย์ทุกท่านจะคุ้นเคยกับหัวข้อเนื้อหาวิชาอยู่แล้ว แต่ในการฝึกอบรมนี้จะมุ่งเน้นที่เนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีไทยฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 และมาตรฐานรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็น การเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีให้มีการตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงไปของเนื้อหาในวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการเตรียมตัวสอน การปฏิบัติการสอน การพัฒนาในอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของมัวร์และเซอร์เลย์ (Moor and Poly Shirley, 1995 อ้างถึงใน ศิลปชัย กงตาล, 2549: 219-220) เรื่อง การเตรียมตัวเพื่อสู่อาชีพครูและการติดตามช่วยเหลือตามลำดับ ได้แก่ การเตรียมการสอน การปฏิบัติการสอน การควบคุมและการจัดการชั้นเรียน ใช้เทคนิคการสอน การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาในอาชีพ การมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการอื่น นอกเหนือจากวิชาชีพ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่จะฝึกอบรมและติดตามช่วยเหลือครูผู้สอนเหล่านั้น

3.2 ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม

เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมที่เสนอในการพัฒนาโมเดลเพื่อใช้ใน โมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากการจัดทำรูปแบบโมเดลของชนะ กสิภรณ์ (2548) ซึ่งเป็นการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมและโมเดลการฝึกอบรมของต่างประเทศ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น หลักการสำคัญของโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นลักษณะของการอบรมทฤษฎีและนำสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะอันจะนำไปสู่การปฏิบัติจริง ข้อที่น่าสังเกตในระหว่างกิจกรรมการฝึกอบรม คือ คณาจารย์ผู้สอนที่เข้าร่วมการอบรมส่วนใหญ่ จะมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมทำกิจกรรมของในแต่ละโมเดลที่ตนเองสมัครเข้าร่วมอบรมเป็นอย่างดี ในระหว่างกลุ่มของคณาจารย์ได้ร่วมกันวิจารณ์และวิพากษ์ความคิดซึ่งกันและกัน เหล่าคณาจารย์มีความพึงพอใจที่ได้มีการเปิดโอกาสทางด้านความคิดและได้มีโอกาสในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการใหม่ๆ ขึ้น ได้เรียนรู้ความคิดของคณาจารย์ที่อยู่ต่างสถาบัน ต่างภูมิภาค ต่างประเทศสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน

4. การนำโมเดลการฝึกอบรมไปทดลองใช้

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำผลการประเมิน โมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับ

ปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงโมเดลการฝึกอบรมชุดฝึกอบรมและต่อมาจึงได้นำโมเดลการฝึกอบรมชุดฝึกอบรมไปทดลองใช้ระหว่างวันที่ 7 มกราคม 2554 ถึง วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2554 รวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง มีจำนวนผู้เข้าอบรมทั้ง 5 โมเดลน้อยกว่าจำนวนที่สมัครมาก่อนที่จะมีการฝึกอบรม ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สำหรับการจัดสัมมนาฝึกอบรมในครั้งนี้ต่อไป ควรรับสมัครผู้เข้าอบรมให้มีปริมาณมากกว่าที่กำหนดร้อยละ 40-50 จากจำนวนที่กำหนด เช่น ในแต่ละโมเดลกำหนดจำนวนผู้เข้าอบรม 30 คน ควรรับสมัครเป็นประมาณ 40-45 คน เพื่อป้องกันมิให้งานวิจัยมีกลุ่มตัวอย่างในการทดลองไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากมีการปฏิรูปหรือกระตุ้นให้อาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริงและยั่งยืน อาจสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการพัฒนาอาจารย์นั้นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาไทย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แพทริก (Patrick, Rachel, 2007) เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในนิวซีแลนด์ โดยมุ่งเน้นไปที่ความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้สอนทั้งในด้านการพูดคุยเจรจากับนิสิตนักศึกษา การเตรียมครูและความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในการนำโมเดลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำโมเดลการฝึกอบรมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ไปใช้

1.1. ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เข้าอบรมเป็นเบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อของแต่ละรายวิชา ตัวอย่าง แบบฝึกหัด กรณีศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาโครงสร้างส่วนประกอบของโมเดลการฝึกอบรม

1.2. ควรมีการติดตามและประเมินผลภายหลังการนำโมเดลการฝึกอบรมไปประยุกต์

1.3. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ควรขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการพัฒนาคณาจารย์ของสถาบันการศึกษา

1.4. ควรใช้โมเดลการฝึกอบรมนี้ร่วมกับการฝึกอบรมในการพัฒนาด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การพัฒนาการสร้างสื่อการสอน การพัฒนาการเขียนงานวิชาการ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในทุกด้านการสอนสำหรับคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

1.5 สามารถนำแนวคิดการเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีด้วย โมดุลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ไปปรับใช้กับการเตรียมความพร้อมแก่คณาจารย์วิชาอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนและอายุงานที่ต่างกัน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในด้านการเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของการใช้โมดุลการฝึกอบรม

2.2 การวิจัยพัฒนาเอกสารคำสอนมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับปรับปรุง 2552 เพื่อการสอน ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2.3 วิจัยพัฒนาโมดุลการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี สำหรับรายวิชาการบัญชีต้นทุน การสอบบัญชี การภาษีอากร รายงานทางการเงินและการวิเคราะห์

2.4 ข้อความก้ำนึ่งในการวิจัยพัฒนาโมดุลการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ได้แก่ ระยะเวลาในการใช้โมดุลการฝึกอบรม สถานที่ในการจัดงานซึ่งมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่าย กลุ่มตัวอย่างของการฝึกอบรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์. การประเมินตามสภาพจริง. วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 34 ฉบับที่ 3 (มกราคม-มีนาคม 2549): 1-13.

คหกรรมศาสตร์, คณะ. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (2542). **โครงการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีคณะคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.** (ม.ป.ท.)

คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพ. (2549). **กรอบการพัฒนาระบบวิชาชีพ[ออนไลน์].**

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. แหล่งที่มา: www.fap.or.th [2552, กุมภาพันธ์ 24]

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). **กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565).** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF:HED).** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552. (อัดสำเนา)

คณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2552). **วิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ต่อความร่วมมือพัฒนาวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐานสากล. ข่าวสารวิชาชีพบัญชี. ปีที่1 เล่มที่1: 3-4.**

จุมพจน์ วนิชกุล. 2549. **การพัฒนา รูปแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สำหรับวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

จำเนียร ศิลพานิช. (2538). **หลักและวิธีการสอน. นนทบุรี: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.**

เฉลิมศักดิ์ เข็นสำราญ. 2545. **การประเมินหลักสูตรเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

- ชนะ กสิภาร. (2548). การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมและโมดูลการฝึกของต่างประเทศ [ออนไลน์]. สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก. แหล่งที่มา:
[http://home.dsd.go.th/techno/trainingsystem/index.php?option=com_content &view=article&id= 84:2010-06-01-04-13-17&catid=53:-53-2&Itemid=71](http://home.dsd.go.th/techno/trainingsystem/index.php?option=com_content&view=article&id=84:2010-06-01-04-13-17&catid=53:-53-2&Itemid=71) [2553, ธันวาคม 14]
- ชบา พันธุ์ศักดิ์. 2550. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้ดีระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครุณี ชูประยูร. 2547. การน้อมนำสาระสำคัญของหลักธรรมในพระไตรปิฎก เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพนคร ทาดง. 2546. การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดที่อิงมาตรฐานในรายวิชาเสริมสรรรถภาพในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนชาติ หล่อกลาง. 2550. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการสอนประสบการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แอสโพรดักส์ จำกัด.
- ธารี สีนหวิ. (2552). พหุปัญญาประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- ธีราร บัวศรี. (2531). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- นวลจิตต์ เชาวีร์ติพงษ์. 2535. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- นฤมล ชั้นสัมฤทธิ์. 2542. การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา. สาขาวิชาอุดมศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิ่มนวล วิเศษสรรพ. (2547). โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนากรณีศึกษาสำหรับการสอนวิชา
 ทางการบัญชี. (ม.ป.ท.)
- นิ่มนวล วิเศษสรรพ. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ภายใต้อัตนมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี
 สาขาการบัญชี. *จุลสารสมาคมการบัญชีไทย* ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (พฤศจิกายน 2552): 8-10.
- นิวัติ วัฒนศิริธรรม. 2537. การศึกษาโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ของทบวงมหาวิทยาลัย.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทพัทธ์นนท์ เชื้อแก้ว. 2550. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้
 นอกห้องเรียนและการกระจ่ายค่านิยม เพื่อเสริมสร้างความรู้และการปฏิบัติเพื่อ
 สิ่งแวดล้อมของนักเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปริญญาโท,
 ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวนิตย์ สงคราม. 2550. การพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
 และการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปริญญาโท, ภาควิชาหลักสูตร
 การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต จัตุรวิโรจน์. 2550. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้
 เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณวุฒิปริญญาโท, ภาควิชา
 นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พฤษะวัน. (2534). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 1. 5,000
 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์. (2544). การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด
 และวิธีการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. 2,000 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์. (2550). หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้. (ม.ป.ท.). (ม.ท.ท.).
 แบบตรวจสอบรายวิชาเรียนของนักศึกษา หลักสูตร 4 ปี และ 2 ปีต่อเนื่อง ฉบับปรับปรุงปี
 การศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต. (อัคราเนา)

- ปกรณ์ เพ็ญภาคกุล. คุรุบัญญัติ. วารสารวิชาชีพบัญชี (Journal of Accounting Profession). ปีที่ 5 ฉบับที่ 12 (เมษายน 2552): 13-19.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2544). **หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นิชิน แอควอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2542). **โครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนสาขา คอมพิวเตอร์ที่บูรณาการกับจริยธรรมทางคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นนธร ชัชวรัตน์. 2545. **การพัฒนารายวิชาบริหารการพยาบาลของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามแนวคิดการจัดการรายกรณี เพื่อส่งเสริมความสามารถการทำงานร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาชีพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสานงานโครงการทรัพยากรมนุษย์, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **คู่มืออบรม ปฏิบัติการกระบวนการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. 2,000 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- ปานจิต โรจนวณิชชากร. 2548. **การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์สำหรับชาวนาไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ผลกระทบต่อการศึกษาไทยกับการเปิดเสรีทางการค้า** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://gotoknow.org/blog/fffta/405318> [2554, มีนาคม 21]
- พรพิมล พรนิรันธร. (2550). **การจัดกระบวนการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. 300 เล่ม. สงขลา: เทม การพิมพ์สงขลา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 3,000 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 6. (ม.ป.ท.)
- พาณิชย์, กระทรวง. (2547). **พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547**. (อัดสำเนา)
- พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์ และคณะ. (2543). **รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ในระดับปริญญาตรี**. 2,200 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- พิสนุ ผ่องศรี. (2550). **การประเมินทางการศึกษา:แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เทียบฟ้าการพิมพ์.

- เพ็ชรี ฐปะวิษตร์ และคนอื่นๆ. (2550). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ชุดโครงการวิจัยโครงการย่อย
ที่ 2 เรื่อง สัมพันธภาพระหว่างการศึกษา ทักษะ และสมรรถนะ. ชุดโครงการจ้างงาน
ทักษะ และการศึกษา: การแสวงหาระบบและโครงสร้างแรงงานเพื่อการพัฒนาที่พอเพียงและ
ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543). การพัฒนาคุณาจารย์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์
ชวนพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 38 ฉบับที่ 2
(ตุลาคม-ธันวาคม 2548): 104-117.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, ปทีป เมธาคุณวุฒิ และสุถักษณ์ ศรีบุรี. (2550). โครงการวิจัย เรื่อง การ
พัฒนารูปแบบการสร้างและพัฒนาครูเพื่อรองรับกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาปัญญา
บนพื้นฐานแนวคิดไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, สมสุข ชีระพิจิตร และวัชณีย์ เชาว์ดำรง. (2548). รายงานการวิจัยกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (National Qualifications Framework
for Higher Education in Thailand). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, วิชัย วงษ์ใหญ่ และกล้า ทองขาว. (2538). ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนา
ระบบการสอน Instructional Systems Development หน่วยที่ 1-4. 500 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ร่างมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี. (2553). (อัดสำเนา)
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น.
- วรพรรณ กิรานนท์. 2540. การวิเคราะห์หลักสูตรนาฏศิลป์ ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรศักดิ์ ชุมสาย ณ อยุธยา. 2548. การพัฒนารูปแบบหลักสูตรและการสอนเพื่อเสริมสร้าง
คุณภาพของสมรรถนะทางปัญญา อารมณ์ และจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชา นโยบายการจัดการและความ
เป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชณีย์ เชาว์ดำรง. 2542. รูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตศึกษาศร
ศาสตร์ ศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา สาขาวิชา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัชรภาพร เขยสุวรรณ. 2547. การวิจัยและพัฒนาต้นแบบโครงการฝึกปฏิบัติการพยาบาล
อนามัยชุมชนแบบบูรณาการวิจัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษิต, ภาควิชาวิจัย
และจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาชีพัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, สภา. (2552). ประกาศสภาวิชาชีพัญชี ฉบับที่ 17 / 2552
เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี. (อัคราณา)
- วิชาชีพัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, สภา. (2549). “ข้อกำหนดสภาวิชาชีพัญชี เรื่อง หลักเกณฑ์การ
พิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2549”.
(อัคราณา)
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า. 2548. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีขยายความคิด
ของเรเกลทเพื่อส่งเสริมความแม่นยำด้านเนื้อหาความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานและ
ความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
คุุณศึกษิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลปชัย กงตาล. 2549. การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมครู
ผู้ฝึกสอนดนตรี ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษิต, ภาควิชา นโยบาย
การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2548). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://eduserv.ku.ac.th/organization
/cooperative/data/Bachelor.pdf](http://eduserv.ku.ac.th/organization/cooperative/data/Bachelor.pdf) [2552, กรกฎาคม 11]
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมวิชาการ. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง(Authentic
Assessment). พิมพ์ครั้งที่ 1. 50,000 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- สงกรานต์ ไกยวงษ์; ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพัญชีไทยในบริษัทของผู้สอบบัญชีภาษีอากร
(A Study On The Factors Affecting The Professional Skills of Thai Accounting
Profession-in Tax Auditor Context)[ออนไลน์]. Accounting Abstracts. กทม.: มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต. แหล่งที่มา: <http://www.dpu.ac.th/account/page.php?id=4014> [2552,

กุมภาพันธ์ 24]

- สมนึก นนธิจันทร์. (2544). การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลจากสภาพจริงของ
ผู้เรียนโดยใช้ Portfolio. พิมพ์ครั้งที่ 2. 3,000 เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช จำกัด.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2549). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต จำกัด(มหาชน).
- สุชาดา แสงดวงดี. 2550. การพัฒนาอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุุณศึกษิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิดา ปกป้อง. 2545. การศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับ
ปฐมวัยในโรงเรียนนานาชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิกา กัลยาณมิตร. 2550. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงาน
ตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษิต, ภาควิชานโยบาย
การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียนคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา สุวรรณศิลป์. 2543. การพัฒนาโมดูลวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีการเรียนแบบการ
นำตนเอง หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรีในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข.
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณศึกษิต, ภาควิชาอุดมศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี เชื้อชัย. 2551. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วย กระบวนการ
เรียนรู้โดยการสังเกตผ่านเครือข่าย สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2524). เทคนิคการสอนอุดมศึกษา. (ม.ป.ท.). (ม.ท.ท.).
- สุวรรณ วังโสภณ. 2541. การศึกษากระบวนการพัฒนาอาจารย์ของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, ภาควิชาบริหารการศึกษิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2547). 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. พิมพ์ครั้งที่
5. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. 2,000 เล่ม.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. 2549. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมนิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถสูงตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต, ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง, (2550). **หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. 2,000 เล่ม.
กรุงเทพมหานคร: โอ.เอ.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2541). **สอนไปทำไม? เทคนิคการสอนและวัดผลระดับอุดมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. 3,000 เล่ม สงขลา: เหมการพิมพ์สงขลา.
- อุบลรัตน์ จิลดานนท์. 2533. **การพัฒนาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกสารสัมมนาวิชาการ เรื่อง “มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี”[ออนไลน์]. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. แหล่งที่มา: file: G: fcOnacp.htm.[2552, กุมภาพันธ์ 23]
- ไอราเชียน ปีเตอร์ คับบลิว และ กัลป์ลิกสัน อาเล็น อาร์. (2545). **ชุดเครื่องมือการประเมินตนเองของครูมืออาชีพ (Teacher Self-Evaluation Tool Kit)**. แปลโดย ศิริเดช สุชีวะ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุ๊กส์.

ภาษาอังกฤษ

- Allan, C. O., Linda, S. B. and Edward, F. P. (2003). **Curriculum: Foundations, Principles, And Issues**.
- Allan, C. O. and Francis, P. H. (2004). **Curriculum Foundations, Principles And Issues**. 4th Edition. USA.: Pearson Education Inc.
- Allan, C. O. and Thomas, J. L. II. (2000). **Strategies for Effective Teaching**. 3rd Edition. PA: Quebecor Pinting Book Group.
- Colin Corder. (1990). **Teaching Hard Teaching Soft**. USA:Galliard (Printer) Ltd.
- David, G. A. (1989). **Developing And Documenting The Curriculum**. USA: A Division Of Simon&Schuter.
- Denis, L., Peter, G. and Bill, G. (1983). **Theory and Practice of Curriculum Studies**. 3rd Edition. USA: Routledge and Kegan Pual Ltd.

- Donald, A., And Others. (2006). **Introduction To Research In Education**. 7th Edition. Canada: Thomson Corporation.
- Donald, C. O., Robert, J. H., Richard, C. C. and Harry, W. G. (1998). **Teaching Strategies A Guide to better Instruction**. 5th Edition. USA: Houghton Mifflin Company.
- George, J. P. (2004). **Analyzing The Curriculum**. 3rd Edition. IN: The McGraw-Hill Companies.
- George, J. P. And Alan, N. R. (1983). **Course Design A Guide To Curriculum Development for teachers**. 3rd Edition. NY: Pitman Publishing Inc.
- Hellnut, R. L., Arthur, M. and Jo, H. (1995). **Teaching Strategies and Methods for Student-Centered Instruction**. Canada: Harcourt Brace & Company, Ltd.
- Huck, S. W., Cormier, W. H. and Bounds, W. G. JR. (1974). **Reading Statistics and Research**. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.
- International Federation of Accountant's Ethics Committee. (2005). **Code of Ethics for Professional Accountants**. New York: IFAC Ethics Committee.
- International Accounting Education Standard Board. (2008). **International Education Standard 1-8**[Online]. New York International Federation Of Accountants. Available from: <http://www.ifac.org> [February 23, 2009]
- Ramsden, P. (2000). **Learning to lead in higher education**. New York: Routledge Tayler & Francis Group.
- Robert, B. (1992). **The New Faculty Member**. New Youk: Maxwell Macmillan International Publishing Group.
- Pascarella, E. T., and Terenzini, P. T. (1991). **How College Affects Students**. California: Jossey-Bass publishers.
- Posner, G. J. (2004). **Analyzing the Curriculum**. 3rd Edition. United States: McGraw-Hill Companies, Inc.
- Ronald, C. D. (1989). **Curriculum Improvement Decision Making And Process**. 7th Edition. NY: Allyn And Bacon.
- Schiro, M. S. (2008). **Curriculum Theory: Conflicting Visions and Enduring Concerns**. United States: SAGE Publications.
- Strange, C. C. and Banning, J. H. (2001). **Educating by Design: Creating Campus Learning Environments**. United States: Jossey-Bass A Wiley Company.

Vincent, J. M. (1996). **Designing The Physical Education Curriculum**. 3rd Edition. USA: Human Kinetics.

Wilma, S. L. And Harold, G. S. (1993). **Curriculum For A New Millenium**. USA: Allyn&Bacon Inc.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ รายนามสถาบันการศึกษาคณาจารย์ที่สัมภาษณ์

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำเนินการสัมภาษณ์
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ
3. รายนามสถาบันการศึกษาของคณาจารย์ที่ดำเนินการสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำเนินการสัมภาษณ์เกี่ยวกับทักษะทางบัญชี กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน และหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ด้านวิชาชีพบัญชี

1. อาจารย์ ดร.สุธา เจียรนัยกุลวานิช   คณบดีคณะบัญชี
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. อาจารย์เปรมารัช วิลาลัย   รองคณบดีคณะบัญชี
มหาวิทยาลัยรังสิต
3. อาจารย์บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม   ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนา
สถาบันเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น
4. อาจารย์ ดร.คณิตศร เทอดเผ่าพงศ์   หัวหน้าหลักสูตรปริญญาโท คณะบัญชี
มหาวิทยาลัยรังสิต
5. อาจารย์วิรสตรา เทียมทัต   หัวหน้าสาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเซ็นจอห์น
6. รองศาสตราจารย์ดวงสมร อรพินท์   คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. อาจารย์ ดร.สิงห์ชัย อรุณวุฒิพงศ์   ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และอาจารย์ประจำ
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต
8. อาจารย์ ดร.ศิริพร พรหมนา   คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี
มหาวิทยาลัยเซ็นจอห์น

ด้านสาขาวิชาอุดมศึกษา

9. อาจารย์ ดร.บุษนา นั้พพรรณรัตน์   สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี
และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. อาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน   ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินประสิทธิภาพของโมดูลการฝึกอบรมและตรวจเครื่องมือในการวิจัย ในวันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ระหว่างเวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุม 405 อาคารอาชีวอารุง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านวิชาชีพบัญชี

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล	หัวหน้าภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. อาจารย์ ดร.ปกรณ์ เพ็ญภาคกุล	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลวรรณ อ่ำคำตรง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
4. อาจารย์บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนา สถาบันเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น

ด้านสาขาวิชาอุดมศึกษา

5. อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยูปถัมภ์	รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. อาจารย์ ดร.ชนินาฏ ณ สุนทร	ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรและคณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
7. อาจารย์ ดร.ขนิษฐา ทรงจักรแก้ว	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์น

ด้านกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

8. อาจารย์ ดร.นันทวล วิเศษสรรพ	คณบดีคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต นายกสมาคมการบัญชีไทย
9. รองศาสตราจารย์ ดร.พนรัตน์ ปานมณี	ประธานโครงการวิจัยมาตรฐานคุณวุฒิระดับ ปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
10. รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์	หัวหน้าสาขาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
11. อาจารย์ ดร.วิชัย เสวกงาม	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. รายนามสถาบันการศึกษาของคณาจารย์ที่ดำเนินการสัมมนา

มหาวิทยาลัยของรัฐ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยบูรพา
3. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
4. มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
9. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
10. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
4. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
5. มหาวิทยาลัยคริสเตียน
6. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
7. มหาวิทยาลัยรังสิต
8. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
9. วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
10. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น
2. ตัวอย่างแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม โมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นต้น
3. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม
4. แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี
5. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าอบรม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวอย่างแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

เรื่อง โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับ

ดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ล้อมรอบตัวเลือกที่ท่านคิดว่าถูกต้องมากที่สุด

1. มาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีผลบังคับใช้ในปี 2554 (ประกาศของพระราชกิจจานุเบกษา) มีฉบับใดบ้าง

- ก. งบกระแสเงินสด การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา
- ข. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ค. นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด
- ง. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

2. เนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีใดที่ท่านคิดว่ามีความเกี่ยวข้องและส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้น

- ก. แม่บทการบัญชี
- ข. การบัญชีสำหรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- ค. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล/กิจการที่เกี่ยวข้องกัน
- ง. นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด

3. มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2552 ประกอบไปด้วยมาตรฐานการบัญชีกี่ฉบับ

- ก. 22 ฉบับ
- ข. 24 ฉบับ
- ค. 27 ฉบับ
- ง. 31 ฉบับ

4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด "เครื่องมือในการนำนโยบายส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม" หมายถึงข้อใด

- ก. กรอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
- ข. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- ค. กรอบมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย
- ง. กรอบมาตรฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

5. วิธีการสอนที่เน้นการบูรณาการหมายถึงข้อใด

- ก. การสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กัน มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน/การพัฒนาเป็นองค์รวม
- ข. การสอนในลักษณะการสื่อความหมายทางเดียว คือ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนเท่านั้น

- ค. การสอนที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กันแบบแยกส่วนกันออกไปอย่างชัดเจน
- ง. การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนฟังข้อมูลจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว

6.วิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตามสภาพจริง ไม่เหมาะสำหรับวิธีการสอนแบบใด

- ก. แบบบรรยาย
- ข. แบบใช้บทบาทสมมติ
- ค. แบบใช้ชุมชนเป็นฐาน
- ง. แบบใช้สถานการณ์จำลอง

7.มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ที่ส่งผลกระทบต่อหัวข้อในรายวิชาการบัญชีขั้นต้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหัวข้อใด

- ก. ระบบเงินสดย่อย
- ข. แม่บทการบัญชี
- ค. วิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่
- ง. งบการเงินสำหรับกิจการซื้อมาขายไป(ซื้อขายสินค้า)

8.ในแต่ละภาคการศึกษามีเอกสารใดบ้างที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำตามรายวิชาที่สอน หลังจากที่มีการประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- ก. รายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา
- ข. รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม รายงานผลการดำเนินการตามรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร
- ค. รายละเอียดของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร
- ง. รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม รายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม

9.การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีของไทยที่มีการปรับปรุงในพ.ศ. 2552 เป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานใด

- ก. มาตรฐานคุณวุฒิบัญชี
- ข. มาตรฐานการเรียนรู้ทางบัญชี
- ค. มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ
- ง. มาตรฐานการบัญชีของประเทศอเมริกา

10.มาตรฐานผลการเรียนรู้ของคุณวุฒิระดับปริญญาตรีต้องมีอย่างน้อยกี่ด้าน

- ก. 4 ด้าน
- ข. 5 ด้าน
- ค. 6 ด้าน
- ง. 7 ด้าน

2. ตัวอย่างแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

เรื่อง โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับ

ดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ล้อมรอบตัวเลือกที่ท่านคิดว่าถูกต้องมากที่สุด

1. หัวข้อใดในรายวิชาการบัญชีขั้นต้นที่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน

- ก. วิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชี
- ข. แม่บทการบัญชี
- ค. ระบบเงินสดย่อย
- ง. งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายไป(ซื้อขายสินค้า)

2. วิธีการสอนแบบใดไม่เหมาะสมกับวิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตามสภาพจริง

- ก. แบบใช้ชุมชนเป็นฐาน
- ข. แบบใช้บทบาทสมมติ
- ค. แบบบรรยาย
- ง. แบบใช้สถานการณ์จำลอง

3. ข้อใดต่อไปนี้ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีของไทยที่มีการปรับปรุงในพ.ศ. 2552

- ก. มาตรฐานการเรียนรู้ทางบัญชี
- ข. มาตรฐานคุณวุฒิบัญชี
- ค. มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ
- ง. มาตรฐานการบัญชีของประเทศอเมริกา

4. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของคุณวุฒิระดับปริญญาตรีต้องมีอย่างน้อยกี่ด้าน

- ก. 7 ด้าน
- ข. 6 ด้าน
- ค. 5 ด้าน
- ง. 4 ด้าน

5. เนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีใดที่ท่านคิดว่ามีความเกี่ยวข้องและส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้น

- ก. นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด
- ข. การบัญชีสำหรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- ค. แม่บทการบัญชี
- ง. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล/กิจการที่เกี่ยวข้องกัน

6. ในแต่ละภาคการศึกษา มีเอกสารใดบ้างที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำตามรายวิชาที่สอน หลังจากที่มีการประกาศใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- ก. รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม รายงานผลการดำเนินการตามรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร
- ข. รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม รายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม
- ค. รายละเอียดของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร
- ง. รายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

7. มาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีผลบังคับใช้ในปี 2554 (ประกาศลงพระราชกิจจานุเบกษา) มีฉบับใดบ้าง

- ก. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
- ข. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ค. งบกระแสเงินสด การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา
- ง. นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด

8. ข้อใดหมายถึงวิธีการสอนแบบบรรยาย

- ก. การสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กัน มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน/การพัฒนาเป็นองค์รวม
- ข. การสอนในลักษณะการสื่อความหมายทางเดียว คือ จากผู้สอน ไปสู่ผู้เรียนเท่านั้น
- ค. การสอนที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ กันแบบแยกส่วนกันออกไปอย่างชัดเจน
- ง. การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนฟังข้อมูลจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว

9. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด “เครื่องมือในการนำนโยบายส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม” หมายถึงข้อใด

- ก. กรอบมาตรฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- ข. กรอบมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย
- ค. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- ง. กรอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

10. มาตรฐานการบัญชีจำนวนกี่ฉบับที่มีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2552

- ก. 31 ฉบับ
- ข. 27 ฉบับ
- ค. 24 ฉบับ
- ง. 22 ฉบับ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม

แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม

เรื่อง โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทาง
การกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำชี้แจง แบบประเมินนี้ เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติได้มากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติได้มาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติได้ปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติได้น้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ผู้สังเกต จะนำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติ และผู้สังเกตจะสังเกตจาก “การ
แสดงความคิดเห็นในการอภิปรายกลุ่มย่อย”

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
1. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชี/มาตรฐานสอบบัญชี/การภาษีอากรที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี					
2. แสดงให้เห็นว่าสามารถปรับ <u>ประยุกต์</u> ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชี/มาตรฐานสอบบัญชี/การภาษีอากร ต่อเนื้อหาวิชาบัญชีได้					
3. แสดงให้เห็นว่า <u>เข้าใจ</u> ในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอนและประเมินผลการเรียนรู้แบบต่าง ๆ					
4. แสดงให้เห็นว่าสามารถ <u>ประยุกต์</u> ใช้ วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ให้เข้ากับเนื้อหาในรายวิชาบัญชีได้					
5. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น อภิปราย ในการปฏิบัติกลุ่มย่อย					
6. ผู้เข้าอบรมในกลุ่มย่อยเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมไปสรุปเป็นข้อสรุปร่วมของกลุ่ม					

4. แบบประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

แบบประเมินตนเองของผู้เข้าอบรม

เรื่อง โมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทาง

การกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
คำชี้แจง แบบประเมินนี้สำหรับให้ผู้เข้าอบรมใช้ประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ขณะ
 เข้าร่วมการฝึกอบรม ซึ่งเป็นความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมที่มีต่อตนเอง
 แบบประเมินนี้ เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติได้มากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติได้มาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติได้ปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติได้น้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณารายการประเมิน พร้อมทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 และโปรดให้ข้อเสนอแนะการประเมินด้วย ซึ่งแบบประเมินดังกล่าวนี้มีผลต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด
 ขอให้ประเมินตนเองตามความเป็นจริง

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
1. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชี/มาตรฐานสอบบัญชี/การภาษีอากรที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาบัญชี					
2. ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาบัญชีที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม					
3. ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจในวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ แบบต่าง ๆ ได้					
4. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา					
5. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง					
6. การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง					

5. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าอบรม

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าอบรม

เรื่อง โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพชั้นระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบประเมินค่าและเติมคำในช่องว่างประกอบด้วย 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ด้านเนื้อหาการฝึกอบรมและการปฏิบัติการกลุ่มย่อย

ตอนที่ 3 ด้านการจัดการฝึกอบรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. ประเภทของสถานศึกษา
- มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (มหาวิทยาลัยนอกระบบ)
- มหาวิทยาลัยของรัฐ(มหาวิทยาลัยในระบบ)
- มหาวิทยาลัยเอกชน
- วิทยาลัยเอกชน
3. ประสบการณ์ด้านการสอนรวม ..... ปี
4. สอนวิชา..... มาแล้วเป็นเวลา ..... ปี
- สอนวิชา..... มาแล้วเป็นเวลา ..... ปี
- สอนวิชา..... มาแล้วเป็นเวลา ..... ปี
- สอนวิชา..... มาแล้วเป็นเวลา ..... ปี
- สอนวิชา..... มาแล้วเป็นเวลา ..... ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านเนื้อหาการฝึกอบรมและการปฏิบัติการกลุ่มย่อย

คำชี้แจง: กรุณาตอบแบบสอบถามตามระดับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดย

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับความคิดเห็น	4	หมายถึง	เห็นด้วย
ระดับความคิดเห็น	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับความคิดเห็น	2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ระดับความคิดเห็น	1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ท่านได้รับความรู้จากการบรรยายตามหัวข้อต่าง ๆ เพียงใด					
1.1 เนื้อหาในรายวิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการบัญชี					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.2 วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน สำหรับวิชาชีพบัญชี					
1.3 การประเมินผลการเรียนรู้สำหรับวิชาชีพบัญชี					
2. ท่านคิดว่าจะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนี้ ไปใช้ในการสอนของท่าน					
3. ท่านคิดว่าความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนี้ มีประโยชน์ต่อการสอนของท่าน					
4. ท่านได้รับประโยชน์จากเพื่อนผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย					
5. เนื้อหาสาระที่บรรยายมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ปฏิบัติ					
6. กิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติมีความเหมาะสม					
7. ท่านคิดว่าการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพียงใด					

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและเติมข้อความลงในช่องว่าง

8. เนื้อหาสาระในหลักสูตรฉบับนี้ ส่วนที่เป็นภาคทฤษฎีและภาคการปฏิบัติจัดได้เหมาะสมเพียงใด

- ทฤษฎีมากเกินไป   ปฏิบัติมากเกินไป
 เหมาะสมดีแล้ว   อื่น ๆ .....

9. การจัดลำดับหัวข้อเนื้อหาในหลักสูตรจัดได้เหมาะสมเพียงใด

- เหมาะสมมาก   เหมาะสม
 เหมาะสมน้อย   ยังไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ.....

10. หัวข้อเนื้อหาที่ท่านคิดว่าควรตัดออกจากหลักสูตร เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชีฯ มีหรือไม่

- มี ระบุ.....
 ไม่มี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการจัดการฝึกอบรม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. โปรแกรมการฝึกอบรมที่กำหนดมีความเหมาะสม					
2. บรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
3. ระยะเวลาของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
4. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม					
5. อาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
6. เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
7. ท่านได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรม					
8. แบบประเมินตนเองมีความเหมาะสม					
9. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจมีความเหมาะสม					

10. ข้อเสนอแนะทั่วไป

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
แบบประเมินต่างๆ

1. แบบสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี
2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. แบบประเมินโมเดลการฝึกอบรม

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. แบบสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

แบบสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

แบบสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูล ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และทักษะทางบัญชีที่จำเป็น คำนิยม จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณาจารย์

คำชี้แจง - โปรดเติมข้อมูลลงในช่องว่าง
- โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. ชื่อ-สกุล .....
2. วุฒิการศึกษา (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 2.1 ระดับปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
  - 2.2 ระดับปริญญาโท ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
  - 2.3 ระดับปริญญาเอก ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
  - 2.4 อื่น ๆ ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
3. สถานที่ทำงาน/วิทยาลัย/มหาวิทยาลัย
.....
4. คณาจารย์เป็นอาจารย์พิเศษ (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 3.1 สอนวิชาบัญชีในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (มหาวิทยาลัยนอกระบบ)
  - 3.2 สอนวิชาบัญชีในมหาวิทยาลัยของรัฐ(มหาวิทยาลัยในระบบ)
  - 3.3 สอนวิชาบัญชีในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเอกชน
  - 3.4 สอนวิชาบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
  - 3.5 สอนวิชาบัญชีในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
5. วิชาบัญชีในความรับผิดชอบสอน (สามารถเติมได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 5.1 วิชาในอดีตย้อนหลังไม่เกิน 3 ปี.....
  - 5.2 วิชาในภาคการศึกษา
ปัจจุบัน.....
  - 5.3 วิชาในภาคการศึกษาถัดไป.....

6. ประสบการณ์ในการสอน/การทำงานด้านการสอน

6.1 อายุงานด้านการสอนในภาพรวม

- มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี
- มากกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี
- มากกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี
- มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อกรอบสาขาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (หลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชีของสาขาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์)

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามและอธิบายเหตุผลประกอบ

1. โครงสร้างหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

- 1.1 การแบ่งโครงสร้างหลักสูตรระบบทวิภาคให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต อันประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ 90 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต
- 1.2 การประกาศใช้หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีสำหรับทุกสถาบันการศึกษาที่มีการสอนวิชาชีพบัญชี
- 1.3 ทางหน่วยงานของท่าน ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีของสาขาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือไม่ เพราะเหตุใด

2. เนื้อหา คำอธิบายรายวิชา

- 2.1 ความครอบคลุมทางวิชาชีพบัญชีของเนื้อหา คำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา
- 2.2 เนื้อหา คำอธิบายรายวิชาในบางรายวิชา ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ หากมีควรปรับเปลี่ยนในวิชาใด
- 2.3 เนื้อหา คำอธิบายรายวิชามีความทันสมัย ทันยุค ทันเหตุการณ์กับสถานการณ์ทางธุรกิจไทยและธุรกิจโลกในปัจจุบันหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามและอธิบายเหตุผลประกอบ

1. ท่านมีความเข้าใจต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 4 องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

4.1 วิธีการสอน กระบวนการสอน และสื่อการสอน

คำชี้แจง   กรุณาอธิบายลงในตาราง

รายวิชา	วิธีการสอนที่ใช้	กระบวนการสอน/ลำดับ ขั้นตอนการสอน	สื่อการสอน
การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น			
การบัญชีขั้นกลาง/ขั้น กลาง 1			
การบัญชีขั้นกลาง/ขั้น กลาง 2			
การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง1			
การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง2			

4.2 สมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และ
มาตรฐานผลการเรียนรู้

คำชี้แจง   กรุณาตอบข้อที่ตรงกับความคิดเห็นและความเข้าใจของท่านมากที่สุด

รายละเอียด	ความเข้าใจ		ความคิดเห็น	
	เข้าใจ	ไม่ เข้าใจ	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย
1. ทักษะทางปัญญา - มีความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ				
- มีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีของการบัญชี และนำมาประยุกต์ใช้ ได้อย่างเหมาะสม				
- สามารถประยุกต์ความรู้ความเข้าใจอันต้องแท้ในทฤษฎีบัญชีเพื่อใช้ใน การแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ				
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ - สามารถเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์				
- สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
- สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด				

รายละเอียด	ความเข้าใจ		ความคิดเห็น	
	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา - สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดหลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์				
- สามารถระบุ และแก้ปัญหาทางวิชาการ/วิชาชีพ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน				
- แสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน				
4. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข - มีความชำนาญทางตัวเลข				
- สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้ง				
5. ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล - การจัดการตนเอง				
- การคิดริเริ่มอิทธิพลและการเรียนรู้ด้วยตนเอง				
- ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา				
- ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัยและเป็นสากล				
- มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้ และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ				
- สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ				
6. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ - มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีวินัยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม				
7. ค่านิยม และทัศนคติทางวิชาชีพ - พิจารณาการปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้ากับการตัดสินใจ				
8. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล - สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น				

รายละเอียด	ความเข้าใจ		ความคิดเห็น	
	เข้าใจ	ไม่เข้าใจ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- การทำงานเป็นทีม				
- การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุป เพื่อข้อตกลงที่ยอมรับในสถานการณ์ทางวิชาชีพ				
8. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (ต่อ) - การทำงานและปฏิสัมพันธ์ในวัฒนธรรมที่ต่างกันหรือความคิดเห็นต่างกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
9. ทักษะทางการสื่อสาร - มีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ				
- ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน				
- รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน				
10. ภาวะผู้นำ - มีภาวะผู้นำ				
- สามารถพิจารณาและตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ				
- สามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร				
- สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดโครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากร การตัดสินใจ				

ขอขอบพระคุณสำหรับการร่วมตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

ด้วยความนับถืออย่างสูง

อริสรา ชานีรณานนท์

นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อประกอบการวิจัย เรื่อง การพัฒนา โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยแบบสัมภาษณ์นี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้

- 1.) วิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้
- 2.) พัฒนาโมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
- 3.) ประเมิน โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิฉบับนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อทราบข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพบัญชีและบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงมี(ควรมี) และการเชื่อมโยงไปสู่วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน เพื่อให้เกิดสมรรถนะ ทักษะทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพบัญชีและบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงมี(ควรมี) ดังกล่าว โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง - โปรดเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

- โปรดเติมเครื่องหมาย ลงใน

1. ชื่อ-สกุล .....
2. วุฒิการศึกษา (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 2.1 ระดับปริญญาตรี ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
  - 2.2 ระดับปริญญาโท ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
  - 2.3 ระดับปริญญาเอก ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....
  - 2.4 อื่น ๆ ชื่อวุฒิการศึกษา.....
สถาบันการศึกษาที่จบ.....

รายละเอียด	ความคิดเห็น		ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ (หากคะแนน ความเป็นไป ได้ต่ำกว่า 4)
	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย	(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด	
- สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัด โครงการ การจัดการ บุคลากรและทรัพยากร การตัดสินใจ								

2.3 วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามและอธิบายเหตุผลประกอบ

ท่านคิดว่า ควรใช้

- วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และ
- การประเมินผลการเรียนการสอนใด

จึงจะก่อให้เกิดทักษะดังนี้

1. ทักษะทางปัญญา
2. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา
4. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข
5. ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
6. คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ
7. ค่านิยม และทัศนคติทางวิชาชีพ
8. ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
9. ทักษะทางการสื่อสาร
10. ทักษะความมีภาวะผู้นำ

ขอขอบพระคุณสำหรับการร่วมตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

ด้วยความนับถืออย่างสูง

อริสรา ชานีรณานนท์

นิสิตครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. แบบประเมิน โมดุลการฝึกอบรม

เรื่อง โมดุลการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิใช้เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนา คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีภายใต้แนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ประกอบด้วยรายการที่จะประเมิน ดังนี้

1. รูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวม
2. องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
  - 2.1 หลักการและเหตุผล
  - 2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  - 2.3 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
  - 2.4 วิธีดำเนินการฝึกอบรม
  - 2.5 ระยะเวลาในการฝึกอบรม
  - 2.6 คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม
  - 2.7 การวัดและประเมินผลโครงการฝึกอบรม
  - 2.8 การนำรูปแบบไปใช้

แบบประเมินนี้เป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณาเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และโปรดให้ข้อเสนอแนะของการประเมินแต่ละหัวข้อ ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบการฝึกอบรมให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสม

รายการที่ประเมิน	อันดับคุณภาพ				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวม					
1.1 การกำหนดขั้นตอนการฝึกอบรมมีความครอบคลุมตามหลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร					
1.2 รูปแบบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมปฏิบัติได้					
1.3 การเรียบเรียงลำดับของรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เข้าใจง่าย ชัดเจนและมีความสัมพันธ์กัน					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....

รายการที่ประเมิน	อันดับคุณภาพ				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
2. องค์ประกอบของรูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ					
2.1 หลักการและเหตุผล					
1) หลักการและเหตุผลที่กำหนดมีความชัดเจน.....	....	....	....	....	....
2) การใช้ภาษา และการเรียบเรียง เข้าใจง่าย.....	....	....	....	....	....
2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล..	....	....	....	....	....
2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ แสดงสิ่งที่ต้องการ กระทำ.....	....	....	....	....	....
3) การใช้ภาษา และการเรียบเรียง เข้าใจง่าย.....	....	....	....	....	....
2.3 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร					
1) การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายที่กำหนด.....	....	....	....	....	....
2) เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนด.....	....	....	....	....	....
2.4 วิธีดำเนินการฝึกอบรม					
1) สอดคล้องตามหลักการและเหตุผล.....	....	....	....	....	....
2) สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	....	....	....	....	....
3) สอดคล้องตามโครงสร้างของหลักสูตร.....	....	....	....	....	....
4) สอดคล้องตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร.....	....	....	....	....	....
5) ลักษณะวิธีการ เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติได้.....	....	....	....	....	....
2.5 ระยะเวลาในการฝึกอบรม					
1) มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับเนื้อหาการอบรม.....	....	....	....	....	....
2) ลักษณะวิธีการ เข้าใจง่าย สามารถปฏิบัติได้.....	....	....	....	....	....
2.6 คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
มีคุณสมบัติถูกต้องและเหมาะสม.....	....	....	....	....	....
2.7 การวัดและประเมินผลโครงการฝึกอบรม					
1) มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	....	....	....	....	....
2) สามารถวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้จริง	....	....	....	....	....
2.8 การนำรูปแบบไปใช้					
1) มีความเป็นไปได้ และสามารถปฏิบัติได้.....	....	....	....	....	....
2) มีความยืดหยุ่นในการนำข้อมูลป้อนกลับมาปรับปรุงรูปแบบ.....	....	....	....	....	....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

ภาคผนวก ง
ผลการประเมินต่าง ๆ

1. ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรม
2. ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี
3. ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรม

1.1 ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรมโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	Pre-Test บัญชีขั้นต้น - Post-Test บัญชีขั้นต้น	-1.486	.781	.132	-1.754	-1.217	-11.253	34	.000

1.2 ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรมโมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	Pre-test บัญชีขั้นกลาง 1 - Post-test บัญชีขั้นกลาง 1	-1.727	1.120	.239	-2.224	-1.230	-7.231	21	.000

1.3 ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรมโมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	Pre-Test บัญชีชั้นกลาง 2 - Post-Test บัญชีชั้นกลาง 2	-1.500	.650	.174	-1.876	-1.124	-8.629	13	.000

1.4 ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรมโมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	Pre-Test บัญชีชั้นสูง 1 - Post-Test บัญชีชั้นสูง 1	-1.840	.746	.149	-2.148	-1.532	-12.331	24	.000

1.5 ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้าอบรม โมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	Pre-Test บัญชีชั้นสูง 2 - Post-Test บัญชีชั้นสูง 2	-1.643	.731	.138	-1.926	-1.359	-11.892	27	.000

2. ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี

2.1 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	25	4.04	.455
ประยุกต์ใช้	25	4.08	.640
เข้าใจกลยุทธ์สอน	25	4.32	.557
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	25	4.12	.526
กำหนดวิธีการสอน	25	4.20	.577
กำหนดวิธีประเมิน	25	4.24	.523
Valid N (listwise)	25		

2.2 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีโมดูล 2 วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	21	4.14	.359
ประยุกต์ใช้	21	4.29	.561
เข้าใจกลยุทธ์สอน	21	4.00	.548
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	21	4.14	.573
กำหนดวิธีการสอน	21	4.19	.602
กำหนดวิธีประเมิน	21	4.19	.512
Valid N (listwise)	21		

2.3 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีโมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	12	4.33	.492
ประยุกต์ใช้	12	4.50	.522
เข้าใจกลยุทธ์สอน	12	4.42	.515
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	12	4.42	.515
กำหนดวิธีการสอน	12	4.50	.522
กำหนดวิธีประเมิน	12	4.50	.522
Valid N (listwise)	12		

2.4 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีโมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	19	4.26	.653
ประยุกต์ใช้	19	4.32	.671
เข้าใจกลยุทธ์สอน	19	4.00	.745
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	19	4.05	.705
กำหนดวิธีการสอน	19	4.21	.787
กำหนดวิธีประเมิน	19	4.21	.713
Valid N (listwise)	19		

2.5 ผลการประเมินตนเองในฐานะอาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีโมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	24	4.08	.504
ประยุกต์ใช้	24	4.38	.647
เข้าใจกลยุทธ์สอน	24	4.37	.711
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	24	4.12	.680
กำหนดวิธีการสอน	24	4.33	.565
กำหนดวิธีประเมิน	24	4.37	.576
Valid N (listwise)	24		

3. ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม

3.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรมโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	25	4.16	.554
ประยุกต์ใช้	25	4.16	.746
เข้าใจกลยุทธ์สอน	25	4.48	.586
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	25	4.24	.523
กำหนดวิธีการสอน	25	4.40	.577
กำหนดวิธีประเมิน	25	4.36	.569
Valid N (listwise)	25		

3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม โมดูล 2 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	21	4.24	.436
ประยุกต์ใช้	21	4.38	.590
เข้าใจกลยุทธ์สอน	21	4.48	.602
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	21	4.52	.602
กำหนดวิธีการสอน	21	4.62	.590
กำหนดวิธีประเมิน	21	4.57	.507
Valid N (listwise)	21		

3.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม โมดูล 3 วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	12	4.42	.515
ประยุกต์ใช้	12	4.67	.492
เข้าใจกลยุทธ์สอน	12	4.58	.669
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	12	4.58	.515
กำหนดวิธีการสอน	12	4.50	.522
กำหนดวิธีประเมิน	12	4.50	.522
Valid N (listwise)	12		

3.4 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม โมดูล 4 วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	19	4.26	.653
ประยุกต์ใช้	19	4.32	.671
เข้าใจกลยุทธ์สอน	19	4.05	.848
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	19	4.11	.737
กำหนดวิธีการสอน	19	4.32	.671
กำหนดวิธีประเมิน	19	4.21	.713
Valid N (listwise)	19		

3.5 ผลการสังเกตพฤติกรรมผู้เข้าอบรม โมดูล 5 วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
เข้าใจมาตรฐานบัญชี	24	4.08	.504
ประยุกต์ใช้	24	4.38	.647
เข้าใจกลยุทธ์สอน	24	4.42	.717
ปรับปรุงเนื้อหาวิชา	24	4.29	.624
กำหนดวิธีการสอน	24	4.46	.509
กำหนดวิธีประเมิน	24	4.54	.509
Valid N (listwise)	24		

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างชุดฝึกอบรม

1. ตัวอย่างชุดฝึกอบรมโมดูลบทนำ
2. ตัวอย่างชุดฝึกอบรมโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น
3. ตัวอย่างชุดฝึกอบรมภาคผนวก: กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน บทบาทของอาจารย์อุดมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ตัวอย่างชุดฝึกอบรมโมดูลบทนำ

ชุดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เพื่อพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา
ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ชื่อหลักสูตร (Course Title)

หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

รายละเอียดโมดูล (Module Detail)

หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วยโมดูลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวนทั้งสิ้น 5 โมดูล ด้วยกันดังนี้

โมดูล 1	วิชาการบัญชีขั้นต้น
โมดูล 2	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1
โมดูล 3	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2
โมดูล 4	วิชาการบัญชีขั้นสูง 1
โมดูล 5	วิชาการบัญชีขั้นสูง 2

ความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนบัญชีในระดับปริญญาตรีสาขาการบัญชีของประเทศไทย ในชื่อ หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชีตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17/2552 เรื่อง หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ซึ่งอยู่ในระหว่างช่วงการปรับปรุงหลักสูตรนี้เพื่อพิจารณารับรองรายวิชา 8 รายวิชาหลัก ได้แก่ การบัญชีขั้นต้นและขั้นกลาง 3 รายวิชา การบัญชีต้นทุน 1 รายวิชา การบัญชีขั้นสูง 2 รายวิชา การสอบบัญชี 1 รายวิชา และการภาษีอากร 1 รายวิชา ซึ่งเป็นหลักสูตรมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรีทางการบัญชี ของบัญชีบัณฑิตหรือบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาการบัญชีสำหรับสถาบันต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ปฏิบัติมาก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ในขณะเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทั้งหมดของประเทศ ตระหนักถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา จึงส่งผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา เรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. ได้ดำเนินการโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนํานโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม บัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นได้ว่าทั้งในด้านการศึกษาและด้านการบัญชีได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

ทั้งนี้ รูปแบบการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้เป็นการทำความเข้าใจต่อการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในแต่ละโมดูล เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับปรับปรุง 2552 ซึ่งจะมีการประกาศใช้ในปี 2554 และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พร้อมทั้งพัฒนาและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในฐานะอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนหรือนิสิตนักศึกษาเกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐาน

คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ที่สอดคล้องตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษาตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนและแนวทางการสอนของคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีของไทยที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อเนื้อหารายวิชาบัญชีเฉพาะ 5 รายวิชา ได้แก่ วิชาการบัญชีขั้นต้น วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1-2 วิชาการบัญชีขั้นสูง 1-2
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี โดยมุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

ส่วนประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วยส่วนประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 ส่วน คือ รายละเอียดของโมดูล ประโยชน์ที่ได้รับจากโมดูล การประเมินผลการเข้าฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. รายละเอียดชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรม เป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าอบรมใช้เป็นเอกสารหลักประกอบการฝึกอบรมตลอดหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยชุดฝึกอบรมที่เรียกว่า “โมดูล” ทั้งหมดที่ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งภายในเอกสารชุดฝึกอบรมจะมีรายละเอียดของเนื้อหา เอกสาร และกิจกรรมที่วิทยากรใช้ดำเนินการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร โดยมีโครงสร้างหัวข้อเนื้อหาในเอกสารชุดฝึกอบรมแต่ละโมดูล ประกอบด้วย

- 1.1 ชื่อโมดูล** หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษาตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ประกอบด้วยโมดูลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวนทั้งหมด 5 โมดูล ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาที่จะเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีได้ โดยมีการกำหนดชื่อโมดูลตามความเหมาะสมของเนื้อหาหลักสูตรในแต่ละโมดูล ดังนี้

โมดูล 1	วิชาการบัญชีขั้นต้น
โมดูล 2	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1
โมดูล 3	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2
โมดูล 4	วิชาการบัญชีขั้นสูง 1
โมดูล 5	วิชาการบัญชีขั้นสูง 2

- 1.2 หัวข้อเนื้อหา** หัวข้อเนื้อหาในแต่ละโมดูลประกอบด้วย เนื้อหารายวิชาของวิชาการบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1 การบัญชีขั้นกลาง 2 การบัญชีขั้นสูง 1 การบัญชีขั้นสูง 2 มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงในปีพ.ศ. 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 เนื้อหารายวิชาบัญชีในแต่ละโมดูลที่เกี่ยวข้องกับ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของมาตรฐานการบัญชีในปีพ.ศ.2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 และเนื้อหา
รายวิชาโดยรวมของการสอบบัญชี การภาษีอากร การบัญชีต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลง การประยุกต์เนื้อหา
รายวิชาการบัญชีกับวิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1.3 เวลาที่ใช้ เวลาที่ใช้ในแต่ละโมดูลมีการกำหนดระยะเวลาแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่หนึ่งเป็นการ
อภิปราย แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในเนื้อหาวิชาบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนที่สอง
เป็นเนื้อหาในส่วนของวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และการประยุกต์เข้ากับ
เนื้อหาวิชาในแต่ละหัวข้อ รวมถึงให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม
อีก 30 นาที รวมเวลาที่ใช้ทั้งสิ้นสำหรับในแต่ละโมดูล 8 ชั่วโมง เป็นจำนวน 1 วัน

1.4 กิจกรรม กิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละ โมดูล ประกอบด้วย ขั้นตอนของกิจกรรมฝึกอบรม
และรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ดังนี้

- 1) ขั้นตอนของกิจกรรมฝึกอบรม เป็นการแสดงภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบของตาราง
ประกอบด้วยหัวข้อกิจกรรมฝึกอบรมเวลาที่ใช้ ลักษณะกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนของ
กิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เข้าใจภาพรวมของกิจกรรมที่จะทำตลอดทั้งโมดูล
- 2) รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม เป็นการอธิบายรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมทุกขั้นตอนของ
กิจกรรม เป็นการอธิบายรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมทุกขั้นตอนตามลำดับ รวมทั้งมีเอกสารที่ใช้
ประกอบการฝึกอบรมในทุกขั้นตอนและกิจกรรม เช่น ใบความรู้ ใบงาน แบบประเมิน ฯลฯ ทั้งนี้
กิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้น
  - การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
  - การศึกษาเนื้อหาสาระจากใบความรู้
  - การฟังบรรยาย
  - การแบ่งกลุ่มระดมความคิด อภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน

1.5 สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สื่อที่ใช้ประกอบการอบรมในแต่ละโมดูล ประกอบด้วย ใบความรู้ซึ่งเป็น
รายละเอียดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาบัญชีในแต่ละโมดูล มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง
วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ใบงานซึ่งเป็นรายละเอียดชี้แจงถึงกิจกรรม
และลักษณะของกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าอบรมทำกิจกรรมกลุ่มย่อยร่วมกัน รวมถึงสื่อที่นอกเหนือจากเอกสารที่
เตรียมไว้ในชุดฝึกอบรม เพื่อใช้อธิบายเนื้อหาของโมดูลหรือจัดกิจกรรมในแต่ละโมดูล เช่น Power Point
 เป็นต้น

2. ประโยชน์ที่ได้รับจากชุดฝึกอบรม

ประโยชน์ที่ผู้เข้าอบรมจะได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความ
พร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพชั้นอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีวัตถุประสงค์ในแต่ละ โมดูล ดังนี้

- 2.1 ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและแนวทางการสอนของคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพชั้นอุดมศึกษา ตามแนวทางการกำกับ
ดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพชั้นอุดมศึกษาและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
- 2.2 ช่วยให้คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพชั้นอุดมศึกษาที่มีความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาวิชาบัญชีอันเกิดจากมาตรฐาน
การบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมถึงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

2.3 ช่วยให้นักอาจารย์สามารถพัฒนาการสอนได้อย่างต่อเนื่อง

3. ประเมินผลการเข้าร่วมฝึกอบรมฯ

การประเมินผลการเข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประเมินจากแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยผู้เข้าอบรมต้องมีการทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม ในระหว่างฝึกอบรมให้จัดทำแบบประเมินตนเอง และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรมอีกครั้งหนึ่ง โดยแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้ เนื้อหาของข้อคำถามมีลักษณะเป็นการถามถึงความรู้และการตระหนักของอาจารย์เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการเตรียมความพร้อมการสอนของคณาจารย์ทั้งก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม โดยแบบทดสอบทั้งสองฉบับมีลักษณะคู่ขนาน มีจำนวนฉบับละ 10 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 10-15 นาที แต่ละฉบับประกอบด้วยเนื้อหาโมดูลที่ใช้ในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร โดยมีจำนวนข้อตามสัดส่วนของเนื้อหา ซึ่งจะดำเนินการทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test) ในช่วง 10-15 นาทีแรกของการฝึกอบรมแต่ละ โมดูล และดำเนินการทดสอบหลังฝึกอบรม (Post-test) ในช่วง 10-15 นาทีสุดท้ายของการฝึกอบรมแต่ละ โมดูล

ตาราง 1 แสดงโครงสร้างของแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม

โมดูลที่	ชื่อโมดูล	จำนวนข้อ	
		Pre-test	Post-test
1	วิชาการบัญชีขั้นต้น (8 ชั่วโมง)	10	10
2	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1 (8 ชั่วโมง)	10	10
3	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2 (8 ชั่วโมง)	10	10
4	วิชาการบัญชีขั้นสูง 1 (8 ชั่วโมง)	10	10
5	วิชาการบัญชีขั้นสูง 2 (8 ชั่วโมง)	10	10
รวม		50	50

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ฝึกอบรมในแต่ละ โมดูลนั้น มีการจัดระยะเวลาในการฝึกอบรมโมดูล 1 วัน เป็นเวลา 8 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. ซึ่งการฝึกอบรมจะเบ็ดเสร็จในแต่ละวัน แต่ละโมดูล สำหรับผู้ที่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมใน โมดูลต่าง ๆ ควรมีระยะเวลาในการฝึกอบรมได้เต็มตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เข้าอบรม โดยมีกำหนดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการใน โมดูลตามแต่ละรายวิชาเช่นเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 2 กำหนดการระยะเวลาในการฝึกอบรม

วันและเวลา	หัวข้อการสัมมนา
08.30-09.00 น.	เปิดงาน แนะนำโครงการและจัดทำแบบทดสอบก่อนเริ่ม โครงการ
09.00-09.30 น.	Overview : ภาพรวมของมาตรฐานการบัญชี/มาตรฐานการสอบบัญชี/ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาชีพการบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 การสอบบัญชี การภาษีอากร การบัญชีต้นทุน
09.30-10.30 น.	มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาชีพบัญชี(ตามแต่ละรายวิชา)
10.30-10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง

วันและเวลา	หัวข้อการสัมมนา
10.45-12.00 น.	มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชาบัญชี(ตามแต่ละรายวิชา) (ต่อ) และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผล
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.30 น.	มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผล(ต่อ) และกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ
วันและเวลา	หัวข้อการสัมมนา
14.30-14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45-16.15 น.	กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ(ต่อ)
16.15-16.30 น.	จัดทำแบบทดสอบภายหลังเสร็จสิ้น โครงการ

Overview : ภาพรวมของมาตรฐานการบัญชี/มาตรฐานการสอบบัญชี/ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรที่ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาการศึกษาบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง1-2

การบัญชีขั้นสูง 1-2 การสอบบัญชี การภาษีอากร การบัญชีต้นทุน

ในภาพรวมของมาตรฐานการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาวิชาการศึกษาบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง 1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 มาตรฐานการสอบบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อรายวิชาการสอบบัญชี ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรที่ส่งผลกระทบต่อรายวิชาการภาษีอากร และการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาในรายวิชาการบัญชีต้นทุน จะพบว่า

วิชาการบัญชีขั้นต้น

วิชาการบัญชีขั้นต้นมีเนื้อหาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ได้แก่

1. งบการเงิน อันได้แก่ งบดุลหรืองบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ เป็นต้น โดยประเด็นของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่รูปแบบการจัดทำงบการเงิน โครงสร้างงบการเงิน การจัดจำแนกประเภทรายการ และการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งประเด็นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีรายละเอียดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน โดยมี งบการเงินฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย

1. งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันสิ้นงวด
2. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด
3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด
4. งบกระแสเงินสดสำหรับงวด
5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ข้อมูลที่ให้คำอธิบายอื่น และ
6. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดแรกสุด เมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่

2. รายการสินทรัพย์ หนี้สิน ได้แก่

- สินค้าคงเหลือ มีประเด็นการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สินค้าคงเหลือ

- ค่าเสื่อมราคา มีประเด็นการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
- หนี้สงสัยจะสูญ มีประเด็นการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น

วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1

วิชาการบัญชีชั้นกลาง 1 มีเนื้อหาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ได้แก่ ประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องในเรื่องของ การรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก การวัดมูลค่าและการรับรู้รายการภายหลังที่ได้สินทรัพย์มาแล้ว ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับรายการประเภท สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ การด้อยค่าของสินทรัพย์ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ซึ่งประเด็นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะอยู่ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2

วิชาการบัญชีชั้นกลาง 2 มีเนื้อหาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 อันประกอบด้วย หมวดบัญชีหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ได้แก่

รายการหนี้สิน โดยประเด็นการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่ การรับรู้รายการ การวัดมูลค่าหนี้สิน ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น การนำเสนอรายการบัญชีหนี้สินในงบการเงิน ซึ่งประเด็นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ มีรายละเอียดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน และ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น

วิชาการบัญชีชั้นสูง 1

วิชาการบัญชีชั้นสูง 1 มีเนื้อหาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ได้แก่ ประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องในเรื่องของ การรับรู้รายการ การวัดมูลค่า รายละเอียดซึ่งนำเสนอในงบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี การฝากขาย การขายผ่อนชำระ การให้เช่า อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน เป็นต้น โดยประเด็นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะอยู่ในมาตรฐานการบัญชีฉบับต่าง ๆ ดังนี้

- มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน
- มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลง ประมาณการทางบัญชีฯ
- มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาก่อสร้าง
- มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินระหว่างกาล
- มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 40 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
- ร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 21 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราฯ

วิชาการบัญชีชั้นสูง 2

วิชาการบัญชีชั้นสูง 2 มีเนื้อหาที่จะต้องเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ได้แก่ ประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องในเรื่องของ การรวมธุรกิจ การลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม การจัดทำและนำเสนองบการเงินรวม งบกระแสเงินสดรวม ซึ่งประเด็นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะอยู่ในมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง การรวมธุรกิจ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วม มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

วิชาการสอบบัญชี การภาษีอากร และการบัญชีต้นทุน

วิชาการสอบบัญชี มีประเด็นการเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการสอบบัญชีซึ่งในขณะนี้ มาตรฐานการสอบบัญชีของไทยนั้นยังอยู่ในระหว่างการประกาศออกมาเป็นร่างมาตรฐานการสอบบัญชีและอยู่ระหว่างการปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชีใหม่เป็นจำนวนมาก สำหรับวิชาการภาษีอากรมีประเด็นการเปลี่ยนแปลงตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรตลอดมา ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีการหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และสำหรับวิชาการบัญชีต้นทุนก็มีรายละเอียดที่มีการเปลี่ยนแปลง มีต้นทุนแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่นเดียวกัน

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น เกี่ยวกับความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ระยะเวลาในการฝึกอบรม ตลอดจนส่วนประกอบของหลักสูตร เป็นการกล่าวถึงภาพรวมตลอดหลักสูตร ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทั้ง 5 โมดูล เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจที่มาที่ไป ส่วนประกอบโครงสร้างทั้งหมดของหลักสูตร ก่อนที่จะเข้าสู่การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละโมดูลต่อไป และสำหรับในการฝึกอบรมในแต่ละโมดูลนั้น กำหนดให้ผู้เข้าอบรมศึกษาและใช้เอกสารชุดฝึกอบรมของในแต่ละโมดูลที่ตนเองมีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ตัวอย่างชุดฝึกอบรมโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

โมดูล 1

วิชาการบัญชีขั้นต้น

ชุดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เพื่อพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษา
ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี
และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

คำนำ

ตามที่สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนบัญชีในระดับปริญญาตรีสาขา การบัญชีของประเทศไทย ในชื่อ หลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ซึ่งเป็นหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ประกอบการพิจารณารับรองวุฒิปริญญาตรี ทางการบัญชีของบัญชีบัณฑิตหรือบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาการบัญชีสำหรับสถาบันต่างๆ ในขณะที่เดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทั้งหมดของประเทศ ตระหนักถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะเป็นผลผลิต สุดท้ายของการจัดการศึกษา จึงส่งผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา เรียกว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. ได้ดำเนินการ โครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำ นโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการ อุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนาโมดูลการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีโดยมุ่งเน้นวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และจัดทำชุดฝึก อบรม เพื่อให้คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีใช้ประกอบการฝึกอบรมและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยากรและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกท่าน หวังว่าเอกสารชุดนี้จะเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างเสริมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีให้มีความรู้ความสามารถทักษะการสอนในวิชาบัญชีต่อไป

อริสรา ธานีรณานนท์

ผู้วิจัย

มกราคม 2554

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อหลักสูตร (Course Title)

หลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชีระดับอุดมศึกษาตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

ส่วนประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ประกอบด้วยส่วนประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 ส่วน คือ รายละเอียดของโมดูล ประโยชน์ที่ได้รับจากโมดูล การประเมินผลการเข้าฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. รายละเอียดชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรม เป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าอบรมใช้เป็นเอกสารหลักประกอบการฝึกอบรมตลอดหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยชุดฝึกอบรมที่เรียกว่า “โมดูล” ทั้งหมดที่ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งภายในเอกสารชุดฝึกอบรมจะมีรายละเอียดของเนื้อหา เอกสาร และกิจกรรมที่วิทยากรใช้ดำเนินการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร โดยมีโครงสร้างหัวข้อเนื้อหาในเอกสารชุดฝึกอบรมแต่ละโมดูล ประกอบด้วย

1.6 ชื่อโมดูล ประกอบไปด้วยโมดูลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวนทั้งหมด 5 โมดูล ดังนี้

โมดูล 1	วิชาการบัญชีขั้นต้น
โมดูล 2	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 1
โมดูล 3	วิชาการบัญชีขั้นกลาง 2
โมดูล 4	วิชาการบัญชีขั้นสูง 1
โมดูล 5	วิชาการบัญชีขั้นสูง 2

1.7 หัวข้อเนื้อหา หัวข้อเนื้อหาในแต่ละโมดูลประกอบด้วย เนื้อหารายวิชาของวิชาบัญชีขั้นต้น มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงในปีพ.ศ. 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 เนื้อหารายวิชาบัญชีในแต่ละโมดูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของมาตรฐานการบัญชีในปีพ.ศ.2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554 การประยุกต์เนื้อหารายวิชาการบัญชีกับวิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

1.8 เวลาที่ใช้ เวลาที่ใช้ในแต่ละโมดูลมีการกำหนดระยะเวลาแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่หนึ่งเป็นการอภิปราย แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมในเนื้อหารายวิชาบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนที่สองเป็นเนื้อหาในส่วนของวิธีการสอน กลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ และการประยุกต์เข้ากับเนื้อหารายวิชาในแต่ละหัวข้อ รวมถึงให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมอีก 30 นาที รวมเวลาที่ใช้ทั้งสิ้นสำหรับในแต่ละโมดูล 8 ชั่วโมง เป็นจำนวน 1 วัน

1.9 กิจกรรม กิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละ โมดูล ประกอบด้วย ขั้นตอนของกิจกรรมฝึกอบรม และรายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ดังนี้

- 3) ขั้นตอนของกิจกรรมฝึกอบรม เป็นการแสดงภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบของตาราง ประกอบด้วยหัวข้อกิจกรรมฝึกอบรมเวลาที่ใช้ ลักษณะกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เข้าใจภาพรวมของกิจกรรมที่จะทำตลอดทั้งโมดูล
- 4) รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม เป็นการอธิบายรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมทุกขั้นตอนของกิจกรรม เป็นการอธิบายรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมทุกขั้นตอนตามลำดับ รวมทั้งมีเอกสารที่ใช้

ประกอบการฝึกอบรมในทุกขั้นตอนและกิจกรรม เช่น ใบความรู้ ใบงาน แบบประเมิน ฯลฯ ทั้งนี้ กิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้น

- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- การศึกษาเนื้อหาสาระจากใบความรู้
- การฟังบรรยาย
- การแบ่งกลุ่มระดมความคิด อภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน

1.10 สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ สื่อที่ใช้ประกอบการอบรมในแต่ละโมดูล ประกอบด้วย ใบความรู้ซึ่งเป็นรายละเอียดความรู้เกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาบัญชีในแต่ละโมดูล มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ใบงานซึ่งเป็นรายละเอียดชี้แจงถึงกิจกรรม และลักษณะของกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าอบรมทำกิจกรรมกลุ่มย่อยร่วมกัน รวมถึงสื่อที่นอกเหนือจากเอกสารที่เตรียมไว้ในชุดฝึกอบรม เพื่อใช้อธิบายเนื้อหาของโมดูลหรือจัดกิจกรรมในแต่ละโมดูล เช่น Power Point เป็นต้น

2. ประโยชน์ที่ได้รับจากชุดฝึกอบรม

ประโยชน์ที่ผู้เข้าอบรมจะได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพ และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี มีวัตถุประสงค์ในแต่ละ โมดูล ดังนี้

- 2.4 ช่วยเพิ่มประสิทธิผลการสอนและแนวทางการสอนของคณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
- 2.5 ช่วยให้คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาวิชาบัญชีอันเกิดจากมาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมถึงมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
- 2.6 ช่วยให้คณาจารย์สามารถพัฒนาการสอนได้อย่างต่อเนื่อง

3. ประเมินผลการเข้าร่วมฝึกอบรมฯ

ประเมินจากแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยผู้เข้าอบรมต้องมีการทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม ในระหว่างฝึกอบรมให้จัดทำแบบประเมินตนเอง และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรมอีกครั้งหนึ่ง โดยแบบทดสอบทั้งสองฉบับมีลักษณะคู่ขนาน มีจำนวนฉบับละ 10 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 10-15 นาที

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ฝึกอบรมในแต่ละ โมดูลนั้น มีการจัดระยะเวลาในการฝึกอบรมโมดูล 1 วัน เป็นเวลา 8 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. ดังนี้

ตาราง 1 กำหนดการระยะเวลาในการฝึกอบรมของโมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้น

วันและเวลา	หัวข้อการสัมมนา
08.30-09.00 น.	เปิดงาน แนะนำโครงการและจัดทำแบบทดสอบก่อนเริ่มโครงการ
09.00-09.30 น.	Overview : ภาพรวมของมาตรฐานการบัญชี/มาตรฐานการสอบบัญชี/ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาวิชาการบัญชีขั้นต้น การบัญชีขั้นกลาง1-2 การบัญชีขั้นสูง 1-2 การสอบบัญชี การภาษีอากร การบัญชีต้นทุน

วันและเวลา	หัวข้อการสัมมนา
09.30-10.30 น.	มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการศึกษาบัญชีขั้นต้น
10.30-10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45-12.00 น.	มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการศึกษาบัญชีขั้นต้น(ต่อ) และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา กฤษฎีกาการสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผล
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.30 น.	มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา กฤษฎีกาการสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผล(ต่อ) และกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ
14.30-14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45-16.15 น.	กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ(ต่อ)
16.15-16.30 น.	จัดทำแบบทดสอบภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ

จากรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น เกี่ยวกับความเป็นมาของหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ระยะเวลาในการฝึกอบรม ตลอดจนส่วนประกอบของหลักสูตร เป็นการกล่าวถึงภาพรวมตลอดหลักสูตร ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทั้ง 5 โมดูล เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจที่มากขึ้น ส่วนประกอบโครงสร้างทั้งหมดของหลักสูตร ก่อนที่จะเข้าสู่การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในแต่ละโมดูลต่อไป และสำหรับในการฝึกอบรมในแต่ละโมดูลนั้น กำหนดให้ผู้เข้าอบรมศึกษาและใช้เอกสารชุดฝึกอบรมของในแต่ละโมดูลที่ตนเองมีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โมดูล 1

วิชาการบัญชีขั้นต้น

หัวข้อเนื้อหา

1. เนื้อหาในรายวิชาการบัญชีขั้นต้น
2. มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงในปีพ.ศ. 2552 ประกาศใช้ในปี 2554
3. วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน
4. วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

เวลาที่ใช้ 8 ชั่วโมง

กิจกรรม

1. ขั้นตอนของกิจกรรมฝึกอบรม

ที่	กิจกรรมฝึกอบรม	เวลาที่ใช้	ลักษณะกิจกรรม	สื่อที่ใช้
1	รับฟังบรรยายเนื้อหาจากใบความรู้ 1.1 ถึง 1.7	3 ชั่วโมง 30 นาที	รับฟังบรรยาย จากวิทยากร	ใบความรู้ 1.1 ถึง 1.7 Power Pointสรุปข้อมูล
2	อภิปรายจุดมุ่งหมายของรายวิชา	45 นาที	กลุ่ม	ใบงาน 1.1
3	อภิปรายและกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา	45 นาที	กลุ่ม	ใบงาน 1.2

ที่	กิจกรรมฝึกอบรม	เวลาที่ใช้	ลักษณะกิจกรรม	สื่อที่ใช้
4	อภิปรายเนื้อหาในรายวิชาที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2554	60 นาที	กลุ่ม	ใบงาน 1.3
5	อภิปรายกลยุทธ์การสอนและวิธีการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะกับรายวิชาการบัญชีขั้นต้น	60 นาที	กลุ่ม	ใบงาน 1.4

2. รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 รับฟังบรรยายเนื้อหาสาระจากใบความรู้ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6 และ 1.7

ใบความรู้ 1.1

คำอธิบายรายวิชาการบัญชีขั้นต้นตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี

คำอธิบายรายวิชาการบัญชีขั้นต้นที่นำมาใช้ใน โมดูล 1 วิชาการบัญชีขั้นต้นนั้นใช้คำอธิบายวิชาตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2552) ดังนี้

“ความหมาย วัตถุประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี การจัดทำบทดลอง กระจายทำการ งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้าและกิจการให้บริการ ระบบใบสำคัญ และระบบเงินสดย่อย”

ใบความรู้ 1.2

เนื้อหาวิชาการศึกษาบัญชีขั้นต้นที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554

มาตรฐานการบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการศึกษาบัญชีขั้นต้น คือ [มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 \(ปรับปรุง 2552\)](#) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ประมวลการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้นรวมถึงรายการข้อยกเว้นที่มีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อเรื่องการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ทั้งในงบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้าหรือซื้อมาขายไปหรือที่เรียกว่ากิจการพาณิชย์ การเงินสำหรับกิจการหรือธุรกิจบริการ อันเนื่องมาจากในรายวิชาการบัญชีขั้นต้นเป็นวิชาการศึกษาแรกสำหรับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาบัญชี ต้องมีการเรียนการสอนตั้งแต่ ความหมาย วัตถุประสงค์ของการบัญชี ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่ การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี ระบบใบสำคัญ ระบบเงินสดย่อย การจัดทำบทดลอง

กระด้ายทำการ ไปจนถึงการจัดทำและนำเสนองบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้าหรือธุรกิจซื้อมาขายไปหรือธุรกิจพาณิชย์กรรม และกิจการให้บริการหรือธุรกิจบริการ ซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรตัวอย่างของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ลำดับ	หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา	ผลจากการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชีที่กระทบต่อเนื้อหาวิชา		มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาเปลี่ยนแปลง
		เนื้อหาวิชาเปลี่ยน	เนื้อหาวิชาไม่เปลี่ยน	
1	วัตถุประสงค์ของการบัญชี		✗	แม่บทการบัญชี
2	ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี		✗	
3	แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่		✗	
4	การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี	✓		แม่บทการบัญชี มาตรฐานการบัญชีแต่ละฉบับ และกำหนดรายการซื้อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2552 ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
5	การจัดทำงบทดลอง กระด้ายทำการ		✗	
6	งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน (ปรับปรุง2552)
7	งบการเงินสำหรับกิจการให้บริการ	✓		ม.1 การนำเสนองบการเงิน
8	ระบบใบสำคัญ		✗	
9	ระบบเงินสดย่อย		✗	

ใบความรู้ 1.3

มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้นจากวิทยากร

(Power Point จาก วิทยากร)

ใบความรู้ 1.4

มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี

(ลงพระราชกฤษฎีกา 13 ธันวาคม 2553)

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลต้องจัดให้สอดคล้องกันกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

- 1.1 มีความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม
- 1.3 สามารถบริหารเวลาและปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคม
- 1.4 มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวอย่างมีคุณธรรม

2. ความรู้

- 2.1 มีความรู้และความเข้าใจใน แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี
- 2.2 มีความรู้และความเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี โดยสามารถบูรณาการและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 2.4 สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ การวิจัย และวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3. ทักษะทางปัญญา

- 3.1 สามารถสืบค้นข้อมูล ประมวลข้อมูล และแนวคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการระบุและวิเคราะห์ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ด้วยตนเอง
- 3.2 สามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและด้านอื่นที่สัมพันธ์กัน ใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอแนะแนวทางใหม่ในสถานการณ์ต่างๆอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ
- 3.3 สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- 4.1 สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี
- 4.3 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน
- 4.4 มีความรับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- 5.1 มีทักษะการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมาย และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้ง
- 5.2 สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสม

กับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน

5.3 สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแปลความหมาย และการสื่อสารสารสนเทศ

ใบความรู้ 1.5

ตัวอย่างแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา

(Curriculum Mapping)

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping) เป็นแผนที่ที่แสดงถึงการนำมาตรฐานผลการเรียนรู้มากระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้น ๆ สู่แต่ละรายวิชา ได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

มาตรฐาน คุณวุฒิ (ข้อ) รายวิชา	1. คุณธรรม จริยธรรม				2. ความรู้				3. ทักษะทาง ปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ				5. ทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ		
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	4.4	5.1	5.2	5.3
การบัญชี ขั้นต้น	●	●	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	
การบัญชี ขั้นกลาง 1	●	○	○	●	●	●	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	
การบัญชี ขั้นกลาง 2	●	○	○	●	●	●	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	
การบัญชี ขั้นสูง 1	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
การบัญชี ขั้นสูง 2	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	

โดยความรับผิดชอบหลัก หมายถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ต้องให้เกิดขึ้นในรายวิชาที่กำหนดว่าต้องมีความรับผิดชอบหลักตามมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้น ๆ

ส่วนความรับผิดชอบรอง หมายถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ควรเกิดขึ้นในแต่ละรายวิชา ซึ่งมีได้มุ่งเน้นมากเท่ากับความรับผิดชอบหลัก

ใบความรู้ 1.6		
ตัวอย่างกลยุทธ์การสอนและการประเมินผลเพื่อให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้		
มาตรฐานผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนหรือกิจกรรมของนักศึกษา	การประเมินผลการเรียนรู้
<p>1. มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพ และสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ● การสอนแทรกคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชา ● การเป็นต้นแบบที่ดีของอาจารย์ และอาจารย์ที่ปรึกษา ● การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมทางด้านวิชาชีพและส่วนหนึ่งในสังคม ● การสอนจากกรณีศึกษาทั้งที่พบเห็นได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ และ กรณีศึกษาที่พัฒนาขึ้นเอง ● จัดเวทีให้มีการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ที่เกิดขึ้นจริง พร้อมให้ข้อเสนอแนะ ● ให้คณะกรรมการนักศึกษาประกันคุณภาพการศึกษา และ นักศึกษาทุน เป็นผู้นำนักศึกษาในด้านการรักษาวินัย และ ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้เกี่ยวข้อง และสังคม ● มีการสอดแทรกเรื่อง คุณค่า ทักษะคิด จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ให้รู้ถึงผลกระทบที่มีต่อวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย และ ในระบบเศรษฐกิจโลก ● มีกติกาส่งเสริมวินัยในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม และ เฝ้าสังเกต โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 	<p>ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม ต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าเรียนตรงเวลา ● การส่งงานตามกำหนดเวลาที่รับมอบหมาย ● ความพร้อมเพรียงในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ● ปริมาณการกระทำทุจริตในการสอบ ● การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ● การรักษาวินัยนักศึกษา ● การประเมินผลการปฏิบัติงานโดยหน่วยงานที่รับฝึกงาน หรือ หน่วยงานภายนอกที่ เข้าโครงการสหกิจศึกษากับคณะ ● การประเมิน จิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การเคารพและสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานขององค์กรวิชาชีพบัญชี และสังคม

มาตรฐานผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนหรือกิจกรรมของนักศึกษา	การประเมินผลการเรียนรู้
<p>2. มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในทุกรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้และความเข้าใจในหลักการ ทฤษฎีการบัญชี มาตรฐานการบัญชี และการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดทำ นำเสนอรายงานทางการเงิน การแก้ไขปัญหาการปฏิบัติทางการบัญชี การเสนอแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขระบบสารสนเทศทางการบัญชีได้ โดยใช้วิธีการบรรยาย การฝึกปฏิบัติ มอบหมายงาน การอภิปราย การใช้กรณีศึกษา หรือสถานการณ์จำลอง ● การเรียนรู้จากประสบการณ์ ของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเฉพาะด้าน ทุกด้าน ● การสอนแบบเน้นสมรรถนะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน สามารถบูรณาการความรู้ทางการบัญชีและอื่นๆ ในการปฏิบัติงานทางบัญชี โดยใช้วิธีการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับหน่วยงานภายนอก และการปฏิบัติงานในโครงการสหกิจศึกษา และการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา - มอบหมายหัวข้อ ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดหาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ สื่อการสอนเอกสาร หรือแหล่งค้นคว้าที่จัดให้มีในห้องสมุด ในปริมาณเพียงพอและพร้อมใช้ ● ให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การทดสอบย่อย ● การสอบกลางภาค ● การสอบปลายภาค ● รายงานและการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ โครงการงานหรือการวิจัย ● สอบภาคปฏิบัติ ● การประเมินผลความรู้ที่ได้จากการไปทัศนศึกษาดูงาน ● การประเมินผลการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานในทางวิชาชีพ หรือ ● วิธีอื่นที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การสอน โดยให้อาจารย์ผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบรายวิชา เป็นผู้กำหนด ทั้งนี้ให้ผ่านความเห็นชอบจากรองคมนตรีฝ่ายวิชาการ

มาตรฐานผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนหรือกิจกรรมของนักศึกษา	การประเมินผลการเรียนรู้
<p>3. มีความสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นระบบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การสอนแบบบรรยาย อภิปราย การสัมมนา ● การศึกษาจากกรณีศึกษา ● การทำกิจกรรม โครงการ โครงการงาน โดยเน้นการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและทักษะการทำงาน ● การจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ● ให้ฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพ ● มอบหมายให้ทำโครงการสำหรับรายวิชาทางบัญชี ● ส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสหกิจศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ● การทดสอบย่อย ● การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค ● การสอบสัมภาษณ์ ปากเปล่า ● รายงานและการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ โครงการงานหรือการวิจัย ● การประเมินจากผลงานนักศึกษา ● การประเมินจากผู้รับบริการ หรือ ผู้ให้การฝึกหัดงาน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ● การทดสอบทักษะ และความสามารถในการแก้ไขปัญหา
<p>มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ● การมอบหมายงานกลุ่มที่ต้องมีการประสานความร่วมมือกับนักศึกษาในหลักสูตรอื่น บุคคลภายนอกสถาบัน หรือ ชุมชน ● การศึกษาแบบสหกิจศึกษา ● การให้ทำวิจัย ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ● การทำกิจกรรมหรือโครงการบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพ โดยร่วมมือกับอาจารย์ ● โครงการพัฒนา โดยมอบหมายให้ทำเป็นกลุ่ม มีการติดตามเป็นระยะ จัดให้มีการรายงานความคืบหน้า อุปสรรค ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ● การสัมภาษณ์ ● การรายงานหน้าชั้นเรียน และ ผลงานของนักศึกษา โดย มีเกณฑ์ที่ตรงประเด็นกับการมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ● อาจารย์ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ในระหว่างที่ทำงานร่วมกัน ● ให้ผู้ร่วมงานของนักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล

มาตรฐานผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอนหรือกิจกรรมของนักศึกษา	การประเมินผลการเรียนรู้
มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● มอบหมายงานในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ ● ให้นักศึกษากับอาจารย์ทำโครงการ หรือ การวิจัยร่วมกัน ● จัดเวทีให้มีการนำเสนอผลงาน ● สหกิจศึกษาให้เรียนรู้จากการทำงานจริง ● โครงการอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี ● กิจกรรมส่งเสริมการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานบัญชี 	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้แบบประเมินผลโดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1) เทคนิคการนำเสนอ 2) ความถูกต้องตามควร 3) การใช้ภาษาเขียน ภาษาพูด 4) ความสามารถในการอธิบาย ● การสอบภาคปฏิบัติ

ที่มา : มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (2553)

ใบความรู้ 1.7		
ตัวอย่างการประยุกต์เนื้อหาวิชาวิชาการบัญชีขั้นต้น กับกลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้		
หัวข้อตามคำอธิบายรายวิชา	กลยุทธ์การสอน	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้
วัตถุประสงค์ของการบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาจากกรณีศึกษา ● การทำกิจกรรม โครงการ โครงการงาน โดยเน้นการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและทักษะการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● รายงานและการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ โครงการงานหรือการวิจัย ● การประเมินจากผลงานนักศึกษา
ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี		
แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่		
การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> ● การสอนแบบบรรยาย อภิปราย ● การศึกษาจากกรณีศึกษา ● มอบหมายให้ทำโครงการสำหรับรายวิชาทางบัญชี ● ส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสหกิจศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ● การทดสอบย่อย ● การสอบกลางภาค สอบปลายภาค ● การสอบสัมภาษณ์ ปากเปล่า ● รายงานและการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่างๆ โครงการงานหรือการวิจัย ● การประเมินจากผลงานนักศึกษา ● การประเมินจากผู้รับบริการ หรือผู้ให้การฝึกหัดงาน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา ● การทดสอบทักษะ และความสามารถในการแก้ไขปัญหา
การจัดทำบทลงกระดาษทำการ		
งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า		
งบการเงินสำหรับกิจการให้บริการ		
ระบบใบสำคัญ		
ระบบเงินสดย่อย		

คำชี้แจง

สำหรับกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตาม ใบบางาน 1.1-1.4

คำชี้แจงกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มละ 8-10 คน
2. กำหนดให้มี “ประธาน และ เลขานุการ” ประจำแต่ละกลุ่ม เพื่อสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม
3. ร่วมอภิปรายตามหัวข้อใบบางานและตามระยะเวลาที่กำหนดไว้
4. สรุปผลการอภิปรายผล และร่วมกันนำเสนอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอจากกิจกรรมอภิปรายจุดมุ่งหมายของรายวิชาการบัญชีขั้นต้น (ผลการวิเคราะห์)

.....

.....

.....

นำเสนอผลการวิเคราะห์

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3   แบ่งกลุ่มและทำกิจกรรมตามใบงาน 1.2

ใบงาน 1.2

หัวข้อการอภิปรายและกำหนด วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา

คำชี้แจงกิจกรรม

1. แต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายและกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา
ตัวอย่าง 1. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
2. นำเสนอผลการอภิปรายและข้อเสนอจากการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา

ข้อเสนอจากการอภิปรายและการวิเคราะห์

.....

.....

นำเสนอผลการวิเคราะห์

.....

.....

กิจกรรมที่ 4   แบ่งกลุ่มและทำกิจกรรมตามใบงาน 1.3

หัวข้อการอภิปราย เนื้อหาในรายวิชาที่จำเป็นต้องปรับปรุง
ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2554

คำชี้แจงของกิจกรรม

1. ให้ศึกษาใบความรู้ 1.1, 1.2 และ 1.3
2. แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหัวข้อและเนื้อหาในรายวิชาที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้เป็นไปตาม
3. มาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ประกาศใช้ในปี 2554 ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหารายวิชาการบัญชีขั้นต้น

นำเสนอผลการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน

หัวข้อเนื้อหาวิชา	เนื้อหามาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องเนื้อหาวิชา

ข้อสรุปจากกิจกรรม

.....

.....

กิจกรรมที่ 5 แบ่งกลุ่มและทำกิจกรรมตามใบงาน 1.4

หัวข้อการอภิปราย กลยุทธ์การสอนและวิธีการสอน การประเมินผลการเรียนรู้

คำชี้แจงของกิจกรรม

1. ให้ศึกษาใบความรู้ 1.2, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7 และภาคผนวก
2. แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อดังนี้
  - 2.1 กลยุทธ์การสอนและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาการบัญชีขั้นต้น
  - 2.2 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรายวิชาการบัญชีขั้นต้น

นำเสนอผลการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน

เนื้อหารายวิชา	วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้
วัตถุประสงค์ของการบัญชี		
ประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชี		
แม่บทการบัญชี หลักการและวิธีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่		
การบันทึกบัญชีตามวงจรบัญชี		
การจัดทำงบทดลองกระดาษทำการ		
งบการเงินสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า		
งบการเงินสำหรับกิจการให้บริการ		
ระบบใบสำคัญ		
ระบบเงินสดย่อย		

สื่อและโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้

1. ใบความรู้ 1.1 คำอธิบายรายวิชาการบัญชีขั้นต้น ตามหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี
2. ใบความรู้ 1.2 เนื้อหารายวิชาการบัญชีขั้นต้น ที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ที่มีการประกาศใช้ในปี 2554
3. ใบความรู้ 1.3 มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการศึกษาจากวิทยากร
4. ใบความรู้ 1.4 มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (ลงพระราชกิจจานุเบกษา 13 ธันวาคม 2553)

5. ใบความรู้ 1.5 ตัวอย่างแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping)
6. ใบความรู้ 1.6 ตัวอย่างกลยุทธ์การสอนและการประเมินผลเพื่อให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้
7. ใบความรู้ 1.7 ตัวอย่างการประยุกต์เนื้อหารายวิชาการบัญชีขั้นต้น กับกลยุทธ์การสอน วิธีการประเมินผลการเรียนรู้
8. ใบงาน 1.1 หัวข้อการอภิปราย การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา และจุดมุ่งหมายของรายวิชา
9. ใบงาน 1.2 หัวข้อการอภิปรายและกำหนด วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา
10. ใบงาน 1.3 หัวข้อการอภิปราย เนื้อหาในรายวิชาที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุง 2552 ซึ่งประกาศใช้ในปี 2554
11. ใบงาน 1.4 หัวข้อการอภิปราย กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้
12. PowerPoint สรุปข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี. (2552). **มาตรฐานการบัญชี**[Online]. สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. แหล่งที่มา: http://www.fap.or.th/st_accounting.php [14 ตุลาคม 2553]
- จำเนียร ศิลปวานิช. (2538). **หลักและวิธีการสอน**. นนทบุรี: เจริญรุ่งเรืองการพิมพ์.
- พรพิมล พรนิรันดร์. (2550). **การจัดกระบวนการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. 300 เล่ม. สงขลา: เทมการพิมพ์สงขลา.
- Allan C. Ornstein and Thomas J. Lasley II. (2000). **Strategies for Effective Teaching**. 3rd Edition. PA: Quebecor Printing Book Group.

เอกสารสำหรับศึกษาเพิ่มเติม

- กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์. การประเมินตามสภาพจริง. **วารสารเศรษฐศาสตร์** ปีที่ 34 ฉบับที่ 3 (มกราคม- มีนาคม 2549): 1-13.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2547). **19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- เว็บไซต์ <http://www.fap.or.th>

3. ตัวอย่างชุดฝึกอบรมภาคผนวก: กลยุทธ์การสอน วิธีการสอน วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน บทบาทของอาจารย์อุดมศึกษา

ภาคผนวก

กลยุทธ์การสอนและวิธีการสอน

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

บทบาทของอาจารย์อุดมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก : วิธีการสอน กลยุทธ์การสอน

1. วิธีการสอนแบบบรรยาย

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนพูด บอก เล่าอธิบายเนื้อหาหรือเรื่องราวต่างๆ แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้สอนเป็นฝ่ายเตรียมการศึกษาค้นคว้าเนื้อเรื่องมาแล้วเป็นอย่างดี ผู้เรียนเป็นฝ่ายมารับการศึกษาครั้งนั้น เป็นการสื่อความหมายทางเดียว คือ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เหมาะสำหรับการเริ่มบทเรียนใหม่ เมื่อต้องการให้ผู้เรียนได้รู้เนื้อหาสาระของบทเรียนตามขั้นตอนของหลักสูตรแต่มีเวลาจำกัด เมื่อต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้หรือมโนคติเบื้องต้น ก่อนที่จะแยกย้ายไปประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนอื่นๆ หรือเมื่อต้องการจะทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้วให้แก่ผู้เรียน

2. วิธีการสอนแบบสาธิต

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งผู้สอนเชิญมาเป็นวิทยากร แสดงให้ผู้เรียนได้ดูสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้เป็นตัวอย่างพร้อมๆ กับการบอก อธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงเชิงรูปธรรม เกิดการเรียนรู้จากการสังเกตกระบวนการขั้นตอนของการสาธิตนั้นๆ

ผู้สอนเป็นผู้วางแผนดำเนินการและลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนอาจจะมีส่วนร่วมบ้างแต่ก็เพียงเล็กน้อย วิธีสอนแบบนี้เหมาะสำหรับการสอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาในกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น

3. วิธีการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพิจารณาหัวข้อที่กลุ่มมีความสนใจร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคำตอบแนวทางหรือเพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน ผู้เรียนได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา และได้ฝึกการทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย เป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะการเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิด การพูด การรับฟัง การแสดงความคิดเห็น การทำงานร่วมกับกลุ่ม เป็นต้น

4. วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันค้นคว้าหรือทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้นผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ก็เพราะได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีในเวลาอันจำกัด เพราะผู้เรียนได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำได้พึ่งพาอาศัยกัน ผู้สอนควรใช้กิจกรรมกลุ่มหลายๆ ลักษณะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุดโดยอาจจะแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนเล่นเกม ทำการทดลอง แสดงบทบาทสมมติ ฝึกทักษะแข่งขันตอบปัญหา ศึกษาจากชุดการสอนแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง หรือสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

5. วิธีการสอนแบบนิรนัย

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากทฤษฎี กฎ หรือหลักการต่างๆ แล้วให้ผู้เรียนหาหลักฐานหรือเหตุผลมาพิสูจน์ยืนยัน เป็นวิธีสอนที่ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็วและไม่ยุ่งยาก เหมาะที่จะใช้สอนเนื้อหาวิชาต่างๆ หรือสอนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่างๆ เพราะสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายได้ดี ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุผล ควรให้ผู้เรียนฝึกการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่มีลักษณะตรงตามสภาพจริงในชีวิตของผู้เรียน และควรมีความหลากหลายพอสมควรเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น

6. วิธีการสอนแบบอุปนัย

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการศึกษารายละเอียดปลีกย่อยไปหากฎเกณฑ์หรือส่วนรวม เป็นการสอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ หลักการ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป โดยให้ผู้เรียนทำการศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบ แล้วพิจารณาค้นหาองค์ประกอบที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันจากตัวอย่างต่างๆ เพื่อนำไปสรุป ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจอย่างมีความหมายและสร้างความสัมพันธ์ของความคิดต่างๆ อย่างชัดเจน ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักทำการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

7. วิธีการสอนแบบแก้ปัญหาหรือวิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมคิดแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่มีขั้นตอน มีเหตุผล มีการรวบรวมข้อมูล มีการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล มุ่งฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล ตีความ และสรุป ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์พิจารณาหาเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความคิดอิสระ และการทำงานร่วมกับเพื่อน

8. วิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวน

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการทางความคิด หาเหตุผล ผู้เรียนจะค้นพบความรู้ หรือแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง โดยผู้สอนตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาได้เองและสามารถนำการแก้ปัญหานั้นมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

9. วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ

เป็นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติที่เกิดขึ้นจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้แสดงออก ตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็น ผู้สอนจะใช้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนได้อย่างลึกซึ้ง รู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น **การแสดงบทบาทสมมุติแบบละคร** เป็นการแสดงบทบาทตามเรื่องราวที่มีอยู่แล้วผู้แสดงได้รับทราบเรื่องราวทั้งหมด แต่ไม่ได้รับบทที่กำหนดให้แสดงตามอย่างละเอียด ผู้แสดงต้องแสดงออกเองตามความคิดของตน และดำเนินเรื่องไปตามท้องเรื่องที่ได้กำหนดไว้แล้ว ซึ่งมีลักษณะเหมือนละคร และการแสดงบทบาทสมมุติแบบแก้ปัญหา เป็นการแสดงบทบาทสมมุติที่ผู้เรียนได้รับทราบสถานการณ์ หรือเรื่องราวแต่เพียงเล็กน้อยเท่าที่จำเป็น ซึ่งมักเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือมีความขัดแย้งแฝงอยู่ ผู้แสดงบทบาทจะใช้ความคิดเห็นของตนในการแสดงออกและการแก้ปัญหาต่างๆอย่างเสรี

10. วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนลงไปทำกิจกรรมในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกา ที่สะท้อนความเป็นจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลที่มีในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เรียนในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

11. วิธีการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งเรียนรู้ในเรื่องนั้นซึ่งนอกสถานที่ที่ทำการเรียนการสอนปกติ โดยมีการศึกษาสิ่งต่างๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จาก ข้อมูลที่ได้ศึกษามาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

12. วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมุติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา โดยมีมุมมองที่กว้างขึ้น

13. วิธีการสอนโดยใช้เกม

เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรม การเล่นเกม วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

14. วิธีการสอนโดยการทำโครงการ

โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้นแล้วนำเสนอผลงาน สัมพันธ์กับความเป็นจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการสืบสวน(Process of inquiry) ที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ช่วย

ให้ผู้เรียนได้ผลิตงานที่เป็นรูปธรรมออกมา ผลผลิตที่แสดงออกถึงความรู้ความคิดของผู้เรียนนี้สามารถนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนและวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างชัดเจน

15. วิธีการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

เป็นการนำชุมชนมาเป็นฐานความคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ใช้ชุมชนเป็นแหล่งฝึกงานวิชาการและวิชาชีพ การให้ผู้เรียนร่วมดูแล ช่วยเหลือ บริหารชุมชน การพัฒนาแนวคิดเรื่องอาชีพการทำงานให้แก่ผู้เรียน การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

16. วิธีการสอนแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model)

เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ของเนื้อหาสาระต่างๆ อย่างเข้าใจ และสามารถให้คำนิยามของมโนทัศน์นั้นด้วยตนเอง เนื่องจากผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์จากการคิดวิเคราะห์และตัวอย่างที่หลากหลาย ดังนั้นผลที่ผู้เรียนจะได้รับโดยตรงคือ จะเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์นั้น และได้เรียนรู้ทักษะการสร้างมโนทัศน์ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจมโนทัศน์อื่นๆ ต่อไปได้ รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลโดยการอุปนัย (inductive reasoning) อีกด้วย

ภาคผนวก ข : วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการประเมินที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินผล การจัดการกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ที่มีการกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวาง ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินผลการปฏิบัติ (Performance Assessment) การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การทดสอบ (Testing) การประเมินโดยใช้ศูนย์การประเมิน (Assessment Centers) เป็นต้น (พรพิมล พรพิรชนม์, 2550) **วิธีการวัดและตัวอย่างเครื่องมือ**

การวัดผลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถทำได้หลายวิธี อาทิเช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต การตรวจผลงาน การใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น แต่ละวิธีสามารถใช้เครื่องมือวัดได้แตกต่างกันตามความเหมาะสม ดังตัวอย่างที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (2546 : 13) ได้นำเสนอไว้ ดังนี้

วิธีการวัด	ตัวอย่างเครื่องมือ
การทดสอบ (Testing)	แบบสอบข้อเขียน (Written Test) แบบสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test) แบบวัด (Scale)
การสัมภาษณ์ (Interview)	แบบสัมภาษณ์ (Interview guide)
การสอบถาม (Inquiry)	แบบสอบถาม (Questionnaire)
การตรวจผลงาน (Testing)	แบบประเมินผลงาน
การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)	แบบบันทึก (Record) แบบประเมินผลงาน แบบประเมินตนเอง
การใช้ศูนย์การประเมิน (Assessment Center Method)	แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบบันทึก (Record) แบบมาตราประเมินค่า (Rating scale) แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินผลงาน

สาระการประเมินและตัวอย่างเครื่องมือ

เอมอร์ จังศิริพรภรณ์ (2546 : 152) ได้สรุปองค์ประกอบของสาระในการประเมินผลการเรียนรู้วิธีการประเมินผลและตัวอย่างเครื่องมือ ไว้ดังนี้

สาระที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	ตัวอย่างเครื่องมือ
1. ความรู้และทักษะ 1.1 ความรู้พื้นฐานของวิชา	วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล วิธีการประเมินด้วยข้อสอบ	บันทึกการถามตอบในชั้นเรียน บันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน บันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน บันทึกการสอบปากเปล่า แบบสอบประเภทเขียนตอบ แบบสอบประเภทเลือกตอบ แบบฝึกหัด
1.2 ทักษะการแสวงหาความรู้	วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล	บันทึกการถามตอบในชั้นเรียน บันทึกการพบปะพูดคุยกับผู้เรียน บันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน
1.3 ผลการปฏิบัติงาน	วิธีการประเมินจากการปฏิบัติ วิธีการประเมินตามสภาพจริง วิธีการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน	บันทึกการสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า แฟ้มสะสมงาน
1.4 พัฒนาการทางความรู้	วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล แบบสอบประเภทเขียนตอบ แบบสอบประเภทเลือกตอบ	บันทึกการถามตอบในชั้นเรียน บันทึกการพบปะพูดคุยกับผู้เรียน วิธีการประเมินด้วยข้อสอบ บันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน บันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน บันทึกการสอบปากเปล่า แบบฝึกหัด
1.5 พัฒนาการทางทักษะ	วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล วิธีการประเมินจากการปฏิบัติ วิธีการประเมินตามสภาพจริง วิธีการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน	บันทึกการพบปะพูดคุยกับผู้เรียน บันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน บันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน บันทึกการสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า แฟ้มสะสมงาน
2. คุณธรรม 2.1 คุณธรรม 2.2 การพัฒนาคุณธรรม	วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล วิธีการประเมินจากการปฏิบัติ วิธีการประเมินตามสภาพจริง วิธีการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน	บันทึกการพบปะพูดคุยกับผู้เรียน บันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน บันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน บันทึกการสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า แฟ้มสะสมงาน

รูปแบบแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริง หรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการ

แสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิต การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอน โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ค้นพบ ผลิตความรู้ และได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

การประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงจะแตกต่างจากการประเมินผลการเรียนหรือการประเมินเพื่อรับรองผลงาน เพราะเน้นการให้ความสำคัญกับพัฒนาการและความต้องการช่วยเหลือและการประสบความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน มากกว่าการประเมินผลการเรียนที่มุ่งการให้คะแนนผลผลิตและจัดลำดับที่ แล้วเปรียบเทียบกับกลุ่มเนื่องจากจะวัดผลโดยตรงในสภาพการแสดงออกจริงๆ ในเนื้อหาวิชา ซึ่งการทดสอบด้วยข้อสอบจะวัดได้เฉพาะความรู้และทักษะบางส่วนและเป็นการวัดโดยอ้อมเท่านั้น นอกจากนี้การประเมินผลจากสภาพที่เป็นจริงจะมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับแต่ละบุคคล และเป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง

วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึก จากผู้เกี่ยวข้อง การทดสอบภาคปฏิบัติ การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการประเมินตามสภาพจริงได้

2. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

การประเมินการปฏิบัติเป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยพิจารณาจากกระบวนการทำงานและคุณภาพของงาน เกณฑ์การประเมินอาจสร้างขึ้นจากมิติความสำคัญของคุณลักษณะด้านต่างๆ ของผลงานนั้น ประกอบด้วย

1. การประเมินผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินงานที่เป็นผลจากการแสดงหรือการกระทำของผู้เรียน วิธีการประเมินอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น พิจารณาจากคุณภาพงาน ลักษณะของงาน และการตรวจสอบว่างานเป็นไปตามข้อกำหนดที่ตั้งไว้หรือไม่

2. การประเมินกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินวิธีการที่ผู้เรียนใช้ดำเนินการ เพื่อให้ได้ผลผลิตหรือจะเป็นงานส่วนหนึ่งซึ่งไม่ใช่ผลผลิต การประเมินกระบวนการทำได้ค่อนข้างยาก เพราะธรรมชาติของการประเมินค่อนข้างยุ่งยาก และไม่เป็นปรนัย การประเมินส่วนใหญ่จะใช้การสังเกตโดยมุ่งดูที่คุณภาพหรือประสิทธิภาพของกระบวนการที่ผู้เรียนใช้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการเรียนรู้

ลักษณะสำคัญของการประเมินการปฏิบัติ

การประเมินการปฏิบัติควรประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดอย่างชัดเจน
2. มีการกำหนดวิธีการทำงาน
3. มีการกำหนดความสำเร็จของงาน
4. มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน
5. มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน
6. มีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน

วิธีการประเมินการปฏิบัติ

ในการประเมินการปฏิบัติของผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย ซึ่ง วัตินาพร ระงับทุกข์(2541 : 65) ได้จำแนกออกเป็นด้านหลักๆ ดังนี้

1. การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนตรงๆ เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อตนเองต่อการปฏิบัติงานต่อสิ่งต่างๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน โดยอาจให้ผู้เรียนรายงานผลด้วยการพูด หรือเขียน หรือตอบแบบตรวจสอบรายการ หรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน

2. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่ยังเรียนและในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยว และงานกลุ่ม ผู้สอนควรใช้การสังเกตอย่างสม่ำเสมอโดยผู้เรียนไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติงานที่แท้จริงของผู้เรียน

3. การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏิบัติงานเพื่อหาว่างานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดี และส่วนใดที่ควรปรับปรุง ผู้สอนอาจวิเคราะห์ขณะที่ผู้เรียนเข้าร่วมปฏิบัติงานหรือโครงการที่ได้รับมอบหมายหรือเมื่อทำงานสำเร็จแล้วก็ได้

4. การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด แบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติการบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอน หรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ

เทคนิควิธีการประเมินการปฏิบัติ

การประเมินการปฏิบัติสามารถทำได้หลายวิธีด้วยเครื่องมือหลายประเภท เช่น ขณะทำการทดสอบหรือขณะทำการเรียนการสอนผู้สอนสามารถประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนโดยฝึกให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนด้วยตนเอง ให้เพื่อนประเมิน หรือผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง การประเมินควรมีความยืดหยุ่น และยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน ไม่ว่าผู้สอนจะใช้เทคนิควิธีการประเมินแบบใด การประเมินนั้นจะต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายของการประเมินในแต่ละครั้งนั้นผู้สอนอาจใช้เทคนิควิธีการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินรายบุคคล (Individual Assessment) เป็นการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลในห้องเรียนหรือในกลุ่ม ในการประเมินผู้สอนต้องกำหนดว่าจะใช้การประเมินโดยอิงกลุ่ม อิงเกณฑ์ หรืออิงตนเองก็ได้

2. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของผู้เรียนในสถานการณ์กลุ่มและตัดสินความก้าวหน้าของผู้เรียน ผู้สอนอาจให้คะแนนผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือใช้คะแนนรายบุคคลบวกกับคะแนนกลุ่ม ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ (มักใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ)

3. การประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อน (Self – Peer Assessment) การประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการประเมินงานของตนและของเพื่อนร่วมห้อง ทั้งนี้ก่อนใช้วิธีการประเมินแบบนี้ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะประเมินตนเองและประเมินเพื่อนได้ตรงตามความเป็นจริง โดยผู้สอนอาจฝึกการประเมินดังกล่าวด้วยการเตรียมแบบตรวจสอบรายการ และแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่าให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ก่อน จนแน่ใจว่าผู้เรียนสามารถพิจารณาประเด็นในการประเมินได้ตรงและสามารถประเมินด้วยการเขียน หรือพูดบรรยายได้

ประเภทของเครื่องมือวัดการปฏิบัติ

วัตินาพร ระวังบุกษ์ (2541 : 67) ได้สรุปประเภทของเครื่องมือวัดการปฏิบัติ ไว้ดังนี้

1. เครื่องมือเกี่ยวกับการเขียน (Paper and Pencil Performance) เป็นการวัดการประยุกต์ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน เช่น การเขียนแบบ การสร้างแผนที่ การแปลโจทย์ปัญหาเป็นรูปภาพ การแต่งกลอน การเขียนโครงงานวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. การจำแนกและระบุกระบวนการปฏิบัติ (Identification Test) เป็นการระบุชื่อเครื่องมือชิ้นส่วน ขั้นตอนการทำงาน หรือจำแนกสิ่งที่ไม่เหมือนกัน

3. การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulated Performance) เป็นการสอบวัด โดยกำหนดสถานการณ์ที่คล้ายสถานการณ์จริงมากที่สุดให้ผู้เรียนแก้ปัญหา หรือบอกขั้นตอน วิธีการทำงานเพื่อสร้างงานหรือเพื่อระบุ หรือบรรเทาความเสียหาย

4. การกำหนดตัวอย่างงาน (Work sample Test) เช่น งานแกะสลักสบู่ ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาตัวอย่างงานแล้วทำตามแบบให้เหมือนหรือดีกว่า ซึ่งการประเมินอาจประเมินผลสำเร็จทั้งชิ้นหรือประเมินเพียงบางส่วนก็ได้

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ

เครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนเรียกว่า Rubric (Rubric) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อพิจารณาลักษณะของสิ่งสำคัญ โดยจะต้องกำหนดมาตราวัด (Scale) และรายการคุณลักษณะที่บรรยายถึงความสามารถในการแสดงออกของผู้เรียนในแต่ละระดับ ข้อมูลจากรูบริก จะสะท้อนให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทราบว่า ผู้เรียนเรียนรู้จะไรมาย่าง และทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด นับได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญในการทดสอบการปฏิบัติ เพราะเป็นแนวทางการให้คะแนน อันประกอบด้วยระดับคะแนนและรายละเอียดที่อธิบายคุณลักษณะแต่ละระดับคะแนน ระดับคะแนนดังกล่าวอาจเป็นเชิงคุณภาพ เช่น

ดี ปานกลาง พอใช้ หรือเชิงปริมาณ เช่น 1 คะแนน 2 คะแนน 3 คะแนน ก็ได้ Chicago Public Schools (2003 อ้างถึงใน นพเก้า ณ พัทลุง, 2548 : 63) กล่าวถึง ลักษณะของเกณฑ์การประเมินผลที่ดี ดังนี้

1. มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ครอบคลุมคุณลักษณะทุกด้านในการปฏิบัติของผู้เรียน
3. สะท้อนถึงมโนทัศน์ของการปฏิบัติที่มีคุณภาพ
4. ระดับของคะแนนกำหนดไว้อย่างเหมาะสม
5. อธิบายแต่ละระดับของคะแนนอย่างชัดเจน
6. ผู้เรียนและผู้ปกครองสามารถเข้าใจได้ง่าย
7. สามารถประยุกต์ใช้ได้ในงานต่างๆ
8. มีความยุติธรรมและปราศจากอคติ
9. ความเป็นไปได้ในการใช้งาน

เกณฑ์การประเมินผลแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้ (นพเก้า ณ พัทลุง, 2548 : 64-68)

1) การให้คะแนนเป็นภาพรวม (Holistic Score) เป็นการให้คะแนนโดยดูภาพรวมของการปฏิบัติงานหรือผลงาน

ตัวอย่าง การให้คะแนนในการตอบคำถามโดยทั่วไป

- 3 หมายถึง คำตอบถูกต้อง แสดงเหตุผลและแนวคิดประกอบชัดเจน
- 2 หมายถึง คำตอบถูกต้อง แสดงเหตุผลแต่ละแนวคิดยังไม่ชัดเจน
- 1 หมายถึง คำตอบผิดพลาด แสดงเหตุผลและแนวคิดไม่ชัดเจน
- 0 หมายถึง ไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกต้อง

2) การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Score) เป็นการให้คะแนน โดยแยกองค์ประกอบเป็นด้านๆ ของการปฏิบัติงานหรือผลงาน

ตัวอย่าง การให้คะแนนในการนำเสนอผลงาน

2.1 ด้านบุคลิกภาพ

ระดับดี หมายถึง สบตาผู้ชมบ่อยๆ น้ำเสียงมีความเหมาะสมตลอดเวลา และมีความกระตือรือร้นในการนำเสนอ
ระดับปานกลาง หมายถึง สบตาผู้ชมบางครั้ง น้ำเสียงมีความเหมาะสมบางครั้ง และมีความกระตือรือร้นในการนำเสนอบ้าง

ระดับต่ำ หมายถึง ไม่สบตาผู้ชม น้ำเสียงไม่เหมาะสม และไม่มีมีความกระตือรือร้นในการนำเสนอ

2.2 ด้านความรู้

ระดับดี หมายถึง สรุปความรู้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

ระดับปานกลาง หมายถึง มีความผิดพลาดบ้างในการสรุปความรู้

ระดับต่ำ หมายถึง มีความผิดพลาดในการสรุปความรู้บ่อยครั้ง

3. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

แฟ้มสะสมงาน เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างชัดเจน การใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการรวบรวมการทำงาน ของผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งแสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียน เป็นสิ่งที่บันทึกพัฒนาการของผู้เรียนรวมถึงความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับผู้สอนในกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เลือกเนื้อหา กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินและยังเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองและทำให้ผู้เรียนทราบข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง

หลักการสำคัญในการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน

การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาวิชา จะต้องสะท้อนความรู้ความเข้าใจ เนื้อหาวิชา ทักษะความสามารถและคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ด้านการเรียนการสอน จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงานของผู้เรียน โดยเน้นการตอบสนองแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้หรืองานและตรวจสอบปรับปรุงโดยตนเอง รวมทั้งมีการประเมินตนเอง และเน้นบรรยากาศ การเรียนรู้อย่างอิสระ โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ให้คำชี้แนะ คอยกระตุ้น และสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

3. ด้านความเสมอภาคคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถ วิธีการเรียนและความหลากหลายทางสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพสูงสุดของบุคคล ไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของแฟ้มสะสมงาน แฟ้มสะสมงานมีองค์ประกอบดังนี้

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญเนื้อหาสาระในแฟ้ม
4. วัตถุประสงค์ในการนำเสนอสาระในแฟ้ม
5. สาระต่างๆ (อาจจะอยู่ในรูปผลงานด้านการเขียน ผลผลิตชิ้นงาน ก็ได้)
6. ผลการประเมินสาระต่างๆและแหล่งการประเมินพร้อมทั้งหลักฐานการประเมินเป็นระยะๆ
7. ภาคผนวกหรือแหล่งอ้างอิง

การเก็บรวบรวมผลงาน

การเก็บรวบรวมผลงานซึ่งบรรจุไว้ในแฟ้มสะสมงาน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกรายการต่างๆ ในแฟ้มสะสมงาน
2. ต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหรือการตัดสินผลงาน
3. มีหลักฐานแสดงผลงานการประเมินตนเอง

ประโยชน์ของแฟ้มสะสมงาน

แฟ้มสะสมงานมีประโยชน์ในการแสดงหรือนำเสนอผลงานของผู้เรียนมีลักษณะที่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพราะแฟ้มสะสมงานให้ข้อมูลที่ครบถ้วนกว่าผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบซึ่งการจัดทำแฟ้มต้องอาศัยความคิด ความรู้ ความอดทน วิจารณ์ญาณ ความอดสาเห ทักษะต่างๆ ทางสมองทางจิตใจ รวมทั้งทักษะต่างๆของเจ้าของแฟ้ม ดังนั้นแฟ้มสะสมงานที่ผ่านการจัดทำตามกระบวนการที่ถูกต้องจึงสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายประการ คือ

1. สะท้อนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ในการทำแฟ้มสะสมงานนั้นควรให้ผู้เรียนจัดทำด้วยตนเอง ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจึงสามารถเลือกทำงานแต่ละชิ้น ได้อย่างอิสระตามความสนใจและความสามารถของตน และยังสามารถนำผลงานมาปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นได้

2. ทำหน้าที่ในการสะท้อนความสามารถรวมออกมาเป็นผลงานชิ้นสุดท้าย และทำหน้าที่ในการสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการทำงานของผู้เรียนได้ทุกขั้นตอน

3. ทำหน้าที่แตกต่างจากแบบทดสอบ ที่ส่วนมากเป็นการสอบเพื่อหาจุดที่ผิดพลาด ทำให้ผู้เรียนไม่ชอบการสอบและพยายามหลีกเลี่ยงการสอบหรือทุจริตในการสอบ แฟ้มสะสมงานจะทำให้ผู้สอนสามารถหาจุดเด่นของผู้เรียนได้มากกว่าจุดด้อย และผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกที่จะใช้งานชิ้นใดที่ดีที่สุดของตนในการประเมิน ผู้เรียนจึงมีความสุขในการทำแฟ้มสะสมงานของตนมากกว่าได้รับการทดสอบ

4. ทำหน้าที่สำคัญในการแจ้งผลสำเร็จของผู้เรียนให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการอภิปรายความก้าวหน้าของผู้เรียนกับผู้ปกครองได้ การประเมินจากแฟ้มสะสมงานมีลักษณะเปิดเผยตรงไปตรงมา ซึ่งต่างจากการใช้แบบทดสอบ ที่ผู้สอนอาจต้องปกปิดเป็นความลับอยู่เสมอ

ขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีขั้นตอนสำคัญ 10 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการจัดทำแฟ้มสะสมงาน
2. การเก็บรวบรวมผลงาน
3. การคัดเลือกผลงานหรือหลักฐานสำหรับการประเมิน

4. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน
5. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง
6. การประเมินผลงาน
7. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับผลงาน
8. การปรับเปลี่ยนผลงาน
9. การจัดระบบของแฟ้มสะสมงาน
10. การจัดนิทรรศการการแสดงผลงานนักเรียน

ในการดำเนินงานนั้นอาจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางขั้นตอนได้ตามความเหมาะสม แต่ละขั้นตอนสำคัญที่ยังคงมีอยู่เป็นหลักมี 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมผลงานหรือหลักฐานสำหรับการประเมิน การคัดเลือกผลงาน การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึก และการประเมินผลงาน ส่วนขั้นตอนอื่นอาจยุบรวมกันได้

4. การประเมินโดยใช้ศูนย์การประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาที (2546 : 14-15) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยใช้ศูนย์การประเมินว่าเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยใช้ตัวอย่างงาน (Work Sample) หลายๆ ลักษณะที่สอดคล้องกับงานจริงสร้างเป็นสถานการณ์จำลอง หรือสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออกพฤติกรรมที่แสดงออกตามพฤติกรรมบ่งชี้ โดยผู้สอนสามารถประมวลสรุปถึงความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด และอยู่ในระดับใด การจัดกิจกรรมการประเมินสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น เกม (Games) ให้ทำกิจกรรมจากแบบฝึก (In-basket Exercise) การอภิปรายกลุ่มแบบไม่มีผู้นำ (Leaderless Group Discussion) การนำเสนองานเดี่ยวและงานกลุ่ม (Individual / Group Presentation) เป็นต้น

เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้สำหรับการวัดในแต่ละสถานีของศูนย์การประเมินได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า แบบบันทึกพฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินผลงาน แบบทดสอบ เป็นต้น

ภาคผนวก ค : บทบาทของอาจารย์อุดมศึกษา

สุรศักดิ์ หลามมาลา(2524:43-46) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์อุดมศึกษาว่าควรมีบทบาท 6 ประการดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ข้อเท็จจริง หลักการ ทักษะคิดและแนวความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน เตรียมการสอน ทำการสอนและตอบคำถามของผู้เรียนอย่างรอบรู้
2. ผู้ได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชนในด้านความรู้และความคิดเห็น ทำหน้าที่วางวัตถุประสงค์ และวิธีที่จะไปยังวัตถุประสงค์นั้นๆ เป็นผู้วางมาตรฐานและ โครงสร้างของงาน เป็นผู้ประเมินผลงานของผู้เรียน
3. ผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้อภิปรายวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตและการทำงาน ชี้แนะทางอาชีพ ให้ความรู้มากกว่าที่หลักสูตรกำหนด และฝึกอบรมผู้เรียนเพื่ออนาคต อธิบายประโยชน์ข้อดีข้อเสียและสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกของผู้เรียน
4. ผู้ให้ความช่วยเหลือ ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ความเจริญเติบโตและช่วยเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ในการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ส่งเสริมความสนใจ ทักษะ และเขavnปัญญา วิธีแก้ปัญหาและวิธีการไปสู่จุดมุ่งหมายต้องการ ตลอดจนให้การหลีกเลี่ยงอุปสรรคอื่นที่อาจมีอีกด้วย
5. ผู้เป็นตัวอย่าง ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้หรืออยากเห็นความนิยมชมชอบและความตั้งใจจริงในการค้นคว้าหาความรู้ในสาขาวิชาที่ตนเชี่ยวชาญ ชี้แนะให้เห็นความมีค่าของการทำงานอย่างจริงจังในจุดหมายปลายทางแห่งชีวิตที่ตนได้เลือกแล้ว
6. สมาชิกของสังคม เพื่อถ่ายทอดและชี้ให้เห็นความต้องการ ความสามารถและทักษะของมนุษย์ ซึ่งส่วนมากไม่แสดงออกอย่างเต็มที่ ชี้แนะให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการค้นคว้าหาความรู้ อาจารย์ก็คือนุญชัธรรมดาคณหนึ่งที่น่าสนใจในทางวิชาการซึ่งไม่แตกต่างจากมนุษย์ในอาชีพอื่นมากนัก เป็นผู้มีความเปิดเผยมีแนวความคิดอันไกลไปกว่างานในหน้าที่ เป็นผู้มีความกล้า มีความเป็นกันเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความเปิดเผยด้วย

ภาคผนวก ฉ

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะและมาตรฐานผลการเรียนรู้

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้
2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะนักบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี
3. สรุปผลการวิเคราะห์สมรรถนะนักบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลการวิเคราะห์สัมรรถนะนักบัญชีและมาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้	ทักษะทางวิชาชีพ
1.คุณธรรม จริยธรรม	-
2.ความรู้	1.ทักษะทางปัญญา
3.ทักษะทางปัญญา	2.ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน *ในข้อที่เกี่ยวกับการคิด วิเคราะห์เท่านั้น
4.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	4.ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ สื่อสาร *ในข้อที่เกี่ยวกับทักษะทางการปฏิสัมพันธ์เท่านั้น 3.ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
5.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี	4.ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ สื่อสาร *ในข้อที่เกี่ยวกับทักษะทางการสื่อสารเท่านั้น 2.ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน *ในข้อที่เกี่ยวกับความชำนาญเชิงตัวเลขเท่านั้น
-	5.ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ

2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะนักบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี

ทักษะทางวิชาชีพ	สมรรถนะของนักบัญชี		คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับปริญญาตรี	มาตรฐานผลการเรียนรู้	องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี
	คำนิยาม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ	ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง			
<ul style="list-style-type: none"> ทักษะทางบัญชี จัดเป็น 6 ระดับ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ - การนำไปใช้ - การวิเคราะห์ - การสังเคราะห์ - การประเมิน 	<ul style="list-style-type: none"> * ข้อกำหนดประสบการณ์การทำงานจริง ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานจริงในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ควรมีระยะเวลายาวนาน และเข้มข้นเพียงพอที่จะทำให้ได้รับ <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ทางวิชาชีพ - ทักษะทางวิชาชีพ - คำนิยามทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้วยสมรรถนะทางวิชาชีพ - ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานจริงควรเป็นเวลาอย่างน้อย 3ปี - ระยะเวลาของการศึกษาระดับอุดมศึกษา (สูงกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ปริญญาโท) การศึกษาทางวิชาชีพที่มีส่วนประกอบสำคัญของการประยุกต์การบัญชีไปใช้งาน อาจนับเป็นประสบการณ์การทำงานจริงได้ไม่เกินกว่า 12 เดือน 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถประยุกต์ - ความรู้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> * ความรู้ - รู้และเข้าใจในหลักการและทฤษฎีของการบัญชีและความรู้พื้นฐานทั่วไปของสาขาอื่นในด้านสังคมศาสตร์ โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะด้านความรู้ 	
<ul style="list-style-type: none"> โดยสามารถ <ul style="list-style-type: none"> - กำหนด ได้มา จัดและเข้าใจสารสนเทศจากคน สิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์ 			<ul style="list-style-type: none"> * ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3.สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมเป็นประจําในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลความหมายและสื่อสารข้อมูล ข่าวสาร และความคิด 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการใช้เทคโนโลยี 	

สมรรถนะของนักบัญชี	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับปริญญาตรี	มาตรฐานผลการเรียนรู้	องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ
ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง	- สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน	* ทักษะทางปัญญา - สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน	ทักษะทางปัญญา
<ul style="list-style-type: none"> - สอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ - ระบุและแก้ปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน 		* ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1.สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้ง	ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข
<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน มีดังนี้ - ทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะเจาะจง - ความชำนาญทางตัวเลข - การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง - การวัด - การรายงาน - การทำตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ 	- มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัย และเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนเองอยู่เสมอ	- ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ทันสมัย และเป็นสากล	ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการตนเอง - ความคิดริเริ่ม อธิปไตย และการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ความสามารถที่จะเลือก และเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา - ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง 			

ทักษะทางวิชาชีพ	สมรรถนะของนักบัญชี ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ	ข้อกำหนดด้าน ประสบการณ์การทำงาน จริง	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับปริญญาตรี	มาตรฐานผลการเรียนรู้	องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียม ความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอน วิชาชีพบัญชี
<p>- พิจารณาการปรับใช้ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และ ทัศนคติให้เข้ากับการ ตัดสินใจ</p> <p>- ความระมัดระวัง สงสัยของผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี</p>	<p>- ลักษณะของจรรยาบรรณ</p> <p>- ความแตกต่างของจรรยาบรรณตามแนวทางที่เน้นกฎเกณฑ์ รายละเอียด และแนวทางที่เน้นแม่บท</p> <p>- การปฏิบัติตามหลักพื้นฐานของจรรยาบรรณในเรื่องความซื่อสัตย์ การ เน้นเหตุผล ความมุ่งมั่น ที่มีต่อขีดความสามารถทางวิชาชีพ และความ ใส่ใจและการรักษาความลับ</p> <p>- ความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพ และการทำตามมาตรฐาน วิชาการเชิงปฏิบัติ</p> <p>- หลังความอิสระ ความระมัดระวังสงสัยของผู้ประกอบวิชาชีพ การทำ หน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความคาดหวังจากสังคม</p> <p>- จรรยาบรรณและวิชาชีพ เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <p>- จรรยาบรรณและกฎหมาย ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และประโยชน์สาธารณะ</p> <p>- ผลลัพธ์จากพฤติกรรมที่ไม่มีจรรยาบรรณที่มีต่อบุคคล วิชาชีพ สังคม</p> <p>- จรรยาบรรณที่สัมพันธ์กับธุรกิจและบรรษัทภิบาล</p> <p>- จรรยาบรรณและผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละบุคคล เช่น การนำข้อมูลของ บริษัทอื่น ไปเปิดเผย ความขัดแย้งทางผลประโยชน์</p>		<p>- มีจริยธรรมและความ รับผิดชอบสูงทั้งในบริบท ทางวิชาการ ในวิชาชีพและ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>● คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>- มีคุณธรรมและจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มี วินัยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของสังคมและวิชาชีพ ตรงต่อเวลา และสามารถปรับวิถีชีวิตอย่าง สร้างสรรค์ในสังคมที่มีความ ขัดแย้งทางค่านิยม</p>	<p>คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ</p>

สมรรถนะของนักบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ	คำนิยาม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ	ข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพ การทำงานจริง	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึง ประสงค์ ระดับปริญญาตรี	มาตรฐานผลการเรียนรู้	องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียม ความพร้อมที่ควรเตรียมแก่ณาจารย์ ผู้สอนวิชาชีพ
<ul style="list-style-type: none"> • ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและการสื่อสาร ดังนี้ - การทำงานร่วมกับผู้อื่น ในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อ แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง - การทำงานเป็นทีม - การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่วัฒนธรรมหรือความคิดเห็นต่างกัน - การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ใน สถานการณ์ทางวิชาชีพ - การทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 			<ul style="list-style-type: none"> * ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ - สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพใน การทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีภาวะผู้นำและสามารถพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้ ทันสมัยอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับ มาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์แห่งวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล 	
<ul style="list-style-type: none"> - การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการป้องกันมุมมอง ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็น ทางการและไม่เป็นทางการ - ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญ วัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง 			<ul style="list-style-type: none"> * ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2. สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและ การเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่ เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ทักษะการสื่อสาร 	

ทักษะทางวิชาชีพ	สมรรถนะของนักบัญชี คำนิยาม จรรยาบรรณ และทัศนคติทาง วิชาชีพ	ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับ ปริญญาตรี	มาตรฐานผลการเรียนรู้	องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียม ความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอน วิชาชีพ วิชาชีพ
<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการ โครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากรและการตัดสินใจ - ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร - การมีภาวะผู้นำ - การพิจารณาและการตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ 			<ul style="list-style-type: none"> - มีความคิดริเริ่มในการแก้ไข ปัญหาและข้อโต้แย้งทั้งใน สถานการณ์ส่วนบุคคลและ ของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำ ในการแสวงหาทางเลือกใหม่ ที่เหมาะสม ไปปฏิบัติได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการ โครงการ การจัดการบุคลากรและทรัพยากรและการตัดสินใจ - ความสามารถที่จะจัดและแบ่งหน้าที่งานที่จะจูงใจและพัฒนาบุคลากร - การมีภาวะผู้นำ - การพิจารณาและการตัดสินใจอย่างผู้มีวิชาชีพ 	ภาวะผู้นำ

3. สรุปผลการวิเคราะห์สมรรถนะนักบัญชี มาตรฐานผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบที่จะนำมาพัฒนาและเตรียมความพร้อมที่ควรเตรียมแก่คณาจารย์ผู้สอนวิชาชีพบัญชี	สมรรถนะของนักบัญชี	คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ระดับปริญญาตรี	มาตรฐานผลการเรียนรู้
1.คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ	✓	✓	✓
2.ทักษะด้านความรู้	✓	✓	✓
3.ทักษะทางปัญญา	✓	✓	✓
4.ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	✓	×	✓
5.ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข	✓	×	✓
6.ทักษะการสื่อสาร	✓	×	✓
7.ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	✓	✓	✓
8.ทักษะคุณลักษณะเฉพาะบุคคล	✓	✓	✓
9.ภาวะผู้นำ	✓	✓	✓

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีทักษะ
 × หมายถึง ไม่มีทักษะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
2. ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1.1 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบก่อนการอบรม

ข้อที่	ค่า IOC					แปลผล
	โมดูล 1	โมดูล 2	โมดูล 3	โมดูล 4	โมดูล 5	
1	1.00	0.91	0.91	0.91	1.00	ใช้ได้
2	0.91	0.91	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
3	1.00	1.00	1.00	0.91	1.00	ใช้ได้
4	0.91	0.91	0.91	0.91	1.00	ใช้ได้
5	0.91	0.91	1.00	0.91	0.91	ใช้ได้
6	1.00	1.00	1.00	0.91	0.91	ใช้ได้
7	0.82	0.91	0.91	0.91	0.91	ใช้ได้
8	0.91	0.91	1.00	1.00	0.91	ใช้ได้
9	0.91	1.00	1.00	0.91	0.91	ใช้ได้
10	0.91	1.00	1.00	1.00	0.91	ใช้ได้

1.2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบหลังการอบรม

ข้อที่	ค่า IOC					แปลผล
	โมดูล 1	โมดูล 2	โมดูล 3	โมดูล 4	โมดูล 5	
1	0.91	0.91	0.91	0.91	1.00	ใช้ได้
2	0.91	1.00	1.00	1.00	0.91	ใช้ได้
3	0.82	0.91	1.00	0.73	1.00	ใช้ได้
4	0.91	0.82	0.82	0.91	0.91	ใช้ได้
5	0.73	1.00	0.91	1.00	0.91	ใช้ได้
6	0.73	1.00	0.91	0.82	1.00	ใช้ได้
7	0.91	0.91	0.91	1.00	0.82	ใช้ได้
8	0.91	0.91	0.91	0.91	1.00	ใช้ได้
9	0.82	0.91	0.82	0.91	0.82	ใช้ได้
10	0.91	0.82	0.91	0.91	0.82	ใช้ได้

1.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมินตนเอง

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ-แบบประเมินตนเอง																				IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10	คนที่ 11	คนที่ 12	คนที่ 13	คนที่ 14	คนที่ 15	คนที่ 16	คนที่ 17	คนที่ 18	คนที่ 19	คนที่ 20		
1	1	1	1	1	1	1	1	1	-1	1	1										0.82	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	-1	1	1	1										0.82	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
6	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1										0.82	ใช้ได้

1.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสังเกตพฤติการะหว่างการอบรม

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ-แบบสังเกตพฤติกรรม																				IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10	คนที่ 11	คนที่ 12	คนที่ 13	คนที่ 14	คนที่ 15	คนที่ 16	คนที่ 17	คนที่ 18	คนที่ 19	คนที่ 20		
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
2	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1										0.73	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1										0.91	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1										0.82	ใช้ได้

1.5 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็น ด้านเนื้อหาฝึกอบรม

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ-แบบสอบถามความคิดเห็นด้านเนื้อหาอบรม																				IOC	แปลผล	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10	คนที่ 11	คนที่ 12	คนที่ 13	คนที่ 14	คนที่ 15	คนที่ 16	คนที่ 17	คนที่ 18	คนที่ 19	คนที่ 20			
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1											1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1											1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1											0.91	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1											1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1											1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1											1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1											1.00	ใช้ได้

1.6 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็น ด้านการจัดงาน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ-แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการจัดงาน																				IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10	คนที่ 11	คนที่ 12	คนที่ 13	คนที่ 14	คนที่ 15	คนที่ 16	คนที่ 17	คนที่ 18	คนที่ 19	คนที่ 20		
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1	1	-1	1	1	1										0.82	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1										1.00	ใช้ได้

2. ผลการตรวจสอบค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบทดสอบก่อนการอบรมทั้ง 5 โมดูล

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.820	50

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางอริสรา ธานีธนานนท์ จบการศึกษา บัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ. 2542 และบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พ.ศ. 2545 ประสบการณ์ทำงานที่มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นตำแหน่งอาจารย์ประจำ คณะกรรมการในสมาคมการบัญชีไทย ผลงานทางวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่มี บทความวิชาการ เรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์วิชาชีพบัญชีระดับอุดมศึกษาได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารพัฒนาการเรียนการสอนของศูนย์สนับสนุนการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต บทความวิชาการ เรื่อง การประเมินเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอนได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในจุลสารสมาคมการบัญชีไทย บทความวิจัย เรื่อง รูปแบบ(ชุดฝึกอบรม)เพื่อการพัฒนาคณาจารย์ผู้สอนวิชาบัญชี ตามแนวทางการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้เขียนได้รับการสนับสนุนทุนจาก “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช” ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย